

Naročnina
Dnevna izdaja
za kraljevino Jugoslavijo
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cencoglasov
1 stolp, peti vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po 2-30, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Recepti se ne vračajo, neirankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništvo
telefon št. 2050, upravitelja št. 2992

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cencoglasov
račun: Ljubljana šte. 10.630 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Klic Duha

Cerkev praznuje danes praznik Duha svetega. To je tisti Duh, ki je uredil kaos, ločil svetlobo od teme in človeška srca na binkošti navdušil za delo na kraljestvu božjem. Ta duh tudi naš narod celo tisočletje vodi na njegovi poti k Bogu.

Duh božji je duh moči, modrosti in zmernosti — urejevalca ga imenuje sveto pismo. Pod modro vzgojo tega Duha je naš narod vzrastle v svojo polnoletnost kot narod pogumnih mož in požrtvovalnih žena, v trezno in zmerno ljudstvo, ki je visoko cenilo svoja izročila, svojo zgodovino trdega dela in trpljenja, pa se tem bolj strnilo v neločljivi vzajemnosti skupaj, čim več je imelo premagati notranjih ovir nebrzdane narave in škodljivih vplivov od zunaj. Postali smo krščanski slovenski narod, ki so vera, ljudski duh in etos pa narodno čustvovanje v njem z najintimnejšimi in najširimi vezmi skani skupaj v svojevrsno celoto, mu je dajalo nepremagljivo moč, moč, ki izvira iz Duha božjega.

Ta Duh pa se je začel zadnje čase umikati drugim duhovom — nečistim silam, ki vejejo iz kaosa, ki se odevajo v lažni blesk čistih duhov, pa so rojeni iz teme. To ni več duh urejevalec, ampak duh razdiralec, ki skuša omajati in zrušiti podlage, na katere je zgrajeno življenje našega naroda. Ta duh se nam je predstavljal v tako očarajočih podobah, da so se včasih tudi naši najboljši možje dali od njega premotiti, misleč, da je treba biti »moderen«, »napreden«, »širokogrudni« in iti z duhom časa, ki pa mnogokrat ni duh božji, ampak njegov protivec od začetka stvarstva. Po vplivu njegovih političnih in socialnih teorij in po njegovem pojmovanju življenja so propadli že mnogi narodi.

Nečista sila si je danes privzela podobo, ki ljudstvo zavrača po svoji mnogoličnosti, po nebroju lepših mask, ki si jih naideva v svoje namene. Če kdo skuša strgati duhu časa eno izmed teh pisanih mask, da odkrije pod njo pravo spako očeta laži, ga razkriči trop demagogov, polizobražena množica in vsa družba častilcev mamona — naj že uživajo njegove blage ali pa le po njih stegajo pohlepne roke — kot »reakcionarja«, »sovražnika ljudstva« ali vsaj »zastarelega«, ki spada v romantično ropotarnico srednjega veka. In vendar so vsi ti »napredneži« oni, ki se motijo, bodisi da so zapeljani ali zapeljivci ali oboje — zakaj resnična modrost je obenem stara modrost, na živi neprekinjenosti zgodovine sloni vsa resnična izobrazba, in le, kdor organsko veže, ta ustvarja, je zapisal eden največjih duhov sodobja. Mi pa smo dolžni, da svojemu narodu potegnemo z oči kopreno sodobne lažiprosve, da mu zopet napočijo prave binkošti pa da se prešine vnovič z Duhom božjim resnice. Nas vseh naloga je, da popolnoma preokrenemo pravec, v katerem plove naše življenje, časih od nas samih neopaženo!

Zato je treba Duha moči in poguma, ne samo tistega, ki se drzne povedati istino ljudem, ampak se ne pomišlja povedati jo samemu sebi, ko spozna svojo lastno zmoto in napačno usmerjenost lastnega življenja. Marsikaj, kar smo v prvem nepremišljenem ogorčenju označili kot ne vem kakšno kulturno ali socialno reakcijo, je živa resnica, dočim našega duha oklepa dalje v svoje verige zmota, ki narode počasi vede v fizični in moralni razpad. Laž je na primer tista »dogma« o prvenstveni vlogi gospodarskih zakonov in gospodarskega položaja v življenju narodov, tako da smo začenjali ne samo podcenjevati, ampak celo popolnoma tajiti resnično prvenstveni pomen religije in moralnih činiteljev pa narodnega duha in duha sploh v našem življenju. Strašna zmota je tista »racionalizacija« gospodarskega življenja in življenja sploh, ki jo oznanja in izvaja danes amerikanizem pod svojim čisto gmotnim vidikom, in posledice te »racionalizacije«, ki ni nobena racionalizacija (beseda prihaja od uma), ampak naravnost brezumje, se že danes v vsej svoji strahotnosti kažejo. Gospodarstvo naj se rentira, pa za koga? Za peščico nabobov, dočim bo večina ljudi, živih ljudi, sploh postala nepotrebnost in odveč, ker rentabilni stroji čedalje bolj nadomeščajo predrago silo od Boga ustvarjenega človeka in ga ponižujejo v navadno blago, ki se vrže na smetišče, ko se več ne rabi. In v veliko laž so zapredeni po nazoru gospodarjev tudi milijoni hlapev, ki iščejo sreče zopet le v čimbolj razviti produkciji zemeljskih dobrin brez večnega namena, ki ga življenju več ne priznavajo, brez blaga duše, ki išče neskončnega, brez čednosti, ki edine krasijo in obogatujejo dušo in jo le v neprestani borbi s seboj in svetom Bogu približujejo, brez žrtve, od-povedi in trpljenja, brez podrejenosti v tisti hierarhični red družbe in dobrin pa osebnega dostojanstva in vrednosti, ki ga hoče sam Bog!

Čedalje bolj ta duh sebičnosti, pohlepnosti in nezmernosti pa moralne razvezanosti — veže samo gmotna korist in dobiček, ta pa z železnimi vezmi! — pronika tudi v naše ljudstvo, čeprav ga, hvala Bogu, v jedru še ni smrtno ranil. Ker je pa nevarnost, smo poklicani, da se ji pogumno postavimo v bran, žrtvujoč še tako priljubljene nazore. Narodu je treba reči, da ne sme od življenja zahtevati več kot je za pošteno življenje potrebno, da je treba štediti pa v skromnosti videti takó čednost duše kakor nujen pogoj občnosti potrebnega blagostanja; je treba, da povedati, da politika ni za konjunkturiste, da si z zlaganimi in neodkritosrečno mišljenimi gesli pripekulirajo osebne koristi, ampak da je zadeva duha, morale in značaja ter resničnega čuta za narodovo in ljudsko skupnost; moč človečnosti mora zmagati nad močjo visoke finance;

Nenadna vrnitev princa Karla

Narodna skupščina bo razveljavila Karlovo odpoved in ga proglasila za kralja? - Vlado prevzame general - Nobenih notranjih niti zun. komplikacij

Princ Karol (v mlajših letih).

(Iz posebne izdaje »Slovenca« 7. jun. ob 12.)

Bukarešta, 3. junija. Bivši prestolonaslednik princ Carol je v petek 6. t. m. iznenadoma, čeprav nepričakovano, na letalu dospel v Bukarešto, kjer je takoj imel s predsednikom vlade Maniu in princem regentom Nikolajem sestank. V celi deželi vladata mir in red.

Bukarešta, 4. jun. Princ Carol je v petek ponoči v spremstvu svojih dveh pristašev Dimitrescu in Gatosci na francoskem letalu dospel v Kološ (bivši Kološvar).

Nosil je uniformo romunskega letalskega oficirja. Na letališču v Kološu so ga sprejeli častniki romunske vojaške letalske službe, ki so bil očitno o njegovem prihodu že obveščeni in so ga čakali ter so ga ob prihodu najpristrčneje pozdravili.

Nato je bivši prestolonaslednik stopil na romunsko letalo, ki ga je, vođeno od pilotskega kapitana Oprischa, pripeljalo v Bukarešto. Prestolonaslednik Carol je v petek ob 10 ponoči pristal na letališču Baneasa pri Bukarešti.

Princ Carol se je takoj podal v grad Cotroceni. Tam ga je pričakoval polk vojakov, katerim je bil njegov prihod v Romunijo že znan. Bivši prestolonaslednik je pustil vojaške pred seboj defilirati in je potem korakal med viharimi hura-klici vojaštva proti dvoru. V vratih dvora ga je že pričakoval njegov brat princ regent Nikolaj, ga objel in poljubil ter pozdravil z najpristrčnejšimi besedami.

Prve vesti o predstojećem prihodu bivšega prestolonaslednika so bile že ob 7 zvečer razširjene po zbornici, ki je pravkar obravnavala zakon o advokaturi. Državni podtajnik za notranje zadeve je zašepetal ministru za pravosodje nekaj besed v uho. Minister je nato šel k predsedniku zbornice, ki je sejo takoj prekinil in

treba je zaupati v zdrave sile ljudstva, ne pa v diktat denarnih skupin ali pa slepe množice s svojimi neukročenimi množinskimi nagoni; treba nam je Duha, ki nas uči spoštovati lastno zgodovino, organsko rast našega naroda, dediščino neporušljivih religioznih in etičnih vrednot, resnične kulture, ki pomeni požlahtnjevanje duše, ne pa brezdušno »izobraženost«; treba je obnoviti tisti živi pojem naroda, ki pod sodobno civilizacijo umira; religijo radostno doprinešenih žrtve, trdne medsebojne zvezanosti vseh članov naše ljudske družine v nasprotju z naukom onih, ki so ustvarili živalski pojem razreda, vere v moč Duha svetega, ki ga je poslal v naša srca sam Bog na dan rojstva krščanstva in krščanske kulture. Slovenski narod pa se vrni k preprosti skromnosti in treznosti življenja svojih očetov, k zdravim načelom svoje ljudske biti:

to je naš binkoštni pozdrav!

F. T.

razglasil, da se je princ Carol povrnil. Večina poslancev je vzklikala hura!

Zvečer ob 9 se je sestal ministrski svet, da se posvetuje o položaju, ki je nastal z vrnitvijo bivšega prestolonaslednika. Med tem je bil prestolonaslednik tudi že v resnici prispel v Romunijo. Med 10 ponoči v petek in 2 po polnoči v soboto je vladalo v vseh političnih krogih Bukarešte najživahnejše vrvenje in so se vršila mnoga posvetovanja.

Okoli polnoči se je zbrala seja liberalne stranke v stanovanju bivšega ministra za notranje in zun. zadeve Duca. Namen se je bil, da liberalna stranka zavzame stališče napram vrnitvi. Zelo se je opazilo, da šef stranke sam, Vintila Bratianu na seji ni bil navzoč, ker je pač nasprotnik bivšega prestolonaslednika. Stranka je sklenila, da se na stališče svojega šefa ne bo postavila, ampak da bo vodila politiko realnosti, vpoštevajoč želje in čustva ljudstva, ki je z vsem srcem za bivšega prestolonaslednika. Danes ob 10 dopoldne se je zbral izvršilni odbor liberalne stranke.

Istočasno o polnoči se je podal minister za notranje zadeve Vajda Vojvod v spremstvu šefa policije Nicoleanu v kraljevi dvor, da napravi princu Carolu poset. Med tem je tudi predsednik vlade Maniu zapustil ministrski svet in se, spremljan od državnega tajnika Lugoseanu podal v Cotroceni, da poseti bivšega prestolonaslednika. Pri tem sestanku, ki je pa trajal le kratko časa, je bil navzoč tudi princ regent Nikolaj. Nato se je Maniu vrnil zopet v ministrski svet in tam o rezultatu svojega poseta poročal. Ministri so sklenili, da se v soboto dopoldne zopet sestanejo na sejo.

Kraljica-vdova Marija.

Danes v soboto ob 9 zjutraj se je podal v Cotroceni tudi general Avarescu, ki pa tam princa Carola ni videl, ampak je imel razgovor samo s princ-regentom Nikolajem.

Govori se, da se bo danes v soboto popoldne ob 5 sestala Narodna skupščina, ki sestoji iz zbornice in senata. V političnih krogih trdijo, da bo sedanji regent princ Nikolaj podal prostovoljno demisijo in da bo na njegovo mesto vstopil v regentski svet princ Carol. Princ Carol bo baje že popoldne v Narodni skupščini položil prisego kot član regentskega sveta.

V celi državi vlada med narodom veliko veselje in navdušenje.

Vlada v zadregi — Liberalci proti Karlu

Bukarešt, 7. jun. x. Ko je princ Karol izstopil iz letala, so ga sprejeli nekateri prijatelji, ki so bili natančno obveščeni o njegovem prihodu. Po prisrčnem pozdravu je odšel takoj k svojemu sinu, kralju Mihaelu, katerega je strastno poljubil. Nato se je Karol s svojimi prijatelji odpeljal k bratu, princu-regentu Nikolaju. Svoje matere, kraljice-vdove pa ni dobil, ker je po svojih potovalnih odredbah že zapustila Bukarešto, da se poda k pasijonskim igram v Oberammergau. O polnoči je prišel ministrski predsednik Maniu k princu Karlu, pri katerem je ostal nad eno uro. Nato se je sestal ministrski svet, ki je v času tega poročila ob 5.45 zjutraj še trajala.

Kralj Mihael.

V Bukareštu se ne ve nihče, kateri razlogi so napotili ministrskega predsednika Manita, da je privolil v takojšnji prihod bivšega prestolonaslednika. Liberalna stranka so dogodki popolnoma presenetili. Predsedstvo stranke je bilo nujno pozvano na sejo in se mora sedaj udati v neprijeten položaj, ker je še pred par dnevi inscenirala kampanjo proti Karlu, da bi s tem Maniu delala težkoče. Dasi se je vest o prihodu Karla v Bukarešto razširila že ponoči, ni v zgodnjih jutranjih urah še nikdo vedel nič točnega.

Bukarešt, 7. jun. y. Ministrski svet zboruje že od 9 dopoldne dalje neprestano, da najde primerno rešitev v Karlovem vprašanju; do sedaj pa ni mogel prit še do nobene odločitve, tako da bo velika narodna skupščina, ki je bila za 4. uro popoldne sklicana na slavnostno sejo, najbrže odgođena na jutri. Pred narodno skupščino se zbirajo ogromne množice ljudstva, galerije in diplomatske lože so gosto zasedene. Velike množice se premikajo po ulicah in demonstrirajo za Karla. Popoldne je prišel na sejo ministrskega sveta adjutant princesinje Helene, major Madare, ki je imel daljši razgovor z ministrskim predsednikom Maniom, potem pa se je zopet vrnil v palačo princesinje Helene. O vsebini tega razgovora se ne objavlja ničesar. Dopoldne je bil tudi ministrski predsednik Maniu pri regentskem svetu v dveurni audienci. Domneva se, da bo ministrski svet šele pozno ponoči prišel do odločitve. Tudi pred ministrskim predsedništvom čakajo velike množice, na odločitev. Princ Karol se nahaja še vedno v gradu Cotroceni. Poslopji liberalnega lista »Vitorul« in kluba liberalne stranke nista razobesili zastav, radi česar so Karlovi pristaši vdrli v hiše in izsilili, da so se razobesile zastave in nabili veliki plakat z napisom »Naj živi kralj Karol II.« Liberalci so pozneje ta plakat odstranili, zastave pa so pustili.

Karol bo proglašen za kralja?

Bukarešt, 7. junija. x. Kakor napovedujejo listi, se bo že danes vršila sodna razprava, da se razveljavi izrečena ločitev zakona princa Karla in princesinje Helene. Princ Karol bo obiskal svojo soprogo in svojega sina, kralja Mihaela, v njunem stalnem stanovanju. V veliki narodni skupščini, na kateri bosta združena

Slovenci!

$\frac{1}{4}$ srečke drž. razredne loterije — Štev. 96.428 je zadela 1.200.000 dinarjev — je prodala v Sloveniji najsrečnejša prodajalnica

A. Arnuš Antonijević, Beograd, Knez Mihajlova 46

Naročite takoj vsaj eno srečno številko!

senat in poslanska zbornica, se bo, kakor se govori, anuliral akt od 4. januarja glede detronizacije. Nato bo druga slavnostna seja obeh zbornic, na kateri bo Karol proglašen za romunskega kralja, ne pa za regenta, kakor se je prvotno mislilo. Karol bo takoj prisegel na vestavo in namerava izdati proklamacijo na narod.

Člani liberalne stranke so se tudi dopoldne sestali k seji. Bratianu in Duca sta izjavila, da liberalna stranka slejkoprej zavzema svoje znano stališče v ustavnem vprašanju ter da priznava in respektira akt od 4. januarja. Za ponedeljek je sklicana seja eksekutivnega glavnega odbora stranke, na kateri se bo ponovno razpravljalo o tem vprašanju. V tem smislu je tudi stranka objavila svoj komuniké.

Prince Nikolaj.

Vlada se poveri generalu Presanu

V političnih krogih se govori, da je verjetno, da bo odstopila vlada Mania in da se bo sestavil koncentracijski kabinet, na čigar čelo bo najbrže stopil general Presan, vrhovni poveljnik romunske vojske v svetovni vojni. V zvezi s tem je bila danes poklicana v Bukareštu cela vrsta uglednih političnih osebnosti, med njimi tudi profesor vseučilišča v Jassyju Jurij Bratianu, sin umrlega ministrskega predsednika Jonela Bratianu. Jurij Bratianu je danes dobil brzojavko, da pride v Bukarešt, ter se je že odpeljal z avtomobilom. Domneva se, da mu bo ponudeno mesto v koncentracijskem kabinetu.

Načelnik romunske narodne stranke, profesor Jorga, je danes izjavil, da po njegovem mnenju ni nobene ovire, da se ne bi izvolil Karol za regenta. Še tekom noči je princ Karol sprejel obisk več generalov, med njimi generala Presana, bivšega vojnega ministra, generala Cihowskega in generala Prodana.

Veliko navdušenje ljudstva za Karla

Bukarešta, 7. junija. V Bukarešti vlada popoln mir in red. Mesto je v zastavah. Tudi javna poslopja so razobesila zastave. Vojaštvo in orožništvo patrolirajo po ulicah, nikjer pa ni prišlo do nemirov. Tudi z dežele ni poročil o kakih nemirih. V Erdelju in Banatu vlada veliko navdušenje. Vsa večja mesta v Rumuniji so v zastavah. Pričakuje se, da bo danes popoldne, ko bo princ Karol zapustil grad Cotroceni in odšel v parlament, množica prirejala velike ovacije.

Povratak je povzročil princ Nikolaj, ki se hoče oženiti z go. Dimitrescu

Dunaj, 7. jun. y. Po poročilu, ki izvira iz diplomatskih virov, se je princ Karol tako nenadoma vrnil v Romunijo zato, ker je princ-regent Nikolaj sklenil, da ne ostane več v regentskem svetu. Princ Nikolaj je imel resen konflikt z materjo, kraljico-vdovo in še resnejši konflikt, ker se hoče poročiti z gospo Saveanu, rojeno Dimitrescu-Tohan. On želi zato zapustiti Bukarešto in se nastaniti v Parizu. Kraljica-vdova Marija ga je z vsemi sredstvi hotela odvrti od tega koraka. Kraljica-vdova Marija je bila že hudo prizadeta z zaroko princesinje Ileana z grofom Hochbergom. Da se ta zadeva pozabi, je odpotovala z Ileano v

Egipt, ko pa se je vrnila, je morala ugotoviti, da je zgubila ves vpliv na sina Nikolaja, kar se je pokazalo posebno s tem, da je princ Nikolaj spremenil dvorni protokol, po katerem se je kraljici-vdovi za vso bodočnost odkazalo tretje mesto in se njeno ime pri cerkvenih bogoslužjih ne bo več imenovalo. Razžaljena se je kraljica-vdova umaknila v svoj grad Balcic. Ko je slišala o pripravah, da se vrne Karol, pri čemer si je princ Nikolaj zagotovil sodelovanje vojske, je kraljica-vdova kot zadnji rešitev poskusila apelirati na rodbinskega šefa dinastije Hohenzolern-Sigmaringen, ki naj bi s svojim prijateljskim vplivom na princa Nikolaja in kot razsodnik v vseh bukareških rodbinskih sporih nastopil proti poroki princa Nikolaja z gospo Saveanu. Kot pretrpevo za to pot je kraljica-vdova navedla obisk pri pasijonskih igrah v Oberammergau-u. Med tem pa je princ Nikolaj o svojih namerah obvestil ministrskega predsednika Maniu-a, ki mu je izjavil, da nima pravice, vmešavati se v privatno življenje princa ter da ga ne more ovirati, da bi izvršil katerikoli svoj osebni sklep. Njegovo mesto kot regent ne izključuje zakona z navadno državljanko, vendar pa je Nikolaj sklenil, da ne bo ostal dalje v Bukareštu.

Kaj pravi kraljica Marija?

Dunaj, 7. jun. x. Kraljica-vdova Marija je danes na potu v Oberammergau dospela na Dunaj, kjer jo je sprejel romunski odpravnik poslov dr. Sabarowski in jo obvestil o tem, da se je princ Karol vrnil v Bukarešt in bil navdušeno sprejet. Izjavila je, da jo ta vest, posebno pa navdušeni sprejem, kot mater zelo veseli. Ostala bo vedno na strani svojega naroda. Kraljica-vdova potuje v spremstvu svoje sestre, velike kneginje Cirila ruskega in ene dvorne dame.

München, 7. jun. y. Kraljica-vdova Marija je v spremstvu svoje sestre Viktorije, soproge ruskega pretendentna na prestol, velikega kneza Cirila dospela zvečer z Orient-ekspresom v München in se nastanila v Park-hotelu. Oficielnega sprejema ni bilo, ker potuje kraljica-vdova incognito. Vendar pa je bil pri prihodu med drugimi navzoč romunski poslanik iz Berlina dr. Tasca. Kakor doznava Vaš dopisnik, namerava kraljica-vdova ostati v Nemčiji približno mesec dni. Predvsem hoče obiskati grob svoje matere v Koburgu in sorodnike v Sigmaringenu. Ze jutri se bo z avtomobilom odpeljala v Oberammergau. Pozneje bo morda obiskala tudi igre v Beyreuthu.

Romunija ostane zvesta svojim zaveznikom

Belgrad, 7. junija. u. Danes popoldne so prispele v Belgrad vesti o nenadni vrnitvi princa Karla v Bukarešto. Vesti so izzvale živahno zanimanje, vendar pa se podčrtuje dejstvo, da ni pričakovati v Romuniji nobenih komplikacij z ozirom na znano prljubljenost princa Karla v širokih slojih svega naroda. Prav tako je važno dejstvo, da ni pričakovati, kakor se zatrjuje na merodajnih mestih, nobenih sprememb, posebno ne kar se tiče romunske zunanje politike. Romunska zunanja politika bo ostala zvesta zavezništvu v mali antanti in njeni konstruktivni politiki v celi Evropi. V tem oziru so vse nasprotne kombinacije brez vsake podlage.

Pariz, 7. junija. AA. Z ozirom na povratak princa Karla v Romunijo izraža jutrišnji »Temp« nado, da ne bo radi tega nastala v romunskem političnem življenju nobena večja težkoča. »Temp« pravi, da se vse politične stranke v Romuniji zavedajo, da je javni mir njihova najvažnejša skrb in da je treba z vsemi močmi delati na konsolidaciji velike Romunije, to predvsem radi tega, ker je Romunija sosed svetov in prapagandi iz Moskve najbližja. Vse stranke morajo radi tega žrtvovati strankarske interese radi varnosti edinstva kraljevine.

Z avtorizirane strani iz okolice kraljice se zagotavlja vašemu dopisniku, da pomenijo zadnji dogodki v Bukareštu povsem notranje-politično pomirjenje in da se tudi zunanje-politično predvsem gospodarsko-politično lahko presoja ugodno. Princ Karol je takoj po svojem prihodu v Bukarešt našel direktno pot k svojemu bratu, regentu Nikolaju. Po sklicanju poslanske zbornice in senata se ministrski predsednik sedaj bavi s tem, da najde ustavno formulo za končnoveljavno bivanje Karla v Romuniji, ki naj prevzame regentstvo. Domneva se, da bo Nikolaj odstopil in da bo Karol tako dolgo prevzel regentstvo, dokler ne bo njegov sin, kralj Mihail zrel za prevzem vlade. Vsekakor se bo varoval legitimistični princip ter je upanje, da bodo s tem končana vsa dosedanja vznemirjenja in trenja.

Josip Predavec obsojen

Zagreb, 7. jun. z. Danes ob 10 dopoldne je bila razglašena razsodba proti J. Predavcu. Obtoženca so privedli v sodno dvorano jetničarji. Nato je predsednik v imenu Nj. V. kralja prečital razsodbo, s katero se Josip Predavec, kot direktor Glavne zadruge, spozna krivega.

Ko je izročal to zadrugo, ki je bila prezadolžena v znesku 3.423.860 Din., Hrvatski Seljački banki, je krivo predstavil funkcionarjem te banke, da je Glavna zadruška aktivna za 117.127 Din. To je podkrepil s krivimi opisi aktiv in pasiv in s tem zatajil upnike in dolžnike. Ko se je izvršila cesija Glavne zadruške Hrvatski Seljački banki, je oškodoval Hrvatsko Seljačko banko v nameri, da pribavi protipravno korist, za znesek 4.423.860 Din. S tem je napravil kazensko dejanje proti imovini ter je kriv prestopka prevare.

2. Kot predsednik in kot član nadzorstvenega odbora v Hrvatski Seljački banki ni pravočasno, čeprav je vedel za insolvenco, sodišču prijavil otvoritve stečaja. S tem je oškodoval Seljačko banko za 5.740.660 Din.

3. Kot član upravnega odbora in ravnatelj Glavne zadruške ni, dasiravno je vedel za njeno premoženjsko stanje, prijavil sodišču stečaja. S tem je oškodoval Glavno zadrugo za 3.423.054 Din.

Radi tega se obsoja na 2 leti in 6 mesecev ječe, v katero se vračuna preizkušalni zapor od 10. decembra 1929. Plačati ima 5000 Din globe. Zastopniku zasebnega tožitelja 9600 Din. Državlanske pravice izgubi za dobo 3 let. Oškodovanci se napolijo na redno civilno pot. Pač pa se oprošča obtožbe, da je zakrivil propad zavarovalne zadruške »Providnost«.

Predsednik senata je obrazložil razsodbo. Obrazložba je izredno dolga.

Pred poslopje sodnega stola in po hodnikih je čakalo veliko ljudi z veliko nestrpnostjo na razglasitev razsodbe.

Konec belgrajske sodne razprave proti dr. Mačku in tov.

Sodba se izreče 14. junija.

Belgrad, 7. junija. m. Danes je bil zadnji dan procesa proti Bernardiću, dr. Mačku in tovarišem. Proces je trajal 35 dni. Danes je dr. Trumbić nadaljeval svoj govor, ki je bil deloma političnega značaja, deloma pa se je držal še vedno obtožnice in dokazoval, da je bil zakon o zaščiti države objavljen proti komunistom, zato po njegovem mnenju ni mesta, da bi se njegove odredbe uporabile na obtoženca. Pledira za oprostitev dr. Mačka.

Po pavzi je predsednik vprašal državnega tožitelja, ali bo kaj repliciral. Državni tožitelj se je zahvalil. Z ozirom na to tudi ostali zagovorniki niso imeli priložnosti ponovnih govorov.

Nato je predsednik vprašal posamezne obtožence, kaj imajo povedati kot poslednje besede v svoj zagovor. Vsi obtoženci so izjavili, da se strinjajo z obrambo svojih zagovornikov in prosijo sodišče, da naj jih oprosti. Edino dr. Maček je imel kot poslednji daljši politični govor.

Po dr. Mačkovem govoru se je razprava prekinila in zaključila. Predsednik je objavil, da bo sodišče z ozirom na ogromni material in veliko število obtožencev potrebovalo več dni, da vse prouči in da bo razglasilo razsodbo v soboto 14. junija ob pol 4 popoldne.

Anglija prekine zveze z Rusijo?

Prve smrtne obsodbe v Indiji

London, 7. junija. AA. V spodnji zbornici je minister za zunanje zadeve Henderson odgovoril na vprašanje o indijski vstaji in dejal, da gre za sovjetsko propagando. Minister je napovedal, da ni izključena prekinitev diplomatskih odnosov z Rusijo. Nato je imel bivši minister Chamberlain oster govor, ki ga je

zbornica prejela z velikim odobravanjem. Govornik je pobijal zunanjo politiko laboristične vlade, ki je priznala sovjetsko vlado in vzpostavila diplomatske odnose s sovjetsko Rusijo, ne da bi zahtevala jamstev.

Bombay, 7. junija. AA. Stirje indijski uporniki so bili obsojeni na smrt.

Rovanje sovjetov v Indokini

Pariz, 7. junija. AA. Poslanci Moutet, Taittinger in Outrey so utemeljevali interpelacijo o dogodkih v Indokini. Razprava o tej interpelaciji se bo nadaljevala prihodnji petek.

Pariz, 7. junija. AA. V bližini Saigona je došlo do novih spopadov. Redarstvo je aretiralo 70 oseb. Tri osebe so bile ubite, 12 ranjenih.

Pariz, 7. junija. AA. V poslanski zbornici se je vršila včeraj razprava o interpelaciji glede dogodkov v Indokini. Posl. Taittinger je odkrito napadel sovjetsko vlado, da neprestano neti revolucijske pokrete na raznih krajih sveta. Govornik je zaključil svoja izvajanja s predlogom, naj bi se vsi narodi združili proti boljševiški propagandi.

Mussolini določil za svojega naslednika ministra Ciana

Pariz, 7. jun. x. Kakor poroča »L'Ouvrec«, je Mussolini že napravil svoj politični testament in za svojega naslednika določil očeta svojega zeta, prometnega ministra Ciana. Nasledstvo se bo uredilo z uredbo, ki jo bo podpisal kralj. Mussolinijev na-

slednik bo obenem z dolžnostmi šefa fašistične stranke prevzel tudi dolžnosti ministrskega predsednika. V kraljevi naredbi o nasledstvu se bo določilo, da parlament dednega ministrskega predsednika nikakor ne more strnoglaviti z nezaupnico.

Nemški poslanik v Lizboni ubit

Lisbona, 7. jun. y. Danes je bil v Lizboni izvršen atentat na nemškega poslanika Buliganda. Poslanik je obiskal nemško križarko »Königsberg«, ki se nahaja v tamkajšnjem pristanišču. Ko se je s križarko vrnil na kopno, je nekdo oddal nanj dva strela v glavo. Poslanik je umrl v bolnici kljub takojšnji pomoči. Morilec je že aretiran in je neki brezposelni nemški mornar, katerega motivi za atentat še niso znani. Poslanik je bil star 49 let. Morilec nemškega poslanika se je že dva dni pojavljal na obrežju in se je opazilo, da se je obnašal čudno. Morda je duševno bolan. Razen dveh prvih je oddal še tri strela, ki pa so zgrešili cilj.

Pezeta zopet pada

Madrid, 7. jun. AA. Finančni listi poročajo, da je vrednost pezete nepričakovano in izdatno padla, čim je minister financ izjavil, da je gospodarski položaj Španije odličen. Padec pezete pripisujejo ti listi neosnovanim vestem o notranjem položaju v Španiji.

Dunajska vremenska napoved. Lepo vreme. Motnje pa niso izključene.

Naš poslanik v Angori

Belgrad, 7. junija. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog ministra zunanjih zadev postavil za ukazom za izrednega poslanika in opolnomočenega ministra v Angori g. Ljubo Nešića, dosedanjšega izrednega poslanika in opolnomočenega ministra v Sofiji.

Bottai pri Briandu

Pariz, 7. junija. AA. Italijanski minister za korporacije Bottai je v spremstvu italijanskega poslanika Manzonia obiskal francoskega ministra za zunanje zadeve Brianda. Njun razgovor je bil prisrčen. Snoči je minister Bottai odpotoval v Italijo.

Ne motite radio-naročnikov pri sprejemanju programov radio-oddajnih postaj!

Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani je prejela pritožbo, da je sprejemanje programov radio-oddajnih postaj v okolju Gledališke ulice nemogoče, ker se nekdo zelo pogosto zdravi z električnim aparatom za masažo. Glede na to opozarja še enkrat občinstvo, naj ne uporablja takega aparata v času, ko so v obratu radio-postaje, ker se tako motenje po § 213. kazenskega zakonika kaznuje z zaporo do enega leta ali v denarju do 10.000 Din. Direkcija pošte ima nalog za najstrožje izsledovanje takih oseb.

Politične novice se nadaljujejo na 8. strani.

KRASNA SVEŽOST KITI VAŠE JUMPERE IN RUTE PO VSAKEM PRANJU Z

LUX

MILOM V LUSKAH.

Izdeluje se v Sunlight-tovarnah

Jubilej plodonosnega dela

Ljubljana, 7. junija.

Med mnogimi jubileji, ki se proslavljajo na tem mestu, nikakor ne smemo izpustiti enega, ki ga bo imel mož redkih lastnosti in mož tihega, skromnega dela. Ta »ne smemo« naj velja tudi kot naše opravičilo slavljenca, ki bo najbrže jutri z nevoljo opazil svojo sliko v »Slovencu« in tekst, posvečen njemu. Osnovna, najbolj karakteristična lastnost gospoda duhovnega svetnika Antona Čadeža je na-

ravnost čudovita skromnost. Tej njegovi lastnosti pa se pridružuje prav tako izredna delavnost. Zaradi te druge lastnosti pa smo dolžni, omenjati jubilej, ki ga bo g. Čadež slavil na binkoštni ponedeljek, ko bo dočkal 60. svoj rojstni dan.

Redki so še možje, ki bi žrtvovali v svojem življenju toliko truda, dela, volje, izobrazbe in ljubezni za krščansko stvar, za vse dobro in lepo, zahtevali pa tako malo pohvale in pozornosti, kakor naš sedanji slavljenec.

Vzor duhovnika je g. Anton Čadež, vzor po vsem svojem bitju in ravnanju. Rojen je bil gospod Anton Čadež iz dobre krščanske družine 9. junija 1870 na Trati v Poljanski dolini. Lepa Poljanska dolina nam je torej tudi tega moža, kakor že mnogo drugih in zaslužnih dala za slovenski narod. Po skrbni krščanski vzgoji, ki jo je užival v mladosti, je študiral v gimnaziji in v bogoslovju v Ljubljani. Ze v srednji šoli je s svojo marljivostjo in nadarjenostjo vzbujal pozornost svojih učiteljev. V mašnika je bil posvečen l. 1894. Od l. 1895. pa nato vse do danes se je posvetil klicu, ki mu je bil zapisan tako rekoč že v krvi in od Boga namenjen. To je k vzganju in pripravljanju mladih sre k višjim smotom, k Bogu. G. Čadež je ves, z vso dušo veroučitelj. Neprecenljivo je s svojim delom obogatil našo krščansko pedagoško literaturo. 10 let je bil sotrudnik »Slovenskega učitelja«. Mnogo večjih in manjših spisov je izpod njegove roke. Pa tudi s pravim častništvom se je bavil in je bil med vojno dve leti urednik »Domoljuba«, ko so naši kmečki fantje po frontah željno čakali vsake številke »Domoljuba« in ga vestno prečitati od prve do zadnje črke. Koliko dobrega za njihov dušni blagor je storil sedanji slavljenec z dobrim, krščanskim čitvom, to je zapisano le v nebeških knjigah. Prav tako si je pridobil slavljenec mnogo zaslug z urejanjem »Bogoljuba«, kateremu je sourednik in v katerega sam piše priljubljeno rubriko »Razgled po svetu in domovini«. Njegova ljubezen do mladine ga je gnala, da je prevzel tudi za dobo 15 let uredništvo »Vestnika Dejanja sv. Detinstva«. Mnogo duhovitih člankov, pisanih v lepi slovenščini, je napisal za »Slovenca« pod značko Liga x. Najvažnejši pa so njegovi katehetskimi in vzgojnimi spisi. Da je krščanski nauk na naših šolah sedaj tako vzorno organiziran, je zlasti njegova zasluga. Napravil je »Podrobni načrt za poučevanje veroznauka na ljudskih in ponavljalnih šolah«. Skupno z dr. G. Pečjakom je napisal »Krščanski nauk za prvenec« in »Navodilo katehetom o uporabi te knjige«. Dragocene, trajne vrednosti pa sta njegovi knjigi »Svetilnik na morju življenja« in »Most v življenje«.

Veliko skrb je slavljenec vedno gojil tudi za misijensko delo. Splošno znana je njegova skrb za poganke otročice. Omembe vredna je tudi njegova skrb za lepo cerkveno glasbo, saj se slavljenec celo sam udeležuje kot komponist. Ne samo s svojimi spisi, tudi s svojim delom in organiziranjem pa je postal slavljenec duša katehetskega gibanja pri nas.

Da se ga pa še posebej spominjamo ob njegovem jubileju, je pa tudi naša dolžnost kot velikega podpornika in pokrovitelja »Slovenca«. Ze celo vrsto let vrši slavljenec namreč skrajno težko in zelo naporno dvojno funkcijo tajnika (od l. 1920.) in blagajnika Katoliškega tiskovnega društva, katerega odbornik je že od l. 1913. Na tem mestu se je gospod Čadež pokazal tudi moža široke uvidnosti. Imel je vedno smisel in inicijativo za razvoj katoliškega tiska v Katoliškem tiskovnem društvu, v

Gasilci se vežbajo za vseslovanski kongres

Razgovor z gasilskim poveljnikom gosp. Milkom Hojanom.

Ljubljana, 7. junija.

Z naglico se bližajo dnevi, ko se bo vršil v Ljubljani vseslovanski gasilski kongres. Naši gasilci se mrzlično pripravljajo, da čim dostojneje sprejmejo svoje tovariše in somišljenike, ki pridejo od vsepovsod. Notranji del teh priprav, ki imajo namen, gasilce izvežbati za čim sijajnejši nastop našega gasilstva na gasilskem kongresu, vodi tehnični odsek, katerega predsednik je g. Milko Hojan, poveljnik ljubljanskih prostovoljnih gasilcev. Obrnili smo se nanj za splošno izjavo o tehničnih pripravah gasilstva za kongres.

»Na seji kongresnega odbora dne 2. februarja se je konstituiral tehnični odsek, katerega predsedstvo sem prevzel jaz. Odsek ima nalogo, izdelati program in proračun za kongres. Program smo sestavili in ga je Jugoslovanska gasilska zveza odobrila. Nato smo pričeli takoj z vajami. Kot prvo smo izvežbali ljubljansko gasilsko župo, za njo pa vrhniško, logaško, cerkniško, savsko (št. Vid), žalsko, ormoško, kamniško, radovljiško in trboveljsko gasilsko župo. Pozvali smo na vaje vse župe. Nekatera društva pa nimajo dovolj sekiric in ne dovolj popolnih oblek ter se vabilu niso mogli odzvati. Skupno se je odzvalo na vaje s sekiricami 1248 članov, ki so sedaj že popolnoma izvežbani. Odsek je od 11. februarja dalje vadil člane vsake nedelje in praznik, deloma v Ljubljani, deloma pa doma na deželi. Vadile so se po tri in tri župe skupaj. Ljubljanska, vrhniška in savska župa so nastopile v Ljubljani dvakrat. V teh nastopih je obakrat nastopilo po 360 gasilcev. Glavna skušnja vseh teh telovadcev pa bo jutri, dne 8. t. m., popoldne v Laškem. Pri tej vaji bomo definitivno določili one gasilce, ki so zmogni nastopiti tudi na kongresu. Dne 9. t. m. pa bomo tudi javno nastopili v Laškem.

Največ ovir imamo v tem, da društva še nimajo sekiric. Požejska društva imajo samo po štiri sekirice, in sicer samo plezavci. Prijavilo pa se jih je od vsakega društva po 10 do 12. Zato si bomo od manjših društev, ki ne bodo nastopila, izposodili sekirice. Za te vaje s sekiricami imamo pripravljene že note za klavir in godbo na pihala.

Namen odseka je bil, da bi gasilstvo pri kongresu izvajalo vaje na stadionu, odsek pa ne razpolaga z dovoljnim kreditom za preureditev stadiona, zato se je odločil za prostor SK Ilirije, to pa predvsem zaradi tega, ker je tam na razpolago stavba pivovarne »Union«, na kateri bodo vaje z orodjem. Ta prostor bomo še v mesecu juniju uredili za proste in orodne vaje in obenem postavil tribune.

Vzporedno z vajami s sekiricami pa smo v Ljubljani otvorili tečaj za gasilke, ki bodo nastopale pri kongresu z vajami o prvi pomoči in z reševalnimi vajami, skupno z gasilci. Za vaje na kongresu smo se obrnili tudi na ostale gasilske enote v Jugoslaviji in na češko gasilsko enoto v Pragi. Od naših enot so se prijavile med drugimi tudi gasilke-samaritanke iz Džakova, ki bodo izvajale slične vaje kot ljubljanske. Pri vajah nastopi društvo Osijek z reševalnimi vajami z vrvmi in z vajami s kljukastimi lestvami.

Od češke enote pa se je javila taborska gasilska župa, ki bo izvajala vaje s sekiricami. S temi vajami bo nastopil tudi gasilski naračaj iz Hrastnika.

Za te vaje s sekiricami, ki bodo nekaj izrednega, vlada splošno zanimanje in navdušenje. Z njimi bi nastopilo do 5000 gasilcev, če bi imeli dovolj sekiric. Saj so se n. pr. kmetski fantje v treh mesecih popolnoma izučili teh vaj. Mi smo za bodoče prilike pričeli pogajanja z obrtniki, ki bodo prevzeli naročila na sekirice.

Jugoslovanski tiskarni in v slovenskem katoliškem časopisju je vloženo ogromno njegovega truda.

G. duhovnemu svetniku, ki naj nam ne zameri, da so bile njegove nesebične zasluge tukaj površno podane, čeprav ne vse, uredništvo »Slovenca« iskreno čestita in mu kliče:

»Bog Vam podeli vse plačilo za Vaše zasluge in za Vaš trud!«

rice. Te bo prevzela zveza, ki jih bo potem oddajala posameznim društvom.

Zanimive bodo na kongresu tudi vaje z orodjem. Gasilci bodo izvajali vaje z najstarejšim orodjem pa vse do najbolj modernega orodja. To orodje bodo ročne dvokolesne, štirikolesne, agregatne, dvokolesne motorne, agregatne, drsalni prti, kljukaste vrvi itd. Izvajane bodo vse šolske vaje. Izva-

Gosp. Milko Hojan.

jana bosta tudi fingiran požar in pa letalski napad na stavbo pivovarne »Union«. Pri letalskem napadu bo nastopilo gasilstvo z maskami.

Vse vaje pa bodo spojene z gasilsko razstavo, kjer bo razstavljeno najmodernejše orodje, cevi in drugo, da si ga bodo ljudje lahko ogledali.

Odsek pa ne bo nehal z delom niti po kongresu, temveč bo osredotočil vse tehnično delo našega gasilstva pri zvezi, tako da se bodo mogla posamezna društva s pomočjo zveze uspešneje razvijati.

18 m globoško padel

Ljubljana, 7. junija.

V ljubljansko bolnišnico je danes dopoldne prepeljal reševalni avto 36 letnega zidarskega pomočnika Ivana Bizjaka, doma iz vasi Torovo 3 pri Medvodah. Bizjak je bil ves potolčen in je tožil o strašnih bolečinah v hrbtu. Pripetila se mu je strašna nesreča. V Sori belijo zidarji sedaj cerkev. Okoli cerkvenega stolpa je postavljen zidarski oder. Dopoldne je bilo na vrhu odra več delavcev, ki so pa odšli dol ter je zgoraj ostal le Bizjak sam, privezan z vrvmi. Vrv se je nenadoma utrgala, Bizjak pa je omahnil v globino ter s silnim padcem priletel na tla in sprva obležal v nezavesti. Iz Ljubljane je bil ob pol 11 poklican reševalni avto, ki je nesrečnega prepeljal v ljubljansko bolnišnico. Bizjak ima hude notranje poškodbe in ranjen hrbet, čeprav je še čudno, da se ni pri padcu ubil niti polomil udov. Bizjak je oženjen in ima dva otroke.

Nesreča v gozdu

Slov. Krajina, 6. junija.

V gozdu pri Gornjih Slavečih je zadela kmeta Krpič Stefana precej težka nesreča. S pomočjo nekaj drugih kmetov je sekal visoko smreko. Še preden je bila smreka podkopana, se je začela smreka nagibati. Da bi jo naravnali v pravilno smer, kjer ni bilo dreves, niso imeli časa in tako je padla med drevesa. Obvisela je. Može si niso mogli pomagati drugače, ko da so z debela posekali veje. Pri tem niso bili dovolj previdni. Naenkrat se je deblo zgnilo in je z velikim truščom padlo. To se je zgodilo tako naglo, da Krpič, ki je stal v bližini, ni mogel odskočiti. Vrh smreke ga je dobil pod se in mu je zlomil nogo. Razen tega je dobil kmet tudi druge močne udarce. Takoj so ga morali prepeljati v bolnišnico v Mursko Soboto.

Lakota je bacil jetike

Rudarji so brez dela, zato brez kruha. Kriza premogovne industrije je najtežje udarila prizadete rudarje, ker ona je njim vzela vse: delovno priliko in s tem vsakdanji kruh.

Založna v naših črni premogovnih dolinah in kotlinah ima svoj vrhunec v bedi in lakoti nežnih otroških bitij. Mlada telesa, katera bi potrebovala svežih sokov, da bi se krepko razvil njih telesni ustroj, hiraljo in ginejo, blede in propadajo. Matere jim na prošnjo ne morejo več dati kruha, samo s solzami v očeh in trpečim objemom jim morejo še izkazati svojo materinsko ljubezen. Lesk v očeh nežnih bitij, ki naj bi bil za nas odsev zarij bodočnosti, je zasenčen z mrakom žalosti in neme tuge. Kako strašno je življenje, preko katerega je padla črna tema!

Lakota je najstrašnejši bacil jetike. Mlado telo že itak nima odpora, če ga pa razjeda še lakota, je zaznamovano za to strašno bolezen in ji ne uide. Tako je ustvarjeno sto in sto novih bacilo-noscev, kateri ogrožajo človeško družbo, bogatine in reveže v njej. Nevarnost jetičnih obolenj je po lakoti v vrstah otrok nevarno stopnjevana.

Osrednja protituberkulozna liga se zaveda, da bi morala bednim in lačnim otrokom rudarjev priti z materijalno podporo na pomoč, da jim zagotovi vsaj najpotrebnejši dnevni kruh. Toda od ustanovitve lige je komaj nekaj mesecev in ona še nima sredstev, da bi izvedla uspešno pomoč v krizi, katera je tako strašno obsežna. Liga more zato le neposredno pomagati. Obraba se s tem na našo socialno čutečo javnost, na vse one, kateri morejo vedeti, kaj je lakota nežnih otrok in kakšne so njene posledice, da priskočijo na pomoč z denarnimi sredstvi ali s podporo v živilih. Podpore bodo radevolje sprejemali občinski odbori prizadetih občin ali pa posebni pomožni odbori, kateri so že ali bodo ustanovljeni v pomoč gladujočim otrokom brezposelnih rudarjev.

Dobro slovensko srce ne bo šlo slepo mimo nežnih otrok, kateri prosijo kruha, da ostanejo zdravi in dobri sinovi naroda! — Osrednja protituberkulozna liga v Ljubljani.

Srečanje in preprič z medvedko

Črmošnjice, 7. junija.

Posestnik A. C. iz Črmošnjice je doživel kaj čudno dogodivščino, ko se je vračal za tako zvanim Kollmauerjem po črmošnjiškem gozdu proti domu. Na sredi gozda je namreč njegov pes začel naenkrat na vso moč lajati. Mož se je zdelo lajanje čudno in je začel opazovati psa in kraj. V hipu je zagledal v neposredni bližini veliko medvedko, okrog katere sta se stiskala dva mlada medvedka. Pes je lajal neprenehoma in se zagugal na vso moč proti medvedki. Hotel ji je priti za hrbet. Medvedka, ki sta začutila nevarnost, sta jo ubrala po najbližji poti na zraven sloječo bukev in od tamkaj brezdvoma brezbržno gledala na obupno prizadevanje psa. Medvedka se je v hipu postavila na zadnji nogi in z glasnim godrnjanjem ter renčanjem izražala svoje nezadovoljstvo nad nepričakovanim srečanjem.

Posestnik, videč nevarnost, da ga ne bi medvedka napadla, je bil ubral proti domu. Med potoma je obvestil nekaj vaščanov. Vsi so se takoj vrnili oboroženi s sekirami na kraj srečanja. Ko so tja prišli, medvedke ni bilo več. Pač pa so opazili na buki še vedno čepčajo medvedka. Eden se je spravljal na bukev in pograbljal mladiča, ki sta že po zgledu starke močno godrnjala in bevskala. Seveda jima to ni pomagalo in morala sta z vaščani v vas, kjer sta postala predmet vsesplošnega občudovanja.

Mladiča sta bila stara par mesecev in so ju vaščani po par dneh zopet izpustili v gozd.

Otroške oblečke

in predpasnike v vseh velikostih in kvalitetah, damske predpasnike iz listra in klota, kretona in bele, kot tudi razno damsko perilo v veliki izbiri po jako nizkih cenah nudi F. & I. GORICAR, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29. Oglejte si blago in cene v izložbah!

Smrtna nesreča

Zdivjana krava vzrok smrti

V torek, dne 3. t. m. se je na banovinski cesti Vitanje—Zgornji Dolji zgodila smrtna nesreča, katera je zahtevala življenje 46 letnega posestnika Petra Hrustel iz Kozjaka pri Mislinju.

Okrog 21 je gnil po banovinski cesti Vitanje—Zgor. Dolji imenovani proti svojemu domu na Kozjak kravo, katero je kupil v Vitanju. V Spod. Dolju je krava zdivjala in se s Hrustelom pognala v divji tek. Hrustel si je verigo, na kateri je kravo gonil, med potjo omotal okrog desne roke, kar je bil vzrok, da se iz tega položaja ni mogel več rešiti, ter dirjal s kravo po cesti proti Sv. Florjani v Dolju ter kakih 150 korakov pred hišo posestnika Novinška, pd. Stancer padel in pri tem zadobil na desnem senu najbrže smrtno rano. Nezvestnega Hrustla je krava privlekla do Navinškove hiše, kjer so Hrustla rešili iz tega položaja. Hrustel je pri tem zadobil po obrazu in telesu kakih 14 ran ter je še istega dne že čez kake četrt ure potem, ko ga je Novinšek rešil iz verige, na pridobljenih poškodbah pred omenjeno hišo umrl. Pokopan je bil 6. t. m. na pokopališču Sv. Florjana v Dolju.

Prepričajte se o trpežnosti VRVARSKIH IZDELKOV iz prve kranjske vrvarne

Ivan N. Adamič, Ljubljana, Sv. Petra, cesta 31.

in pri podružnicah v Mariboru, Vetrinjska 20; Celje, Kralja Petra c. 33, in v Kamniku, Šutna 4.

Vsem čitateljem „Slovenca“

Opozarjamo vse bralce »Slovenca« na današnje reklamno prilogo trdke A. Arnuš - Antonijevič, ter toplo priporočamo, da naročujete srečke drž. razred. loterije direktno iz Beograda, kjer boste vedno takoj in najkulantneje postreženi.

A. Arnuš - Antonijevič
BEOGRAD — KNEZ MIHAJLOVA ULICA št. 46

Kaj pravite?

Gospod urednik! Vi, ki večkrat pokritizirate takole to ali ono stvar, ki se vam graje in obenem zboljšanja vredna zd, boste pa še tole priobčili, ki se kulture in civilizacije našega naroda tiče.

Bog me varuj načenjati razgovor ali celo polemiko o tem vprašanju! To bi bilo toliko, kakor obnavljati višnjegorsko pravdo o kazi, ki je že dobila zasluženo kazen. Saj je vsakemu znano in drži, da je sleherni gorski vasiča prosvetljena s kakim društvom, da se kar mašimo z vsemogočimi knjižnimi dragobinami, da je radio že zadnjemu vaščanu paglavcu bolj znan kot gramofon in da že vse skoraj razen novorojenčkov črkari. In da bi se prepirali o civiliziranosti našega naroda? Koma izmed nas, ki gledamo z odprtimi očmi na sleherni pojav v našem narodu, bi palo na um načenjati sploh kako črkarsko pravdo o sijajnem prirojenem čutu naših ljudi, ki presajajo še tako eksotično pa vendar silno moderno novost moderne civilizacije na domača tla, da počene in rodi stoteren, da, celo tisočeren sad!

Zadnjič sem postal tako po deseti maši na lrgu, pred vaško cerkvijo in se s čudom čudil najmodernejši modi preprosti vaških deklet in tudi še, o nesmrtni bogovi!, tiščal robec pred ustni, da ne bi naenkrat ujel preveč tek opojno dišečih vonjev. In sem si lahko mislil, da mora biti tista ribniška o lepem dišanju že strašno stara.

Torej o kulturi in civilizaciji bi prav rad iz vseh leh ezrov bil, če ne bi bilo, žal, mnogokrat oboje le lepo pokrivalo, pod katerim tiči čestokrat vse nekaj drugega, kakor to, kar pokrivalo predstavlja.

Meni se zdi, da so tiste drugače prav čedne napise po gostilnah: ne pljuvaj na tla, ne prekinjaj in ne gorovi nespodobno, nalepili tudi samo v znak naše kulture, ko pa vstopiš v gostilno, boš pa prvo besedo zaslišal kletev, drugo grdo kvanto, tla pa so popljujevana, da je kar strah in groza. Mladina, civilizirana in kulturna hodi potoslno enako v mestih ali na deželi po vseh gostilnah, koderkoli se glasi harmonika. In prav sedaj prihaja tisti čas, ko hoče prav sleherni društvu pokazati svojo kulturnost v veseljah, bi bilo dobro izpregovoriti trezno besedo tudi o tej zalostni plati našega včasih še preveč civiliziranega naroda!

B. V.

Pred kočevskim jubilejem

Kočevje, 7. junija.

Kakor je poročal »Slovenec«, je prevzel častno pokroviteljstvo nad letošnjimi kočevskimi svečanostmi kraljevič Andrej.

S tem je zagotovljeno, da se bodo kočevske svečanosti dejansko vršile. Glavni pripravljalni odbor pod vodstvom odvetnika g. dr. H. Arkota je izdelal že podroben načrt za štiridnevno slavo. Program praznovanja je pester in zanimiv ter bo nudil slehernemu obiskovalcu lep vpogled v življenje in nehanje kočevskega naroda.

Delo glavnega pripravljalnega odbora se je poleg prireditve jubilejnih svečanosti v dneh od 1. do 4. avgusta omejilo sedaj na izdajo jubilejnega dela o Kočevski in o zbiranju za kočevski pokrajinski muzej. Oboje je poverjeno dvema kočevskima župnikoma. Prvo muzejskemu župniku g. J. Erkerju, drugo pa duh. svetniku g. J. Eppihu, župniku v Stari cerkvi.

G. Erker je uredil jubilejno delo o Kočevski že v preteklem mesecu. Sedaj je delo v tiskarni g. Pavlička in bo do 15. junija dotiskano v tisoč izvodih. Pisatelji člankov pri tem jubilejnem delu, ki bo nosilo napis »Festbuch«, so zbrali vse posamezne zgodovinske pojave kočevskega naroda, njegove posebnosti in zanimivosti, tako da bo delo pregledno in točna slika vsega narodnega življenja kočevskih Nemcev od začetka naselbine na slovenski zemlji do danes. Posamezne članke spremljajo krasne pokrajinske slike, dalje fotografski posnetki kočevske narodne noše in narodnih običajev.

G. svetnik Eppich zbira iz vse Kočevske prispevke za kočevski pokrajinski muzej. Mi smo že enkrat naglasili, da je tak muzej zdrava misel in da bi morali tudi mi Slovenci misliti v vsakem večjem kraju (mogoče v okrajih) na tak muzej. S tem bi se najlaže prav do podrobnosti zbrale znamenitosti slovenske zemlje, iz česar bi največ pridobil glavni narodopisni muzej v Ljubljani. Zbiranje prispevkov za kočevski pokrajinski muzej se je nekoliko zakasnilo, vendar je upati, da bo odprtjen vsaj drugo leto.

O kočevskih jubilejnih svečanostih je dosedaj priobčilo dvanajst nemških in avstrijskih listov večje članke. Zanimanje za to proslavo 600 letnice kočevskega nemškega jezikovnega otoka je v inozemstvu veliko, zato se pričakuje iz inozemstva okrog dva tisoč obiskovalcev, ki bodo prišli največ z avtomobili in avtobusi.

Glavni pripravljalni odbor je pozval vse kočevske vasi, da se v dneh svečanosti okrase, ker misli na četrti dan proslav privediti za obiskovalce številne avtomobilske izlete po kočevskih vaseh. Vsa Kočevska se bo torej v slavnostnem času zavila v cvetje in zelenje, kar bo napravilo na slehernega tujca nadvse ugoden vtis.

Glavni dan kočevskih svečanosti bo nedelja 3. avgusta. Na ta dan se pričakuje številni zastopniki občin in zastopniki avstrijske, nemške in ameriške vlade. V sprejodu, ki bo izveden popoldne, bo korakalo več sto ljudi v kočevskih narodnih nošah, ki so z ozirom na opremo zelo pester in slikovite. Popoldne se bo vršila svečana sv. maša najbrže na prostem pred mestno župno cerkvijo, ki jo bo celebriral mestni župnik in dekan ob asistenci celokupne kočevske duhovščine.

Celokupne svečanosti ne bodo imele po izjavah članov pripravljalnega odbora nikakega nemškega nacionalnega značaja, zato so vsi Kočevci z veseljem sprejeli vest o častnem pokroviteljstvu Nj. Visočanstva kraljeviča Andreja.

Cenjene dame!

Oglejte si našo prvovrstno razstavo najnovejših kožuhovinstih modelov po francoskih krojih lastne izdelave. — Cene in izbira brezkonkurenčna.

Krznarstvo M. HOMSČAK, Graz, paviljon „H“ 245-247.

Edison Bell Penkala

Došli so krasni novi slovenski napravi. Najnovejši moderni plesni flagerji. — Kompletne opere na 4 ploščah v albumih.

IVAN BONAČ — LJUBLJANA
SELENBURGOVA ULICA 5

Ženska internacionala

Razmišljanje ob 8. internacionalnem kongresu kat. ženske unije

Povojni kongresi internacionalne unije katoliških ženskih lig se vrše v pravem sijaju dela. Družabno in družinsko življenje, ki ga je vojna do temeljev zrušila, je takoj v prvih letih miru in novoustvarjanja dela, v svojem razsulu nujno prosilo pomoči. Ne smemo tajiti, da se je premnogim prošila roka v pomoč, takim, ki so po svojem zvanju še dolžni deliti pomoč, a tudi takim, ki jih je bas vojni finale postavil na tako mesto. Ali pomoč ni prišla s prave strani, ali način pomoči ni bil pravi, videli smo, da je bila dolgo dobo povojnih let pomoč brezuspešna; razkorj družbe in družine je šel neovirano dalje vse dalje, da mu je zavrila pot žena-mati, ki je v prvi vrsti poklicana za varuhinjo prvotne celice vsega družabnega življenja, družine.

Premnogokrat slišimo, da se je žena zdravnica; le redkokdaj pa zaslužit, odkod ta zdravnica, kdo je je povzročil in izvršil. Nečemo tajiti, da je morebiti v ženi sami lebelca še iskra njene odgovornosti, še čut njenega pravega poklica. Toda tam, kjer je to dvoje zakrilo vsakdanje hlastanje in vivenje, je bilo treba pobude od zunaj. Ali se moremo dovolj zahvaliti onim ženam, ki so v dobi družabnega in družinskega razkroja ohranile čuječe oko, ki so se stranile v skupno žensko organizacijo, da pokažejo mnogoterim ženam globoko brezno, ki vanj drve, zanemarjajoč in opuščajo svoje svete ženske in materinske dolžnosti? Tudi pri nas jih imamo prve, kakor druge in čas je, da se jih spomnimo na koristen način.

Vsaka organizacija in tako tudi ženska ima namen zastopati pravice članstva na zunaj, na znotraj pa vršiti vse ono, kar je potrebno, da se članstvo svojih pravic zaveda, jih zna izkoristiti, pa tudi braniti. Mnogo temeljitega izobraževalnega dela je tu treba, zlasti se v ženski organizaciji. Ni čudnega ni, ako opazimo ob zibelki našega katoliškega ženskega gibanja prvega bora za socialne pravice: dr. Kreka. V zadnjem desetletju svoje svetle ženske in materinske dolžnosti? Tudi pri nas jih imamo prve, kakor druge in čas je, da se jih spomnimo na koristen način.

V združenju je moč, opora in pogum. To so mislile tudi naše žene, ko se združile z ženami vsega sveta v močno, internacionalno unijo katoliških ženskih združenj. Delo se je poglabilo, pomnožilo, pospešilo. Poleg dela za pridobitev ženam splošnih pravic za življenje in delovanje vsake posameznice in skupnosti, so zrastle in rastle še nove potrebe. Misli, študij in delo je šlo na široko in globoko.

Na zborih internacionalne unije katoliških ženskih združenj se je doslej razpravljalo o vseh smerah dela, ki pride pri ženi v poštev, sklepalo o vseh zadevah, ki morejo koristiti ženi in so se izdale smernice za praktično sodelovanje vseh velenjenih ženskih združenj za skupne cilje. Ni je so-dobne socialne zadeve, ki na katerikoli način zadeva ženo, njeno življenje, delo, ustvarjanje, študij, njene pravice v zasebnem in javnem življenju, pa tudi njene dolžnosti (kar marsikatera organizacija preze) kot žena, mati, gospodinja, javna delavka, državljanka, članica človeške družbe in božjega kraljevstva, da bi se ne bila obravnavala teoretično na zborih, praktično po združenjih in posameznih edinicah unije, da bi z zborov ne bila izšla točna navodila za uresničitev napravljenih sklepov. Predaleč bi šlo, ako bi hoteli naštevati vse to. Uspehi tega splošnega in podrobnega dela so razvidni iz poročil delegatkin na zboru, še bolj pa na lico mesta in pri vsaki posamezni članici združenja, ki izvršuje sklepe v svesti, da je vsakršen dvig žene odvisen od vestnega dela vsake posameznice.

Kakšnih uspehov nam je pričakovati od zadnjega kongresa v Rimu? Teško je govoriti o uspehih, hitrih, vidnih, velikih uspehih, ko pa sklepi zbora govorijo o delu za nje.

Glavni tema »Dvig morale v družini«, ki ga je obravnavala ženska unija in glavni tema »Mladinske sekcije« ženske unije, jasno govorita, da je delo za nju, spriči današnje razvrstitev družine in odtujitve od Cerkve, tako, da bo zahtevalo vse moči katoliškega ženskstva.

Ker je bil v teh dneh zborovanja unije tudi zbor delovne zajednice za varstvo deklet (sedež v Fribourgu), ki je tudi pri nas že vsejalo prvo seme lani ob bivanju predsednice bar. Montenach v Ljubljani, smemo upati, da bo 8. kongres internacionalne unije katoliških ženskih združenj tudi za slovensko žensko prinesel mnogo dela, pa tudi mnogo uspehov.

Delegatkinje posameznih ženskih združenj iz raznih držav so se živo zanimale za gibanje katoliškega ženskstva v Jugoslaviji. Gdč. Weber, Berlin, ki je poznala naš socialni delavci prav dobro (je prvi ženski ministerjalni svetnik v ministru za ljudsko blagostanje), se ni mogla dovolj naučiti, da je prišla samo ena zastopnica od nas, četudi imate tako krasno razvite ženske organizacije. (Ima

namreč več slik z raznih orlovskih prireditel.) Švicarke (bar. Montenach, Emery) ne morejo pozabiti lepih vtisov iz Ljubljane. Avstrijke iz Graeca in Linza se čudijo, da je v Rim došlo zastopstvo iz Jugoslavije, k njim, ki smo sosedje, pa ne pridemo v posete. Ogrke nas iskreno vabijo na proslavo sv. Emerika, saj smo vendar sosedje. Poljakinje in Čehinje nas iskreno vabijo, naj jih ob prvi priliki obiščemo. Rd. Vabil na vse kraje polno. — Pa tudi svojega dela ne skrivajo; v štirih, petih jezikih so imele, zlasti oddaljenejšje, pripravljena poročila, da se je dalo izbrati. — Prijateljstvo, prav sestersko občevanje je hitro pomagalo preko prvih tujih vplivov. Spisov, brošur, časopisov, slik in drugih spominov ti naloži vsaka delegatkinja, da pri vašem delu mislite tudi na nas...

Takih prijaznih »spoznanj« si lahko deležna na vseh potih in krajih. In če se zaveš slikovitega, veleznaničnega, zgodovinskega tako zelo poudarjenega ozadja, kjer se zbor vrši, večnega Rima namreč, potem ti ostane tako spoznanje še bolj učinkujoče. Na vsaki poti in pri vsakem koraku te sreča zanimiv in znamenit spomenik, starinski ostanek zgodovinskega dogodka, stavbe, cerkve iz vseh dob, pozorišča toliko lepih in svetih dejstev in dejavnosti v življenju in smrti bratov naših in sester v Kristusa. Ali je čudno, da se ob grobu sv. Neže, sv. Cecilije kar ne moreš ločiti? Da te orjaški duh sv. Pavla vso prevzame? Da te Petrov grob ne izpusti? Da v vatikanskih muzejih ne prideš naprej z ogledovanjem, da te sikstinska kapela čudno čudno prime? Da se k Rafaelovim stancam še in še povrneš? Da se molče vsedeš med čudovite umetnine kiparstva in gledaš ter uživaš? Prav nič čudno se ti ne zdi, ker ti je vse tako domače, že davno znano...

Pa se ozreš z okna svoje sobice na lepo oblikovane pinije in poslušaj sto in sto škrtatov in ti poleti prav mimo glave drobna lastavica in moraš tudi to spraviti v sklad s čudovito sliko večnega Rima...

Osem minut po odhodu vlaka s kolodvora Terminal ujamesh še čudovito silhueto kupole svetega Petra; potem se vsedeš in pred duševnimi očmi se ti pojavi slika, ko prinese papeža v cerkev in še ona, ko ti je podal roko v poljub z besedami: »Blagoslovljamo te, moja hči, blagoslovljamo vse tvoje; tvoje delo in prizadevanje, tvoje misli in želje. Ponesi naš blagoslov vsem ženi in dekletom tvoje domovine in mir Gospodov bodi z vami.«

In potem se ti pogled ustavi v noči, ki je med temi nastala...

10 letnica obrt. društva v Brežicah

V dneh od 7. do 9. junija prireja obrtniško društvo v Brežicah veliko obrtno razstavo v veliki in mali dvorani Narodnega doma v Brežicah v proslavo desetletnice obstoja. Razstava bo odprta dne 8. junija ob 9. popoldne.

Dne 11. januarja 1936 je preteklo 10 let, odkar se je ustanovilo v Brežicah obrtniško društvo za Brežice in okolico. Takratne povojne razmere, nenotnost med obrtniki in deloma tudi nemškutarstvo so bile posledica, da so se zbrali zavedni slovenski obrtniki in ustanovili obrtniško društvo, ki naj bi v organizaciji premagalo povojne razmere v Brežicah in okolici. Teško je bilo takrat delo, kajti posledice svetovne vojne so se močno čutille posebno pri obrtništvu, toda požrtvovalni odborniki se niso strašili dela in truda, saj je šlo za njih lastni dobrobit in napredek, ter so šli na delo. Tako je imelo društvo ob priliki javnega zborovanja dne 31. marca 1926 že 81 članov. Na tem zborovanju so se sklenile in določile važne smernice za nadaljnje delovanje društva.

Dokaz, da se je društvo resno prirejalo dela, je bila prva obrtna razstava že leta 1921, ki naj bi pokazala napredek pa tudi težkote obrtništvu. Za to razstavo je društvo pridelilo še razstavo leta 1925, in 1928, in je posebno zadnja pokazala res lep napredek. Razen tega je društvo posvetilo skrb za strokovno izobrazbo pred vsem vajencev, kakor tudi ostalih, da je prirejal razne tečaje kot knjigovodske in razna strokovna predavanja. Delovalo je tudi na tem, da se je otvorila obrtna nadaljevalna šola. Bodi tudi omenjeno, da je društvo za kritje svojih stroškov prirejal obrtne zabave, katere so vedno dobro uspele.

Društvo je v teku 10 let obstoja mnogo storilo za napredek in skupnost obrtništvu v Brežicah in okolici, kar bo tudi dokazala letošnja jubilejna razstava, in lahko s ponosom gleda na svoje neumorno in plemenito desetletno delo za procvit obrtništvu.

Društvo ob njegovi desetletnici iskreno častitamo in kličemo: naprej po ščrtni poti.

Grški industriji v Ljubljani

Ljubljana, 7. junija.

Z dopoldanskim gorenskim brzovlakom so danes prišli v Ljubljano zastopniki grške industrije in trgovine. Teh zastopnikov, ki so se mudili na daljši turneji po naši državi, je 37, poleg njih pa 7 grških častnikov.

Gostom je bil v Ljubljani prirejen prirčen sprejem. Po prihodu vlaka so se gostje odpeljali v palačo Zbornice TOI, kjer so bili izrečeni pozdravni govori v slovenskem in francoskem jeziku. V imenu Zbornice TOI je govoril predsednik g. Ivan Jelacin, v imenu banske uprave podban dr. Pirkmajer, v imenu mesne občine pa podžupan prof. Jarc. Zahvaliti so se v imenu gostov predsednik alenske trgovske zbornice Topakostasinos, tajnik jugoslovanske trgovske zbornice v Solunu dr. Mihajlovič in predsednik solunske trgovske zbornice Dukas, ki je govoril v gladi srbohrvaščini. Zatem so si gostje ogledali vse notranje poslopje in občudovali lepoto notranje arhitekture te palače. Nato so se odpeljali v papirnico v Večje, kjer so si ogledali tovarno. Popoldne so se vrnili v Ljubljano, kjer so si ogledali velesejem. Ob 1 popoldne so imeli banket v Dolničarjevem paviljonu. Pri tej priliki je imel govor ing. Milan Suklje, ki je v francosčini povdarjal važnost gospodarskih zvez med jugoslovanskim in grškim gospodarstvom.

Kmetijsko poučno potovanje

Slovenjgradec, 6. junija.

Razgibalo se je tudi v naši tako tihi in plahi miselnjski dolini. Ze lansko leto je privedla naša kmetijska podružnica izlet v Ljubljano. Letos pa se je podružnica razbodela in dvignila na rekordno število 209 članov. In sklenila je, da organizira svoj prvi poučni izlet v slovensko kmečko učilišče, na kmetijsko šolo v St. Jurju. Na predlog našega kmetijskega referenta pa se je tudi sklenilo, da si ogledamo še nekatera vzorna gospodarstva in napredneje ekonomije v Savinjski dolini.

Pridržali smo torej minuli četrtek, 5. junija, na petih tovrstnih avtomobilih — nad 70 članov kmetijske podružnice — v Vinjko vas pri Vojniku, kjer smo si najprej ogledali pri sadjarskem nadzorniku v pok. Goričanu vse praktično preizkušene kmetijske stroje za malo kmetijo, posebno jasi za konje in prvovrstno plemensko živino. — Ob 9 smo začeli z ogledovanjem razsežnega gospodarstva kmetijske šole v St. Jurju in je to ogledovanje trajalo do 1 popoldne.

Z vso vsmo in požrtvovalnostjo si je prizadel ravnatelj šole g. inž. Petkovec, da je takzval in razločeval toliko koristnih in za naše ljudi še povsem novih gospodarskih naprav. Izvršil je tudi par daljših predavanj in je našel v naših ljudeh tiho, neobčajno pazljivo poslušalce. Zvesti, da orje pri naših Gorjanskih ledino, je menda g. ravnatelja podžgala, da je še z večjo vsmo predaval in tolačil. Izrekamo mu za njegovo požrtvovalnost v imenu dobre stvari najpričnejšo zahvalo! Pogostje pa si bomo dovolili še ogledati se na šoli in tudi našo mladino iz najoddaljenejših planinskih krajev zeleno štajerske bomo z večjim zaupanjem poverili zavodu zaradi strokovne izobrazbe. Pa tudi ostalim profesorjem se zahvaljujemo za vsa dolgotrajna, utrudljiva razkazovanja. Šele ob 2 smo se poslovili v St. Jurju in smo nadaljevali potovanje preko Celja po Savinjski dolini. Prvi obisk kmetijske šole pa je zapustil v naših gorjanskih očakih neizbrisne vtise.

Mimo Polakovega vzornega posestva v Novem klostru smo dospeli po nekam praznični in po črni dneh gospodarskega propada nekam všečjeji savinjski dolini — bila je ravno bima — v Smartno ob Paki in smo obiskali prijaznega in za napredek kmetijstva tako silno vnelega g. barona Warsberga. Razen kmetijske šole pa je ugajal našim ljudem najbolj še obisk vzornega gospodarstva mladega posestnika g. Medveda v Prelogah pri Sočanju. Obiskali smo ga že ob zaključku izleta. Je to v resnici vzoren posestnik in se obisk njegove kmetije priporoča vsem našim kmetovalcem, ki so vneti za moderne gospodarske zboljšave. Na mali, 12 orlov veliki kmetiji uporablja s preučevano-gospodarskim haskom vse gospodarske stroje, kakor sejalni stroj, železne pluge in brane itd. Skoraj neločljivo pa je priklenila pozornost naših ljudi gnojilna pumpa, kakršne menda nima nihče v Sloveniji. S to pumpo je mogoče škropiti na daljavo 20 metrov in se pumpa uporablja lahko tudi kot brizgalna. Že pri dveh požarih se je sijajno obnesla. Najpričnejša zahvala tudi g. Medvedu za vsa jasna in ljubezniva gospodarska pojasnila!

Na zadnje smo se ogledali še pri dveh naših znanih, vnetih in zaslužnih gospodarskih pobornikih, pri g. Blatniku, načelniku kmetijske podružnice in pri šolskem upravitelju g. Stoparju v Velenju. Vsak izmed nas je ponesel iz tega poučnega izleta občutek tihega zadovoljstva in jasno zavest pridobljenega gospodarskega znanja in dognanja.

Za uboge rudarske stroke

Je do 7. junija t. l. prejel župni urad Trbovlje: Klovčan Josip, Ljubljana 60 Din, Dr. Fran Dolšak, Ljubljana 400, Dr. Ant. Breznik, prof. št. Vid nad Ljublj. 500, Dijaška Vincenc. konfer., Ljubljana 200, Pogačnik Josip, Podnart 300, Kunaver Celestina, Ljubljana 20, Neimenovan iz Ptuj 10, Zavarovalnica »Dunav«, podružn. Ljubljana 500, Ogrizek France, župnik v p. Vojniki 20, —, Ljubljana 100, Vrabl Franc, Maribor 50, Pirnat Franc, veter. nadsvetnik, Maribor 100, Golež Anton, Maribor 1500, Grosek Ivan, trg. Trebnje 500, Neimenovan, Golnik 40, Fritz Aleks, Konjice 10. — Skupaj 4310. Najlepša hvala!

DNEVNO SVEŽE
PRAZENA

NOTOH KAVA

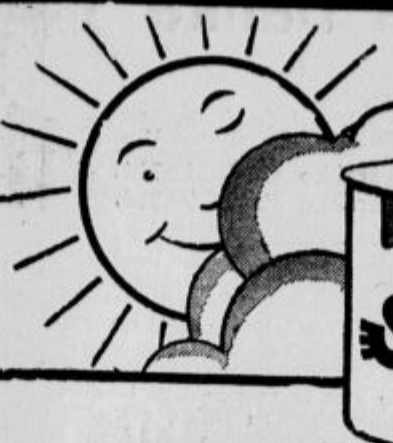

LJUBLJANA
VODNIKOV TRG ST. 5.

ZVEČER za namakanje

Schichtova

ZJUTRAJ za izkuhanje

Schichtov

ŽENSKA HVALA

TERPENTINOVO MILO

pa je pranje gotovo!

Pri divjem lovcu

V domovini Finžgarja in divjega lovca Janeza — 92letni Armanov Janez iz Smokuča pripoveduje

Breznica, 7. junija.

Janez Konič je bil rojen 8. januarja 1839 v Smokuču v fari Breznici pri Zirovnici pod Stolom. Pri hiši se je reko pri »Armanu«. Armanov Janez je že dopolnil 91 let ter še prav krepko gleda v svoje prihodnje dni in leta. Prav do lanskega leta je gonil koze na pašo; zdaj nekoliko težje hodi, zato je to delo opustil. Nekoliko je gluha, slabo vidi, pa nahuha ga tare. Uživa le lažje stvari, najraje ima kavo, sladkor in kakšen dober kruh.

Po breznikiški okolici splošno govore, da je bil tale Armanov Janez tisti Janez, ki je za glavnega junaka v Finžgarjevi narodni igri »Divji lovec«. To sicer najbrže ne bo držalo, zakaj Janez o gospodu pisatelju Finžgarju čisto nič ne ve, ga komaj po imenu pozna, o igri »Divji lovec« pa sploh ni slišal — tako vsaj mi je na vprašanja odgovarjal. Pa ima mož drugače nadvse izvrsten spomin. Toda kljub temu je častitljiv starček za nas zanimiv in je bil v mlajših letih res tudi divji lovec, ki se je v tej lastnosti dolga leta skrival pred orožniki, ki so ga lovili za vojaštvo.

Izmed šesterih Armanovih, troje sestra in troje bratov se je rodilo, živi samo en brat še na Jesenicah ter naš Janez.

Razen njega je bil v Smokuču še en Janez, ki je bil njegov svak, imel je njegove žene sestro. Ta je bil takisto divji lovec in še celo strasten. Nekoč so šli na veliko soboto v gore nad gamze; tudi Armanovega so nagovarjali, pa ni maral iti. Lov je bil slab, Janeza pa so prinesli mrtvega domov...

Sola pred 80 leti.

»No, oče, povejte no, kako je bilo v tistih letih, ko ste »gor« rastle?«

Janez se en čas samo smehlja. Ves je zadovoljen in srečen, kar solze mu silijo v oči, briše si jih z velo roko in se kar blaženo smeje. Nato pripoveduje o svojih mlajših letih, kako je hodil dve leti v šolo, toliko, da se je za silo navadil pisanja in branja. Včasih je bilo s šolo drugače. Nihče ni bil primoran hoditi k šolaštru, ki je učil le tiste, ki so sami hoteli in ki so mu zato plačevali po eno »evangarce« vsak mesec. (Tri »evangarce« skupaj so dale en goldinar tedanje veljave.)

Na Jesenice h »knapom«.

»Bilo nas je dovolj pri hiši, kruha je manjkalo, denar se ni tako služil kot se danes. Oče je bil krojač, komaj sproti je ujel toliko soldov, da smo jedli nezabelfen sok. Treba je bilo prijeti za delo še nam. Bil sem 13 let star, ko sem šel na Jesenice h »knapom«. Tudi v Zelenici sem pozneje kopal rudo.«

»Kdo pa je tedaj kopal rudo na Jesenicah?«

»Gospodarjev nisem poznal, le za sina vem, da je bil Maks. Denarja jim je pa zelo manjkalo, po 2 ali 3 mesece nismo dobili nobene plače. Rudarjev je bilo čez dvesto. Potem je prevzela družba, naredili so tovarno, razvilo se je življenje in delo, plačevali so bolj redno in boljše.«

V Savskih jamah.

Savske jame so znan plavž nad Jesenicami, kjer se gre mimo sv. Križa na Golico. Tam so časih kopali rudo, saj se kraj še zdaj pozna. Tudi naš Janez je svoj čas kopal v teh Savskih jamah.

»Najprej sem ven vozil. Bila je to nekakšna truga, ki jo je bilo treba porivati po lesenih tirih. To je prva stopnja »knapa«; če je še tako močan, ga k drugemu delu ne dajo prej, dokler se tu ne izuri. Bila je tista truga sicer težka, ampak ko se je je kdo navadil, je pa šlo gladko po tirih. Sprva jo je pa novinec komaj zdelal, dovolj truda ga je stalo in presneto je curljalo od njega... Pri tem delu sem bil kakšne tri leta.«

»Koliko so plačali v tistih letih?«

»31 šihrov po 8 ur smo morali napraviti, to je bil en mesec. Dobil sem zato 10 goldinarjev in en »eksar«.

Potem sem začel kopati z drugimi knapi. Najprej pri skupini, ker samega ne puste koj, ker je nevarno, se mora vsak prej učiti. Pozneje sem pa kopal tudi sam. Tedaj sem zaslužil po 50 krajcarjev na ših in 8 ur. Kadar je bilo boljše delo in so ga nam dali »čez« ali na »kontroht«, tedaj se je zaslužilo tudi po en goldinar na ših. Delali smo po navadi po 3 ali 4 skupaj, če je bil »kontroht«.

V Ljubljano.

Ko sem bil 21 let star, so me klicali k naboru v Radovljico. Bil sem koj sposoben. Čez tri mesece je že prišlo pisanje iz Ljubljane, da moram »ajnikat«.

Tedaj železnice še ni bilo. Ubrali smo jo v Ljubljano kar peš, po dva, trije vkup, ali pa tudi kateri sam. Le redki so se mogli peljati z vozom; le tisti namreč, ki so imeli doma konje, — tedaj jih ni imela vsaka hiša, ko danes. Če se je kdo potrudil, je prišel v enem dnevu peš v Ljubljano, bolj počasnji so hodili dan in pol, tudi dva dni. Nekoč sem bil šel na dopust, bilo je jeseni 1866, po vojski na Laškem; ob petih popoldne sva bila s tovarišem še v Ljubljani; ko je drugi dan zvonilo v Breznici dan, sem bil doma. Vso noč sem hodil skozi celo Gorenjsko peš.

Janez pobegne od vojakov...

Tri ali štiri dni sem služil cesarja, potem sem mu pa ušel in sem se štiri leta skrival po hribih in »jagale«. Bilo pa je tako:

Nekoč me je narednik klical v sobi vse po imenih. Jaz sem pa spal in se zato nisem oglašil. Drugi dan me je narednik vprašal, kje sem sinoči bil, ko me ni bilo doma.

»Saj sem bil doma!«

»Nisi bil, »rdamana strela, saj sem te klical, pa se nisi oglašil.«

»O pač, bil sem doma. Spal sem.«

Narednik me je nato tako udaril po obrazu, da se mi je kož kri pocedila iz nosa. Prijel sem se z roko čez obraz, kri je lila kar čez prste ven. Šel sem iz vojašnice, nazaj me ni bilo več. Mahnil sem jo v Šiško, pa na Gorenjsko, domov, v gmažno in skale...

Štiri leta sem se skrival v gorah in streljal gamze. Kajkrat sem prišel ponoči v vas in so me orožniki srečali, ampak kaj, ko so se bali takih ptičev. Bili smo jim bolj nevarni kot paragaf, zakaj brez puške ni nihče hodil okoli. Beguncev se je pa tistikrat vse polno skrivalo po hribih, držali so drug z drugim. Nekoč me je orožnik srečal na pragu domače hiše. Tako se je bil vstrašil, da mu je skoraj puška zdrknila z ramen; gladko se je umaknil k steni, da sem mimo njega mogel ven in v hosto. Seveda sem imel v tistih letih drugačeno moč ko danes; bal se nisem nikogar.

Nazadnje so me le ujeli in me gnali v Radovljico. Tam so hoteli, naj jim pričam o sebi in o tovariših, ki se še skrivajo. Nič nisem maral povedati in sem jim zažugal, da jim bom vse stolkel, če me v 24 urah ne pošljejo naprej.

Drugi dan so me spravili v Ljubljano, kjer so me zaprli. Čez tri mesece sem bil obsojen; na dvorišču so me položili na stol ter mi jih nametali 40 po zadnji plati. Takšna je bila tedaj sodba za begunce, to je bila kazen.«

»Ja, pa je kaj bolelo?«

»Nič, še čutil nisem. Stisnil sem zobe, pa je šlo. Prav tako, kot bi bil na kamen tolkel...«

Spet med divje love...

24 ur sem nato še počakal, potem sem spet ušel. Tokrat sem se bil skrival le kakšne 3 ali 4 mesece. Bil sem pa sam kriv, da so me tako brž spet ujeli. Sredi popoldneva sem se ulegel v žito sredi polja in tam sem zaspal. Nekoč me je videl, poklical orožnike — in ti so kar padli name.

V Ljubljani sem bil spet tri tedne zaprt, za kazen sem jih zdaj dobil le 35 odzad. Pa sem koj v tretje ušel. Spet so me prijeli in zdaj sem jih dobil 50 odzad.«

»No, to je pa že bilo nekaj! Je gotovo skelole?«

»Nič nisem porajal. Moško sem se držal in stiskal figo. Tedaj je bil vojak tudi junak, moral in znal je kaj prenesti, pretrpeti, ponos je bil v vseh fantih doma, pritožiti se nikdar nihče ni maral, ker je to veljalo pri tovariših za sramoto.

Zdaj so me gnali v Pučji, da ne bi več ušel. Par dni sem bil v Pučju, ravno pred Svečnico pa sem jo ubral spet domov, zdaj že četrtič. Peš, seveda. V Trstu so me prijeli 3 policaji, pa sem jim ušel. Dva sem nekoliko oklal, tretji se je potuhnil, ko je videl, da maham z nožem kar zares... Šel sem potem naprej, vse do Postojne. Spal sem pod kozolci, jedel pri dobrih ljudeh. Ko sem prišel na Vrhniko, je bilo tam do kolena snega.

Bila je nedelja, ljudje so hodili k maši. Hotel sem se ogniti hišam in orožnikom, napravil sem velik ovinek in sem prisopil skozi snežno gaz naravnost — pred orožniško postajo. Na pragu je stal orožnik, držal roko v hlačenem žepu in me me koj trdo pobaral:

»V Ljubljano.«

»Pa kje si bil?«

»V Postojni.«

»Kaj si počel tam?«

»Brata sem šel obiskat.«

Zdaj je ta strela hotel imeti kakšno pisanje, kdo da sem in če smem kar takole hoditi okrog. Prijel me je, ampak vrgel sem ga ročno v sneg. Pritekel je še drugi, tudi s tem sem na kratko opravil: v sneg ž njim! Ampak prišla sta še dva in vsem štirim se je nazadnje le posrečilo, da so me zvezali in me nato vrgli na voz, s katerim so me peljali v Ljubljano.«

75 po zadnji plati...

Zdaj je bila kazen že strožja. Tri tedne sem čakal v Ljubljani, potem je bila sodba. Naložili so mi jih 75 čez zadnjo plat. Ko je bilo končano, sem se smejal in ko me je kaprol vprašal zakaj se smejem, sem mu rekel, naj mi jih kar koj nalože še 75, če bom potlej prost in bom šel lahko za zmirom domov...

Videli so gospodje, da se z gorenjsko bučo nič ne opravi. Mi smo trdi in se ne podamo kar brž!«

»No, kaj je bilo potem?«

»Potem so me poslali še delj, v Dalmacijo, v Kasanovi. Tam je bilo dovolj daleč od doma.

Koj drugi dan, ko sem bil prišel doli, me je poklical stotnik na raport in me je vprašal, če bom še ušel.

Ne vem!

Stotnik je pihal od jeze, grizel ustnice in še vprašal, ako bom ušel. V drugo sem dejal:

Ne vem!

Še v tretje me je vprašal, potlej sem rekel: Gospod stotnik, nič več ne bom ušel!

Tedaj se je posmehal, me potrpljal po rami in mi prijazno pokimal: »Asta, gut! Čez eno leto greš na dopust!« Res je bilo tako: čez leto sem bil že doma in prost.«

V Benetke in v Verono.

Bilo je to leta 1866. Iz Dalmacije smo se z ladjo odpeljali v Benetke. Štiri tedne smo tam čakali, potem so nas z železnico peljali dalje v Verono in še naprej. Vročina silna, bilo je o Kresu. Janez zdaj pripoveduje o bitkah in spopadih z Lahi, ki so se tistega leta vojevali z Avstrijci za Lombardijo in Benečijo. Takrat je šlo seveda vse bolj po domače, nekam za špas.

»Glavna bitka je bila 24. junija. Drugi dan ni bilo nobenega Laha več; vsi so se razbežali in razkropili ter poskrili.

Potem so nas spet naložili, da bi se z vlakom odpeljali proti Dunaju, pomagat vojski na Češkem. Ze smo bili v vlaku, pa so se med tem pobotali in mi nismo šli.

Pač pa smo se potem odpeljali iz Verone v Bolzano na Tirolskem. Od tam smo jo ubrali peš skozi Lienz v Beljak na Koroško. Napravili smo 13 maršev, 2 dni smo hodili, en dan počivali. Iz Beljaka smo se z vlakom odpeljali skozi Celovec

v Maribor in v Ljubljano, kjer so nas pustili domov. Bil sem prost.

Janez ne zdrži doma.

Potem sem bil 5 let pastir doma, dokler se nisem oženil. Tedaj sem jo porinil v Ameriko, kjer sem delal nekaj let na farmah in si prislužil grunt. 5 in pola leta sva bila z ženo tam. Od sile me je vleklo domov, pa sva šla. Ampak tudi doma me ni držalo, spet sva jo ubrala nazaj v Ameriko. Zdaj sva tam preživela devet let. Pa sva se spet naveličala in zahrepenela po domu in sva spet šla.

V tretje v Ameriko...

Doma pa nisva bila dolgo, zakaj imela sva v Ameriki še grunt. Šla sva torej v tretje čez veliko lužo nazaj na ono plat. Bila sva v tretje samo 6 let tam, potem sva prodala grunt in sva za zmirom prišla sem domov. Mislim sem si, da mi ne bo sile, ker sva imela denarja dovolj. Zdaj bo nemara 24 do 25 let od tega, natančno pa ne vem. Ze 13 let je minulo, kar mi je umrla žena in zdaj sem sam...«

In Janez, trdoživci Janez, divji lovec, junak in neustrašljiv, ta 92letni Janez bolešno zaječi, ko se spomni žene, ki mu je bila umrla pred 13 leti...

Zdaj je Janez sam, denar mu je pošel, vojska mu je vzela vse. Zeno in denar. Le borno bajto še ima, občina mu daje po 50 Din na mesec podpore. To je toliko ko nič. No, nekaj ljudje pomagajo, ki so dobri in imajo Janeza radi. Zdaj je on najstarejši mož v fari. Vse do zadnjega je nosil brado, ravno pred tednom jo je pa obрил.

»Da se bom vsaj umivati mogel!«

Do živali je imel vedno dovolj veselja. In do puške, seveda. Puško je imel zmirom, vsa leta, le zadnje čase je nima več. Še zdaj bi šel na lov, ko bi hoditi mogel; vse jagre bi ugnal, pravi. Kot srna je skakal v mladih letih po Zelenici za gamzi, lazil okoli skal in prepadoval.

Zdaj redi po navadi dvoje, troje koz, da časih katero proda za priboljšek; časih pa katero tudi zakolje. Tako se po malem živi.

Je pa Janez za svoja leta še zelo brihten, ima dober spomin, je dobre volje in se venomer smehlja.

Ko sem ga zadnjič obiskal, sem mu prinesel kilo sladkorja in nekaj kave, ki mu je tako silno všeč, se je mož ves srečen zahvaljeval in solzil:

»Oh, bohlona! pa še kaj pridite...!«

Vročina

ni samo neprijetna, ampak celo nevarna. - Umivajte si zato večkrat na dan vse telo s sijajno hladnim in živce okrepujočim

levjim franc. žganjem

Rešeni boste velike nadloge. - Počutili se boste sveže in prožne. - Svoje vsakdanje delo boste opravljali brez napora. - Dobiva se povsod!

Centralna zaloga za Jugoslavijo:

Levja Mentol Droždjenka - Zagreb.

Maruličev trg 5.

Zadružna gospodarska banka v Ljubljani

je izplačala v zadnjem času svojim odjemalcem sledeče velike dobitke:

Din 500.000 na srečko štev. 2.515. Din 200.000 na srečko štev. 118.391.
Din 250.000 na srečko štev. 109.579. Din 200.000 na srečko štev. 99.386.

Din 80.000 štev. 45.165, Din 80.000 štev. 100.541 in Din 40.000 na srečko štev. 96.5443, Din 30.000 štev. 10.359, Din 30.000 štev. 46.060 in Din 30.000 srečka štev. 54.922 ter mnogo dobitkov po Din 12.000, Din 10.000, Din 8.000, Din 5.000 Din 4.000, Din 2.000 in Din 1.000 poleg nebroj majhnih dobitkov po Din 500.

Z goraj omenjenimi izplačili si je marsikdo napravil svoje življenje srečnejše in udobnejše. Poizkusite srečo tudi Vi, kajti tudi Vam je lahko usojeno, da se nekega dne veselo prismejete s srečno številko in zahtevate celo premoženje.

Srečke za prihodnje žrebanje, ki se bo vršilo 8. julija 1930, so Vam že na razpolago takoj po binkoštih pri Zadružni gospodarski banki v Ljubljani in njenih podružnicah na Bledu, v Dja-kovem, Celju, Kočevju, Kranju, Mariboru, Somboru, Splitu in šibeniku. — Le pridno sežite po njih, dokler niso razprodane.

Zadružna gospodarska banka v Ljubljani.

Koledar

Nedelja, 8. junija: Binkošti. Prihod Sv. Duha. Medard, škof.

Ponedeljek, 9. junija: Binkoštni ponedeljek. Primij in Felician, mučenca.

Torek, 10. junija: Margareta, kraljica; Bogomil.

Sreda, 11. junija: Barnaba, apostol, mučenec; Marcel. Kvaterna sreda. Post. Ščip ob 7.12. Herschel napoveduje spremenljivo vreme.

Osebnosti

Imenovanja v sanitetni, intendantski in sodni stroki. Z ukazom Nj. Vel. kralja so imenovani za upravnika stalne vojne bolnice Boke Kotorske sanitetni polkovnik dr. Josip Korlasi, za upravnika timoške stalne vojne bolnice san. polkovnik dr. Václav Jelinek; za upravnika osješke stalne vojne bolnice san. polkovnik dr. Dragotin Brusi; za upravnika kosovske stalne vojne bolnice san. polkovnik dr. Aleksander Čopis; za vršilca dolžnosti upravnika oddelka glavnega san. skladišča lekarniški kap. I. razr. Sigmund Klugman; za šefa oddelka za nalezljive bolezni stalne vojne bolnice IV. armijske oblasti san. polkovnik dr. Viktor Ružič, za veterinarskega referenta poveljstva I. armijske oblasti vet. polkovnik Dragotin Novacek; za vet. referenta poveljstva dravske divizijske oblasti vet. podpolkovnik Ljudevit Plasiška; za vršilca dolžnosti vet. referenta poveljstva bregalnške div. oblasti vet. major Dezider Herman; za vršilca dolžnosti upravnika adm. oddelka zrakoplovno-tehničnega zavoda višji vojni uradnik IV. razr. ekon. stroke Josip Brezinščak; za upravnika kosovskega intendantskega skladišča int. major Adolf Reut; za vršilca dolžnosti upravnika bregalnškega int. skladišča višji vojni uradnik IV. razr. ekon. stroke Josip Sušnik; za vršilca dolžnosti sodnega referenta poveljstva II. armijske oblasti sodni podpolkovnik Gustav Dolinsek; za vršilca dolžnosti sod. referenta poveljstva III. arm. obl. sod. podpolkovnik Hugo Živočič; za vršilca dolžnosti sod. referenta poveljstva dunavske div. obl. sodni major Josip Hudin in za in-spektora zetskega orož. polka orož. podpolkovnik Milan Geroč.

Mala kronika

★ Slovenski liste izide v torek jutraj.
★ Letopis ljubljanske školije za leto 1930 je pravkar izšel. Krasi ga lepa slika prevz. gosp. knezskofo dr. A. B. Jegliča kot osemdesetletnika (v bakrotisku). Lična knjiga na dobrem papirju obsega 292 strani. Obsega najraznovrstnejše podatke, ki morejo služiti ne samo duhovniku, ampak vsakomur. Cena knjige je 65 Din in se naroča pri škof. ordinariatu v Ljubljani.

★ Ustanovitev pevskega zbora UJU v Ljubljani. Prejeli smo: Na turneji našega učit. zbora po Češkem je njegov pevsodj. g. Sr. Kumar pri banketu izjavil, da je on ustanovil učit. pevski zbor. To izjavo so posneli in priobčili češki listi in jo ob slavnostnem koncertu zbora ponovili slovenski dnevniki in Učit. Tovariši. Bila je tiskana celo na ofic. sporedih programa. Smatramo za svojo dolžnost, da to napačno izjavo in trditve popravimo in izjavimo: Učiteljski pevski zbor je bil po ideji spočet in v vsem podrobnem začetnem organ. delu ustanovljen v Društvu učit. glasbe v Ljubljani. Temu, dokaz niso le vse seje, ki so se vršile v vseh podrobnostih v društvu in smo vabili k njim tudi zastopnike učiteljev, ki so prevzeli tudi doberšen del žrtve nase, in oklic pevcem, ki ni njegovega koncepta, temveč tudi društvena blagajna, ki izkazuje dokaj izdatkov in stroškov, ki jih je krilo društvo in jih pozneje samostojnemu zboru ni vseh predložilo v poravnavo, ker je smatralo društvo, da spadajo te žrtve v njegov delokrog. Društvo je vodilo in opravljalo vse delo pri zboru, dokler ni bil ustanovljen samostojen zbor, t. j. dokler ni bila dana garancija, da more zbor sam dalje delati. Pri vsem tem delu pa ima g. Kumar od koncepcije do dovršenega najtežjavejšega dela v začetku zbora komaj toliko deleža, kolikor vsakrati drugi odborniki. Naše društvo slejkoprej pazno sledi razvoju pev. zbora, ki je njegovo dete, in se veseli njegovega uspeha s prav iskreno in odkritosrčno radostjo, kakor se veseli tudi vsakega napredka in uspeha naše glasbe v obče, saj je ravno ta ideja društvo poklicala v življenje in je še danes njegov najvišji in glavni cilj. — Društvo učiteljev glasbe za Dravsko banovino v Ljubljani.

★ Sola za lutkovno umetnost v Ljubljani. Kralj. banska uprava Dravske banovine priredi, kakor poroča »Učitelj, tovariš« od 29. maja t. l., v letošnjih velikih počitnicah učiteljski tečaj za ročna dela, ki se bo vršil na Sred. teh. šoli v Ljubljani in ga bo vodil g. ravnatelj Alojzij Novak. Nadvse važna in zanimiva novost tega tečaja pa je, da v okviru raznih tečajev za lepenkarstvo, pletarstvo, slikanje na steklo, kovinsko plastiko izpolnjuje najvažnejši del programa: »Tečaj za napravo lutkovnega gledališča«. Znano je, da je prosvetno ministrstvo Českoslovaške republike sprito neprecenljivih etičnih in etičnih vrednot lutkovne umetnosti nedavno uvedlo v učni program vseh učiteljskih ure, posvečene lutkovnemu gledališču. Zato je prva akcija kr.

banske uprave in njenih prosvetnih delavcev (dr. D. Lončar, J. Ribičič i. dr.), ki spominja na veliko gesto bratske Českoslov. republike vredna naše pozornosti in toplega pozdrava, tem bolj, ker je prva in pač edinstvena v naši državi. — Društvo tečaja za lutkovno gledališče je učitelj Janko Trošt iz Ribnice, ki bo udeležencem odkrival tehniko lutk in lutkovnih odrov. Pomagala mu bosta Miran Jarc in Boris Orel. G. Jarc bo predaval o vplivu lutkovne umetnosti na svetovno pesništvo, g. B. Orel pa bo govoril o zgodovini in ideji lutkovnega gledališča.

★ Odkritje Cankarjevega spomenika na Vrhniki. Odbor za I. Cankarjev spomenik na Vrhniki naznanja, da odkrije spomenik v nedeljo 27. julija 1930. Vsled tega naproša vsa cenj. društva, da se pri nameravanih prireditvah izvolijo na to ozirati.

Dr. Krekova meščanska gospodinjstva šola v Zg. Sisk. pri Ljubljani — s pravico javnosti. Novo šolsko leto se prične 1. oktobra 1930. Goejenke bodo imele priliko naučiti se nemškega jezika po konverzaciji Prospekti na razpolago. Tel. štev. 3094. Avtozveza »Magister« iz Ljubljane, postajališče pri Figovcu. — Šolske sestre, Zg. Siska pri Ljubljani.

★ Dedič se iščejo po Francetu Vodlanu, ki je pred 10 leti umrl v Ameriki in določil svojo zapuščino očetu Janezu Vodlanu iz vasi Vašče v okraju Kamnik. Ker je videti ime pomotno in v navedenem okraju ni nikakih Vodlanov, dasi je bilo šest bratov in sester, prosti podpisani podatke, ki bi mogli služiti za izsleditev dedičev. — Dr. Ivan Černe, Gospodarska pisarna, Ljubljana, Miklošičeva 6-I.

★ Kmetijska šola v St. Juriju ob j. ž. priredi enodnevni tečaj o zelenem precepčevanju šmarne na zavodu s praktičnimi vajami v sosednem šmarničnem nasadu. Tečaj in prehrana je brezplačna. Tečaj se bo vršil 23. junija t. l. od 9—12 in od 2—5.

★ Duhovnik, siromak prosi blaga »reca, ki bi mu omogočila potovati letos h slavnim pasijonskim igram v Oberammergau in kot velikemu prijatelju umetnosti dati priliko, da si ogleda slovito monakovsko pinakoteko. Dotični duhovnik bo ves čas potovanja za svoje dobrotnike opravljal daritev sv. maše. Blagohotne darove sprejema iz blagonaklonjenosti uredništvo »Slovenec«.

★ Vsem čebelarjem sporočamo, da se je blagovni oddelek Čebelarstva društva otvoril v novem lokalu v Vošnjakovu ulici št. 4, to je ulici, ki vodi od gostilne pri Novem svetu proti kolodvoru v Sisk. Blagovni oddelek je odprl za stranke vsak dan dopoldne in popoldne. V zalogi ima vse čebelarje potrebščine, umetno satje in razne vrste medu ter kupuje vosek razne količine. Priporočamo se za obila naročila.

★ Občni zbor Čebelarstva društva. Sporočamo, da se bo vršilo nadaljevanje občnega zborovanja Čebelarstva društva v nedeljo, dne 15. junija 1930 ob 10 dopoldne v dvorani bivšega Orlovskega doma v Celju, kot je bilo javljeno v »Čebelarju«. Takoj po občnem zborovanju pa se bo vršilo posvetovanje o ustanovitvi čebelarstva zdruge, kakor je bilo določeno že ob prvem zborovanju. Čebelarji, udeležite se občnega zbora v velikem številu!

★ Vreme v državi. V Ljubljani je kazal barometer včeraj 764,8 mm, termometer 10°C. Do 22°C. Mirno in jasno. V Mariboru je kazal barometer 763,8 mm, termometer 10—22°C. Zahoden veter. Jasno. V Zagrebu je kazal barometer 764,2 mm, termometer 13—24°C. Vzhoden veter. Jasno. V Beogradu je kazal barometer 764,2 mm, termometer 11—24°C. Južnovzhodni veter. Jasno. V Sarajevu je kazal barometer 763,5 mm, termometer 8—25°C. Mirno. Jasno. V Skoplju je kazal barometer 765,1 mm, termometer 12—19°C. Vzhoden veter. Oblačno. V Splitu je kazal barometer 760,8 mm, termometer 18—23°C. Severovzhodni veter. Oblačno. Na Rabu je kazal barometer 760,5 mm, termometer najmanj 20°C. Mirno in oblačno. Na Visu je kazal barometer 760,6 mm, termometer najmanj 16°C. Južnovzhodni veter. Oblačno.

★ Rene Bazin: Iz vse svoje duše, Roman. Poslovenik Niko Kuret, Ljudska knjiznica, 34 zvezek. V Ljubljani, 1930. Založila Jugoslovanska knjigarna. Str. 222. Cena 28 Din, v platno vezani knjigi 40 Din. — Bazin, ta znameniti francoski pisatelj, član akademije, je tudi nam Slovincem že dobro znan po svojem romanu »Gruda umira«, ki ga je izdala med vojno Leonova družba. Vsek se bo zato gotovo razveselil nadaljnega njegovega prevoda, zlasti pa še tega: Socialni roman nima mo Slovenec doslej skoro nobenih, ne v izvorniku in ne v prevodu, zato nam bo ta še prav posebno dobrodošel, saj je današnjemu zmaternaliziranemu rodu nežna in prepričljiva beseda tega velikega francoskega katoličana potrebna kot vsakdanji kruh. Pisatelj nam riše v tem romanu življensko pot revne proletarke, modiste Henriette, ki se po trdih in trpkih življenjskih izkušnjah odreče ljubezni in posveti »iz vse svoje duše« redovniškemu življenju ter lajšanju telesne in duševne bede vseh ponižanih, razžaljenih, zapuščenih in izgubljenih. V njeni družbi pa srečamo še celo vrsto drugih tipov današnje družbe in dobe: brezčutnega tovarnarja Lemaîtreja, starega dosluženega vojaka in delavca, pošteniaka Madiota, ljubljenskega nečaka Antonia, ki je zašel že zgodaj v materijalistično družbo, izgubljeno Marijo, ki ni nikoli poznala toplote prave rodbinske vzgoje, zdravje preproste podeželske Lontrelove rodbine itd. Vsega romana veje diš najljubše nežnosti in globoke prepričljivosti, pri tem se pa razvija zgodba s tako zanimivostjo in napetostjo, da človek romana ne bo odložil, preden ni dosegel do zadnje strani. Tudi prevod je gladek. Za roman moramo biti zaljubljeni res hvaležni, kajti prebral ga bo vsak z največjim užikom.

Prav posebno pa opozarjamo nanj še naše delavstvo. Naj bi si ga nabavila prav vsaka delavska rodbina, izredno nizka cena ji to omogoča.

★ Zbori. Revija nove zborovske glasbe. Ureja Zorko Prelovce, zalaga pevsko društvo »Ljubljanski zvon«. Letnik VI. št. 5. M. Hubad »Potrkani plesi«, E. Adamič »Zabučale gori« (Teče voda), močna zbor. Z. Prelovce »Zadnje slove« (nagrobica), moški zbor. E. Adamič »Ribe« po vodi plavajo, samospjev za glas s klavirjem. — Književni del: M. Kunčič »Ptice« in »Ptice« (pesem), dr. J. Mantuan »O slovenski operi«, dr. St. Vurnik »K vprašanju objektivne glasbene kritike. Opera. Koncerti. Novosti. Razno. Iz uredništva in upravnitva. Tudi tega zvezka, ki je hitro izšel za drugim, bodo naročniki vesel. Dobi ga pa le oni, ki so naročino vsaj delno poravnali. Na Zbore bi pač moral biti naročen prav vsak ljubitelj glasbe in petja, saj je naročnina (50 Din letno) za list z bogato vsebino res nizka. Pevska društva, zbori, pevci in pevke, solisti in solistinj, naročite se na »Zbore«!

★ Gosp. inserenta, ki je dne 30. marca pod šifro »Poštenost 3646« iskal pomočnika galanterijske stroke in sprejemal ponudbe, prosi upravnika našega lista, da jej takoj vrnete event. dospela spričevala in dokumente, ki so za pomočnike velike važnosti.

★ F. S. Finžgarjevi Zbrani spisi spadajo ne samo med najbolj priljubljene branje, ampak so tudi med najboljšimi, kar nam prinaša novejši pripravek. Povedi in novele kakor »Dekla Ančka«, »Sama«, »Boji« in lastne doživljene zgodbe so zbrane zlasti v zadnjih zvezkih »Zbranih spisov«. Nova založba v Ljubljani, ki je izdala zvezke IV. do VII., jim je oskrbeli tudi lepo zunanost, tako da ti spisi niso samo dobro branje, ampak tudi lepo izdanje.

★ V vsakdanjem avtomobilskem prometu se vedno bolj opaža, da se izredno mnoge vozovi svetovne trdke škoda tipe 430. Vidi in opaža se, da sedaj v novejši dobi ne odločujeta več moč in velikost, ampak odločilni sta naglost in gibčnost. Ti dve lastnosti sta posebno pomembni za velikomestni avtopromet. Vsaka tovarna za avtomobile ima svojo Standard-tip in kot taka je pri tovarni škoda brezdvomno tipa 430, 4 cilindrski voz s 50 KS zavrtačem. Za veliko dejavno silo razmeroma majhne cilindrske vsebine 1.66 l je poraba bencina pri tem motorju minimalna. Znaša le 9—10 l na 100 km. Ta res nenavadno velik prihranek je mogoč le vsled skrbne izbire in oblikovanja sesalne naprave. Tudi poraba olja je minimalna: samo 250 gr na 100 km. Vsa konstrukcija tega avtomobila je usmerjena na to, da mu zagotovi lahko mirno, na moč naglo, a obenem tako zasledljivo vožnjo v vsakem danem slučaju, da se z njim ne more v tem oziru meriti nobena druga znamka. Zavirali na vseh štirih kolesih omogočujejo veliko naglost tipa 430 v vsakem

oziru. In zunanja oprema voza, bodisi odprtega ali zaprtega, oblika njegove karoserije očara vsakega ljubitelja avtomobila. Z eno besedo: močan, nagel lahko vodljiv avtomobil, in ne samo stroj za prevažanje.

★ Gospa. Vi iščete zanesljivega pomočnika, osobito kadar imate pranje? Prav težko boste našli takega, ki bo odgovarjal vsem Vašim zahtevam. Ako pa stopite k bližnjemu trgovcu in enostavno zahtevate pranje terpen-tinovo milo Gazela, boste s tem rešili vseh skrbi.

★ Društvo zoboteknikov za Slovenijo v Ljubljani vabi vse včlanjene in nečlanjene zoboteknike Dravske banovine na svoj občni zbor, ki se vrši 14. junija t. l. ob pol 8 zvečer v Ljubljani, restavracija »Novi svet«. Prešernova soba. Udeležba obvezna. Odbor.

★ Tarmol ščiti najboljši Vašo obleko in kožo pred škodljivimi moli. Tarmol izdeluje »Chemotechna« Ljubljana, Mestni trg 10 in se dobi v vseh lekarnah in drogerijah.

★ Za birmance priporoča trdka Novak, Kongresni trg 15, krasen plavi ševit za obleke po 130 Din in fini kamgarn po 160 Din. Oglejte si zalogo!

★ Glej inserat Morsko kopališče Selce Pension »Jadrans« zelo priporočljivo zaradi zmernih cen in dobre oprebe.

★ Otrokom naj se daje le milo neškodljivo odvajalno sredstvo, da se odstranijo posledice lenivega delovanja črev. Vsled tega predpisuje gospodje zdravniki otrokom vsake starosti »Darmol«, znano čokolado za odvajanje. Ker se to sredstvo lahko zauživa in ima izberjen čokoladni okus, je »Darmol« zelo primeren za otroke.

★ Opozarjamo na oglas Spodnještajerske Ljudske posojilnice na zadnji strani današnjega »Slovenca«.

★ Največji reveži so slepci. Spominjajte se jih! »Dom slepih« ima položnico 14672.

★ Osebe, ki so krvno, kožno ali živčno bolne, dosežejo z naravno »Franz-Josef«-greničo redno prebavo. Specialisti z visokim slovesom potrjujejo, da so v vsakem oziru zadovoljni z učinkom staroznane »Franz-Josef«-vode. »Franz-Josef«-greniča se dobi v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Nesreča ne počiva

— Motociklist povozil malo deklico. Na cesti med Lavric in Škofljico se je včeraj pripetila težka nesreča. Okrog 5.45 sta se na cesti srečala Pečnikarjev avtobus in pa neki motociklist. Motociklist se je izognil avtobusu na travo, zavozil pa je med otroke, ki so se tam igrali. Motorno kolo je zagrabilo 5letno Pavlo Jerebovo, hčerko železničarja in jo vrglo v zrak, tako, da je otrok padel na drugi strani motornega kolesa na tla in se močno poobil. Iz Ljubljane je bil poklican reševalni avto, ki je otroke prepeljal v bolnišnico. Otrok ima težke notranje in zunanje poškodbe.

Ljubljana

Ljubljana - središče tujkega prometa v Sloveniji

Podžupan prof. Jarc o vlogi Ljubljane.

Ljubljana, 7. junija.

Tujski promet se je zadnja leta uveljavil v Sloveniji v taki meri, da je postal prav važen pridobiten vir naših ljudi. Škoda, če bi nčkrat prenehali pri nas vsak tujski promet, bi bila nepregledna. Vedno in ob vsaki priliki, na primer pri zadnjem občnem zboru Zveze za tujski promet, pa se poudarja, da možnosti tujkega prometa še niso izčrpane in da je pri nas možen še nepredviden razvoj tujkega prometa. Mnogi kraji, ki so sedaj zapuščeni ali pa le slabo obiskani, bi se mogli razviti v prav krasna letovišča. Med kraji, ki še niso dosegli svoje, že po naravi, njihovega pomena in položaja namenjene jim vloge, je tudi Ljubljana. Naše glavno mesto mora biti na vsak način

središče in izhodišče tujkega prometa v Sloveniji. Letos se je pričela resna akcija za povzdigo pomena, ki naj ga ima Ljubljana v tujskem prometu Slovenije. Na čelu te akcije je mestna občina. Zlasti se je vnelo zavzel za to stvar g. podžupan prof. Evgen Jarc, pod čigar vodstvom se je organiziral tujko-prometni svet občinskega sveta. Da o tej, za razvoj Ljubljane in pa tudi vsega tujkega prometa v Sloveniji tako važni akciji informiramo naše čitatelje, smo se obrnili na g. podžupana s prošnjo za izjavo. G. podžupan se je naši prošnji prijazno odzval in odgovoril na stavljeni mu vprašanju:

»Kaj mislite, gosp. podžupan, o vlogi Ljubljane kot tujko-prometnega izhodišča in središča Slovenije?«

»Ljubljano smatram za sposobno, da postane izhodišče za ves tujski promet v Sloveniji, slično kakor sta to Celovec ali Salzburg v Avstriji. To pa z ozirom na njen važni položaj na križišču železnice in avtomobilskih cest.«

»Kako cenite pomen tujkega prometa za naše narodno gospodarstvo in posebej za razvoj Ljubljane?«

»Slovenija je gospodarsko pasivna dežela. Aktivno jo moreta napraviti industrija in tujski promet. Pomen tega zadnjega se razvidi iz dohodka, ki ga ima od njega Italija — do 4 milijarde lir ali isto vsoto, kakor znaša naš državni proračun. Sedanji tujski promet v Ljubljani znaša okoli 50.000 letno, ki pa ostanejo v mestu po večini le po en dan. Ako se nam posreči to število podvojiti, bo pomenilo to za Ljubljano do 10 milijonov več dohodkov od tujkega prometa.«

»Kakšne izgleda ima Ljubljana v tem oziru v bodočnosti?«

»Obljubila se Ljubljani lepa bodočnost, ako se zato zavzamemo vsi čimtelji, zlasti pa, ako se zboljšajo ceste, železniške in avtobusne zveze ter se preskrbi tujem poleg udobnih in dovolj stanovanj tudi za razvedrilo. Ljubljana lahko postane sijajna postaja za bivanje tujcev, ki prihajajo s Primorja.«

»Kaj namerava Ljubljana, oziroma mestna občina ukreniti, da privabi tujski promet k nam?«

»Novo osnovani tujkoprometni svet mestne občine je imel dosedaj treje se. Na prvi seji je določil le-te strokovne referente: ravnatelj Se-benik (za evidenco sob in prenočišč ter za statistiko sob). V boljših hotelih je v Ljubljani na razpolago blizu 500 sob in nad 800 sob privatno, kar je mnogo premalo. Dalje so referenti: dr. Ste-le (zgodovinski spomeniki znamenitosti Ljubljane); inž. Subic (moderno stavbarstvo, parki, vzdrževanje cest); inspektor Wester in gosp. Badjura (turistika ljubljanske okolice); načelnik Petek (železniški promet); Rado Hribar (avtomobilizem in avtobusni promet); konzul dr. Dular in ravnatelj Pintar (propaganda).

Dosedaj je tujkoprometni svet obširnejše razpravljal o stanovanjskem vprašanju, o ureditvi markacij in informacijskih tablic, o avtobusnem prometu in o najnujnejši propagandi.

»Kje so ovire večjemu razvoju tujkega prometa v Ljubljani? Kako jih odpraviti?«

Stanje naših cest in nehigijskono strugo Ljubljane, ki mora vsakega tujca odbijati, smatram za največjo zunanjo oviro. Ne dosti manj pa še neurejenost nekaterih naših, sicer jako obiskanih gostiln in pomanjkanje udobnih prenočišč, kakor tudi prenočišč za večje skupine. Tujski prometni svet je predlagal mestni občini, naj kupi za ta zadnji namen večje število postelj.«

»Kako si zamisljate še druge naloge tujko-prometnega sveta v bodočnosti?«

»Ze iz tega, kar sem poprej navedel, more vsako spoznati, da ima tujko-prometni svet za leta in leta dovolj dela. Opozoril pa bi še na najnujnejšo neredovnost v Ljubljani. Končno je v načrtu, ako dosežemo soglasje z velesejnsko upravo, z upravo našega gledališča, z našimi glasbeniki, pevskega organizacijami, ljubljanski teden, ki naj bi se vršil slično, kakor znani salzburški teden, v času jesenskih razstav.«

Svoje izjavljanje je podžupan prof. Jarc zaključil z le-to izjavo: »Dostikrat mi očitajo ljudje, da sem optimist glede razvoja Ljubljane. Vem, da je treba veliko potrpežljiva, da se spravijo razne zadeve v tir. Občinski upravi pa se je dosedaj posrečilo, da je rešila vprašanje elektrarne in carinarnice. Električna dela za tramvaj in vagono so oddana. Tračnice so že naročene. Zemeljska dela se bodo v kratkem razpisala in po konferenci, ki se je vršila te dni, sklepam, da je tudi Ljubljani usojeno, da bo le še kratke čase tekla po tračnicah. Sestavil se je namreč program za dela v znesku šestih milijonov dinarjev. Med temi deli je tudi zgradba tramostova pred iraniškimi in ureditev obrežji. Ko bi le Ljubljani malo manj nergali in bolj podpirali mestno občino pri njenem delu!«

75 letnica

Kat. društva rokodelskih pomočnikov v Ljubljani

V soboto 14. junija ob 8 zvečer v dramskem gledališču Medvedova trga (Za pravdo in srce. V nedeljo 15. junija v uršulinski cerkvi zahvalna božja služba z govorom in sv. mašo presv. škofa dr. Gregorja Rožmana. Pel bo društveni pevski zbor pod vodstvom prof. M. Bajuka. Pričetek ob 8 zjutraj. V Rokodelskem domu (Komenskega ulica 12) bo slavnostno zborovanje in skupščina. Slavnostna govornika: univ. prof. dr. Viktor Korošec in prof. srednje tehnične šole dr. Valentin Rožič. Pričetek ob 10 dopoldne. Popoldne ob pol 5 obisk grobov pokojnih predsednikov dr. L. Vončina in prof. J. Gnejzda pri Sv. Kristofu. Pri obisku govori prof. dr. Ciril Azman, predsednik novomeškega Kat. društva rokodelskih pomočnikov. Potem na vrtu Rokodelskega doma koncert. Petje društvenega pevskega zbora pod vodstvom prof. M. Bajuka. Železničarska godba »Sloga«. Tamburaska zbor ljubljanskega in vrhnjskega Kat. društva rok. pomočnikov. Prosta zabava. Pričetek ob pol 6 pop.

Birmanska darila

v veliki izbiri po znižani ceni
L. Vilhar urar, Ljubljana
Sv. Petra cesta 36

Za vroče poletje

platnene in lister-suknjiče, sportne obleke, knickerbocker in modne blache nudi najceneje
DRAGO SCHWAB - LJUBLJANA.

Ljubljanski otroci - na Homec!

Počitniška kolonija Slov. kršč. ženske zveze.

Slov. krščanska ženska zveza odpravi s 1. julijem na Homec počitniško kolonijo za otroke v starosti 6 do 12 let.

Počitniška kolonija je namenjena otrokom, katere hočejo imeti starši čez počitnice pod skrbnim nadzorstvom in v krščanski vzgoji. Pogoji za sprejem so zelo ugodni.

Pojasnila daje in sprejema prijave vsak dan od 3—5 izveniško binkoštno nedeljo in ponedeljek do 15. l. m. Slov. krščanska ženska zveza, Ljubljana, Miklošičeva cesta 5.

Kaj bo danes?

Stolnica: Ob 9.30. Slovesna škofova sv. maša.

Nato birmo.

Opera: Nikola Subic Zrinjski. Izven. Izredno znižane cene.

Velesojem.

Razstava čipk na Turjaškem trgu.

Lekarne: Nočno službo imajo: Mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4 in Mr. Ramor, Miklošičeva c. 20. V ponedeljek: Mr. Leustek, Resljeva cesta 1 in Mr. Bohinec ded., Rimska cesta 24.

V torek: Dr. Piccoli, Dunajska cesta 6 in Mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9.

KAJ BO JUTRI?

Stolnica: Ob 10. Slovesna škofova sv. maša.

Po maši birmo.

Opera: Hasanaginica. Izven. Izredno znižane cene.

Velesojem.

Razstava čipk na Turjaškem trgu.

Sv. birmo v ljubljanski stolnici bosta danes dopoldne delila oba presv. gospoda škofa. Objavljamo v vednost botrom, da ne bi mudili, ker bo sv. birmo prej končana, kot druga leta.

Pogreb f. Janeza Krmeča iz mrtvašnice splošne bolnišnice bo danes ob 3 popoldne. — V osmrtnici se mora pravilno glasiti: naš ljubljani soprog, oče, brat, stric in svak.

Izlet Stolne prosvete v Notranje Gorice utegne biti v ponedeljek popoldne, sodeč po dosedanjih prijavah, eden najlepših, kar jih je priredila doslej naša »Prosveta«. Del izletnikov se odpelje že ob eni z »vrhničanom« do Brezovice in jo peš mahne do Notranjih Goric; drugi del, ki tedaj še ne utegne z doma, menda precejšnja večina, pa pohiti z notranjskim vlakom od dveh naravnost do postaje Notranje Gorice in se pri lepi podružni cerkvi združi s prvimi. Le pridružiti se nam, prijatelji, nikomur ne bo žal!

Javne produkcije gojencev drž. konservatorija v Ljubljani. Ob sklepu šolskega leta 1929-30 se bodo vršile štiri javne produkcije gojencev drž. konservatorija in sicer 1. v četrtek, dne 12. junija, 2. v ponedeljek, dne 16. junija, 3. v petek, dne 20. junija in 4. poslednja v ponedeljek, dne 23. junija. Vse produkcije se vrše v Filharmonični dvorani. Začetek ob 20. Nastopali bodo gojenci vseh oddelkov konservatorija. Spored vsake produkcije je izredno pester, pa tudi bogat. Spored 1. produkcije bomo objavili v jutrajšnji številki. Občinstvo opozarjamo na nastope naših nadobudnih gojencev-konservatoristov. Sedeži po 5 Din, stojišča po 2 Din, bodo v predprodaji v Matici knjigarni.

Promenadni koncert muzike 40. pešpolka v Tivoljskem parku danes ob 11. Spored: 1. Atahr: V dajni svet, marš. 2. Rendla: Veseli trenutki, srpske pesmi. 3. Strauss: Princ Metusalem, uvertura. 4. Gleisner: Operne melodije. 5. Leopold: Praha, češke pesmi. 6. Morena: Zive pesmi, valček. 7. a) Petersburski: Oh, donna Klara, tango; b) Arnold: Ti, samo ti, boston. 8. Cerin: Slovenski fantje, marš. Svira polovica godbe, ker je polovica kot zdraviliška godba v Cerkvenici. Dirigent višji kapelnik dr. Jos. Cerin.

Olepeševalno društvo v Rožni dolini. Letos slavi Olepeševalno društvo v Rožni dolini 25 letnico svojega obstoja. Društvo, kojega člani so le mali ljudje, gleda s ponosom na uspehe svojega 25 letnega delovanja, saj je napravilo iz skromnih začetkov najlepše predmetje Ljubljane. Da se ta jubilej dostojno praznuje in da se pridobijo sredstva za nadaljnje delovanje, priredi društvo v nedeljo 6. junija 1930 v vsej Rožni dolini veselico, pod imenom »Rožnodolski sejeme«. Istočasno se bo odprla spominjska plošča na čast prvemu odboru tega društva. Program je zelo pester in obstoji v glavnem iz sledečih točk. Na predvečer v soboto, dne 5. junija obhod z godbo po Rožni dolini. V nedeljo 6. junija ob 9 dopoldne sv. maša v rožnodolski kapeli. Po sv. maši odkrije spominjske plošče. Popoldne ljudska veselica z raznimi zabavami, godbo, petjem in dr.

Večerni kuharski tečaj. Slov. krščanska ženska zveza priredi v času od 15. junija do 30. septembra t. l. v Ljubljani (Sv. Petra nasip) večerni kuharski tečaj. Pouk se bo vršil trikrat na teden za delavske, trikrat na teden za meščanske gospodinjice in dekleta. — Pojasnila daje in sprejema prijave vsak dan od 3—5 popoldne izveniško binkoštno nedeljo in ponedeljek do 15. junija Slov. krščanska ženska zveza, Ljubljana, Miklošičeva cesta 5.

Počitniška kolonija na Trati. Poljanski odbor Rdečega križa v Ljubljani bo priredil tudi letos počitniško kolonijo na Trati v Poljanski dolini. V to kolonijo bo sprejetih 30 revnih deklet iz ljubljanskih ženskih osnovnih in srednjih šol, in sicer brezplačno. Upravam teh šol so bila razposlana vabila, da predlagajo socialno in zdravstveno najpotrebnejše deklice, ki bodo po zdravniškem pregledu sprejete v kolonijo. Radi tega je vsaka direktna prošnja za sprejem v kolonijo brezpredmetna, ker se bo principijelno oziralo le na predloge šolskih uprav. Kolonija se bo začela v začetku julija in bo trajala štiri tedne.

Med velesojemskimi vstopnicami, ki se prodajajo danes pri glavnem vходу na Ljubljanski velesojem, je skrita ona, s katero bo dotični velesojemski gost, ki jo bo kupil, dobil brez plačila polico banke »Slavije« na Din 10.000. Tra znesek bo v gotovini izplačan čez 20 let; ako pa dotičnik prej umre, izplačan bo ta denar njegovim dedičem ali pa onemu, ki prinese to polico v banko »Slavije«. Ta polica je gotov denar, ki ga je »Slavija« namenila v priznanje velesojemskih prireditve in da vzbudi zanimanje za prekornostno življenjsko zavarovanje. Onemu, ki jo zadene, želimo, da mu bo v čim večjo pomoč.

Kopališče Kolesija z današnjim dnevom odprto.

Zobni atelje

dentist P. Vrankar, zobar

se nahaja: Dunajska cesta 20/I. nad., vhod Tavčarjeva ulica 2, nasproti kavarne Europe.

pieštany

Č. S. R.

se ima za svoj svetovni sloves zahvaliti svojim 67°C vročim žveplenim vrečam in blatnim kopeljem proti revmi, išiasu, protinu. V zvezi s kopelji »Thermia Palace«, moderni velehotel, »Cyrillhof«, zdraviliški hotel za srednji stan, »Pro Patria«, ljudski sanatorij. 10 km obrežja, tenis, nogomet, stadion na svobodnem prostoru. Od Dunaja 3 1/2 ure, direktni voz. Informacije: Poslovna Pieštany, L. Schreiber, Zagreb, Strossmayerjev trg 1/II.

Mestno načelstvo odda bufet v mestnem kopališču na Ljubljani. Natančnejše informacije dobijo zainteresirani v mestnem gospodarskem uradu.

Dobro si ogledite zadnjo stran vstopnice, ki jo kupite danes na Velesojem pri glavnem vходу. Mogoče ste z njo zadeli 10.000 Din.

Na binkoštni ponedeljek bo iz kuponov velesojemskih legitimacij izžrebana polica banke »Slavije« za enoletno zavarovanje proti nezgodam. Kdor bo tako srečen, da jo dobi, mu čestitamo naprej.

Protest invalida. Včeraj smo poročali med ljubljanskimi vestmi o razburljivem dogodku na mestnem magistratu, ko je neka invalidska družina protestirala proti deložaciji. Ta invalid je prišel včeraj sam v naše uredništvo in nam razložil svoj položaj, iz katerega smo takoj sklepali, da je bil invalid moralno upravičen protestirati. Res je, da je mestna občina ponudila temu invalidu službo paznika v parkih, vendar pa je za plačo 600 Din in brez prostega stanovanja. Te službe pa ubogi invalid ni mogel prevzeti, ker s 600 Din ne more preživljati niti sebe, kaj šele ženo in svoje štiri otroke. Sedaj je uboga invalidska družina dobesedno na cesti, nima ne stanovanja ne hrane, otroci so lačni, invalid in pa njegova žena seveda tudi. Mestni magistrat pa je tej družini ponudil prenočišče — v ogrevalnici, kjer se shajajo brezdomci. Položaj te družine je resnično socialen skandal, ki kriči v nebo. Ali ni nikogar, ki bi se za tega invalida zavzel in mu preskrbel kako službo vsaj s primernimi dohodki in pa s primernim delom, zakaj mož zelo slabo vidi?

Prošnja mestnemu magistratu (vodstvu vodovoda). Na Rebrji pod Gradom smo dobili novo črpalko za vodo. Veselili smo se obljubljenega novega vodnjaka, a naše veselje se nam je skazilo, ko smo videli, kaj smo dobili mesto starega. Postavili so nam namreč stvarco, ki spada prej v park, vrtove in zasebne prostore, ne pa na javen prostor, kjer se odnaša voda v čebrih in škafih. Prosimo merodajne gospode, da si o priliki sprehoda na Grad ogledajo to čudo, ki stoji sedaj na mestu starega vodnjaka. Voda teče v takem curku, da rabiš precej časa, preden napolniš posodo. Točiti vodo bodo mogli samo odrasli, ker je treba precejšnjega napora in dobrih mišic za črpanje vode. Podstavek pa, na katerega naj se postavlja posoda, zadostuje komaj za kak lonček, ne pa za posodo, v kakršni hranimo vodo. Z eno roko držati posodo, čisto pri tleh, z drugo pa pritiskati na vzvod — popolnoma nemogoče! In kaj pozimi, ko se nabere ledu za decimetre visoko? Kako bomo tedaj točili vodo? In v slučaju požara, kako naj tedaj hitro pridemo do vode ko je cela procedura črpanja tako zamudna. Ali bi nam gospodje ne mogli postaviti enega hidranta za slučaj nesreče? Ne čakajmo, da nas nesreča osreči z njim. Prosimo, ogledite si te stvari! Golovo nam pomorete, ko se sami prepričate o nujnosti! Naša hvaležnost Vam je zajamčena. — Vsi prizadeti.

Najboljše zdravilo za kurja očesa je pedikir v kopališču hotela Slon. Odprto vsak dan razen nedelje pop. od 7.30 brez presledka do 19.30.

Duhovščina ob štai.-koroški meji

Ob obletnici, ko je bila Koroška s Celovcem in z Gosposveto v jugoslovanskih rokah (junij 1919), se spominjamo s to sliko junaških koroških in štajerskih obmejnih duhovnikov, ki so ob tej priliki veliko trpeli. Predvsem biseromašnik, častni kanonik Janez Lenart, naučnik Sv. Martina pri Slovenjgradu, ki je l. 1928, obhajal biserno sveto mašo, pa je še zdaj pri svojih 88 letih aktiven župnik. (Na sliki je z biserno krono in palico med mariborskim stolnim proštom dr. Matkom in kanonikom Janežičem.) Njegovo župnišče je dobilo veliko nemško-koroških krogelj. V drugi

vrsti, od desne strani drugi, je A. Možišek, župnik St. Janža pri Dravogradu, ki so mu župnišče oropali in s krampom razbili v cerkvi tabernakelj. V zadnji vrsti pri zidu, od desne tretji, je takratni pameški, zdaj starotški župnik in dekan Janez Jurko, četrti pa slovenjgraški mestni župnik A. Čizek, ki sta z jugoslovansko četo vred morala zapustiti svoje domove. Na sliki ni prejšnjega starotškega župnika častnega kanonika Slandra, ki je kmalu po nemško-koroškem vpadu vsled prestelega strahu in dušnega trpljenja zbolel in umrl.

Maribor

Splošna stavbna družba bo gradila meljski most? Prav pereče postaja vprašanje novega mostu preko Drave v Melju, ki bi naj razbremenil državni most, ki jedva ustreza sedanjim prometnim zahtevam. Vprašanje novega mostu se je že nekajkrat pretresalo tudi v okrajnem cestnem odboru ter je občinski svetnik Žebot na zadnji seji občinskega sveta stavil hvalevredni predlog, da se naj v kompleks regulacijskih cestnih vprašanj vključi tudi vprašanje meljskega mostu. Vendar je spričo majhnega izgleda, da bi se iz občinskega ali banovinskega proračuna mogla v doglednem času izvršiti gradnja omenjenega prepotrebnejšega mostu, prešla iniciativa za to na privatno torišče. Že del časa namreč vrši v bližini meljskega broda tukajšnja Splošna stavbna družba po svojih nameščenih merjenju in svrhu ugotovitve aproksimativnega proračuna ter izdelave tozadevnih načrtov. Priprani smo, da meljskega mostu dolgo, dolgo ne bo, če ne bo odločila privatna pobuda. S pobiranjem mostnine se bodo gradbeni stroški prav gotovo po preteku nekaj let amortizirali.

Iz davnih rimskih dni. Prelat dr. Fran Kovačič je izsledil te dni v Gornjem gradu rimski nagrobni spomenik, ki je doslej ostal sicer ostremu očesu arheologov še prikrit. Na spomeniku se poleg napisu nahajajo običajne figure rimskih nagrobnih spomenikov z Amonom v ospredju.

S pohorsko vzpenjačo — nič? V zastoju so vplačila privatnikov ki so se bili zavezali glede vplačila deležev po 100 Din. »Ko bo vzpenjača dograjena, vplačamo« pravijo. Vsi pa vendarle niso takšni kampelji. Veliko jih je, ki so vplačali. Navzlic temu pa je nevarnost, da bo pohorska vzpenjača splavala po vodi. Radi tega predvsem, ako ne radi drugega: če veliko, veliko penezov manjka do potrebne proračunske vsote in pa — prekličano malo zanimanja kažejo mariborski petičniki za to zadevščino, ki bi bila sicer za razvoj tujskega prometa v Mariboru nemale važnosti. Le-ti očividno ne kažejo posebnega zanimanja za Pohorje: avtomobili, vinotoci...

Nič več mestnega grba. Namreč: na uradnih štampiljkah mestnega magistrata, ki so se v smislu enotnejše izdelave vseh uradnih pečatov v dravski banovini odpravile ter nadomestile z novimi. Nič več mestnega grba; pa bodo Mariborčani vendarle še videli in gledali častitljivi in staroslavni grb mariborski: v naslovnem delu nekega tukajšnjega popoldnevnikarja. Nekaj je. Tisti dobro znani dovpt, ki se je porodil iz bistroumnosti mariborske gmaje, bržčas tudi ne bo kar takole spuhel iz spomina dobrodušnih prebivalcev obdravske prestolice. Vsak otrok ve zanj; zato ni potrebno, obešati ga na »ta veliki zvone«.

Mariborsko gledališče dobi balet. S prihodnjo sezono. S spopolnitvijo dosedanjega ansambla za glasbene gledališke predstave s posebnim baletnim ansambлом bo namreč v prihodnji sezoni 1930-31 možno uprizarjanje tudi modernih oderskih

glasbenih del, kar je bilo doslej izključeno in kar je spričo uvedbe zvočnih filmskih predstav v Grajskem kinu septembra meseca iz razlogov doslej nekoznane konsekvence tudi nujno potrebno. Mariborska publika, ki visi na glasbenih prireditvah, se bo brez dvojbe omenjeni pobudi tuka šnje gledališke uprave temu primerno oddaljila. Tozadevna pogajanja z gđ. Erno Kovačevom iz Celja radi organizacije baleta se gđ. E. Kovačeva v ugodnem smislu ter prevzame gđ. E. Kovačeva s prihodnjo sezono vodstvo baleta. Kakor znano, je gđ. E. Kovačeva vnet propagatorka ritmične telovadbe.

Smrtina kosa. Umrla je v starosti 58 let na posledicah neozdravljive bolezni gospa Hedvika Reiser, odvetnikova in posestnikova soproga. Pogreb blage pokojnice bo danes ob 16 iz hiše žalosti v Pekrah 63.

Pri mariborski glavni carinarnici se znašli dohodki v času od 1. januarja do 31. maja t. l. 56.465,469 Din 97 par in sicer z uvoženo blago 56.201,595 Din 97 par. za izvoženo blago pa 203.934 dinarjev.

Posestno gibanje. Alojz in Antonija Senica sta kupila od t. r. Scherbaum hišo v Tatlenbachovi 3 za 545.000 Din. — Ivan Kovač je kupil od Ponkrca Fashinga hišo v Einspielerjevi 23 za 260.480 Din. — T. r. Režankovski iz Zagreba je prodal Nalč. Benčina hišo v Mlinski ulici 28 za 225.000 Din. — Heda Faninger je kupila od Radovana Korošec hišo v Kettejevi 10 za 155.000 Din. — »Delavski dom« od Frančiške Korošec hišo v Frankopanovi 1 za 225.000 Din. — Franc in Antonija Klep sta kupila od mestne občine parcelo za 8708 Din. Franc in Lucija Vetrli pa od R. Kiffmanna parcelo za 8500 Din.

Cene piva. Gostilničarska zadruga za mariborsko okolico sporoča, da se toči pivo radi povikanja trokarin na pivo in ostalih davčin — in sicer 1 liter piva 10 Din, pol litra piva 5 Din, časa piva 3 Din 50 par. Omenjene cene piva so v smislu sklepa na zadnjem izrednem občenem zboru obvezne za vse člane.

Kolonija — pod oboki državnega mosta. Štiri družine bivajo pod oboki državnega mosta; bivajo in žde s kopico otrok ter v veliki revščini. Te dni se bo dopolnila velika sramota: napoveduje se prihod šte treh družin, ki jim je deložacija že javljena. Sramota so ti oboki, ki se spaja z nesrečo, da ne bodo kmalu več zadoščali številnim, ki so oboki njih delež in usoda.

Mariborski Slavljani. Slavani ali kali. Radi označe je malo bolj nerodno; sicer je vse kakor na dlan. So v Mariboru — prav za prav jih je veliko —, ki vodijo, dasi osebno nepovabljeni ter posluhujoč se prilike kolektivnega vabila, sila točno evidenco o posameznih polkovnih slavah Neizogibnih njih udeleženci so, ki dobera izkoristajo konjunkturo bratske gostoljubnosti, da gre preskrbenost, ki se tiče spominjevanja želočnih zahtev in pripravljanj, celo v dneve in pol dneve. Neizogibni, stalni in tuhtajoči. Občudovanja vredni spomini tmajo: vedo za vse polkovne slave v garnizijah doli do Zagreba. In gredo; večinoma imajo brezplačno vožnjo. Izplača se. V Celje, Ljubljano, Zagreb... Samo označe je nagaja. Slavljani, Slavani ali nemara Slavci? Slavci so posebne vrste tički; in Slavljani so tudi tički in brihne ter iznajdljive butice. Slava Slavcem! Neizogibni, stalni in tuhtajoči. Četudi kaj pojo liki slavčkom, ne vemo. Pri slavah gotovo ne, ker ni časa.

Birmance slikam po ceni in lepi izpeljavi, Foto Japelj, Gosposka 28.

Dr. med. Mila Kovač je otvorila prakso za rentgenološka preiskovanja in obsevanje in za kemično-miskroskopične preiskave v Mariboru. Aleksandrova 6. Tel. int. 2888. Ordinira od pol 7 do 17 (5) ure.

Trajne valove, barvanje las, soparne kodre brez konkurence E. Mareš, Maribor, Gosposka 27.

Ptari

Iz gospodarstva. V ptujskem okraju bo letos sadja, če nas ne bodo več obiskale elementarne neizgode, 50% manj kakor ob normalni letini. — Oktobra bo sadjarska razstava ter sadjarski kongres za vso dravsko banovino. — Vinogradi lepo uspevajo. Če bo poletje in jesen prizanesla, bo v okraju dovolj dobrega in izvrstnega vina. — Zalogo vina iz leta 1929 ni več dosti, pač pa še iz leta 1928. Tudi to vino je prvovrstne kvalitete in izbornega okusa. Vinski trgovci, posetite ptujski okraj, kjer se Vam nudi po ceni, a ob enem prvovrstno vino.

Lepa zamisel. Tujsko prometno društvo gradi na najvišji točki na Boču 16 m visok stolp, ki bo obenem tujska koč, kjer bodo turisti dobili okrepila in prenočišče. Ravno tako se postavi koč na Donački gori. V Halozah in Slov. goricah je graditev takih koč za sedaj odloženo, ker ni še zadostnih sredstev, pač pa je tudi v teh krajih zadeva zelo aktualna. Tujsko prometno društvo gre za to lepo misel predvsem priznanje, in to tembolj, ker se je spomnilo naših krajev, ki v lepoti narave ne zaostajajo prav nič za ostalimi kraji v Sloveniji. Ves okraj ima romantično lego, vas je lepša od druge. Potrebna bi bila tujsko prometna pisarna.

Teharje

Prosvetno društvo Teharje priredi v nedeljo dne 15. junija t. l. ob 16 v salonu gostilne g. Pušnik (Sušterič) v Teharjih pod vodstvom pevovodje g. Fr. Luzeviča pevski in klavirski koncert. — Spored tega koncerta je jako pester, obsegajoč 15 krasnih točk, na kar že v naprej opozarjamo prijatelje petja in glasbe. Teharje je za Celjane ena najlepših izletniških točk. Izkoristite ta dan s tem, da napravite izlet, oziroma izprehod v Teharje, kjer se vam bo obenem nudil lep glasbeni užitek. Spored koncerta je razviden iz lepakov, ki so razobešeni na vseh vidnih mestih.

PRAVI

:FRANCK:

vedno

odlična kakovost

Celje

Cerkveni koncert v Vojniku pri Celju.

Jutri na binkoštni ponedeljek proslavlja marljivi cerkveni pevski zbor župne cerkve v Vojniku 10 letnico svojega obstoja v sedanjih organizacijskih oblikah. Z dosedanjimi svojimi nastopi je lahko ta zbor vzor drugim pevskim zborom, jutrišnji koncert pa bo nekako krona 10 letnemu delovanju. Koncert se prične ob 3 popoldne v župni cerkvi po sledečem sporedu: 1. Al. Mav: Ave Jezus. 2. V. Vodopivec: Sv. Cecilija. 3. Ig. Hladnik: Slavospev Zveličarju. 4. R. Wagner: Jubilate Deo. 5. Bach-Gounod: Ave Maria (sopran solo, gosli). 6. P. H. Sattner: Vstal je Gospod. 7. Händl: Largo (odgle in gosli). 8. Dr. Bunc: Spomini se... 9. P. H. Sattner: Pozdravljena. 10. Al. Mihelčič: Večerni zvon (sopran solo in gosli). 11. V. Vodopivec: Raduj se Kraljica. 12. St. Premr: Sem kakor oljka. 13. Zangl: 2e slavčki. 14. V. Vodopivec: Sklepni zbor. — Obisk koncerta ne priporočamo samo Vojničanom, temveč tudi Celjanom. Tako bodo napravili najlepši običajni izlet na Binkoštni ponedeljek.

»Beseda celjskim trgovcem. Prošlo nedeljo smo po dolgih letih prvič doživeli, da so bile celjske trgovine dopolnile odprte. S kakšnim uspehom, gg. trgovci? Pozitivno nam je znano, da s tako malenkostnim, da uspeh daleko ne odtehta škodo, ki jo imajo trgovski nastavljenici v verskem, umskem in telesnem oziru. Dobro smo opazovali učinek nove odredbe in reči moramo, da smo se ga ustrašili. Naše cerkve so v nedeljo pogrešale mnogih, mnogih... Mesto je imelo ves dopoldan popolnoma delavni značaj, ki so ga zakrivala le žareča lica nedolžnih birmancev. In zvečer v gostilnah? Trgovski nastavljenici, ki so se druge nedelje veselili in zdravih lic vračali z izletov, so tokrat ostali doma; popoldne so spali, zvečer pa si poiskali družbe in tolažbe v gostilni. Povedalo se nam je, da so uvidnejši trgovci vse to tudi sami videli in opazili ter so izjavili celo protivost nedeljskemu delu. Kje se je to zgodilo in zakaj ne dovolj na glas, da vas bomo poštenjake poznali! — Trgovski nastavljenici so sporočili vsem kulturnim in vzgojnim organizacijam, da ne morejo več sodelovati v njih, dokler bo trajal podaljšani delovni čas ob delavnikih in nedeljsko delo. Ali se delodajalci zavedajo, koliko virov vzgoje in izobrazbe so odtegnili na ta način svojemu naraščaj! Apeliramo ponovno na uvidnost tistih trgovcev, da podvzamejo vse, da bo nedeljsko delo izginilo. Javnost pa v interesu npravnega in telesnega zdravlja trgovskih nastavljenic, pa tudi imenoma socialne pravičnosti pozivamo, da ob nedeljah ne obiskuje trgovin. To bo najučinkovitejši protest.

»Iz Vojnika pri Celju. Jutri na Binkoštni ponedeljek ima pozno sv. opravilo v vojniški župni cerkvi pisatelj in urednik Mohorjeve družbe g. Fran Sal. Finžgar. Po sv. opravilu bo g. pisatelj poročil v vojniški cerkvi celjskega odvetnika in pisatelja g. dr. Antona Novačana z gđc. Pepco Mahnovc, hčerko uglednega posestnika iz Trnovelj. Kot prič bosta prisostvovala poroki ženina prijatelj minister g. Ivan Švegel ter mariborski odvetnik g. dr. Igor Rosina. — Nasi najmanjši iz osnovnih šol v Vojniku in Ljubljani bodo prvič pristopili k mizi Gospodovi v sredo 11. junija. Vseh prvoobhajancev bo okrog 120. — Na kvaterno nedeljo popoldne, t. j. dne 15. junija priredi tukajšnji fantovski odsek veliko tombolo z mnogo lepimi in izvirnimi dobroti.

»Koncert slovenskih narodnih pesmi priredi pod vodstvom svojega pevovodje pevski zbor KPD v Celju prihodnjo soboto dne 14. junija ob 8 zvečer ter v nedeljo dne 15. junija ob pol 4 pop., obakrat v dvorani društvenega doma v Samostanski ulici. Na sporedu so mešani in moški zbori ter solospjevi, ki jih poje g. Mirko Močan.

»Pouk na celjski državni realni gimnaziji je bil z večeršnjim dnem za leto zaključen. Prihodnji teden se vršijo le še nižji in višji tečajni izpiti, ki jim predseduje odposlanec ministrstva univ. prof. g. dr. Nikola Radojčić.

»Birmovanje v celjski dekaniji je bilo s prošlim četrtkom z birmovanjem na Polzeli zaključeno. Skupno je bilo v celi dekaniji birmanih 2660 birmancev, od teh zgolj v Celju 1470. Poleg birmovanja je Prezvizijski vladika dr. Karlin na tej svoji višepastirski poti posvetil še stranski oltar v Zalcu, lepo delo celjskega kamnosekega mojstra g. Camernika ter glavni oltar sv. Marije na Polzeli, izvirno delo mojstra g. Sojca iz Maribora.

»Operna predstava v celjskem gledališču. Po daljšem presledku se vprizori v celjskem gledališču opera v petek, 13. t. m. Peta se bo nad vse popularna opera delo genialnega Verdija »Rigoletto«. Gostovali bodo kar trije gosti. Gildo poje širok Evrope slavn kolarturna sopranistka Tina Wesel-Polla, primadona opere v Gradcu. Poleg nje gostuje kot Rigoletto bivši baritonist mariborske opere g. Franjo Neralič, ki je v omenjeni partiji gostoval z velikim uspehom v Zagrebu ter bivša altistka marib. opere ga. Vida Zamejč-Kovičeva (Maddalena). Predstava se vrši pri povišanih opernih cenah ter se vrši le v primeru, če bo gledališče do najkasneje do srede, 11. t. m. zvečer razprodano, kar se mora javiti pravočasno ge. Tinki Wesel-Polli, ki je v nasprotnem primeru vezana na gostovanje na Dunaju.

»Primarij dr. Rafšp ne ordinira do 25. junija t. l.

Ljubljansko gledališče

OPERA

Začetek ob 8 zvečer

Nedelja, 8. junija: TICAR, opereta. Izven. Izredno znižane cene.
Ponedeljek, 9. junija: NIKOLA SUBIC ZRINJSKI. Izven. Izredno znižane cene.
Torek, 10. aprila. Zaprto.

Mariborsko gledališče

Nedelja, 8. junija, ob 20. uri: NETOPIR. Znižane cene. Kuponi. Zadnjič.
Ponedeljek, 9. junija ob 15. uri: HERMAN CELJSKI. Kmečka predstava pri najnižjih cenah. Zadnjič. — Ob 20. uri BOBROV KOZUH. Kuponi.

PTUJSKO GLEDALIŠČE

Sreda, 11. junija ob 20: »BOBROV KOZUH. Gostovanje mariborskega gledališča.

CELJSKO GLEDALIŠČE

Petek, 13. junija ob 20: »RIGOLETTO. Gostovanje mariborskega gledališča in ge. Tinke Wesel-Polla.

Originalno Niggerol (Patent št. 5922) olje ali krema za solnčenje in masažo. Vas solnčarice, nita kožo in jo naredita gladko in čisto. — Dobite v lekarnah in drogerijah. Drogerija GREGORIČ - Ljubljana - Prešernova 5

Za poglobitev prijateljskih odnosajev med Nemčije in Jugoslavijo

Razgovor našega belgraj. urednika z novim nemškim poslanikom

Belgrad, 7. junija. m. Ze takoj po nastopni audienci novega poslanika Nemčije g. Ulricha p. l. Hassella smo objavili njegovo prvo izjavo, s katero se je zastopnik velike nemške države predstavil jugoslovanski javnosti in ki je zelo simpatično odjeknila širom Jugoslavije. Ze po njegovih prvih nastopih je zavladala splošna sodbda, da bo g. pl. Hassell vreden naslednik nepozabnega pokojnika dr. Koesterja, da bo tudi on gojil do naše države in našega naroda iste simpatije in s tem pripomogel k izgraditvi započetege dela za čim ožjo in pristrčnejšo zvezo med obema državama. K temu ga usposablja visoke moralne in intelektualne vrline. Novi nemški poslanik je eden najposposnejših diplomatov in je kot tak Nemčijo zastopal že na važnih postojankah.

Po rodu iz stare plemiške rodbine je pl. Hassell tudi sam globoko veren človek in spada v ožji krog najvišje nemške družbe. Osebo je pl. Hassell zelo simpatičen in družaben. Izredno visoke postavbe, izrazitih potez, čiste germanske rase, že na prvi pogled izdaja celega moža odločnega in krepkega značaja. Prav nič se mu ne poznajo posledice svetovne vojne, ki se je udeležil kot borec in je bil v znameniti bitki na Marni smrtnonevarno ranjen. Dobil je kroglo v srce, ki jo še danes nosi. Izredno redek slučaj!

Gosp. poslanik pl. Hassell je bil ljubezniv in je dal za »Slovenca« izjavo, ki jo tem raje objavljamo z ozirom na aktualnost in njeno odkritosrčnost, ki je sicer v izjavah diplomatov prav redka:

»V zvezi z mojim imenovanjem za poslanika v Belgradu me vprašujete o splošnih

smernicah nemške politike, posebno pa še v manjšinskem vprašanju.

Srečen slučaj je, da se pri tem lahko opišam na poslednji govor nemškega zunanjega ministra dr. Curtiusa, v katerem je nemško stališče zelo jasno označeno in obrazloženo. Ta govor na žalost tukaj ni postal dovolj znan. Poznavanje tega govora bi razpršilo marsikatero napačno mišljenje o nemški politiki.

Po mojem mišljenju sta dva temeljna elementa, na katerih mora graditi vsaka pametna politika. Eden od teh je geografija. Politične ureditve, ki ne upoštevajo jugoslovanskih zahtev in pogojev, ne morejo trajati, one nosijo že v sebi kal propasti. Drugi element zdrave politike je narod; umetnost obstoja v tem, da se oba elementa pravilno spojit, združita. So seveda slučajji, v katerih je kratkovidna politika zelo uspešna kršiti oba načela, tako geografsko kakor narodnostno in s tem ustvarila nemogoče in nemoralne razmere. V drugih slučajjih se porodi konflikti med obema, torej med potrebami geografije in narodnosti. Potrebna je visoka politična moдрost, da pravilno reši te konflikte.

Tako n. pr. imamo narodne manjšine, ki se morajo vdati v to, da pripadajo drugi državi. To delajo v jasnem spoznanju Nemci v Jugoslaviji; istotako pa tudi za Nemčijo nekaka iredentska politika v tej smeri sploh ne pride v poštev. Nemčija želi edino to, da ti deli nemškega naroda ohranijo svoj značaj in svoj jezik v okviru države, ki ji pripadajo in da to morejo gojiti v korist te države in v blagor duhovnih vezi med Jugoslavijo in Nemčijo. Zemljepisno in narodno vprašanje pa je pomembno šele za širšo skupnost: geografija nam pokazuje Evropo kot enoto in obenem za tako majhno v razmerju do ostalega sveta, da mora brezpogojno povsem drugače politično sodelovati v medsebojni vzajemnosti, ako se hoče vzdržati.

En sam pogled na narode Evrope in njihova kulturna bogastva pa nas obenem pouči o potrebi ohranitve različnih narodov v njihovi samobitnosti: proste, neodvisne in enakovredne, da lahko razvijejo svoje moči.

Problem je: radi geografije spajanje, radi dosega največje stvaritve pa ohranitev posameznih narodnosti. Geografija obenem pokazuje tja, kje se nahaja prava in najboljša možnost sodelovanja v Evropi, to je namreč tja, kjer se morejo sosedje gospodarsko in kulturno spopolnjevati in se medsebojno oplojevati.

Za nas Srednjeevrope so v tem podane velike naloge in verujem, da prav posebno še za Jugoslavijo in Nemčijo.

Pred novo kreditno politiko Narodne banke

Belgrad, 7. junija. Pred nedavnim je bil izvoljen za viceguvernerja Narodne banke grof Miroslav Kulmer. O priliki nastopa službe je dal uredniku »Privrednega Pregleda« značilno izjavo o dosedanjih in bodoči politiki Narodne banke, kakor tudi o reformah, ki se bodo izvedle z ozirom na skupne interese mlade Jugoslavije.

Poleg stagnacije v poslu imamo tudi stagnacijo v zaupanju, radi česar se nihče ne usoja podvzeti večjih del. V začetku svoje izjave je gosp. viceguverner naglasil smernice dosedanje politike Narodne banke. Zlasti je poudaril, da je kreditni volumen Narodne banke ostal skoro enak v zadnjih osmih letih. Kontingent za eskont menic in lombard je znašal 1922 1520 milj. Din, lani pa 1517 milj. dinarjev. Kar se tiče razdelitve na pokrajine je opaziti, da je tudi v letu 1929 vladala velika enakost. Razlog za to je iskati v tem, da se kredit Narodne banke smatra za navaden manjši kredit, ki se večinoma izčrpa zaradi cenosti. Poleg tega uživajo v Srbiji direktni kredit Narodne banke trgovina, industrija, hotelirstvo, obrt in druge gospodarske panoge. Zato uživa v Belgradu kredit nad 1000 tvev, v Zagrebu pa nekaj nad 100.

Dosedanji sistem kontingentiranja se ni izkazal. Glavna naloga Narodne banke pa je v tem, da ostane opora likvidnosti in regulator denarnega trga. Dejstvo je, da bi mogla Narodna banka tudi po dosedanjem sistemu imeti veliko več vpliva za denarni trg, kakor ga ima sedaj, ker bi v veliki meri lahko omogočila znižanje obrestne mere. V prvih časih po zjedinenju se je dalo razumeti, da

Narodna banka v osirošeni in kapitalno revni Srbiji nadomesti zasebne kreditne ustanove, kreditirajoč naravnost največji del gospodarstva, toda sedaj se to ne more več opravčevati, ko ima Srbija dovolj kapitala. Iz teh izjavanj se vidi, da je potrebna reforma dela Narodne banke. Ob tej priliki pa je treba naglasiti, da naj bi bile vodilne sledeče smernice:

Kreditni kontingent Narodne banke mora prvenstveno služiti eskontu trgovskih menic, vročih Narodni banki po denarnih zavodih.

Dokler Narodna banka nima večjih sredstev za reguliranje denarnega trga, je treba kombinirati dosedanji sistem kontingentiranja z možnostjo svobodnega reeskonta preko tega kredita.

Glavni kriterij za reeskont meničnega materiala pa mora biti tudi v zamišljenem kombiniranem sistemu kreditiranja Narodne banke kakovost in boniteta menic, tako da bi se jemale samo čiste trgovske ozir. poslovne menice.

Dalje bi bila posledica, da bi se eskont Narodne banke moral in mogel polagoma prilagoditi privatnemu diskontu.

Narodna banka mora biti predvsem reeskontno zaledje in opora domačega denarstva in zato ne bo nevarnosti, da bi bil kreditni kontingent neizčrpan radi pomanjkanja meničnega materiala.

Svojo izjavo je zaključil grof Kulmer z mnenjem, da delnice Narodne banke ne smejo biti objekti za borzne špekulacije. Zato naj bi dividenda ostala vedno na isti višini in se stvoril tozadevni fond za poplnitev dividende.

Nemški drž. primanjkljaj

Berlin, 7. junija. AA. Minister za javne gradnje Stegerwald je obrazložil novinarjem finančni program nemške vlade in dejal, da gre vladi za kritje proračunskega primanjkljaja v znesku 850 milijonov mark. Vlada računa, da bo z novimi davki itd. pridobila 350 milijonov mark.

Severni Kitaj zmaguje

Sanghaj, 7. junija. AA. Vlade nacionalistične čete se umikajo ob železniški progi Lungen. Severne čete prodirajo nemoteno. Dve brigadi nankinških čet sta se pridružili sovražniku.

Ogromen safir

Rim, 7. jun. AA. V neki indijski džungli so slučajno našli safir, ki bo nemara največji na svetu. Dragulj ima 950 karatov in se ceni na 500.000 dolarjev.

Odprava vizov med Avstrijo in Italijo

Rim, 7. jun. AA. Minister za zunanje stvari Grandi in avstrijski opolnomočeni minister Egger, sta včeraj podpisala italijansko-avstrijsko pogodbo o ukinitvi medsebojnih potniških vizumov. S to pogodbo bodo omogočeni novi mednarodni stiki in olajšan tujski promet.

Grandi odpotoval v Varšavo

Rim, 7. junija. AA. Snoči je minister za zunanje zadeve Grandi odpotoval v Varšavo, da vrne obisk, ki ga je napravil lani v Rimu poljski zunanji minister grof Zaleski.

Nov polet Zeppelina

Berlin, 7. junija. AA. Zrakoplov »Grof Zeppelin« bo prihodnje dni izvršil nov obsežen polet po Italiji in Sredozemskem morju.

Političen položaj v Franciji

Pariz, junija.

Včeraj se je znova sestel parlament po pol-drogomesečnih počitnicah. G. Tardieu je otvoril parlamentarno sezono s svojim govorom v Dijonu, v katerem je dal navodila svoji parlamentarni večini za parlamentarno delo. Opozicija, radikali in socialisti so razdvojeni bolj kot kdaj prej. Radikali iščejo možnosti, da se zateko v vlado potom koncentracije — socialisti bodo imeli v par dneh kongres v Bordeauxu, na katerem bodo sklepali, kako se poglobiti svojo agitacijo, da se po volitvah 1. 1932. vrnejo še močnejši v parlament (računa se za navzočnostjo 200 socialistov v bodočem parlamentu) in to na račun radikalov, svojih bivših zaveznikov.

Radikali bi se radi rešili s koncentracijo. G. Tardieu, ki ima vso oblast v rokah, izvaja trenutno veliko premestitev prefektov-velikih županov, ki so vsi bili imenovani še po bivši Herriotovi vladi (Herriot je takrat prestavil in imenoval okoli 200 velikih županov in okrajnih glavarjev zgolj po strankarskih vidikih). Tako se se pričeli prirejati prijateljski sestanki in dinerji med Tardieujevimi zaupniki in radikali — bilo je že dogovorjeno, katere portfelje zavzamejo radikali. Šlo je samo za osebo predsednika vlade. Tri dni pred dijonskim govorom je g. Bonnet izjavil: »Vse je urejeno — samo g. Tardieu naj se umakne s predsedstva vlade.« G. Tardieu je to v Dijonu odločno odbil. Danes je g. Tardieu še zmiraj predstavnik močne večine, katero so radikali v 1. 1928. sami zapustili zgolj iz sektarskih razlogov. Zda, ko jim je usoda nemila, iščejo sprave z desnico, toda sprejmejo naj preje lojalno pogoje večine, ki se je s svojim dosedanjim delom dovolj dobro izkazala. Ob prihodu radikalov v vlado bi ti najbrž zahtevali, da se iz vlade izloči Marinova grupa, grupa krščansko-demokratskih popularov g. Champetier de Ribesa in še mogoče grupa demokratsko-socialne akcije gg. Reynauda in Maginota. Tako bi skrajno desničarstvo vladne kombinacije tvoril g. Tardieu s svojimi levičarskimi republikanci — za eksperimentalno in framsansko socialno orijentacijo radikalov preveč riskantno mesto za g. Tardieuja, ki je z dosedanjim svojo politiko elana in mladostjo preveč vodilno posegel v vodstvo francoske politike. Obenem pa si je iz sedanjega večine g. Tardieu v osebah Champetier de Ribesa, Pernota, Reynauda, Maginota, Pietrija, Pelscheja, Manaula ustvaril premočno mlado akcijo vodilnih državnikov, da bi jo zamenjal z grupo ljudi, ki se še niso izbrodili iz obsestnih načel liberalizma, framsanstva in patentiranega republikanizma.

Vendar pa so momenti, ki ostro silijo tudi g. Tardieuja k premišljevanju. To premišljevanje je g. Tardieu sam nazval v Dijonu »le rêve d'une generation« — sanje naše generacije! Pred celo, nerazredno orijentirano večino parlamenta, v katero spadajo tudi radikali, kot koles vstajajo socialisti, ki se množe, da jim nikdo ne more zavreti poti. Socialisti na levo pobijajo komuniste, ki jih Francoz po svoji naravi ne more zajeti, na desno pode radikale, ki starim liberalnim frazam kulturno niso našli nadomestila. Zunanje-politični moment, da so socialisti s svojimi nazori o privatni lastnini in socializaciji kapitala za državo pogubni, je padel v vodo, potem ko so se nemški socialisti izkazali tako sijajni varuhi ameriških hipotek (Dawesov plan in Youngov plan) in ko so angleški socialisti Ameriko povabili, da si z njo razdelje svetovni imperij. Poleg tega so socialisti zagrabili pokret še tam, kjer je najbolj aktualen. V svojem C. G. T. (Confederation Generale du Travail) so združili in organizirali vse sindikate — od državnih uradnikov do podzemeljskih rudarjev. Organizirali in prepleli so te sindikate socialno in kulturno z idejami, ki jim stara parlamentarna ideologija o obravnavanju socialnih in političnih državnih problemov še blizu ne more in jim je nerazumljiva. Tako so desničarski in nesocialistični parlamentarni poslanci za maso nezanimivi in neaktualni, zanimiv je samo še socialisti, ki piha sindikatno na srce, ko jim pravi, naj se dvignejo in iztrgajo parlamentu zakonodajno moč iz roke in si jo prilaste, da jo bodo lahko izvrševali v svojih sindikatnih zbornicah.

Zato je g. Tardieu v Dijonu tako ostro napadel socialiste in izjavil, da bo, če treba, il. internacionalno ravno tako preganjal in iztrebil kakor je tretjo. Zato je izjavil, da se v sanjenju o bodočem delu nove generacije v marsičem strinja z radikali. Blizajo se namreč volitve predsednika republike. Dosedaj je imel največ šans dosedanj predsednik parlamenta g. Bouisson, ki je socialist in za katerega se je do nedavno navduševal tudi g. Tardieu, dokler ni bilo predvideti silnega porasta socialistov. Socialistični predsednik republike s socialističnim kolosom v parlamentu bi značil najnesigurnejše poteze za legislaturo od 1. 1932. do 1. 1936. Zato je treba, da se radikali približajo desnici in da se z g. Tardieujem sporazumejo za osebnost predsednika republike, ki bi obojim nudila dovolj garancije.

Program, ki ga je za to kombinacijo izrekel g. Tardieu v Dijonu, je obširen in globok. Francija se naj presnuje v smislu »gospodarskega federalizma« t. j. sindikalizma, pojem, ki daje mnogo misliti in ki bi bil zmožen navdušiti francosko maso. Henry de Jouvenel, eden prvakov sindikalističnega pokreta, pravi, da je g. Tardieu prepozno pričel sanjati. Toda v socialistični stranki je pričelo nekaj pokati — nastopile so osebne ambicije — Renaudel contra Blum — Paul Boncour contra Paul Faure. Kdor ima oblast v rokah, je zmiraj gospodar položaja — samo, da kdo valed prisiljene drugorednosti ne bo pričel razbijati krožnikov! Pa Panevropa, hvala Bogu, zahteva še več in lepše fantazije, nego francoska notranja politika.

Radensko vodo piti pomeni zdrav in mlad ostati.

S slovenskimi geografi in etnografi po Jugoslaviji

Na velikem potovanju, s katerim je bil združen III. kongres slovenskih geografov in etnografov v Jugoslaviji, so slovenski gostje prišli do enodušne sodbje, da je lepota jugoslovanske zemlje v tem, da tvorijo njene pokrajine kljub svoji pestri raznolikosti harmonično enoto. Da se je to prepričanje uveljavilo in da so mu udeleženci na zadnji seji v Zagrebu 17. maja v številnih zahvalnih govorih spontano dali duška, je bil gotovo najlepši rezultat tega nad vse važnega in zanimivega sestanka slovenskih znanstvenikov. Potovanje je bilo lepo zasnovano in program se je v splošnem tudi izvršil brezhibno. Geografi so videli res mnogo in pričakovati smemo, da kongres ne bo ostal brez posledic za poznavanje Jugoslavije v širokem svetu. Zbrisal je marsikak predsodek, popravil mnogotero napačno mnenje, predvsem pa odprl marsikomu oči za veličastno lepoto tako malo znane jugoslovanske zemlje, zlasti njenih notranjih predelov.

V Belgradu

Kongres, ki mu je bil pokrovitelj Nj. Veličanstvo naš kralj, se je pričel 4. maja v Belgradu in že tu so gostje dobili lep vpogled v ogromni napredek Jugoslavije v zadnjih letih, saj šteje naša prestolnica danes že nad 230.000 prebivalcev. Postala je pravo velemesto z modernimi stavbami, asfaltiranimi cestami, lepimi parki, z živahnim prometom, skratka: slika, ki jo nudi današnji Belgrad, se kaj malo sklada s predvojnimi ilustracijami njegovega mestnega aspekta, ki jih še vedno srečavamo po geografskih knjigah. V zgradbi stare univerze se je vršila svečana otvoritev zasedanj v navzočnosti zastopnika Nj. Veličanstva kralja in prosvetnega ministra. Za predsednika kongresa je bil izvoljen odlični poljski geograf E. Romer, ki je v svojem pozdravnem govoru počastil spomin našega velikega Cvičiča, ki je prvi zasnoval idejo slovenskih geografskih kongresov. Popoldan so se že vršile prve ekskurzije. Geomorfologi in botaniki so pohitili na Avalo, južno od Belgrada, geologi so si ogledali praporne stene pri Zemunu, drugi so studirali relief Belgrada samega, etnografi pa so posetili Etnografski muzej in se divili njegovemu bogastvu, ki ga pa žal zaradi preozkih prostorov ne more vsega razstaviti. Naslednji dan se je vršila dopoldan prva plenarna seja, na kateri je med drugimi predaval tudi Slovenec dr. J. Rus in sicer »O Belgradu in grudi Jugoslavije v luči makroplastike njene prirode.« Po tej seji so udeleženci obiskali Vojni geografski institut na Kalemegdanu

Begova džamija v Sarajevu.

in tu občudovali veliko delo, ki ga je v zadnjih letih izvršil v tem zavodu general St. Bošković s svojimi marljivimi sodelavci. Tu nastajajo naše krasne nove specialne karte v merilu 1:100.000 in sicer v taki tehnični točnosti in popolnosti, da nas za to delo zavidajo tudi veliki narodi. Doslej je na novo izmerjen in kartiran ves južni del države, v delu pa so že tudi sestavljeni slovenskega ozemlja. Popoldan se je nato pričelo delo v sekcijah in sicer je v Belgradu zborovalo razen tretje vseh osem sekcij, tako da je prišlo na vrsto okrog 40 znanstvenih predavanj iz najrazličnejših panog geografije in etnografije. Zvečer se je vršila slavnostna predstava v gledališču, opolnoči pa je parnik »Kralj Peter« odpeljal kongresiste iz prestolnice po Donavi navzdol. Železnim vratom nasproti.

Po Donavi in v Niš

Zgodaj zjutraj 6. maja je večina udeležencev že stala na krovu in uživala krasni pogled djezdapske stene, na to ogromno pokrajino, kjer si je Donava prebila v ozkih tesneh pot do vlaške nižine in s tem do morja. Ob dveh popoldan je ladja pristala v Prahovu, nakar se je ekskurzija nadaljevala v vlak na progi od Prahova čez Zaječar in Knjaževac v Niš. Rudnato ozemlje severovzhodne Srbije, znano tudi po svojih lepih vinogradih, je vzbudilo med geografi veliko zanimanja, ker je bila to prva pokrajina v notranjosti dežele, ki smo jo videli. Etnografi so takoj opazili priprosto in majhno srbsko hišo in med drugim tudi posebne vrste »kozolceve«, primerno obsejana drevesa, na katerih suše prebivalci seno. Povsod, kamor smo prišli, nas je prebivalstvo sprejelo z velikim navdušenjem in gostoljubjem — sprejem v Zaječaru, prijaznem mestecu ob Timoku, kjer biva tudi mnogo slovenskih fantov-vojakov, nam bo ostal še dolgo v spominu. Manifestacij ni hotelo biti konec in zlasti lep je bil prizor, ko je ves zbor počastil pred spomenikom padlim borcem iz svetovne vojne njihov spomin z enominutnim molkom.

7. maja smo vožnjo nadaljevali in se divili veličastvu Svrliške klisure, v kateri tvori Timok na razdaljo več km tesni, za katere bi nas Švicarji in še marsikdo v Evropi zavidal, če bi kdo vedel zanje. Zaenkrat so tujskemu prometu dostopne le s to vožnjo po železnici, turist si bo ob bobnečih vodah in strmih stenah težko našel pot skozi to naravno čudo. Visoko gori nad klisuro so širne planote, kjer se pasejo glasovite planinske ovce, katerih meso v Srbiji tako zelo cenijo. Opoldan

smo dospeli v Niš in po dvehurnem bivanju v tem naglo se razvijajočem mestu, okrog katerega se vedno bolj množe velike tvornice, nadaljevali vožnjo po moravski dolini.

Po južni Srbiji

Pokrajina postaja vedno zanimivejša, neutrudno zro udeleženci kongresa skozi okno, bližamo se namreč vedno bolj Južni Srbiji, naši najbolj pestri pokrajini. Potniki se čudijo maloštevilnim naselbinam v bližini železniške proge in ceste, jugoslovanski udeleženci jim pa razlagajo, da so naselbine onstran bližnjih grebenov in v skritih dolinah, kajti v strahu pred Turki se je prebivalstvo izogibalo širokih cest in se jim šele v našem času zopet približuje. Poleg revnih vasi, v katerih zableste vedno pogostejše minareti mohamedanskih džamij, se pojavijo tu in tam tudi že nove kolonije priseljencev iz Vojvodine, iz Šumadije, iz Dalmacije. Ko pridemo v Vardarsko dolino, opazimo kmalu, da je gozdov oziroma drevja sploh še mnogo manj kakor v Pomoravju — posledica podnebja, a tudi turškega gospodstva — in kar nenadoma se pojavijo prve njive, zasajene z belocvetnim makom, afionom, iz katerega izdelujejo opij. Vmes se vijejo pota, po katerih jaha na osličku kak domačin v pestri narodni noši ali s turbanom na glavi; odprl se nam je nov, doslej nepoznan svet. Proti večeru smo končno v starodavni prestolnici carja Dušana, v Skoplju. Sprejem pri banu Vardarske banovine, pri večernem banketu krasen koncert skopljanskih pevskih društev »Mokranjac« in »Vardar«, same narodne pesmi iz Južne Srbije, ki tvorijo krasen uvod v spoznavanje te lepe zemlje. Drugo jutro — 8. maja — ogledovanje mesta pod strokovnim vodstvom, zlasti poset Dušanovega gradu, poset pravoslavne cerkve, ki so jo morali Srbi za turške dobe zgraditi liki starorimskim katakombam pod zemljo, če so hoteli živeti v miru, končno še obisk Etnografskega muzeja. Tu so zbrali geografi, etnografi in historiki filozofske fakultete v Skoplju mnogo dragocenega materiala ter s tem rešili znanosti neprecenljive zaklade, kajti tudi v Južni Srbiji gine narodno blago, narodna noša in običaji in kakor drugod, se ta razvoj tudi tu ne da ustaviti. Obenem je skopljanski Etnografski muzej s svojimi zbirkami in to zlasti s kopijami cerkvenih slik iz raznih južnosrbskih samostanov dokaz za jugoslovanstvo te pokrajine. Od 10. do 12. ure se je vršilo na filozofski fakulteti drugo zasedanje sekcij, topot le geomorfološke in geološke, antropografske in etnografske. Popoldan je bil posvečen ekskurzijam v okolico Skoplja in posamezne skupine so se potem sestale v selu Mirkovih v Skopski Crni gori. Tu zunaj so kongresisti prišli v neposreden stik z južnosrbskim ljudstvom, saj se je zbralo na čast kongresu več tisoč ljudi iz okolice, vsi v svojih krasnih narodnih nošah. Posebno zanimiv je bil obisk cerkve Sv. Spasa v vasi Kučevištu blizu Mirkovcev, kjer je preprost kmetič v sredini 19. stoletja poslikal stene s svetimi liki kraljev srednjeveške srbske zgodovine in med svetnike uvrstil celo kosovskega junaka Miloša Obilića, krasen primer za neizbrisljivi spomin kosovske tragedije v srbski duši. V Mirkovih bi se morala vršiti poljska večerja in narodni plesi naj bi gostom pokazali vso pestrost noše in običajev Južne Srbije — a silen naliv je žal pokvaril program in ekskurzija se je morala v avtomobilih vrniti v Skoplje.

Na Kosovem polju

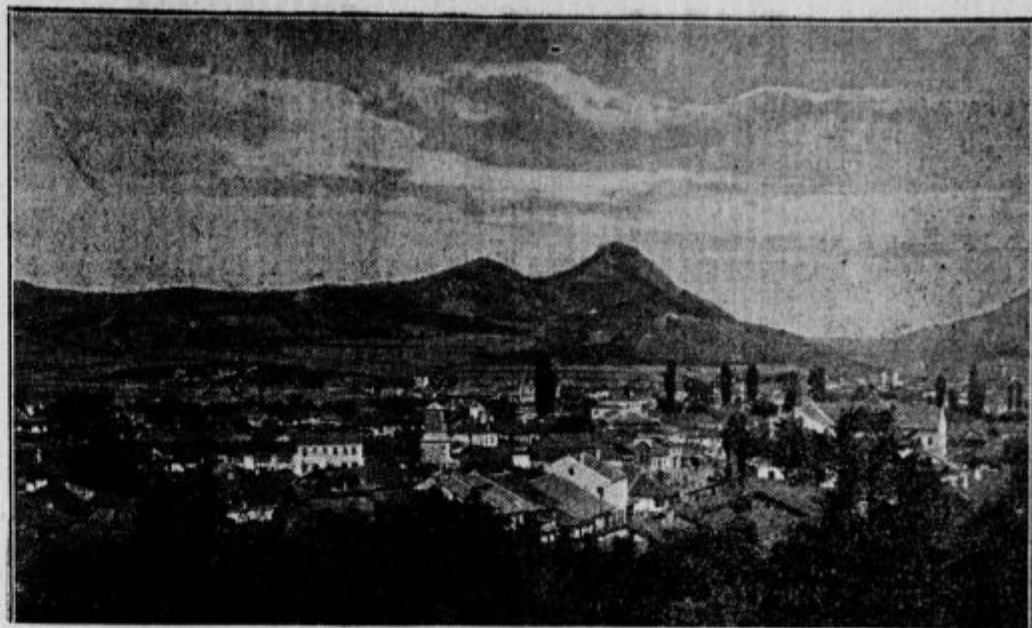
9. maja je kongres prepotoval Kosovo polje: Priština, Muratovo tulbe v daljavi, albanski domovi, prave trdnjave, kot končna posledica onega strašnega Vidovega dne, v ozadju Sara planina z Ljubotinom in slednjč Kosovska Mitrovica s starodavnim Zvečanom, vse to se je strnilo v najbolj jugoslovansko sliko vsega prepotovanega pota. V Mitrovici konča kosovska železniška proga in tu smo po prisrčnem sprejemu po mestnem prebivalstvu vstopili v avtomobile, ki so nas popeljali v dolino Ibra in po 144 km dolgi poti čez Raško v Kraljevo. Skozi to pokrajino, klasični stari Ras, grade sedaj del jadranske proge, ki bo štela gotovo med najlepše železniške proge naše domovine. Mostovi — vsekoli železni — in številni predori so večinoma že dograjeni, sedaj že izdelujejo nasipe in polagajo tračnice, tako da je upati, da bo ta važna zveza med Belgradom in Prištino kmalu upostavljena.

Vožnja po Bosni

V Kraljevo nas je zopet sprejel vlak in sicer sedaj na ozkem tiru, po katerem smo se vozili vsekoli do Dubrovnika. Zjutraj ob petih smo že zagledali romantični kanjon Drine tik za Višegradom, nato pa občudovali bosansko pokrajino v dolini Prače, toliko podobni slovenski zemlji, kajti tu smo po dolgem času zopet videli iglasto drevje in importirano alpsko hišo. Utrujenosti kljub naporni vožnji nismo poznali, kajti slike so se hitro menjavale in vedno iznova vzbudile zanimanje. Tako je krasni pogled na jutranje Sarajevo potnike naravnost elektriziral in zlasti tovariši Poljaki in Čehi se niso mogli načuditi pestri orientalski sliki, ki jo nudi prestolnica Drinske banovine. Nastanili smo se tu v lldži, povsem evropsko opremljenem zdravilišču in letovišču, nato pa z zanimanjem ogledovali mesto, ki je bilo kljub moh. prazniku bajramu živahno in pestro kakor vedno. Tudi tu je vodstvo kongresa organiziralo poset zanimivih institucij (muzeja, državne tvornice preproge, državne šole za umetne obrti itd.), kakor tudi ekskurzije na okolico k izviru Bosne itd.

V Dalmacijo

Drugo jutro, 11. maja, smo bili zopet na potu in kar nismo mogli odvrniti pogleda od čarobne bosanske zemlje. Ze vzpon na Ivan planino je vzbudil pozornost — novi predor bo dograjen baje šele leta 1933. — toliko večje pa je postalo zanimanje v kanjonu Neretve, ki si tu prebija pot do morja med strmimi stenami Čvrstnice in Prenj planine.

Kosovska Mitrovica, v ozadju Zvečan.

Sneg na daljnih grebenih, bistra voda živahne Neretve, slapovi, ki buče preko konglomeratnih sedimentov, sočno zelenje stranskih dolin, lepa narodna noša nedeljsko opravljenih prebivalcev, vse je bilo zopet novo, zopet povsem drugače kakor prejšnje dneve. In stari Mostar: novo presenečenje. Večina kongresistov je pričakovala stare podrtije, grupirane krog znanega rimskega mosta — odkrili pa smo prijazno mesto, ki se razvija v krepko moderno naselbino z lepimi poslopji in parki, ki tvorijo živahen kontrast z okoliškim pustim, povsem kraškim ozemljem. V nadaljnji vožnji so dobili potovalci pravi pojmo o našem kraškem svetu, saj je Kras v hercegovaških planotah razvit kot malokje in 50 km dolgo Popovo polje je bilo v svojem zahodnem delu baš preplavljeno, brezkončna vodna gladina, vasi ob robovih, železnica in cesta na višini — tipično kraško polje.

Morje

In zopet nova slika: morje. Zvečer 11. maja smo se spuščali v dolino Dubrovnike reke in zasvetile so se luči grškega pristanišča, avtomobili pa so nas odvedli skozi vrata Pile v Dubrovnik. Dalmacija nas je sprejela z vsem čarom stare kulture in večnelepe morske pokrajine. Zjutraj 12. maja nas je sicer presenetila z tipično mediteranskim nalivom in Dubrovničani sami so nam zagotavljali, da bo lilo vsaj dva dni — a po dveh urah se je mokri dubrovniški tlak že svetil v solncu. Z navdušenjem so sledili kongresisti razlagi vodnikov po mestu, si ogledali starodavne dubrovniške trdnjave, palače, cerkvene zaklade, studirali geološke in geografske razmere v mestu in okolici, posetili otok Lokrum in izvor Dubrovačke reke, ki je bil na ta dan izredno močan ter odnesli najboljše vtise tudi s Kuparija, kjer je del udeležencev prenočil in kjer se je vršilo skupno kosilo.

Zvečer nas je ladja sprejela na krov in po mirni vožnji smo dospeli drugi dan zjutraj v glavno mesto primorske banovine, v Split. Tudi tu kakor povsod: slavnostni sprejem, ogledovanje mesta — po Dioklecijanovi palači je vodil še vedno žilavi in živahni don Frane Bulić — vzpon na Marijan, ki ga smemo šteti pač med najlepše razgledne točke ob Jadranu, popoldan ekskurzije v okolico, topot v Solin na Klis in Sinjsko polje — videli smo mnogo več, kot smo mogli pričakovati pri kratko odmerjenem času.

V Sloveniji

15. zjutraj je parnik »Split« pristal v sušaški luki, zvečer pa smo po lepih sprejemih v Ogulinu in Novem mestu dospeli v Ljubljano. Poti po Sloveniji ne bom opisoval v podrobnostih, saj so o njej naši listi že pisali, poudariti pa je treba, da je bilo Ljubljani in Bledu odmerjeno pač premalo časa. Zaključil se je kongres, kakor znano v Zagrebu, ki je udeležence sprejel prav sijajno. Posebno je tu zanimal Etnografski muzej, kateri slavi pravkar svojo desetletnico in kjer je zlasti nova »Durmitorska zbirka« vredna vse pažnje. Kakor v Ljubljani, so tudi v Zagrebu zopet zborovale kongresne sekcije, 17. maja dopoldne se pa je v banovinski dvorani vršila plenarna, popoldan pa slovesna zaključna seja kongresa.

Uspehi kongresa

Ce se danes vprašamo po uspehih III. kongresa slovenskih geografov in etnografov, moramo reči, da so bili znatni. Ze uvodoma sem poudaril, da so pri tej priliki slovenski učenjaki dobili dobro,

dasi bežno sliko naše jugoslovanske zemlje in ljudi, slika, ki jim bo gotovo ostala v prijetnem spominu in marsikoga vzbudila k podrobnejšemu proučevanju naše zemlje. Neprecenljivi so tudi stiki, ki so jih učenjaki tekom kongresa navezali med seboj in kakor pri vsakem tovrstnem kongresu, pridemo tudi tu do rezultata, da so ti stiki res pozitivni rezultat. Manj posrečena pa je kombinacija velikopoteznega potovanja in zborovanj kongresnih sekcij v posameznih mestih — kdor pride prvič v kako zanimivo mesto, recimo v Beograd ali v Skoplje, bo pač nerad prisostvoval znanstvenim sejam, medtem ko ima zunaj priliko za studij doslej neznane pokrajine in neznanih ljudi. Naglica in napor potovanja tudi zmanjšujeta zmožnost in interes za mirno znanstveno delo v sekcijah in jasno je, da bo treba bodoče kongrese geografov in etnografov preurediti na ta ali oni način, morda tako, da se vrši najprej v določenem kraju znanstveno delo, nato pa sledi večje potovanje po dotični državi.

Resolucije kongresa

Važne pa so resolucije, ki jih je kongres sprejel. Po teh resolucijah naj se osnujejo v slovenskih državah zoofenološke postaje, izdela naj se načrt za proučevanje Ohridskega jezera, izdela naj se velik slovenski geografski leksikon, skrbeti je treba za zbiranje in ohranjanje materiala, povsod se naj poskrbi za zakonito zaščito etnografskih starin, vrši se naj izmenjava slovenskih profesorjev geografije in etnografije, v vsaki slovenski državi se naj ustanovi institucija za antropološka proučavanja in ta proučavanja naj bodo organizirana tudi v armadi kakor n. pr. na Poljskem. Dalje so bile sprejete resolucije, da se naj očuvajo dosedanja slovenski narodni parki in ustanovijo novi, sklic naj se češko-poljska komisija za proučevanje Karpatov, izdajo naj se slovenske historijske karte in historijski atlas. Slovenske države naj se udeležijo polarnih raziskavanj, ki so organizirana za leti 1932 in 1933, na bodočem geografskem kongresu se naj ustanovi sekcija za agrogeografijo, dela slovenskih geografov in etnografov se naj publicirajo tudi v francoskem jeziku itd. Vsekakor obsežen program bodočega slovenskega geografskega dela!

Ob priliki kongresa je izšlo tudi mnogo publikacij, ki so jih udeleženci prejeli v dar, tako v Beogradu »Opis puta III. kongresa« v dveh delih, dalje informativna knjiga »Kraljevina Jugoslavija, geografski in etnografski pregled« — obe publikaciji tudi v francoščini; vsak udeleženec je dobil še štiri atlante s slikami naših pokrajin v izdaji beograjskega geografskega društva. Etnografski muzej pa je poklonil kongresu lep album jugoslovanskih narodnih nošenj. Zagrebški etnografi so izdali lepo opremljene »Jadranske studije«, ki so jih izročili kongresistom zelo primerno v Dubrovniku, v Splitu pa je izšel 6. zvezek knjižnice »Jadranske straže« z dr. Rubčićevim opisom Splita in njegove okolice. Tudi Ljubljana ni zaostala; posvetila je kongresu V.—VI. letnik »Geografskega vestnika« s prav tehničnimi studijami. Zagrebški etnografski muzej je publiciral kratko zgodovino svojega nastanka in dosedanjega dela izpod peresa dr. Tkalčiča — v celoti imamo torej kongresu zahvaliti tudi lepo vrsto novih geografskih in etnografskih pisje in sploh publicistika spremljala kongres s toplimi simpatijami; tudi ljubljanski listi so prinesli ob bivanju slovenskih geografov in etnografov v Ljubljani obširne referate, list »Živiljenje in svet« je izdal celo posebno, delu kongresa posvečeno številko.

V. B.

Pristanišče v Splitu.

Kaj je elektrika ?

Moderni ljudje poznamo obilico stvari, aparatov, strojev, ki imajo kakorkoli opravka z elektriko. Toda vse take naprave so delo človeških rok. Kot samostojen naraven pojav pa se pojavlja elektrika prav redko, kot n. pr. pri blisku, v polarni luči. Če upoštevamo še dejstvo, da je magnetizem bistveno združen z elektriko, lahko navedemo kot take pojave še naravni magnetizem rude in magnetne sile, ki so v zvezi z rotacijo zemlje. So to prav posebni pojavi, na videz z naravnim redom stvarstva v prav nobeni zvezi, tako da bi se po mnenju povprečnega laika obliče našega planeta prav nič ne spremenilo, če bi ti pojavi naenkrat prenehali. Dobimo skoro vtis, da sta magnetizem in elektrika naravni sili, ki v naravi sami od sebe nastopata redko in neredovito, in si jih mora človek šele v elektromagnetnih strojih posebej ustvariti, da mu služita. Cisto drugače torej kot pri večini drugih fizikalnih pojavov kot so mehanična gibanja, svetloba, toplota, izparivanje, topljenje, kemične pretvorbe, o katerih vemo, da se dogajajo v naravi brez našega sodelovanja in je treba le smoteno izbrati njih delovanje, da nam koristno služijo. Ravno to navidezno izjemno stališče elektrike v stvarstvu ji daje tišči skrivnostni nimb: stalno imamo opraviti z njo, do bistva bi jo radi poznali, vemo pa malo ali inčimdgov umih wumil umihwyw malo ali nič o njej.

Ni elektrika neko prav izjemno stanje, ki bi nastopilo le na telesih, katera smo na poseben način pripravili, da postanejo nosilci elektrike, temveč je to prafenomen, s katerim si moremo razlagati vse, kar se pojavlja v stvarstvu. Če bi elektriko popolnoma, do bistva poznali, bi v stvarstvu prodrli do zadnjih skrivnosti. Pot spoznavanja elektrike, od steklene palice, ki jo drgnemo z lisičjim repom, jantarja (na katerem so Grki opazili elektriko ter jo imenovali elektron) pa do bistvenih lastnosti tega fenomena je dolga, 2000 let je človeštvo rabilo za to in še danes ni prodrlo do zadnjih vrat te skrivnosti.

Zmotno je mnenje, da so telesa električno nevtralna in da je treba šele posebnega dela, da telo spravimo v električno stanje. Ni namreč absolutno potrebno, da moramo dve telesi kot n. pr. na klasičnem primeru steklene palice in lisičjega repa, drgniti, da dokažemo eksistenco elektrike na njih, zadostuje, da poljuben predmet, dobro izoliran seveda, približamo občutljivemu elektromagnetu, pa nam obo to pokazal, da je telo električno. Posebno močno pa se javlja električna polariteta na fino razpršeni masi. Delci emulzij, posamezne kapljice razpršene tekočine, praški pepela, iz kakršnih n. pr. obstoja dim cigarete, so razmeroma jako močno električno nabiti. Podrobne preiskave so pokazale, da na takih telesih ne nastopa jakost električnega naboja v popolnoma poljubnih količinah, temveč vedno kot 1-, 2-, 3-kratna količina določenega, prav majhnega naboja, ki ga imenujemo elementarni kvantum. Tako so prišli do naziranja, da se

električni učinki ne pojavljajo na telesih le kot posledica posebnega ravnanja z njimi, temveč da so te električne sile bistveno združene z najmanjšimi sestavnimi delci materije, kot to opazamo pri vztrajnosti in težnosti. Ni električno nevtralnih delcev materije, temveč sestojijo ti najmanjši delci iz elementov, to sta takozvani proton in elektron, ki bi jih imenovali pozitivni in negativni električni atom; torej je vsa materija sestavljena zgolj iz električnih atomov. Da jih imenujemo enega pozitivnega drugega negativnega je zgolj konvencionalna označba. Protoni (1840 krat težji od elektronov) in elektroni se medseboj privlačujejo toda le do gotove meje, tako da se ne združijo, in na ta način sestavljajo elemente višje stopnje, zrna, atome, molekule, ione. Ti elementi so na ven električno nevtralni, če so sestavljeni iz enakega števila protonov in elektronov, pokažejo pa na zunan električno nabitost, če elektroni in protoni niso enakoštevilično zastopani: so pozitivno nabiti, če je protonov več, negativno, če prevladujejo elektroni.

O magnetizmu smo že rekli, da ni pojav zase, temveč v tesni zvezi z elektriko. Ni sicer napačno, če pravimo: mirujoči elementarni delček proizvaja samo električne, gibajoči se pa tudi magnetične sile. Je pa to le relativen pojav, ne bistven. Če n. pr. na gibajočem se elementu zaznamo poleg električnih tudi magnetične sile, istočasno drugi opazovalec, ki se premika s svojimi instrumenti vzporedno in z isto hitrostjo kot ta element, ne bo zaznal nikakih magnetičnih sil, ker za tega opazovalca je ta element pravzaprav v miru. Pojavlja se torej v resnici elementarni in prvotni, tem elementom lastni učinek, ali kakor pravimo: elementi proizvajajo okoli sebe elektromagnetna polja.

Zanimivo in važno je tole: Če je element dosedaj miroval, pa se naenkrat prične premikati, do neke razdalje se ne moremo zaznati, da bi se bilo to »polje« kaj spremenilo, temveč šele po gotovem času se učinek sile spremeni in z njim tudi polje. Elektromagnetna polja se razširjajo s hitrostjo svetlobe (300.000 km v sekundi), razširjajo se torej s hitrostjo, ki je naravna konstanta in ki smo jo najprej opazili pri svetlobi; in svetloba ni nič drugega kot neredovito spreminjajoča se polja, ki se razširjajo od v neprestanem se gibanju naha-jajočih se elementarnih delov. Gibanje je toliko lažje in hitrejše, čim višja je temperatura; temperatura je pa pravzaprav le zunanji učinek jakosti gibanja teh elementov. Polja, ki se na tak način ustvarjajo, pa zaznamo pri nizki temperaturi kot toplotno izžarevanje, od ca. 500° C dalje pa kot luč. Svetloba sveče in petrolejke in gorkota peči so pravzaprav le elektromagnetni pojavi.

Bistvo elektrike je torej v tem, da najmanjši elementi materije vsebujejo sile, ki na eni strani združujejo te elemente v razmeroma stabilne agregate, kar mi imenujemo materijo, na drugi strani pa se od gibajočih se

O binkoštnem Duhu

O duhu govori ves svet. Najglasneje pre-mnogokrat oni, ki ga imajo najmanj. O Svetem Duhu se govori bolj poredkoma. O binkošti pa se spominja Njega ves svet.

Kaj je torej s Svetim Duhom?

Govori se o »duhu« hiše, šole, armade, naroda. In tako ima svojega »Duha« tudi čudovita prastara družba, ki jo imenujemo Cerkev Kristusova. Ima pa tudi svojega »duha«; in kaj je »duh« v tem pomenu?

Je to nekaj, kar mnoge in mnoge milijone in milijone hkrati giblje in vodi, prehajajoč od enega na drugega, liki električna iskrica, kakor sladka skrivnost. Toda duh ni bitnost liki zrak ali vonj, ni stvar, ki jo lahko vidimo in otipljemo. Duh je moč, duh je volja, duh je osebno življenje.

Sveti Duh pa je nad vsem.

Z velikansko silo deluje duh. Podvreči si vsako voljo, je delo te edine volje. Toda kako čudežno se to godi! Kogar si duh podvrže, tega napravi prostega. Nad kogar pride, tega zveže z močnimi vezmi; toda ta vez je lastna volja; mi hočemo sami, če nas prime duh; ne podjarmi nas zunanja prisilna avtoriteta, nego sami se podvržemo notranje doživeti sili avtoritete.

Tak duh toraj živi in deluje v Cerkv. Koliko si jih je podvrzel, ki so se mu protivili! In vendar so se vsi podvrgli s svojo lastno voljo. In duh, ki so ga tako sprejeli, jim je bil vir sreče in veselja, spodbuda k neumornemu vselemu delovanju in k novemu, bogatejšemu življenju.

Oglejmo si malo zgodovino Cerkev! Nikogar ni njen duh ogoljufal za srečo in dobrine življenja, nikogar ni pobil in ponižal. Nasprotno tisočim in tisočim, milijonom in milijonom je ustvaril veselo srce, močan pogum in mirno smrt. Kaj da je Cerkev, tega ne moremo bolje izraziti kakor z besedami: Cerkev je družba srečnih. In to življenje prave trajne sreče ustvarja v njej duh, ki ga vodi Sveti Duh.

Pa kakšen duh je ta Sveti Duh? Ni to volja, kakor si jo ljudje mukoma pridobijo. Je to volja, vsemogočna volja, ki vpliva na nas ljudi iz sveta pravečnih vzrokov, tako da hočemo mi sami postati državljani in sluge one-ga sveta, večno dobrega, resničnega, lepega. Sveti Duh hoče nas, da hočemo mi Njega. Njega hoteti pa se pravi: sprostiti se do dobrega in zagotoviti se za vse spremembe tega nestalnega pozemskega življenja.

Tudi jaz bi rad tega duha, praviš, dragi bralec, kajti tudi jaz bi rad bil sodelen skupnosti večnega življenja na tem in onem svetu, rad bi bil prost, močan in srečen; toda kaka je pot do tega duha?

Sveti Duh — za koliko ljudi med nami je ta beseda prazna fraza! Poskusimo to frazo

delcev razširjajo s svetlobno hitrostjo in se pojavljajo kot izžarevanje, ki ga po dolžini valov ločimo v »radio«-valove, toplotno izžarevanje, svetlobo, röntgen, gamma-žarke itd.

uničiti in napraviti iz nje bitnost. Kaj naj to-raj storimo?

Duh je rahla, nežna stvarca, dasi deluje tako silno. Nekaj celotnega je, živega, je volja. Ne dojme celote, ako jo s plehko kritiko razkrojiš in razrušiš; ne dosežeš živega, če se trudiš, ubiti je že v naprej. Ne občutiš učinkovitosti volje, če stremiš, sam nekaj učiniti, ne da bi pustil njo učinkovati.

In koliko jih počenja ravno tako s Svetim Duhom! Ne pustijo po besedah cerkvenih propovedi Njega na-se učinkovati, gredo v cerkev z že v naprej storjeno sodbjo: Kaj takega vendar v resnici ne obstoja in ne more obstojati! Ne da bi sprejeli vase to, kar Duh daje, si hočejo celo sami ustvariti duha. Res, da je vsakomur prosto, delati kakor hoče; toda če dela tako, potem se tudi ne sme čuditi, če o Svetem Duhu ne čuti ničesar. Eno najučinkovitejših dejstev svetovne zgodovine ostane za njega vedno le gola fraza. In to velja o tisočih in tisočih med nami, izobraženimi in neizobraženimi.

Z duhom je eno in isto kakor z vsem velikim in živim, ki se dotakne našega življenja. Tihim korakom gre neopazno mimo nas, ako nimamo velikih oči, je gledati, živega srca, je čutiti, in čistih rok, je poprijeti. Medtem ko rezoniramo in modrujemo, kako bi naj pravzaprav bilo, ter demonstriramo in razkladamo, kaj vse bomo storili, je šlo mimo nas, veliko in mirno, kakor zatone solnce na horizontu.

Pa kaj je izginilo tam, medtem ko sem jaz tako bistroumil? Ni bilo nemara moja življenjska sreča?

V evangeliju govori Sveti Duh kot sveta volja v naš blagor. Poslušajmo ga toraj in naj učinkuje na nas, da se tudi nad našim življenjem razodene sveta volja! Premišljajmo evangelij mirno, ne da bi s praznim ugovarjanjem uničevali to, kar vendar hočemo doseči! Poslušajmo besede, ki nam preprosto razodevajo, kaj je pravzaprav božje razodetje, krščanstvo in cerkev!

Ako v takem resnem premišljevanju prešine tudi nas Sveti Duh, bodimo pošten in pustimo ga učinkovati, kajti naše najgloblje čutenje in hotenje nam pravi, da rabimo njegove pomoči.

Srečni hočemo postati. Srečen je, kdor ima mir in voljo in dejanje. To srečo nam obljublja Cerkev po Svetem Duhu. Naj toraj pride nad nas v teh dneh Sveti Binkoštni Duh, naj ublaži naše srce. On daje mir onim, ki ga občutijo; On vzbuja trdno voljo do svetega dejanja v onih, ki jih prežeje; On edini pokaže pravo pot do večne sreče.

Dosti najdemo v cerkvah, ako v resnici hočemo v njih kaj iskati in najti. Poskusimo toraj in iščimo! »Kdor išče, najde,« pravi Kristus. In: »Odkritosrčnemu pomaga Bog«.

Naročajte „Slovenca“!

Zadružna Gospodarska banka d. d.

v Ljubljani (Miklošičeva cesta 10)

BRZOJAVNI NASLOV: GOSPOBANKA. TELEFON ŠTEV. 2057, 2470, 2979.

Vloge nad Din 480.000.000.—

Kapital in rezerve nad Din 16.000.000.—

Sprejema VLOGE, daje POSOJILA otvarja KREDITE, eskomptira MENICE. — Naka-zila — Akreditivi. — Predujmi na efekte.

PODRUŽNICE:
BLEJ NOVI SAD KRANJ ŠIBENIK MARIBOR
KOČEVJE CELJE SOMBOR DJAKOVO SPLIT

Kupuje in prodaja VALUTE, CEKE, DE-VIZE, VREDNOSTNE PAPIRJE. Safes - deposits. — Borzna naročila — Prodaja srečk

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

V prvem letu goriške autonomije

Poglavje iz leta 1861. — Dr. Joža Lovrenčič.

Veliki rodoljub koroški Andrej Einspieler je v svojih »Stimmen aus Innerösterreich. Beiträge zur Durchführung der nationalen, religiösen und politischen Gleichberechtigung,« ki so izšle v dvojnem zvezku (1 + 2) 30. julija 1861 v Celovcu, poročal med drugim tudi o delu deželnih zborov, ki so bili to leto prvič sklicani. Izmed vseh je poročilo o goriškem deželnem zboru najboljše. Prve dobe naše politike in moč, ki so jo vodili, pač ne bi mogel verneješe očrtati, nego da dobesedno navedem to poročilo.

Takole se glasi:

»Deželni zbor za Goriško si je pridobil v marsičem, zlasti v jezikovnem vprašanju hvala in priznanje tudi izven mej svoje dežele. To je pripisati pravicoljubnosti in uvidevnosti italijanskih poslancev kakor tudi pogumu in neustrašenosti slovenskih. Radi tega pišemo o njem nekoliko obširneje in podajamo po originalnem dopisu sledečo

Kratko karakteristiko deželnega zbora v Gorici.

»Je reconnais les nationalités.«

Görz! — od začetka in še vedno naša slovenska Gorica — je izmed mnogih mest, katera sem videl, najprijetnejše. Njena lojalnost je oddavna znana in se je posebno častno izkazala v letu preizkušnje 1848. V naših dneh, se zdi, da se borita za to prijazno mesto dva naroda: slovenski in italijanski. Jaz

* Poročilo je pisano nemški

menim, da se ta boj v obojestransko zadovoljstvo poravnava po onih štirih besedah: »Je reconnais les nationalités.«

Nekako sredi ljubkega mesta na starem Stolnem trgu stoji deželna hiša, v kateri so imeli gospodje deželni poslanci meseca aprila letošnjega leta prve seje; na podlagi tega, kar se je tu slišalo, bi mogli napraviti zunaj na pročelju zbornice velik napis z latinskimi črkami: Tu je enakopravnost slovenskega in italijanskega naroda, kajti medtem ko je v različnih drugih deželnih zbora Notranje Avstrije bila enakopravnost Slovencev z Nemci le prazna beseda, so našli tu Slovenci pri Italijanih priznanje svojih pravic, tako da more služiti goriški deželni zbor v zgled vsem večjezičnim deželnim zborom, kjer se zastopajo interesi različnih narodov.

Vstopimo! Po tridesetih stopnicah dospemo v predsobo zbornice dvorane in nato v zbornico samo. Dvorana ima dva oddelka, katerih sprednji del je opremljen s klopmi za občinstvo in more sprejeti približno 200 poslancev. Drugi del v ozadju je pa nekoliko vzvišen in še za tri stopnice nad to višino so poslanski sedeži v obliki podkve tako urejeni, da more občinstvo gledati vsakemu poslancu ob njegovi mizi v obraz. Dvorana prav čedna in veselo razpoložene budoče.

Poglejmo po vrsti gospode poslance in njihove principe, kakor so jih izrazili, in prečimo se, da se je še precej upoštevala enakopravnost obeh narodov — slovenskega z 128.720, italijanskega z 66.560 dušami, katera zastopa 22 poslancev.

1. Gospod deželni glavar Viljem grof Pace. Majhen mož s konservativnoliberalnimi principi. Kot podesta v Topoglianu, kjer ima svoja posestva, je bil prošle leto poklican v pomnoženi državni zbor, kjer so vzbudili nje-

govni lojalni nazori odobravanje, kar utegne biti vzrok, da je bil izbran za deželnega glavarja. Njegovi pradedje so že za Marije Terezije uživali na dvoru ugled in v analih Gorice so tudi častno priznani. Goričani smo lahko zadovoljni, ker čeprav se je v tretji seji izrekel, da je samoobsebi umevno, da je italijanski jezik jezik zapisa goriškega deželnega zbora, se vendarle zdi, da je razumel tudi narodni pokret Slovencev in da se njihovim pravičnim zahtevam ne bo ustavljal. Skoda, da ta inteligentni mož ni govornik in ni zmožen slovenščine, kar bi pri deželnem glavarju bilo želeli.

2. Glavarju ob desni sedi knezoškof prevzvišeni gospod dr. Andrej Gollmayer. Je zastopnik kat. cerkve v goriškem deželnem zboru in se zdi, da se hoče omejiti edino le na to svojo prevažno nalogo. Njegove principe bi mogli označiti kot skrajno konservativne; nacionalno gibanje mu je tuje. Slovenci pa smejo že radi tega nanj računati, ker je po rodu Slovenec in je v svojih mlajših letih sodeloval pri prevodu sv. pisma nove zaveze.

3. Ob knezoškofovi desnici sedi gospod Franc Grossmann, okrajni predstojnik v Tolminu. Je edini tujec v deželnem zboru. Po rodu Čeh, je vžival vseskozi nemško vzgojo in čeprav je predstojnik slovenskega glavarstva, se je doslej le za silo priučil slovenskega jezika. Njegovi principi se ne dajo še ugotoviti. Lahko bi rekli o njem, da si še sam ni jasnem in da še vedno lavira; pripadajoč tujemu narodu, misli pač na svojo osebno korist; v peti seji se je le toliko izjavil, da mnogo da na nemški jezik. Prihodnost bo pokazala, če so njegovi volivci napravili prav, da so poslali tujca kot svojega zastopnika v deželni zbor.

4. Na njegovi desni sedi gospod Jožef Fabiani, okrajni predstojnik v Bovecu. Je Slovenec, rojen v Stanjelu na Krasu; ni pa še v deželnem zboru izpovedal svojih principov, vendar upamo, da bo znal zastopati svoje slovenske volivce.

5. Njemu na desni sedi gospod Andrej Winkler, adjunkt pri okrajnem glavarstvu za Gorico-okolico. Je zelo izobražen mož, pozna prav dobro slovansko literaturo in goji toplo ljubezen do svojega slovenskega naroda. Največ damo Slovenci na tega razsodnega moža, da bo naše pravice vredno zastopal. Izvoljen je tudi v deželni odbor in ker popolnoma obvlada materinščino v govoru in pismu, gledamo polni pričakovanja nanj in že vnaprej z gotovostjo lahko rečem, da bo naše nade še presegel, kajti že doslej se je boril za Slovence, čeprav je bil tak boj za uradnika pri nas življenjsko nevaren. Koliko bolj se bo odslej postavil za čast Slovenije, ko je bav-bav Panslavizem odstranjen.

6. Winklerju ob desni sedi gospod Alojz Pollay, okrajni predstojnik v Komnu na Krasu. Dobri gospod, po rodu Slovenec, se je doslej držal pravila, ki pravi: »Kdor molči, se ne pregreši!«

7. Njegov sosed je gospod Anton Černe, posestnik iz Tomaja. Ze z obraza tega moža moreš ugotoviti slovenski tip in ostro začrtane vidis v njem karakteristične poteze nekdanjega Ilira. Ta naravni izraz ne vara, kajti on je bil, ki je v tretji seji stavil predlog, naj se poleg italijanske poda tudi slovenska adresa. Ta mož je izvoljen tudi v državni zbor in se je na Dunaju pridružil dr. Tomanu ter v polni zavesti svoje naloge podpira z besedo in dejanjem izvedbo narodne enakopravnosti. Pošiljamo mu k njegovemu visokemu položaju priscen živio!

Življenje v Parizu

Steve Basseur in François Mauriac - Berlin in Pariz - Banlieu...
mai tanto amato la vita

Pariz, junija.

Kadar je človeku težko pri srcu, poišče si prijatelja, da se tako za trenutek vsaj umakne lastnemu jazu. Kadar je žurnalistu tako nerodno — takrat mu je včasih dane — v trenutku ko »il faut s'abstenir et recevoir«, kar se v politiki pravi »de ne pas agir«, kar pa je zopet nevarno — da kot ob pregibu spektra drse nad raznolikostjo življenja. Samo drsi, kar Francoz pravi: ustavljati se in uživati ob nijansah esprita — če obvisi, je najbrž neupoštevno za nadaljnje življenje — a če zdrsi, potem se pač zaključí račun o novi žrtvi življenja. Pariz je v svoji duševno strukturni amorfnosti tako sintetičen, da mu tragika žrtev ne vtisne nikakega izraza.

Gori na Montmartru doživlja trenutno velik uspeh eden fotograf teh žrtev — Steve Passeur. Spisal je dramo »L'Acheteuse« in kot dvajsetletnik med starejšimi ustvaril revolucijo. Drama se daje v gledališču »L'Oeuvre«, ki ni nič večje in nič lepše v notranjosti od našega podeželskega srednje velikega skednja. Ni ne lož ne dekoracij, a balkon in galerija sta eno in isto. Sedeži so železni — za debelušne polovico premajhni — zavesa sivkasto zelena cunjica — a najcenejši prostor stane 45 dinarjev.

V drami obravnava avtor problem 36-letne device Elizabete, ki se suši ob hrepenenju za zakonom. Nenadoma pride na obisk iz Pariza Gilbert s svojim očetom. Ni še površnika odločil, če zapoje telefon — prijatelj telefonira Gilbertu, da mu je na sledu policija zaradi ponarejanja menic in da bo najbrž prihodnjo uro aretiran, ako ne izplača takoj 400 tisoč frankov. Kje vzeti denar, ki tudi njegov oče nima niti sto frankov lastnega denarja. V hiši je Elizabeta, ki bi prinesla doto, ki bi prekomerno preseгла 400.000 frankov. Gilbert se proda in Elizabeta ga kupi. Ko se v poročnih oblekah odpravljajo v cerkev, pridrvi Gilbertova metresa, da prepreči ta zakon. Elizabeta dovoli sestanek, toda zahteva izvršitev kupne pogodbe, a za vsak slučaj postavi, ki vrata svojega zvestega služabnika Gedeona, ki naj Gilberta ubije, ako bi skušal pobeči. Gilbert se vrne. Tretje dejanje je nadaljevanje, polno izbruhov histerije in trpljenja — s srečno potezo na borzi je Gilbert dobil 400.000 frankov — kupna pogodba je razdrta, Gilbert zbeži, a Elizabeta se ustrelí.

Delo je sijajno uspelo in ga bodo najbrž igrali zopet celo leto. Nositeljica glavne vloge je ga. Simone, ki je nekateri smatrajo kot naslednico Sare Bernard.

Isto težino življenja — samo da je v obdelovanju problema globlji in bolj človečanski, ker katoliški — obravnava François Mauriac. Obenem z Maurois-jem in Morandom tvori Mauriac danes najmočnejšo ekipo francoske moderne literature. V svojih romanih opisuje večinoma ljudi iz okolice Bordeauxja, pripelje jih v Pariz in jih zrušene vrača domajši. Le kdor se je zrušil v okovih domačije, ga privede v Pariz in ga zapusti s sočutjem v senci cerkve sv. Magdalene (Therese Desqueyroux). Prvi roman François Mauriac je »L'Enfant chargé de chaînes« — napisal ga je kot dvajsetletnik pred dvajset leti — po vojni pa si je sledila vrsta romanih, ki ustvarjajo iz Mauriacova čudovit lik. Sledili so si po vrsti »Le desert de l'amour«, »Therese Desqueyroux«, »Le Fleuve de feu« in »Trois recits«. V romanu »Le desert de

l'amour — Pustinja ljubeznic« pričinja s faktom razbitega življenja, ki ga reasumira v medlosti prečute noči montmartskega bara, kakor plačilni natak, ko napiše zaključni račun. Kakor sveža melodija saksofona, tako zveni mladost Raymonda Courregesa, kolegalca iz Bordeauxa. Kot soj svežega bara tako je bilo divjaško mladeniško življenje Raymonda, dokler ni spoznal damo, ki sedi ob sosedni mizi, ki je prva skrivila rast debela, a ga vsled abnormalnosti življenja ni znala vcepiti. Kot je zločinska simfonična melodija jazza, tako je težak boj med očetom in sinom za isto ženo, a ko se ob zadnjem perversnem zvoku melodije zruši eno življenj, se dotakne sferi oben v nečem — mogoče preteklosti, mogoče sočustvovanja, mogoče tudi ljubezni. Toda sočustvovanje ni ljubezno, prvi zvok besede ubije iluzijo, razbito je in v starost se sklone mlado življenje, kakor je stara, večna in hinavska perspektiva življenja, ki se razdvojenost sklanja med Seino in nebom. Na drugi strani je kolo-dvor za Bordeaux — domov, domov! V »Fleuve de feu« je problem še težji, ker ga ruši v njegovi spolnostni sestavi, isto v »Therese Desqueyroux«. Pokojni Paul Souday, veliki »Tempso« literarni kritik, se je začuden vpraševal, kako more katoliški pisatelj obravnava take probleme. Isto je očital Julien Greenu, avtorju »Leviathana«, ki je ravnokar Pri Plonu izdal novo delo »Le voyageur sur la terre« in Georgesu Bernanosu, kako da se ravno oni spuščajo v obravnavanje takih problemov! Kdor bo čital Mauriacove romane, bo uvidel, kako se znova pojavlja moč in bogastvo katolicizma, ki nikdar ne veže talente in ne zakriva življenja — treba je le resničnosti in globoke vernosti — pa se kot v kalejdoskopu človeku razgali vsa krasna refleksnost življenja.

S tem v zvezi bi omenil, da se je prigodilo tragično in veselo dejstvo — vse knjigarne so zvišale ceno izdaj, ki so prej stale 12 frankov na 15 frankov, toda obratno so poplavlile trg z ljudskimi književnimi izdajami posameznih del. Cena teh izdaj je tri franke petdeset (3.50). V tej ljudski izdaji je izšel že skoraj cel Mauriac, Morand, Maurois, Bordeaux, Girardone, Lichtenberger, Bourget. Tisk teh izdaj je dovolj zadovoljiv in tako bo mogoče, da bo tudi še znanprej francoska knjiga najcenejša. (Ljudske izdaje: Plon; Ferenzi et Fils, 9. Rue Antoine-Chautin, Paris 14; La Renaissance du Livre itd.)

Pred nekoliko meseci so pisarki literati oficijelno obiskali Berlin. Vodila jih je Mme Collette — a povabil jih je cirkuški direktor Sarazani. Sploh se moda medsebojnih obiskov zmira bolj razširja — v decembru se je vršil prosluli katoliški francosko-nemški kongres v Berlinu, kjer so si oboji odkrito povedali medsebojne očitke. Vse v znaku iskrenosti. Vendar je oni sestanek pustil vtis, da je nemogoče potom anket doseči kaj velikega — a hoditi za maso in nato šele ustvarjati formule, pač ni težko, dasi koristno, a ne bogato. Po obisku literatov se pokazuje novi del aspekta francosko-nemškega problema. Skoraj vsi udeleženci so popisali po raznih revijah svoje vtise, toda zdi se, da so najiskrenější tisti, ki so ostali le ob kraju kot opazovalci. Charles Maurice-Royer je v »Gringoiru« objavil celo reportažo o sodobnem Berlinu, toda kadar se Francoz spusti v sečiranje problemov, ki jih s tako grozno človeško monumentalnostjo obdelajo

Bruckner, Wassermann, Zweig ali Werfel — takrat mu zmanjka tal in se razlije v porno-grafijo in frivolnost. Resnejši so pred boleznimi Berlina le zaprepaščeni; če Nemec najprej kaže kri in zlomljeno perversnost na duševno kvadriranem izrazu obraza, potem se Francoz ljubko potruži, da rano zakrije in jo s sočutno gesto, polno človečanstva obda z vsemi liričnimi toni nesrečne harmonije. V kolikor veruje Francoz v resnični napor porajajoče se demokracije v Nemčiji, vendar ne vedo, kaj bo ustvaril ta strahoviti ekvivok berlinske morale. Da, tudi Parizan je nemoralen, toda Voltaire, Renan, Anatole France so zmedleli to raso, tako da jim je katastrofa in zmaga le različna nijansa življenja. Tudi Nemci se tega položaja dobro zavedajo. Zato se v zgodovini obeh narodov zopet in zopet ponavljajo poskusi oscilacije in osmoze, ki naj posredujejo Nemcem sentiment človečanstva, a Francozom čut konstruktivnosti. Tako je pred dvemi stoletji Voltaire prebudil Prusijo, ki je zato ob revoluciji vpadla v Francijo, tako je pozneje širokogrudna napoleonska gesta prebudila Fichteja, ki je v l. 1815. poslal Nemce v Pariz, da ga preženejo na Sv. Heleno, tako je usluga Napoleona III. v l. 1866., ki je Bismarcku omogočila Sadowo, Franciji prinesla Sedan in rodila katastrofo Evrope v l. 1914. Vse sinteze megalomanske melanholije volterjanstva s prusijanskim luteranstvom so bile nesrečne in za Francijo pombne. Nov lik Nemca, ki vstaja iz sodobnega moralnega kataklizma Nemčije, energičen napor socialdemokracije v Nemčiji, da izvede povsod premoč in centralizem lutorske Prusije (baje je v tem vzrok, da se je katoliški centum ločil od socialdemokracije), daje v Parizu mnogo misliti. Briand je izdal vabilo za Panevropo. Nekateri mu očitajo, da je s tem znova začel za Francijo toliko pogubni stari občečlovečanski »tour de valse« — valčekv krogi!

V nedeljo popoldne, kadar je lep dan, ves Pariz drvi ven v okolico. Bogatejši odidejo že v soboto popoldne — posnemajo popolnoma Angleže, privzeli so besedo »weekend« in dopust v soboto popoldne se imenuje »la semaine anglaise«. Kolodvori so v nedeljo popoldne oblegani in mimo tebe drve grupe skavtov, žosistov, Marc Sanguierjev pacifističnih prostovoljcev, skavtinj. Tod in tam duhovnik, ki je zbral cel patronaž do desetletnih dečkov okoli sebe in jih neprestano števili, da vidi, če ni koga izgubil.

Vlaki za banlieu — okolico Pariza, so čudoviti v svoji kompoziciji. Vagoni drugega razreda so dvonadstropni, kupeji so sicer komfortni ali nizki, tako da z drugim nadstropjem vagon vključ vsemu ni previsok. Ko so ob njegovem nedavnem obisku nemškega pacifista prof. Quiddeja peljali v pariško okolico, je z začudenjem vprašal Francoze, kako bodo mogli s temi dvonadstropnimi vagoni izvesti bodočo civilizacijo, ker je nevarnost, da se vse zruši — so mu silno zamerili.

Seveda se mladina vsa vozi v prvem nadstropju, ki je odprto — brez oken in vrat. Slabotni deklički s še slabotnejšimi fantiči drve v smehu v naravo. Tuberkulozen obraz Mimi Pinson, lirčno zameden obraz Manon Lescaut, frivolon obraz Louise — kako solnce ustvarja na teh obrazih simbolistično — ekspresionistično — futuristične oblike — kakor da se komentirajo vsi ti momenti. Ko se ob prihodu znanca za hip razbije iluzija bega iz Pariza in ko j treba vprašati z resnim tonom: »Ça va, mon vieux — kako se ti godi, moj dragi?«

V pol ure je vlak zunaj na parobku Pariza. Razproštrata se Ti pred teboj medonsko gričevje in kot črne žuželke ljudje izginjajo med travo in drevjem. S terase se v daljavi vidi ves Pariz, Tour Eiffel ni nič višji od bilke trave, ki si jo v zanosu strgal iz zemlje, a v

ozadju Sacré Coeur medli v megli Pariza.

Ko toneš v gozdu — od leve in desne krik, da ne veš ali je krik ptice ali kake pariške golobice, ki jo je vonj zemlje in narave omamil. Nenadno pred teboj ameriški deklički kolegij, ki se v umetno zgrajenem jezeru zabava in kriči, kakor pri nas doma jata vrabcev. Imajo tobogan, ki pridrvi dekliča naravnost v vodo in druge sportne naprave, ki jih mi srednjeevropejci vidimo le v filmu.

V globini gozda je mirneje. Le se grupe skavtov drve mimo, prodira že ptičje petje. Vsled preobilnega zelenja slabe oči, preveč solnce slabi telo in opojnost čistega zraka uspa-va živce. Taki smo Parizani, da nas prvi dotik z naravo zaslepi, kakor nas razbije zvok Montmartra, ko ob blaznosti majestetična melodija argentinskega tanga tekmuje in se preriva z monumentalnim orgelskim preludijem sosedne cerkve.

Razneži se človek, tone v božjem stvarstvu, da ne loči več ptičjega petja od signalnih zvokov skavtskih piščalk.

Pojavi se je lik dveh zaljubljenih, kakot vidi človek le še v nemških filmih — in ona je sproščeno zašepetala: »Dio mio — io non ho mai tanto amato la vita — Bog moj, nikdar nisem toliko ljubila življenja!«

Kako je v daljavi Pariz majhen napram tej majhni jasi. Vsaka bilka je višja od Tour Eiffela in vsako drevo je polnejše harmonije od perspektive Louvra in Champs-Elysees-jev.

Krik, smeh in vik — ko smo se s kolodvora zvečer sipali na Montparnasse. Kako je vse človeško, sproščeno.

»Communisme et frendisme — rationali — smy and libraexchange — ismy — Mikro-kosmos und Makrokosmos, kakor žareča rdeča luč Rotonde, ki se lomi ob rumeni luči kupole, kakor modra luč Selecta, ki konkurira z zeleno lučjo Yockey-kluba, divji neznosni spektrum, ki kot mavrica tiranizira človeštvo. A pod njim drvi človeštvo, brezskrbno, veselo, da je en dan preživelo brez bombastičnosti dnevnih formul.

»Za tri franke, Monsieur, boste videli »spectaculum makro-mikrokosmicum (Berliner Hallers-Super-Revue).« V parterju boš v družbi z »a pretty girl and his boy«, na balkonu bo geometriziral frendistično navdahnjen literat, a za tri franke boš na galeriji v družbi s svežo čebulo balzamiarim komunistom gledal... gledal... Narobe postavljen babilonski stolp z milijarderji v parterju in komunisti na galerijskih parobkih. Sinteza bodočega novega pan... pan... paneuro... panhumanizma?

Ko toneš v božjo junijsko noč kot skrivnost nesi podobno: božjo modrino neba, vonj božje zemlje in božjo opojnost stvarstva: »Dio mio — io non ho mai tanto amato la vita!«

Od dobrega najboljšje je le

Gritzner - Adler - Kayser
šivalni stroj in kolo

elegantna izvedba — najboljši material

URANIA
pistalni stroj

v 3 velikostih

Novost

Šivalni stroj

kot damska pisalna miza

Le pri

Jos. Petelinc, Ljubljana

TELEFON INTERURB. 2913

Zmerne cene, tudi na obroke

8. Černetu soseduje na desni gospod dr. U. J. Anton Žigon, posestnik v Brdih, vnet Slovenec. Je najmlajši poslanec v deželnem zboru, toda zna prav dobro dati svojim besedam tehtnost, kar je dovolj pokazal v peti seji, ko se je dvignil proti italijanski stranki in je z veličastnim glasom izjavil, da smejo Slovenci z isto pravico govoriti v deželnem zboru slovenski kakor Italijani italijanski, in to tem bolj, ker v splošno umevanje svoje slovenske govore podajajo tudi še italijanski. — Srce se človeku dviga, če nastopi tako mlad in splošno spoštovan mož za pravice svojega zatiranega materinega jezika in gleda ves navdušen nasprotniku v obraz, nastavi kopje in tlačitelja podre: »Slava našemu gospodu Žigonu!«

9. Poleg njega sedi njegov nasprotnik gospod Anton Dottori, posestnik v Furlaniji. Ta gospod ima široko obziranje, popolno prisotnost duha in prirojeno parlamentarne zmožnosti. Cestitam njegovim volivcem, da imajo tako sposobnega moža za svojega zastopnika. Zal, da Slovencem ni kaj naklonjen. Kar se tiče našega jezika v deželnem zboru, je v peti seji ločil pravico in dejanje; pravico, da slovenski govorimo, nam prizna, dejanje — slovenski govoriti, nam odsvetuje. Pač čudovit zofističen knif! To bi bila enakopravnost na papirju, za jezik pa še dosedanjí nagobčnik! — Vendar moramo gospodu v čast priznati, da v splošnem ni sovražen razvoju slovenske narodnosti, kajti izven deželne zbor nima nič proti temu, da se svobodno gibamo in nam je po vsem tem mnogo milejši nasprotnik kot mnogokateri nemškutar, ki se redi od našim kruhu.

10. Zraven njega na desni sedi gospod Anton Gorjup, deželni svetnik v Gorici. Ta

Slovenec, ki je bil poslan tudi v državni zbor, je v pravem pomenu besede učen pravnik, globok mislec, ki hitro doume še tako zapleteno zadevo, bistra glava, ki trenutno razpolaga s celo vrsto najrazličnejših idej, sistematsko urejenih. Goriški Slovenci lahko s ponosom imenujemo tega moža našega. V tretji seji je prerokoval Slovanom srečno bodočnost, za uresničenje katere bo gotovo vedno nastopil s svojo besedo.

11. Njegov sosed je gospod dr. Alojz Visini, deželni svetnik v Gorici. Tega rojenega Goričana označuje prijazna miloba in posebna moč. Njegova parola je: Enakost pred zakonom. Njegov patriotizem se je izkazal že ob različnih prilikah. Slovincem ni nenaklonjen, smatra jih za svoje rojake in jim želi, da bi mogli čim prej enakovredno doseči vsak drug narod.

Vsi ti gospodje poslanci sedijo v deželnem zboru na desni. Zdaj pa k gospodom, ki so zavzeli svoja mesta na levi!

12. Gospodu deželnemu glavarju na levi sedi gospod dr. Karl Doliak, bivši podesta mesta Gorice in odvetnik. Ta mož, rojen Goričan, je namestnik deželnega glavarja in utegne biti prva kapaciteta. Je duša goriškega deželne zbor in ima srce na pravem mestu. Če on govori, publika gotovo ploska, kajti on govori le tedaj, če gre za odločitev v dvoumni zadevi, v kateri dvoumnost razprši in postavi resnico v pravo luč; dalje govori vedno z občudovanja vredno preciznostjo, besede mu vrejo ko iz očetovskega srca in diha jo pravi patriotizem. Njegovi predniki so bili Slovenci, sam pa obžaluje, da se ni lotil slovenske literature. Kljub temu je pa kot branitelj pravice tudi branitelj Slovencev v vsem obsegu enakopravnosti. To je tudi v peti seji hvalevredno

pokazal, ko je možato zavrnil Dottorijev stavek, »da v dejanju tu slovenski govoriti, bi ne kazalo«. Rekkel je med drugim: »Ker so seje deželne zbor javne in morejo biti med poslušalci tudi Slovenci navzoči, se mora tu de facto priznati slovenski jezik, da slovenski poslušalci zvedo, o čem se govori in kako se zastopajo njihove koristi.« Trikrat slava možu, ki je tako važno besedo položil na tehtnico za slovenske interese. Izvoljen je bil v odbor.

13. in 14. Temu odličnemu možu na levi sedita dva gospoda, brata Hektor in Viljem pl. Ritter. Sta protestanta, velika dobrotnika mesta Gorice in bi nemški narod, če bi ga tu kaj bilo, dobro zastopala; Slovincem nista naklonjena in bi najrajši, če bi se v deželnem zboru govorilo nemški.

15. Njima na levi sedi gospod Jožef del Torre, posestnik in lekarnar v Romansu(?) (Romons). Doslej je malo govoril, vendar je v peti seji razvil svoj prapor in se izjavil, da bi se moralo v tem italijanskem deželnem govoriti le italijanski. Verjetno je, da se v prihodnje premisli in da bo potrpežljivo poslušal tudi mile glasove kakega Slovenca.

16. Njegov sosed je gospod dr. Jožef Deperis, odvetnik v Gorici. Ljubezni mož v 38. letu, rodom iz Kormina, je globok poznavalec postav. Smatrajo ga za italijanissimo, vendar moramo priznati, da prizna vsakemu njegovo pravico in čeprav je proti maloštevilnim Nemcem v Gorici, vendarle zagovarja Slovence na podlagi narodnostne postav oziroma želi, soditi po tem, kar je v peti seji govoril. Tudi on je bil izvoljen v deželni odbor; dežela lahko radi njegove zmožnosti od njega mnogo pričakuje.

17. Ob njegovi desni sedi gospod Sikst

baron Codelli, bivši namestništveni tajnik, ki je prostovoljno odločil to mesto, da bi bil izvoljen v goriški deželni zbor. Njegovi predniki so igrali v zgodovini Gorice častno vlogo, tukajšnja škofija je spomenik njihovega verskega čustvovanja in darežljivosti. Ni čudo, če je gospod poslanec podedoval patriotizem svojih dedov; nagiba se k italijanski stranki in se zdi, da mu ni za Nemce; Slovincem se kaže naklonjenega.

18. Njegov sosed na levi je gosp. dr. Alojz Pajer, še zelo mlad mož, poln ognja in smisla za narodnost. Njegov oče je iz nemške družine, njegova mati je Slovenka iz Tolmina in gospod doktor je italijanissimo. V tretji seji, ko je šlo za volitev dveh državnih poslancev in je več Italijanov izvolitev odklonilo, da so bili prisiljeni poleg slovenskega poslanca Gorjupa izvoliti še enega Slovenca, je ta gospod izjavil, da pri taki volitvi ne more glasovati in se je res vzdržal glasovanja. Mož ima velik vpliv, tekoč jezik in če bi nekoliko popustil in zaokrenil, bi imeli od njega mnogo pričakovati. Je zapisnikar v deželnem zboru in tudi odbornik; za nas Slovence še ni izgubljen, kajti upati smemo, da ne bo naših pravic teptal, zlasti ker je priznal, da bi bilo želeti, naj bi oba tu živeča naroda živela drug poleg drugega v bratski ljubezni.

19. Ob njegovi desni sedi preč. gospod Filip Kofol (Coffou), svetni duhovnik in kurat na Pečinah. Pred težko nalogo, označiti tega moža, bi celo sam Lavater obstal. Ze to, kje si je izbral sedež v deželnem zboru, je značilno, kajti medtem ko sedi na skrajni levici, glasuje le vedno s konservativci. Kakor ironija se zrcali v njegovem obrazu in zdi se, da ima za slehernega pripravljeno nezaupnico. Vsako priložnost — za lase jo privleče, če je

Na pragu letoviške sezone

Dotok tujcev v našo državo in še posebej v naše kraje postaja od leta do leta tako močan, intenziven in predvsem stalen, da je treba tujski promet šteti resno med prve postavke našega narodnega gospodarstva in mu torej posvečati vso svojo pozornost, ker v njem leži dober del bodoče stalne gospodarske donosnosti za vso Slovenijo.

Ce je govor o tujskem prometu v Sloveniji, nam lebde pred očmi le Bled, Rogaška Slatina, Kranjska gora in morda še nekaj manjših toplic, ki zaradi malega poseta ne pridejo v poštev kot dovolj močan gospodarski faktor. Da bo mogoče res govoriti o slovenskem tujskem prometu, to se pravi da bo vsa Slovenija eno samo veliko letovišče, to naj ne bo utopija, ampak popolnoma realen smoter, ki naj ga vsi gospodarski činitelji zasledujejo do uresničitve.

Da je mogoče to doseči, je treba seveda ogromnega dela, medsebojnega podpiranja in razumevanja ter predvsem — denarja. Da v tem pravcu naložene energije in pa denarna sredstva niso zaman in da pomeni urejena tajska prometna dežela v pravem pomenu besede narodno bogastvo, nam pač dovolj priča Švica, ki je vse svoje žive sile posvetila tujsko prometni industriji, vložila vanjo ogromne kapitale — in uspehi so taki, da jih ni treba naštevati.

Pri nas javna inicijativa ni posvetila tujskemu prometu tistega interesa, kot ga zasluži, zato pa je treba obenem s to ugotovitvijo s toliko večjim zadovoljenjem podčrtati privatno, domačo inicijativo, ki skrbi, da naše naravne krasote ne ostanejo brez obudovalcev in da imamo Slovenci od tega bogat vir dobičkov. Zveza za tujski promet v Sloveniji je po svoji reorganizaciji pokazala toliko žive sile in žilave volje za uveljavljanje svojega programa, da je čas, da ji naše javno mnenje ob konstatiranju vidnih uspehov njenega dela izrazi priznanje in upoštevanje, ki ga ta vzorna organizacija v inozemstvu že uživa.

Na pragu nove sezone smo! Če hočemo napraviti prognozo za letošnje gibanje tujcev, ne bi bilo nezanimivo, predočiti si to sliko iz navedenja podatkov pretekle sezone.

Pri preurejanju števila posetnikov naših krajev v zadnjih letih v celoti, udari v oči močno in konstantno dviganje teh števil in za preteklo poletje smo z njimi še celo lahko zadovoljni (samo na Bledu je bilo lani 4000 tujcev več, kot l. 1928). Pri stalnem izboljševanju in izpopolnjevanju naše hotelske industrije in prometnih razmer, pač ni riskirana trditev, da bo letošnji poset prekosil vse iz prejšnjih let.

Največji procent tujcev smo doslej imeli iz Nemčije, Avstrije in Češkoslovaške, v mnogo manjši meri iz drugih držav, izzemesi morda še Madžarsko. Baš imenovane tri države so pa začele zadnje čase same močno propagando za lastni, interni tujski promet, tako da je bilo treba radi dosti opasne konkurence pospešiti našo propagando, da se kontingent tujcev iz teh držav ne zmanjša. To je za lansko sezono uspelo v polni meri in upamo lahko, da letos uspeh ne bo manjši, posebno, ker so baš za te Srednjeevropske silno ugodne naše valutne razmere. Pač bi bilo nerealno in celo romantično misliti, da prihajajo tujci k nam le radi naših naravnih krasot. Seveda ta trditve še ne pomeni nasprotne, ker je gotovo tudi to močan magnet za pritegnitev mednarodne publike. Ampak ugotoviti je treba, da ta magnet popušča radi zmaterijalizirane dobe, v kateri živimo in da torej letovišče ne bo močno gledal na to, kje so krasnejši kraji,

ampak kje se bo ceneje — zabaval. One bogate evropske publike, ki ne gleda tako na denar, pri nas še nimamo, zato je treba to dejstvo krepko poudariti. Govorjeno konkretno: Rajhovski Nemec plača pri nas v boljšem pensionu za kompletno dnevno oskrbo toliko, kolikor mora v domačih mestih izdati za sobo v hotelu. In to so močni argumenti v rokah tujkoprometne politike. — To je pač močna realna baza za uspešnost našega razvoja v tej panogi gospodarstva, seveda pridejo še drugi momenti v poštev, gostoljubnost prebivalstva, sorazmerna bližina s srednjeevropskimi centri in pač množica drugih manjših, pa zato nič manj važnih, ki se jih odkrije, če se prislunke razpoloženju in razgovoru tujcev samih.

Notranje konkurence v omenjenih državah pa vendar ni izpustiti iz oči in zato je bilo treba usmeriti propagando v države, ki se jim doslej ni posvečala intenzivna pažnja, iz katerih pa utegnemo nadoknaditi eventualni padec gostov iz Nemčije, Avstrije in Češkoslovaške. To so Poljska, Rumunija in pa Grčija in je treba predvsem in s prijetno zavestjo ugotoviti, da ta propaganda ni bila le udarec v vodo in da v teh državah zanimanje za naše kraje še stalno raste. V celi srednji Evropi najdemo dovolj interesa za nas in naloga vseh, ki jim je ležeče na gmočnem prospevanju naše ožje domovine, da podpirajo kakorkoli poklicane činitelje, da ostanejo ti tujci nam in našim krajem zvesti in da se ta interes še razširi, ko bomo dovolj sposobni, da naši hoteli lahko sprejmejo tudi razvajeno zapadnoevropsko publiko.

Propaganda! Iz poročila »Zveze za tujski promet v Sloveniji« lahko razvidimo, kako mojstrsko je bila ta rafinirana organizacija urejena, za kar imamo dovolj močno jamstvo v posetu tujcev. Prospekti s krasnimi fotografijami in v vseh evropskih jezikih, zveze s potovalnimi biroji, z redakcijami vodilnih srednjeevropskih listov, z založbami Baedekerja, Griebensa itd., vsa ta podrobna mreža je potrebna, da je mogoče jamčiti za uspeh. Vsi naši konzulati v inozemstvu gredo tujcem zelo na roko, ker dajejo popuste pri vizumih in končno je naše prometno ministrstvo napravilo svoje s tem, da imajo na naših progah tujci 50 odstotkov popusta. Dalje se je vršila za bodočnost propaganda z razstavami, na velesejnih, med drugim tudi na barcelonski razstavi. Končna zahvala gre upravi našega Radia, ki je žnala vpoštevati pomen propagande in dala svoj studio Zvezi na razpolago za 16 predavanj v različnih jezikih. Kaj to pomeni, pričajo številni dopisi od vseh strani in celo iz daljne Kalifornije se je oglasil amater s poročilom, da je ujel eno izmed prirejenih predavanj.

Evo, to je položaj in tu so dejstva, ki jih je ob začetku poletja ugotoviti. Pri vsem požrtvovalnem delu, pri vseh naravnih pogojih, ki jih imamo, pri rastočem interesu za naš tujski promet optimizem ni pretiran in če bomo z malo dobre volje znali rešiti svoje domače malenkostne probleme, ki so s tem v zvezi, lahko mirno in z zaupanjem rečemo, da je v turizmu bodočnost Slovenije.

Radioemanueljsko termalno kopališče DOLENJSKE TOPLICE
(Toplice pri Novem mestu)
so edino in trajno sigurno zdravilno sredstvo pri reumatizmu, neuralgijah, ženskih boleznih itd. — Kopališče naprave so vseskozi neposredno na izvirkih. — Sezona od 1. maja do 30. septembra. — Zeleniška postaja Straža-Toplice, dolenska železnica. — Zahtevajte prospekte. — Čuje znanje, posebno v pred- in po sezoni.

ni, — porabi, da more nastopiti s slovenskim govorom, ki ga pa tako izpelje, da ne more priti do glasovanja. Če želi kdo prestavo njegovega govora, mu jo da sam. Če poslušalci mrmrajo, da ne razumejo njegovih slovenskih izjav, se mirnodušno obrne proti publiku, jo pošteno po italijansko prime, dokler vsi ne obmolnejo, nato jim obljubi prevod in že nadaljuje svoj slovenski govor, ne meneč se, ali ga kdo posluša. Drugič govori nemški in niti ne vpraša, če je dovoljeno, posluševati se tega jezika. Na ta način je dal mož priliko, da je prišlo polagoma med poslanci do medsebojnih načelnih izjav v zadevi narodnosti. Če ne bi tako nastopal, bi bili v goriškem deželnem zboru še vedno v temi. Zdaj vemo, pri čem smo. Vendar se zdi, da temu gospodu ni resno za deželni zbor, kajti privatno se je izjavil, da rajši uči otroke abc, kakor da sedi v deželnem zboru. In res, pravkar smo izvedeli, da je svoj mandat odložil.

20. Njegov sosed na levi je gospod dr. Tomaž Michelli iz Campolonga. Ta gospod v deželnem zboru, kjer je bil šele trikrat navzoč, še ni izpregovoril besede. Pripada italijanski stranki, njegovih principov pa ne poznamo in zato tudi ne moremo določiti njihove dalekosežnosti.

21. Na skrajni levisi sedi gospod dr. Ivan Rismo, odvetnik v Gorici. Pravijo, da je voditelj italijanske stranke. Po rodu je Istran, ki si je pridobil domovinsko pravico v Gorici. Njegovi odlični zgovornosti se vsi poslušalci čudijo. V svojih principih je vseskozi (konsekventen) dosleden in se drži povsod strogo črke zakona. Njegova mnenja so zrelo premišljena, ne prehitijo se nikdar in zna bistrovno gledati v bodočnost. Kdor more takoli pozna, ga mora spoštovati. Na Goriškem pozna samo dva naroda, katerima prizna enake

pravice, vendar bi rad mesto (Gorico) prepustil izključno Italijanom. Če bi Slovenci dvignili z njim prapor proti 900 Nemcem v deželi, bi bil naš prvobojnik, vendar mi pustimo, naj gre nemški »biedermann« mirno svojo pot in priznava z gospodom doktorjem — le slovenski in italijanski narod v naši deželi in bomo, upajmo, temu primerno tudi uredili naša učilišča.

Zadnji, 22. poslanec goriškega deželnega zbora gospod Condotti iz Furlanije se še ni pokazal. Važne rodbinske zadeve so ga poklicale v piemontsko kraljevino in bo šele prihodnji nastopil v deželnem zboru.

Tako označuje goriški sodobni dopisnik prvi goriški deželni zbor in njegove poslance ter še pove, da se borijo proti tujcem, ki tepajo njihovo narodnost in hočejo zatreti materinščino, da zahtevajo nastavitve domačih sinov po šolah in uradih in uresničenje avtonomije v svoji deželi.

Svoje poročilo pa zaključuje: »Sicer ni goriški deželni zbor doslej nič drugega storil, nego da se je v prvih petih sejah konstituiral, vendar je konstituiranje tako, da se vidi, kako hoče biti pravičen obema narodnostima, kajti zapisniki in vse odredbe se bodo obelodanile v italijanskem in slovenskem jeziku in tudi dopise prebivalstva bo sprejemal v obeh jezikih. Odbor je sestavljen iz sposobnih mož, izmed katerih Winkler in Pajer popolnoma obvladata slovenski jezik, Doljak in Deperis sta pa izvrstna pravnik. Na kratko: goriški deželni zbor more biti vzgled vsem večjezičnim deželnim zborom v Notranji Avstriji in dejstvo je, ki drži, da je tu enakopravnost obeh narodov našla popolno priznanje.«

Tako leta 1861!...

Svitloba, zrak in solnce! In še

NIVEA-CREME

To da zdravo kožo in lepo zarjaveli obraz — tudi pri oblačnem nebu; kajti tudi veter in zrak ožgata telo. Toda telo mora biti suho, ki je direktno obsejajo solnčni žarki. Poprej pa se treba dobro nadrgniti z Nivea-Creme! S tem si znatno zmanjšate nevarnost pekoče solnarice. Vsled Eucerita, ki ga vsebuje samo Nivea-Creme, prodre ta z lahkoto v kožo in šele pronicila krema more popolnoma uveljaviti svoj blagodejni učinek.

Doze po Din 3'—, 5'—, 10'— in 22'—, tube po Din 9'— in 14'—. Razpošiljalnica za Jugoslavijo: Jugosl. P. Beiersdorf & Co., d. z o. j., Maribor, Meljska cesta 56.

Iz romantične Kranjske gore

Kranjska gora, 6. junija.

Pravega letoviškega življenja v Kranjski gori še ni, stalnih gostov je v kraju toliko, da bi se lahko seštel na prste; prijavljenih je pa mnogo letoviščarjev, zlasti za drugo polovico junija in naprej. Zdaj prihajajo le bolj posamezniki, ostanejo par dni ali tednov, potem pa spet gredo. V nedeljah se pa že javlja bližajoča se glavna sezona; ob lepih nedeljah in praznikih prihajajo na krajši obisk in oddih ljubljanci pa tudi Zagrebčani. Veliko njih z avtomobili, vmes so nekateri stari stalni obiskovalci Kranjske gore.

Največ ljudi pride v Kranjsko goro iz širne Hrvatske, iz Srema, iz Vojvodine, iz Bosne, nekaj tudi iz Srbije. Jugoslovanski element prevladuje in se stalno množi z dvigajočim se splošnim številom letoviščarjev. Primer: leta 1927 je obiskalo Kranjsko goro skozi celo leto 1680 tujcev, od teh je bilo 1504 naših državljanov. Leta 1928 je bilo vseh gostov 3236, od teh Jugoslovani 3012; lani vseh letoviščarjev 3274, od teh Jugoslovani 2932. Izmed tujih državljanov je bilo lani največ Avstrijcev (102), Čehoslovakov (61), potem Italijanov (55) in Nemcev iz Rajha (50).

Zanimivo je, kako si Kranjsko goro slikajo nekateri bratje z juga, ki niso še bili v Kranjski gori. Tako piše neki profesor z Vrška: »Obvestite me, če je mogoče dobiti v Kranjski gori za 500—600 Din na teden: 5 ležišč v eni ali dveh sobah, seveda proti solncu in če mogoče v nadstropju, ter troje obilnih obrokov hrane na dan za pet oseb (jaz, žena, trije otroci v starosti 4, 7 in 9 let); v tem slučaju bi ostal en mesec, kvečjemu poldrug mesec v Kranjski gori.«

Torej: mož bi rad za 2000.— Din, največ pa za 2400 Din živl mesec dni z vso svojo družino v letovišču. Seveda se mu je odgovorilo, da to nikakor ni mogoče, saj se s to vsoto niti doma, kjer je, prav gotovo ne more preživljati. V Kranjski gori se dobi 5 postelj na dan za kakšnih 75 Din, v okolici tudi za 50 dinarjev; prehrano za pet ljudi je treba računati vsaj 130 din na dan (po 35 Din za 2 odrasla in povprečno po 20 din za troje otrok), kar zneso dnevno 205 Din. Zaokrožimo vsoto na 200 Din in seštejmo: tedensko zneso to 1200 Din, mesečno 6000 Din. Torej točno trikrat toliko, kot bi dotičnik rad!

Za Binkošti bodo v Kranjski gori končana restavracijska dela pri kopališču Jasna ob Pišenci; na novo se je naredilo upravno poslopje, zgradilo se je tudi več novih kabin.

Tudi cesta proti Vršču se bo prav v kratkem začela popravljati. K stroškom bodo prispevali: okrajni cestni odbor, občina Bled ter obe avtopodjetji v Bledu, Albus in Alpavto. S popravilo te ceste bo končno spravljen z dnevnega reda zadeva, ki je zadnje čase močno vznemirjala za dvig Kranjske gore brigačje se ljudi. Obenem bo seveda rešeno tudi vprašanje zgornjega mostu čez Pišenco. Sedanjí leseni most je za vsak promet nemogoč, zdaj je celo za pešce zaprt.

Vreme je v Kranjski gori sijajno; zadnje dni se je sicer nekoliko kisalo, zdaj pa je dobro. Solnce greje osvežujoče, za primerno spremembo pa skrbi lahen vetrič, ki po malem pihlja z vrhov skozi dolino.

F. S.

V prenovljenih Šmarjeških toplicah

Šmarješke toplice se vsako leto lepše razvijajo. Kljub slabemu majniškemu vremenu je bilo majnika že dosti tujcev. Med njimi je dosedaj največ Hrvatov in nekaj Belgrajčanov, pa tudi Dunajčanov. Za mesec junij se je pa napovedalo nekaj gostov iz Srema in Bakra in Nemčije.

Sedanjí imetnik toplic g. dr. Gregorič izredno marljivo deluje za olepšanje letovišča. Naredil je nov vodovod s permanentnim odtokom vode, ki je plastičen po svoji obliki in predstavlja nimfo. Ta vodovod bo nudil vsakomur izvrstno pitno vodo. Poleg tega je dal demolirati stari mlin, ki se je nahajal pred vhodom v toplice. Na tem mestu se bo zgradilo novo poslopje, v katerem bo nastavljena turbina za mlin in za električno centralo. Električna bo za razsvetljavo in za zdravljenje z obsevanjem. Zgoraj se bodo nahajali stanovanjski prostori.

Gostom bo nudena vsa priložnost, da se temeljito pozdravijo in črpajo novih moči iz virov in vrelcev naših divnih šmarjeških toplic.

Iz elegantne Rogaške Slatine

V nadžupni cerkvi Sv. Križa je bilo na praznik Vnebohoda ali kot pri nas pravijo »Križev« običajno »žeganje«. Pred cerkvijo se je nabralo precej kramarjev in ljudi je bilo pri sv. opravilih tako v jutro kot ob 10 ne vem koliko. Popoldne je priredila agilna Dekliška zveza zanimivo igro »Dve mater«, ki je privabila dokaj gledalcev, še bolj pa so bile seveda polne okoliške gostilne. Kje je treznost našega ljudstva?

Sezona se v zdravilišču nad vse lepo razvija. Stanje gostov je povprečno za 80 višje od dnevnega stanja lani v tem času. Statističen zaznamek gostov pa danes beleži 280 gostov. Odkar je vpostavljena zveza s hrvatsko stranjo je promet veliko živahnjejši kot kdaj prej. Vsaki dan je v zdravilišču vse polno izletnikov raznih šol s te in one strani Sotle, ki so seveda vsi začuden nad lepoto kraja in napravami. Kljub dobri železniški zvezi je pa tudi avtomobilski promet precejšen. — V zdravilišču seveda ne manjka senzacij. V sredo so javljali veliki plakati, da pridejo v zdravilišče na iskrem vrancu romunska svetovna jahalka ga, Trifon, ki se je namenila na konju priti iz Bukarešte do Varšave. No, pričakovalo jo je dokaj radevednežev odnosno ljubiteljev kasaškega športa. Jahalka je bila ob dohodu pozdravljena in s spremstvom vred pogoščena po zdraviliški upravi. — Da povemo še kakšne goste imamo: gospod ban, ki je bil tu na kratkem oddihu, je odšel, ker ga je klicala služba v Ljubljano. Iz Ljubljane je tačas več naših gostov: veletrgovca Samec s hčerko, ravnatelj Kmetijske posojilnice dr. Kersnik s soprogo in drugi; iz Prage je dospel ministerijalni svetnik arh. Arh. iz Maribora komandant mesta brig. general Milosavljevič. Pogrešamo pa starine gg. Schrey-a in notarja Hudovernika, brez katerih si popolne sezone v Rogaški Slatini ne moremo misliti.

Račun poštne hranilnice Ljubljana, štev. 10.680

Telefon štev. 2481

Kranjska hranilnica

je denarni zavod dravske banovine, ki jamči za vloge z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Daje

posojila

proti vknjižbi na prvem mestu, proti odplačilu na daljšo vrsto let, proti menici, vodi vse kontokorentne posle.

Najbolj * varna * naložba * denarja

ZA KRATEK ČAS

Frtaučku Gustl iz Žulave vasi ma beseda

Ta nar preh vam morm puvdat, ki je prouza-prou Zuluva vas. Sej vem, da nubedn druha na ve zajna, kokr ubčinsk totri na iblansk rotuž, ke maja izkrstn našeh cest in ulc fortinfort za upraut.

Zuluva vas je tam na muroste nasprut Rakovka in ji prauja še dons tist Iblančani, ke na reja za ta nov imenjavne: Galjeveca.

Zdej ste pa gvišn še ferbčn, za kua sa ja orekrstil u Zuluva vas. Za kua nek družga kokr tatu, ke sma ja iz lastnem žulem sami škp sklamljal. Nahter gspudi na rotuž sa bli ta nar preh ta tu, de b ja krstil za Kurja vas že zatu, ke vsak prec kurje učesa dubi, kdur gre pu naš cest, s takm flajštrkuglam sa ja nasul. De b tiste kugle iz mašina mal u zemla putlač, tist pa na gre, ke kušta. Ampak sa rekl, de nej cesta sami puglihama, pučaz u že šlu. Ke je pa že pr usak fig upuzicija, je pa tud na rotuž. In ta upuzicija je rekla, de Kurja vas že mama in de b se znal Kurjevaščanam fržmagat in b se tud prou gvišn gor držal, če b tud našm kurnkm rekl Kurja vas. Tku je holt ustal pr Zuluv vas.

No, zdej mende veste kuku in kaj je s Zuluvu vasjo.

Zdej b pa mende še rad vedl, za kua se jest tukala tulk ungaum in se med nuvinarje štulm, ke se na taka reč prou nč na zastopn.

Tu pa, prou pu pravc puvdat, jest še sam dobr na vem. Kar naenkat me je začel jezek srbet, kokr de b ga pu kuprivah puvalu. Tu se m je zdel pa že prenaumn in prou gvišn b začev že sam soje nuvine vn dajat, de b zamašu z nim lista lukna, ke ji prau zdejšna degeneracija vrzel. Ke pa glih takat nism mou nobenga gnarja in ga prouzaprou nkol nizam, upajna pa tud nubenga, da b m kdu iz gnarjam na pumuč prskoču, sm se pa tlela abuneru, de um učaseh žihr mal soj jezek utresu.

Kua me je tku strašn razical, vam pa tud lohka precu puvem.

Ta narbi se m fržmaga, de sa se nahter spraul nad naš z velikm ofrajnam uštiman Zoook. Kua

ih briga ta boga lesica. Kua se zajna putegujeja in prauja, da ma premejkun kurnk. Lesica je že sama dost brijtna, de s u znala pumagat, kedr se u ji luštal. Za kua mama pa Rožnopol in pa Goluc? Sej je tud srnca šla sama na Aleksandruva cesta ausloge ugledvat in pu alet špancirat, pa ni nubenga prosila za urlaub. Pa tud druge žvalce nahter gspudem na greja z glave, čš, de jm dajeva preslaba košta in de zatu pučas dol jemljeja. Lube duše kršanske, kua mislte, a mislte, de ih u ja res iz peškotm, čivabčiem in ražničm lutral? Tu ja kušta! Sej še mi, ke sma vnder lde in sma bli soje čase clu po boži pudob ustvarjen, kokr se vid na starejš pudobah. Ce sma dondons drgačn, pa tud mi nisma uržah. Kene, še mi na jema usak dan prate, pa torte. Še nezabelenga močnka dostkrat nimama. Tie jm pa naprej mečeja, de dajeva žvalm preslaba košta. Sej jest nč na rečm. Tud jest sm velek prjatu žvale. Pusebn piške mam na usa muč rad, pa nej s uja že pečene, pohane, al pa kar u ajmoht. Ampak, de b m mogli bt več za žvalce, ket za ldi, tu pa tud na gre. Le use kar je prou.

De b mela lesica premejkun kurnk, tu je use škp en larifari. Nej prideja tist gspudi mo kurnk u Zuluva vas pugledat, pol uja vidl, kua se prau kurnk. Lesica je cela in čist kamot u sojmo kurnk, še rep ji nč napote na dela. Jest pa stojim še lohka u sojmo kurnke, kokr se uležem, morm pa urata udprti, če čm nuge vorkn stegnt. Tu pridte pugledat, pol pa gubezdejte, če se vam u še luštal.

Štorkle čja tud neki crklat in se zajne ulečt. Ampak tu vam rečm, gspudi, štorkle nej se same kumanderaja, kokr se veja in znaja. Štorkle sa ene navarne žvali. Ce eni le mejčku bl prjazn ubraz pukažes, pa ja maš prec na glau. Pol s pa pumagi, če s mors.

Zatu pa prau: ruke preč ud našga Zoook pod Tibuli. Pusebn ud štorkl. Ce mate pa res tku dobr srce, kokr se delate, pol se pa putegnite raj za nas Zuluvaščane in druge take kurnkarje, ke sma bl putrebn usmlejnja.

F. G. za use druge.

Mih. Zoščenko:

Pasji slučaj

Vasja Sjemekčin je bil brez posla. Odsločili so ga, ker je bilo premalo dela. Vasja si pa ni vzel te stvari kar nič k srcu.

»Prava reč,« je dejal, »bom pa enkrat človek svobodnega poklica.«

Pričel je premišljevat, kakšne obrti naj se poprime, drvarske ali kake druge. Kmalu je naletel na ugodno priliko.

V stanovanju št. 7 je živel star, svetovno znan učenjak, ki se je bavil z raznovrstnimi poizkusi. Posebno rad je delal svoje eksperimente na psih. Temu je odprl žilo, onemu preiskaval sokrvice, onemu je vcepil kolero, drugemu pa enostavno odsekal rep, da bi dognal, če žival lahko živi brez repa. Skratka — poizkusi.

Nekoč je učeni starček srečal Vasjo na dvorišču in mu dejal:

»Ali imate kakake psa, ki bi ga bilo moči uporabiti v znanstvene namene? Za vsakega plačam rubelj.«

Vasja si je takoj domislil in veselo odgovoril:

»Seveda! Baš na pravega ste naleteli. To je moj poklic. Prosim, prosim. Kadar boste kaj rabili, se le kar name obrnite.«

Udarila sta v roke in se razšla.

Prvi pes je izginil pri hišnem upravitelju, ki je bil zastran tega hudo potr. Hotel se je znesti nad stanovaleci in jim je zvišal najemnino. Tudi doklade za vodo bi bil zvišal, če ne bi bile ravno volitve v hišni odbor in ga ue bi odstavili.

Drugi pes je izginil iz stanovanja št. 4. Bilo je to garjevo sčene z rdečimi očmi in vi-sečo dlako. Jako zoprn pes. Poleg tega je še grizel. Vasja nosi še zdaj brazgotino na roki.

Tretjega psa je Vasja ujel na ulici. Tudi ta ni bil bog ve koliko vreden.

Nekoč je stari, svetovni učenjak dejal Vasji:

»Priatelj, kaj mi prinašaš same garjave pse? Danes nameravam preiskavati neko posebno važno žlezo in rabim za to močnega in postavnega psa, ki bo imel košat rep in ne bo poginil pri prvi zarezi.«

Zgodaj zjutraj je Vaska odšel iskat takega psa. Štiri okraje je prehodil — nič. Samo majhno psico je spotoma vtaknil v vrečo.

Gre po Karpovki in vidi: pri stebru stoji tak postaven pes in vonja v zrak.

Vasja se je razveselil, kajti bil je to zares lep pes. Gladki boki, košat rep in sploh, krasna postava.

Vasja je stopil bliže in mu ponudil kruha.

»Na, na, psiček...«

Ta pa je mahal z repom in renčal. Vasja je že razvezaval vrečo, ko ga je pes nenadoma pograbil za roko.

Vasja se je hotel iztrgati, pa ni mogel. Okrog njiju so se pričeli zbirati ljudje. Mahoma je nekdo dejal:

»Bratec, to je policijski pes »Trefka«.

Ko je Vasja to slišal, je od strahu prebledel in izpustil vrečo, iz katere je skočila psica.

»Aha!« so zakričali ljudje. »To je torej pasji tat, bratec. Primite ga!«

Prijeli so Vasjo in ga peljali na policijo. Potem so ga sodili in končno oprostili. Prvič, ker je bil brez posla in lačen, drugič, ker je kradel v znanstvene svrhe.

»Vnaprej pa tega ne delaj več!« so mu dejali.

Od takrat je Vasja postal drvar.

Previdnost.

»Odpovej ji vendar takoj!«
»Ne, preden ne da krožnikov iz rok.«

Dva gospoda

V kavarni sedita pri mizi dva gospoda. Enemu pri nogah leži pes drugega.

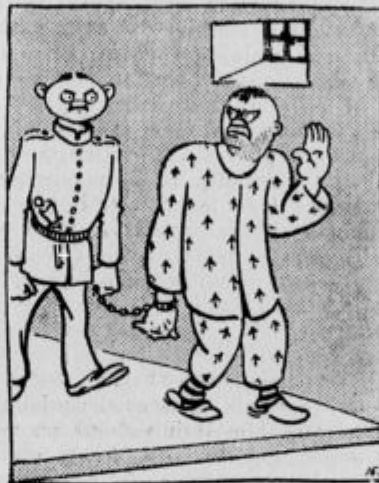
»Vzemite vendar svojega psa proč; že čutim, kako mi bolhe lezejo po nogah.«

Nato drugi gospod svojemu psu: »Karo, pojdi sem, ta gospod ima bolhe.«

Dva avtomobilista se srečata na ozki cesti, kjer se ni bilo mogoče ogniti. Prvi je zadere jezno:

»Ne morem za vsakega tepca nazaj voziti!«

»Jaz pa,« odgovori drugi in mirno zapelje nazaj.

Stalen gost.

»Pozor! Stopnica!«
»To stopnico sem poznal, preden si bil ti rojen.«

Re s je. Učitelj: »Koliko je človek star, ako je bil rojen leta 1895?«

Mihec: »To je pa odvisno od tega, je li možki, ali ženska.«

Nacek s Prlekije Frtaučkum Gustlni

V Marprogi na den sv. Margarite 1930.

Prelubi Gustl!

Tote dni sn zveda, kiš pre Ti začaja v »Slovenici« svojo suho robo odavati. To pa lahko veš, ki bi nan, ki smo Prleki po duši no teli, neblo po voli, če bi mogli mi samo Tvojo krajšino brati, zato pa sn se jaz zglašam. Vi Kranjci ste prinasa sploh ne dobro zapisani. Moja babica — Bog jin daj dobro — so mi enok pravili, gda se pre Krajec narodi, te ga zbanka v luft zdigne, pa jemi reče:

»Pogledni štajersko zemljo, ki de redila tvojo zmantrano telot!«

To samo teko, kiš veda, kak mi Prleki od Kranjcov mislimo. Če je resen ali ne, to je druga reč.

Če se čema spoznati, te Ti že moren povedati gdu no kaj sen. Po imeni me vnda že poznaš, vači pa map v Marprogi štacün z žajfncu. Odavlen tudi dugi cajt. Ker pa če kratki cajt meti, pa lahko primeni küpi dugega, potl pa ga na sredi prelamlje, pa ma dva kratko. Pje, Gustl, leki bi Ti tudi kaj takega nüca; samo meni piši, jaz s ten na veko pa na malo andlan. V Lublani man dve podružnici. Se lahko tudi tan zglašiš, če kaj takega nücaš. V Lublani, pje, dosti boljše gre kšeft kak tñ. Mate tan dosti več lüdi, ki radi ob dugen cajti živijo, ali pa si z mojin prpmočkön kratke cajte delajo, kak pa jih je tñ. Pa ne rečen, ki tñ kšeft nebi glih tak dobro šo. Pret, dočik bla je oblast tñ, te mi je ali precik boljše šlo, zaj pa tisti vekši tal v Lublani pr mojih podržncah küpvlejo. V Marprogi zaj zvekšega samo še na magistrat lahko kaj odan.

Samo poslušaj, kak moj prpmoček dobro preme. Zaj, kaj man jaz dve leti tñ svoj štacün, majo samo z mojin dugin cajton na magistrati teko dela, ki so čista pozabli na püvaje kopališa na Felberoven otoku. Enih dvajsti planov že majo, pa jin je nibjeden ne po voli. Gda sn jaz pred dvema letoma prvokrat o cajtngah bro, ki do toto kopališe püvati, te sn sklena, ki nemo šo pred v vodo, dočik nedo toga spüvati, pa sn zaj že pre-

Poznate te šale?

Mamica, če mi kdó kaj podari in mu rečem »hvala«, je to vljudno?

Da, otrok moj.

In če govorim s polnimi usti, to ni lepo kajne mamica?

Ne, ljubček.

No mamica, če mu pa rečem s polnimi usti »hvala«, kaj je potem to, »vljudno« ali »ne lepo«?

Gospod Muhič je imel kaj čudnega kužka. Imel je rep — namreč kuža — kot rajska ptica. Lahko bi rekli, da je bilo pol psa in pol repa. Prijatelji so mu svetovali, naj pusti psička kupirati. Res se je odpravil gospod Muhič s kužkom k živinozdravniku. Mlad asistent mu je odvzel pacienta in se čez nekaj časa vrnil z vprašanjem: »Gospod mojster vas vpraša, kaj hočete nazaj: psa ali rep?«

»Torej bomo vzeli tega, in boste gotovo tako prijazni, da boste mojemu možu razložili, kako se tak aparat uporablja.«

»Fantič, glej, da se spraviš proč!«
»Ja, neoboroženemu to že lahko rečeš.«

sneto črni. Pa zaj še nega viditi, ki bi menlo toto kopališe hitro fertik biti, da so se gospodi z magistrata hodili ovi teden nekan v Nemčijo kopat. Mo vnda jaz tudi moga pret iti še kan inda v vodo, da še do prej zaj pret še spelali kanalizacijo Marproga, te potl, če bo kaj s kopališom. Najbole kšajt bi tak bilo, ki bi napelali Dravo kan gor na Kalvarijo. Tan med tistimi sedmimi hrasti bi blo zlo fajn kopališe. Tisti stari avstrijski spomenik pa bi tak lahko vkraj podrl, ali pa bi ga tudi püstli, ki bi z jega lahko v vodo skakali.

Samo to je pač hujdo, ki se da na Kalvarijo samo peš priti. Te pa, če bi tan kopališe bilo, bi mestni avtobusi nebi nič zaslüžili.

Če pa od totega kraja poglednemo toto pitaje, te pa bi jaz tudi neba za Felberov otrok, da bi tñ avtobusi še glih tak malo zaslüžili. Kaj bi neblo boljše, če bi blo toto kopališe gi tangor v Fali? Samo preračüni si, pje Gustl, keko bi tñ avtobusi zaslüžili. Skoro dvajsti kilometrov je gorta, zaj pa če računima od kilometra dinar, pje, to so penezi. Pa praktiš bi blo to. Tan gor je tak ali tak že jez krez Dravo, bi neblo treba novega delati, pa vodé je tan skoz zadosti. Pje, piši ti na marproški magistrat, naj se mojega plaña premejo, da de jin dosti fale prišlo. Samo eno barako tan gi pr kraji spüvlejo za slačeje, pa de dobro. Pa račüni si, če vsaki, ker de se šo kopat plača za avto dvajsti dinarov, keko de to magistrat dnara vküp sprava.

Če pa bi, Bog nas ali vari toga, se niše nehta tak doč kopat pelati(!), te pa bi pač to bija skandal od marproške publike, ki bi nebi htela zapopadnoti take nezgrüntane dobrote, kak jin jo ravno s svojim kopališom naredi marproška občina.

Meldaj Ti samo marproškemu magistratu tot moj plan, te pa do se gvišno kaj tñ primeni totl gospodi zglašli, se me dobro poznajo, da so vsi moji odjemalci. Kak mo se z jimi pogliha, še mo ti že drügokrat pisa.

Za enok mi je zlo po voli, ki se poznama, zato še mo se gvišno kaj zglašam.

Te prav lepo pozdravljan no se Ti prporočan

Tvoj

Nacek s Prlekije,

štacünar z žajfncu no dugin cajton v Marprogi.

Dr. J. T.

Kriza v ženstvu?

Zakaj kriza? Odgovarja se: »Zato, ker žena, deklica opušta in bolj in bolj izgublja posebnosti svojega spola, tiste, ki so ravno zaradi svojega izrazito ženskega značaja bile posebno ljubke, za moškega mikavne. In drugi, ker s tem opuščanjem postaja žena kar moška, načeloma moška, in skuša biti moškemu čim bolj podobna.«

Mari to ni res? Pomislimo: dolgi lasje — prava redkost so; spletene kite — na vsej promenadi se ponaša z njima morda še eno dekle; kroj obleke — kakor moški sukniči ali telovnik; plašč in ogrtač — prav tako ga lahko moški nosi. Vse res! Toda v vsem ostale m je ženska moda prevzela moško le izjemoma, tam, kjer jo je imela že prej, v sportu. Inače pa je v ostalih delih ženska noša postala celo zelo pretirano ženska, v tem zmislu, kakor velja o njej unganka: »Kako loči žensko od moškega, ko sta vendar tako slično oblečena?«

Odgovor: »V tem, da je moška obleka dostojna, ženska pa nedostojna.«

Zakaj nedostojna? Zato, ker prav nalašč in rafinirano razkazuje žensko telo in zlasti po-očituje tiste dele, ki so se še pred kakim desetletjem skrbno prikrivali. V mislih imam seveda te preklicane ženske noge. Saj je pred še nedavnim časom »izgledalo«, kakor bi ženske sploh ne imele nog in se je tisto dolgo krilo navidezno premikalo pod vplivom nekakega avtomata. V zadnjih letih pa so postajale noge daljše in bolj dolge, nego je koristilo naziranj o njih lepoti in o potrebnosti razkazovanja. V neki nemški poskočnici pravi fant o svojem dekletu naivno: »... hat blühweisse Knie, aber g'seg'n hab' ich's nie;« kako bi se pač izrazil o dekletu fant dandanašnji, če bi namreč dekletu svoja kolena izpostavljala? Brez dvoma bi poklical razne sakramente. Pametna dekleta se tudi zavedajo, da je dopustna meja v modi kar hitro preokrajšana; skrajšanju kril se bodo vdala — saj so bila krila prej res neprijetno dolga — a dekleta prebrisana, kakor so, tudi vedo in sama vidijo, da je zares lepih nog zelo — malo... Moški so to zdaj spoznali.

Od nekdanj so ženske (prav za prav velja to tudi o moških) skrbele, da so njih posebne telesne značilnosti zbujale pozornost, z odkrivanjem, s podkrepljenjem ali pa s prikrivanjem, ki more biti prav rafinirano in zapeljiveje nego odkrivanje. Obraz (nekdanj s pajčolanom), vrat, rame, oprsje, lakti, vse to je običajno; v gotovih dobach, na pr. še ob koncu prejšnjega stoletja, boki s pasom in grudi; v drugih dobach lasje s silnimi frizurami; najlepša moda je bila morda v klasični grški in rimski dobi, ko se je uveljavljalo telo v celoti po svoji postavi. Danes pa v prvi vrsti noge; res se je istočasno poudarjalo, da se hoče uveljaviti celo telo, tako zvana »linija«, in s tem bi bil razvoj priroden in zdrav; a se je »linija« umevala, žal, posebno kot ravna linija in se je pričela strast skloniti in so iz te linije stopale brutalno kar nepokrite noge. Smo pa že preokrajšali višek tega stremljenja. Mehkost naravne ženske linije se ne sili več v trdost, krilla se merijo že na decimetre in ne le na centimetre. In lasje? Čim več jih je že in čim bolj košati so; gladko moško frizuro nosijo le še tiste, ki jim stoji taka frizura ali pa take, ki jim ne stoji sploh nobena.

Ali torej imamo v moši krizo? Ne! Takih kriz smo imeli vedno, kadar so se uvajale novosti; ko smo jih navajeni, se jim ne upiramo. V vseh časih pa odklanjamo tiste novotarije, ki kako novost pretiravajo; res pa je, da postanejo baš pretiranosti najbolj očitne, da izzivajo hud odpor ter spravljajo novost v slab glas. Tako tudi dandanes vidimo in obsojamo tiste ženske, ki sedanjo modo tirajo do nedostojnih skrajnosti; neopazne pa ostanejo pretežne množice dostojnih, umnih, učenih. Saj je žal bilo od nekdanj na svetu tako, da dobro slišimo onega, ki kriči, a preslišimo tiho, ki — molči...

Manj vidna, pa globlja je kriza, ki je v njo zašlo ženstvo, češ, da izgublja svoj pravi poklic, to je, da se odtujuje obitelji, materinstvu, gospodinjstvu in na zunaj nastopa kakor moški, posebno moški samci. V pisarnah, uradih, pri blagajnah, na katedrih sedijo in delajo ženske; moški igrajo nogomet, ženske roket; v plezanju, smučanju, plavanju, streljanju, jahanju tekmujejo ženske z moškimi, takisto v sviranju na godih in klavir; ženske vidijo pri čaši v restavraciji; pri oknu v kavarni pijejo kavo in pušijo cigarete, same samcate, brez svojega moža. Občinstvo pa hodi mimo in

jih kara: »Mari bi ta moška ženska skrbela za dom in ognjišče, se posvetila otrokom in možu, svirala na šivalni stroj in godla s kuhaličo, nego da opravlja moške posle in odriva moše od zaslužke!« Kdor tako pravi, najprej ne pomisli, da se ženske niso iz lastnega nagiba spuščale v moške posle in navade, ampak radi krutih zahtev življenja; drugič pa težkoda sluti, da ženska pri vsem tem poslu in kljub morebitni nekaki buršikoznosti, ki jo kaže, vendar ni v resnici zadovoljna, naj se še tako vestno posveti svojemu »moškemu« poklicu in moškemu načinu življenja. Če ji je le kolikšak dana možnost, se vendar povrača vsaj v prostih urah k udejstvovanju, ki ji je prirojeno kot ženski. Tudi nikar ne pozabimo in takim poklicnim ženskam priznajo, da njih veliko število opravlja dvojni posel: najprej služba v uradu, v uredništvu, potem neizogibno domače delo. Koliko je takih požrtvovalnih »marljivih«, na obe strani sposobnih žensk! Seveda: teh občinstvo ne vidi in po njih ženstva ne sodi. Te pa zares morajo biti zgled moškimi, ki po službi tako radi le počivajo, posedevajo, igrajo. Tuke dvojno delavne ženske pa bi tudi naj bile vzor za one, ki opravljajo le službo; vendar, kdo ve, ali nemara tudi te hrepenijo po možnosti pristnih ženskih poslov, a jih ne morejo ali ne znajo si odpreti... Najhitrejša rešitev bi bila zakon, kakor je bil zakon nekdanj žensko preskrbovališče.

S tem pa smo se dotaknili resnične krize v ženstvu, ki pa je ni ono zakrivilo. Kriza za ženstvo so socialne razmere, ki so otežile, mnogokrat onemogočile tisto lepo idilično rodbinsko življenje srednjemu stanu, najštevilnejšemu in najbolj vidnemu; drago ali nobeno stanovanje, obča draginja, slabe plače hudo ovirajo sklepanje zakonov in številnost porodice v obitelji, kjer bi soproga bila le mati in gospodinja. Žena-soproga gre zdaj, če more, za lastnim zaslužkom; tako se povečajo rodbinski dohodki, za soprogo pa nastopa dvojno breme — kaj čuda, da ona, če ni izredno odporna, odjenjuje na eno plat.

Ta, socialna, kriza se še intenzivno razvija; kako se bo končno rešila, še ni razvidno. Kot dosleden optimist pa sem prepričan, da bo ženstvo po tistem zdravem čutu, skoraj instinktu, ki ga tiče in pred moškimi odkljuje, našlo dober izhod, odgovarjajoč i novim razmeram i naravnim ženskim posebnostim. Naivno pa bi bilo, če bi načelni konservativci pričakovali, da se bo vse ženstvo v vsem svojem udejstvovanju enostavno povrnilo k življenjskemu načinu prejšnjih desetletij. To je nemogoče; kjer je prejšnji način še mogel ostati, tam se bo nadaljeval naprej; kjer zahtevajo nove prilike novih oblik, tam se bodo uvedle. Človeštvo pa bo postalo ženski pravičeno; ako ona vrši isto delo kakor moški, imej tudi iste pravice in enako ceno; v službi se presojajo samo kot oseba, ne kot ženska, in v rodbini naj se ne čuti do dečki vzvišeni nad deklice.

Prav tako pa tudi ni dvoma, da bo ženski kot taki od strani moških vsikdar po narodi priznana privlačnost, ki bo do konca sveta vezala oba spola; se razume, če ženska nalašč ne ubija svoje ženske prirode. In na to privlačnost je brez vsega vpliva slučajna zunanja forma, moda, ali v čemer se že kaže ženska. — Jakopič pravi v »Samorodnosti« (str. 15): »In gibčna in brhka so še vedno krakovska dekleta; samo včasih so bila spodrenkana, danes pa jim tega ni več treba; in slavnike so imela na glavah, slavnike pravim — kakor marele široke... Mja! pa časi se menjajo in ljudje prihajajo in odhajajo in pridejo drugi na vrsto in vnesejo nove misli in nove šege ter pospravijo s staro šaro. No, naposled pa se pričinja iznova stara pesem...« In besede zaključiti Jakopič elegično, kakor se spodobi k šestdesetletnici. A Saljapin svetovne slave, ki je gostoval v Belgradu, trdi o ženskah: »Videl sem, da ženske povsod s seboj donesajo nekaj praznik v življenju. Kadar ste z njimi, se vam vse zdi lepše in čistejše.« In Saljapin pozna svet in pozna ženske.

So pa moški izrekli tekom tisočletij o ženskah tudi vse drugačne sodbe; odlični slovenski pisatelj jim je pri neki priliki zagodrnjal: »Včasih človek res ne razume, zakaj je Bog vas ženske ustvaril v človeški podobli.« Nasproti temu ugotavljamo: ženske so pač takšne, kakršne hočejo moški imeti in priznati; če je torej stanje ženstva po notranji in zunanji ceni kritično, bi morali sklepati, da je pri — moških nastala kriza. O moški krizi pa naj se izjavijo — ženske.

Modne novosti

Kako oblečem otroka

To je vprašanje, ki posebno mlade mame silno zanima. Da mora biti otroška obleka ljubka, dražestna, se ob sebi razume. — Biti pa mora tudi pametna, praktična. Lepo in koristno bomo pri otroški obleki najlažje združili in vselej dosegli le z enostavnostjo, priprostopostjo. Zlasti v poletni dobi moremo z najenostavnejšimi sredstvi doseči najlepše uspehe. Držati se moramo le par enostavnih pravil: otroška obleka mora biti ukrojena tako, da se otrok v njej neovirano giblje, da prihaja čim večja površina njegovega telesa — ne da bi se pri tem pozabljalo na spoštovanje do sramežljivosti — v neposreden stik z zrakom in solncem, da se da obleka lepo prati ter otroku ni treba biti sužen obleke, in slednjič mora biti barva otroške obleke živa, vesela. Seveda je treba delati razliko med obleko, ki jo nosi otrok samo doma, pri igranju, in obleko za šolo in slovesne prilike. V vseh slučajih pa je enostavnost edino pravilo, ki vodi do pravega uspeha.

Nasha slika podaja nekaj ljubkih vzorcev za otroške poletne obleke. Tu je predvsem predpasnik za igranje na vrtu ali pa v sobi (srednji vzorec). Zapet je zadaj, nosijo ga naramnice, ki se na hrblju križajo. Seveda mora imeti velik žep, ki se mu našita ali vezena slika izvrstno poda. Pod predpasnikom nosijo dečki kratke platnene hlače in svetlo srajco z ovratnico iz enakega blaga.

Za šolo zadostujejo za dečke ob toplem vremenu kratke hlače s pasom in barvasta srajca z majhno ovratnico v obliki metulja (predzadnji vzorec).

Za izprehod nosijo deklice enostavne pralne obleke z nabranimi krili in kratkimi rokavčki (drugi vzorec), okrašene s čvrsto pristojevo vezinjo; dečkom pa zelo ugaša mornarska obleka z dolgimi, spodaj zelo ši rokimi hlačami (prvi vzorec).

Rožasti etamin je za enostavne obleke brez rokavčkov zelo hvaležen material; učinkuje dražestno, a obenem se da dobro čistiti (zadnji vzorec).

Klobuki iz nebeljenega platna

so zadnja novost velikih ateljejev. Priprostopost, a obenem eleganca in mnogostranska uporabnost tega materiala dajeta te vrste klobukom poseben čar in ni nobenega dvoma, da se bodo zelo nosili. Ob sebi se razume, da na tak klobuk ne spadajo preobili okraske. Ozek trak iz enakega blaga in resice ob robu (v ta namen se iz platna izpulijo niti) popolnoma zadostuje (prvi vzorec). Lahko pa se seveda tudi vzame kak drug trak in posamezen cvet. Izredno odlično učinkujejo aplikacije, ki se z vezanjem pritrdijo na platno, kar učinek še ojači (drugi vzorec).

Nosilni trakovi pri sportnih oblekah

Za sport in izlete je vedno treba vzeti s seboj vrhno jopo. Da je ni treba nositi v rokav, se prišijejo vanjo nosilni trakovi iz enakega blaga, kakor je podloga. S pomočjo teh trakov nosimo jopo na hrblju, ne da bi imeli z njo kake nepravilnosti.

JUGOSLOV. ELEKTRIČNA D. D.
BROWN BOVERI
PODRUŽNICA LJUBLJANA

Izvršuje električne naprave ter
vsa v to stroko spadajoča
popravlila

Popolnoma varno naložite svoj denar v

Vzajemni posojilnici

v Ljubljani, r. z. z. o. z.

na Miklošičevi cesti poleg hotela »Union«.

Hranilne vloge se obrestujejo

na najugodnejše.

Rentni davek od obresti hranilnih vlog, kateri znaša circa pol odstotka obresti, se ne odtegne vlagateljem. Varnost nudijo lastna palača, nadpolovica delnic hotela »Uniona«, hiše in zemljišča. Kredi i v tekočem računu. Posojila proti poroštvo, vknjižbi na posestva itd. Denar se naloži lahko tudi po poštinih položnicah.

POZOR, LOVCI!

Popravlila orožja najceneje pri novootvorjeni
puškarski tvrdki

Albin Šifrer,

Ljubljana, Gosposvetska cesta 12, zraven
stavrarije Novi svet. Orožje, streljivo, ribarske
potrebnosti.

Modni kamgarn,
sportni ševijot,
za FINE OBLEKE.

Velika izbira,
ugodne cene.
R. M. Klavc - Pri Škodu
Ljubljana

GLASBENI INSTRUMENTI ZAHTEVAJTE BREZPARNI		GRAMOFONI		CENIK	
DIREKTNO		HARMONIKE			
TOVARNE					
v Ljubljani, Nemška, 41. lokacija, skladnja, 42. pr. Trg. in Mest. ur.					
VIOLINE	od Din. 95	TAMBURE	od Din. 98	ROGNE HARMONIKE	od Din. 85
MANDOLINE	• 136	TROMBE	• 505	KROMATIKE	• 1590
GITARE	• 207	KLARINETI	• 120	GRAMOFONI	• 345

MEINEL & HEROLD, Maribor 102-B

Solidno delo! Nizke cene!

Leopold Tratnik

parar in srebrar

Ljubljana, Sv. Petra c. 25

Načrt in proračuni na zahtevo!

priporoča preč. duhovščin

izdelavo vsega cerkvenega

orodja, lestencev itd. — Re-

novacija starih predmetov,

pozlačenje, posrebrežnje itd.

— Adaptacija lestencev na

električno razsvetljavo.

Mirko Kunčič:
Ptiček z dvema kljunčkoma

39.

S čarovno pesemco:

»Hinderbender, coprnija,
rokuspokus, holadrija —
bums! —
Naj bom lev.«

Ij je bila želja na mah uglasana: postala je lev. S ponosno dvignjeno glavo je šla skozi šumo in vse, od drobnega zajčka do orjaškega slona, je trepetalo pred njo.

»Kako lepo je biti lev!« si je mislila. »Zdaj bom vsaj brez strahu po svetu potovala in Tinča in ptička z dvema kljunčkoma iskala.«

40.

Komaj pa je utegnila do kraja premisliti, kako lepo je biti lev, je v bližini nekaj počilo in svinčena kroglica je tenko zapiskala mimo njenih, to se pravi — levovih ušes.

Presenečena je Terezinka-lev kvišku pogledala in med rogovilastimi vejami nizkega borovca — mladega lovca zagledala. Pravkar je iznova nastavljal puško in pomeril...

Fr. Gubenšek:

Kotičkovega strička je hotela obiskati

Kristina je že tako velika žena, da hodi sama v šolo in iz nje. In je rekla mami, da so binkošni prav primerni prazniki, ko bi lahko šla obiskat Kotičkovega strička in mu voščila vesele binkošti. Povedala bi mu, da mu želi sto let življenja, če jih še nima.

Mamica ji kaj takega res ni mogla odreči in Kristina je šla. Iz »Slovenca« je izrezala stričkovo sliko, da bi ga precej spoznala. Na vrhu je utrgala lepo rdečo vrtnico. Prazna vendar ne more pred njega.

Počasi je stopala v tretje nadstropje Jugoslovanske tiskarne in spotoma ponavljala svoje binkoštno voščilo:

»Dober dan, Kotičkov striček! In sem zelo vesela, da sem vas spoznala in vam želim vesele binkošne praznike in veliko črešenj in jagod in vsega, kar je dobro in sladko in imam jaz rada in želim, da bi vam zrastle brada do tal in da bi nam sto let pisali pisma in in...«

In že je bila na vrhu. Previdno in rahlo je potrkala na prva vrata.

»— Nič.
Vendar je pokukala skozi duri. Iz za visoke mize je vstajala glava: čelo, očala, nos brki, ... brada brez brade.

»Niste!«
Pomolila je glavo skozi druga vrata. Na tizi ni bilo lešerbe.

»Oh jej! Tudi vi niste. Se brk nimate.«
Nekoliko potrta je šla naprej. V tretji sobi je našla dva mlada moža, ki sta kadila kot Turka. Ko je v dimu komaj zagledala kar celo stekleno steno pred sabo, se je vzveselila:

»Kaj je tam-le za tisto steno še kdo?«
»Je, je! In še prav prijazen gospod je!«

»No, kaj bi pa ti mala tu pri nas rada?«

sta se spogledala iz oči v oči s tistim prijaznim gospodom. Prijazen je že, si je Kristina govorila v srcu, Kotičkov striček pa ni. Nima ne brade, ne lešerbe na mizi, ne gosjega peresa v tintniku.

»Kotičkovega strička iščem,« je dahnila Kristina in usta so se ji nabrala v kiso, v oči se je nekam čudno bliskalo, da se je bilo bati, da se bo vsak hip vilo, »in bi mu tako iz srca rada povedala, da sem Kristina in mu želela, da bi še stokrat obhajal binkošti!« in že je skoro smrkala, ker ji je bilo hudo, da ni Kotičkovega strička.

»Ja, vidiš, pa ga ni tukaj Kotičkovega strička. Prav zdajle ga ni. Je že odšel.«

Ta Kotičkov striček, da ga ni takrat, ko pride tak imeniten obisk s prelepo rdečo vrtnico!

Mirko Kunčič:

Tinček in Binček med ljudožrci

Zalostnovesel roman dveh mladih tičkov.

1. poglavje.

Šolo na kol — zapik!

Nekoč nekje živel Tinček sta in Binček, dva zanikrnea mlada. Dve leti in pol sta klop četrtega razreda ljudske šole gulila in kakor dvoje puhlih rep bedasto in brez zanimanja v šolsko tablo bulila. Naposled zasmrdele šola jima je tako zelo, da sta jo kratkomalo obesila na kol, dejala enoglasno »zapik!« ter pobegnili od doma. Še prej pa dobro napolnila žepe sta si z dinarčki, ki sta iz skrinje jih pouzmaia ubogemu očetu mlinarčku.

2. poglavje.

V lovu za srečo opolečo.

Vse križem-kražem po deželah tujih sta se paglavca potepala, kradla kakor sraki, lagala kot cigana in bratstvo z vsemogočimi razbojniki in potepuhi sklepala. Sta včasih volje židane ocvrte piške obrabala, z obrazom kislim včasih zgolj koruzen kruh otepala — kakor je pač nanesla prilika in sreča.

3. poglavje.

Velikopolezni načrti.

Nekoč ukradla lovcu spečemu sta v gozdu samokres na strelav šest in ostro bodalo. In Tinček potepinček (ki od rojstva že imel je blagovžno to napako, da je izgovarjal črko r, ko da bi kdo z motorjem rropotal...) hrabro je predlagal:

Zdaj pa — hajd! v Afriko med ljudožrce. Usirahovala bova s samokresom jih, grdobne grde, in jih namesto človeškega mesa naučila jesti — žgance, zelje in klobase krtraj-ske. In jaz postal bom njihov krtraj-ske.

»Saj veš kako!« uprl se je odločno Binček. »Kralj bom jaz. Kaj boš ti, revše ubogo, ki samokresa niti sprožiti ne znaš.«

»Kaaaj? Jaz da ga ne znam?« razsrdil strušno se je Tinček in pogledal zaničljivo Binčka od nog do glave. »Ti, živirca, si to meni rrekel? Sem ga že znal, moj dragi sem ga že znal, ko si ti še cucelj vlekel! O, katr bodi krtraj, katr bodi, o, le bodi, le — če hočeš, da še žube v mlaki bodo ti rrežale se:

»Lej ga, lej ga, kvak kvakom.
krtraj, krtraj — tak kujon!«

»Mejdun,« je v Binčku kri zavrela. »mejdun, boš ti iz mene norčeval se, uboga reva?« Razkačen — hop! — se je zakadil v Tinčka, in sta začela ravsat in kavsati se ko dva mlada petelinčka.

Ko z združenimi močmi dovolj si priborila častnih sta odklikovaj: marog in bunk in prask, pobotala sta se na jako pameten način: udaril Tinček je navdihujen se ob čelo in modro kakor Salamon izrekel živo to resnico:

»Ali sva tepca! Saj ni nikferr zapisano, da krtraj bi moral biti samo eden. Nego: krtraj bom jaz, krtraj boš ti, krtraj bova oba — živijo!«

4. poglavje.

»Slepa« polnika na parniku.

Ne bom vam pravil, dragi moji, na kakšen zviti način na velik parnik sta se vtihotapila in kako po morju sta neskončnem se vozila, potepuha mlada. Naj zadostuje, če povem vam, da neopazeno in srečno izmuznila sta se na suho, ko parnik je za par minut pristal ob zapuščenem obrežju Afrike.

Ze se je večerilo. Junaka naša enoglasno sta zato sklenila, da pojdetja za sledom ljudo-

žrcev in jih premagata v krvavi bitki, ko zarja novega se dne rodi. Brezskrbno legla sta pod tiho palmovo drevo in brez molitve in brez križa v sen zatislila oči. (Nad njima se zato ves bled in žalosten je angel varuh sklonil in vso noč točil bridke, bridke solze...)

5. poglavje.

»Zdaj sva pa v lepi kašil.«

V preglušajoč vriš in ropot sta pobiča se zjutraj prebudila. Prestrašena na noge sta planila, oči, vse motne še od spanja, vrgla topoumno naokoli, in v črni ropot zasršli proti nebu so jima lasje — — —

Divjakov napol nagih nepregledna truma, poskakovala v blaznem plesu je okoli njiju, vihtela zmagovalno sulice po zraku, zlohotno bliskala z očmi, se jima odurno pačila v obraz, razbijala neusmiljeno po bobnih in v svoji čudni govorici venomer tulila vmes svoj divji bojni spev:

»Hej, haj, bababu —
Marabù, o, Marabù!
Hej, haj, hejlalaj —
barabin in barabaj!«

»Zdaj sva pa v lepi kašil!« prepaden zajecjal je Binček in tresel v hlačah ves se — kakor Tinček.

»Pa z barrabo naju zmerjajo,« zavekal je obupno Tinček. »Meni pravijo barrabin, tebi barrabaj... Ojej, ojej, kaj bo iz naju zdaj!«

»O Marija,« je spreletelo Binčka vroče po telesu, »o Marija, če naju spečejo na ražnju in požro...?«

V kočljivi tej predsmrtni stiski spomnil Tinček se je samokresa — in bil na mah je spet ves hraber. Brž brž je segel v žep, brž brž naperil cev morilnega orodja v tolpo ljudožrsko, brž, brž pritisnil na petelina in... »Pkl!« je reklo in nič drugega. Samokres se ni bil sprožil. Kako bi tudi mogel se sprožiti samokres, ovbe, kako, ko ni nabasan bil? Imela samokres sta pobiča s seboj — nabojev ne...

»Nobena stvar na svetu zdaj ne morre naju več rrešiti,« pobito je zategnil Tinček in prav tak klaverno povetil glavo k tlom kot Binček.

6. poglavje.

Glavar ljudožrcev Rompompomtidralalom.

Ko ljudožrci so do sitega se naplesali in nakričali, odvedli so nesrečna jetnika s seboj v pragozd, strahote poln. Naravnost pred glavarja so ju gnali.

Glavar divjakov Rompompomtidralalom — kosmat, zavajen dedec z volčjimi očmi, žrel podobnimi usti, ogromnimi čeljusti in nabrušenimi zobmi — sedel mogočno je na trhljem storu (ki bil najbrž njegov prestol je) in škilil krvoločno v božji svet.

Povesili divjaki so spoštljivo sulice pred njim, slovesno dve minuti jezik za zobmi držali, a koj nato spet kot obsedeni vsevprek zacopotali, zakričali:

»Hej, haj, bababu —
Marabù, o, Marabù!
Haj, haj, hejlalaj —
barabin in barabaj!«

Glavar divjakov Rompompomtidralalom z očmi premeril in pretipal strokovnjaško kot mesar telčka je pobiča od nog do glave.

»Haj,« pokimal potlej zadovoljno je z glavó, po tolstem se trebuhu blaženo potrepiljal, z jezikom hlastno zamokal, »haj — barabaj!« (Po naše bi se temu menda reklo: Bravo! Dober tek!)

Tinček si ta vzklik razlagal je po svoje. »Tudi ta že ve,« je Binčku zalostno dejal, »tudi ta že ve, da sva barrabi...« in ga postalo skoraj sram je pred divjaki.

»Oh, Tinček, meni se vse močno zdi,« zakril si Binček v studu je oči, »da ta grdavič že premisljuje, kako požrl bi naju: pečena ali kar surova...« In je bridko predse pljunil: »Oh, kar poglej, kako z očmi naju požira... Fej! Le zakaj sva šla od doma, le zakaj, ojej...«

7. poglavje.

Ljudožrci brusijo nože...

Na mig glavarja Rompompomtidralalama planila — hopla! — dva orjaška ljudožrca sta iz tolpe, zgrabila z besnim krikom »bububu!« uboga pobiča za rame in ju s sirovo silo odgnala h kolu bližnjemu.

»Ovbe, ovbe!« sta s pretresljivim glasom zajecjala Tinček in Binček in z rokami obupno opletala okoli sebe. Zaman. Divjaka sta ostala neizprosna. Brezsrčno sta ju h kolu privežala in skodražljivo njuni smrtni stiski se režala.

Na drug migljaj glavarja Rompompomtidralalama, je del drhali ljudožrske na mah uvrstil v gost se kolobar in naperil gozd pretečih sulic proti prsom bednih žrtev. Drugi del drhali ljudožrske zmagovalno je zaplesal okrog kola, tretji del po bobnih nečloveško tolči je začel, četrti del vmes tulil, žvižgal, vriskal je in pel, peti del je nože bridke brusiti začel — žvenk-žvenk... To vam je bil peklenški trušč in evenk!

Grozotnim mukam iz oči v oči naproti gledati sta morala fantiča. Kar ledenela jima po žilah, bledica smrtna lila po obrazu, srce zastajalo v tesnobnem pričakovanju: Kako dolgo še, kako dolgo še...?

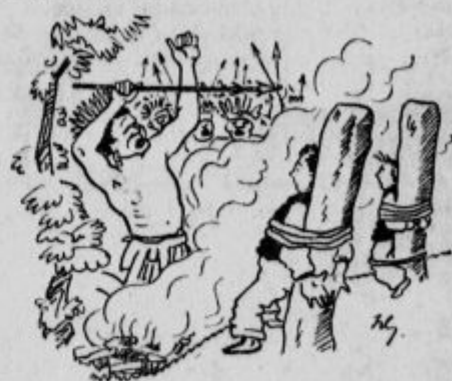
»Zdaj pa inava krtraj!« s pojemajočim glasom Tinček zajecjal je. — O, kako zdaj pobič se kesal je, da krenil je na krivo pot...

V tej uri smrtne groze in obupa nesrečnika oba sta spomnila se spet Boga: moliti k Njemu sta začela verno in presrečno, kot že dolgo, dolgo ne...

8. poglavje.

Čudovit slučaj.

Ze je mogočni Rompompomtidralalom dal znamenje divjakom gladnim, naj začno s pojedino krvavo, ko zdajci nekaj čudovitega poseglo vmes je in vse prekrizalo namene krvoločne ljudožrcev:

Bums! nekaj v zraku je zamolklo kakor strel iz puške počilo, nad tolpo ljudožrsko se pošastno bočilo, se nižalo in bližalo z rohnenjem vse glasnejšim, spustilo slednjic zmagovalno se na zemljo in — — —

Halo, glavice brihne! Pokažite, kaj znate, ter izluhtajte pravičen konec tej strahotni zgodbi. Oni, ki bodo najbolj točno pogodili, kaj se je nato zgodilo, pridejo v poštev za lepo nagrado. Rešitve pošljite najkasneje do petka, 13. t. m., na naslov: Kotičkov striček, uredništvo »Slovenca« v Ljubljani.

Birmančkom

Eden najlepših dni v življenju našem je dan, ko gremo k sveti birmi. Neizbrisni ostanejo spomini na ta dan v naših dušah skozi vse življenje. Z zlato lučjo nam ožarjajo starost, do hladnega groba nam tiho govorijo, kako čudno lepa je mladost — z lilijo nedolžnosti v srcu in z zarjo neskaljene sreče v obeh.

Res lepe, prelepe urice doživljajo birmanci na binkoštni praznik. Slovesni obredi svete birme, navzočnost svetolasega starčka škofa v lesketajočem se oblaku, procesija, zvonovi, beli venčki, petje — o, vsem je tako sveelo in praznično pri srcu... In potem kotija, avtomobil, vlak — v vselem diru skozi mesto, vas... Hej, če to ni imenitno, kaj pa je? In potem darovi: nova obleka, zlata ura, medeno srce, kolački, mošnjček s cingljajočimi dinarčki in še to in ono... Sam Bog ve, kako dobri, kako radodarni so ta dan botrčki. Kar sami se pomladijo ob čisti sreči mladih src. Oj, saj se pa tudi še kar predobro spominjajo, kako so v davnih letih sami blagovali radodarnost svojih botrkov...

Birmančki! Opisite mi, opišite, kako vam je kaj pri srcu danes, opišite, kako preživljate z botrčki ta imenitni praznik, opišite, da se še jaz, Kotičkov striček, malo ob spominih pomladim... Najboljše sestavke bom objavil v svojem kotičku — to ni majhna čast za vas, prinojdevet. Tudi primerna nagrada za spis, ki bo med najboljšimi najboljši, ne bo izostala. Opozoriti pa vas moram že zdaj na neko sila važno reč. Veste, imam čarodejno ogledalce. Če to ogledalce približam pisnu kogarkoli, mi koj z nezmolljivo natančnostjo pove, kdo je pisal in sestavil vsebino pisma. Preizkusil bom poslej s čarodejnim ogledalcem vsa Vaša pisma in vrgel vse one, o katerih se bom prepričal, da jih niste pisali sami, nego vam je njih vsebino narekovala mama, očka, teta, striček ali brat — kratkomalo v koš. Sem vam že svoj čas povedal: S parjim perjem se je dčila sraka-spaka, vi pa se postavite s tem, kar znate in zmorete sami. Kajne, da imam prav?

Torej na svidenje in lepo pozdravljeni!

Kotičkov striček.

Rešitev ugank

1. Kaj je opoldne najkrajše, zjutraj in zvečer pa najdalše? — (Senca.)

2. Kdo je, ki na stehi sedi in kadi — in ne potrebuje zato ne pipe ne tobaka? — (Dimnik.)

3. Skoz zaprto okno se prikrade v hiše in ne razbije nobene šipe — kdo je to? — (Svetloba.)

4. Stirje fantje so igrali vso noč, in ko so nehali, so vsi stirje dobili. Kako je to mogoče? — (Fantje so bili godei in so dobili plačilo.)

5. Korenjak Bums in korenjak Cof sta se nemilo obdelavala s pestmi. Ko je slednjic Bums svojega nasprotnika Cofa s strahovitim sunkom podrl na tla, ni bil zato nič kaznovan, nego je dobil zato še velikansko nagrado. Kaj sta bila tadva korenjaka po poklicu? — (Rokoborca.)

6. Kaj je na svetu slajše od najslajšega? — (Nič.)

*

Vse uganke so pravilno rešili: Alojz Perme, Joško Gale, Franc Pintarič, Marica Vodusek, Ivan Kladenski, France Modrinjak in Joško Horvat.

(Ostali reševalci ugank so bili mnenja, da je slajše od najslajšega — materina ljušten. Neka punčka pa je 4. uganko takole rešila: »Fantje so bili kvartopirci. Med igranjem so se skregali in drug drugega nabunkali. Tako so vsi stirje dobili — po grbi...«)

Izšrebana sta bila za nagrado:

1. Joško Horvat, učenec III. razreda pri Šmarjeti ob Pesnici v Slov. goricah. Dobi mapo pisemskega papirja in lepo sliko.

2. Marica Vodusek, učenka 7. razreda pri Devici Mariji v Polju. Dobi ličen molitvenik.

V naravo! Pri nedeljskih ranih sv. mašah v ljubljanski stolnici je sedaj skoraj toliko ljudi kakor drugače pri zadnji ob pol 12. To so sami pridni planinci, ki vstanejo uro prej, da opravijo svojo krščansko nedeljsko dolžnost in potem tem veseleje pohite v gore.

Potovanje na luno leta 2050

Okrog leta 2050 bodo prebivalci zemlje lahko potovali na luno in se s svojim stanovanjem na zemlji telefonično zvezali s pomočjo svetlobnega žarka. Raketna ladja jih bo s hitrostjo 50.000 milj na uro nesla na luno, pa že davno prej, najbrž že leta 1950, bo pač možna hitrost 1000 milj na uro.

To je napovedal dr. John Q. Stewart, profesor astronomije, fizike na univerzi Princeton in soizdajatelj ene najbolj znanih astronomičnih knjig. Pred Zavodom za znanost in umetnost v Brooklynu je profesor dalje izjavil:

Hitrost raketne ladje bo najbrž znašala 25.000 milj na uro. To je hitrost, s katero bi se moral, vpoštevajoč zračni odpor, izstreliti navzgor projektil, da pride do neomejene višine. Če si predočimo, kako se je hitrost

proizvajati zadosti velike množine takega materiala.

Druga možnost bi bila oskrbovanje raketne ladje z energijo po brezžični poti, vendar pa profesor Stewart pričakuje od bodočnosti, da bo odkrila gorivo, ki bo nad vse pričakovane učinkovite.

Astrofiziki, ki študirajo vir energije solnca in zvezd, razmišljajo o možnosti še učinkovitejšega procesa — popolno pretvoritev materije v energijo. Ta proces bi pač dosegel 1.300.000 kilovatnih let energije na funt — to je desetstotomilijonkrat več, kakor jo proizvajata oglje in kisik. Tako pretvarjanje materije se mogoče vrši v globočinah solnca in proizvaja ogromno energijo, katero solnce že toliko in toliko tisoč let izžareva.

Čudoviti praktični rezultati bodo sledili, če bodo tehniki mogli to lastno energijo materije kdaj osvoboditi. Korec morske vode bi zadosloval za pogon strojev trgovskega brodoma vsega sveta delj kakor mesec dni. Lastna energija kepe snega bi sto let kurila veliko hišo. Lastna energija lepenke malega železniškega voznega listka bi težek osebni vlak večkrat zapeljala okrog sveta.

Pri opisu vozila za tak polet, je profesor Stewart prosil svoje poslušalce, naj si predstavljajo ladjo, ki je zgrajena v obliki velike kovinske krogle — recimo 35 m v premeru s celotno začetno maso 70.000 met. ton. Dvanajst ali več na različnih mestih simetrično razporejenih topov moli nekoliko ven nad okroglo površino trupa. Če izstrelimo en top, požene reakcija ladjo v nasprotno smer. Material bi se izstreljeval s hitrostjo 300 km na sekundo. Za vožnjo do lune in nazaj bi morala ladja vzeti s seboj 28.000 ton snovi, ki bi jo izstreljevali iz topov. Material bi bil lahko n. pr. svinec, ki bi ga izstreljevali v obliki prahu.

Ladja bi morala biti popolnoma neprodušna in opremljena s kurilnimi in hladilnimi pripravami. Imeti bi morala vse, kar je potrebno za vsakdanje življenje, včevši zrak in vodo, za dva meseca vožnje. Posadka bi morala šteti 60 moških, z ladjo bi se lahko peljalo kakih 12 učenjakov.

Ker se bo razvila silna moč, bi se moral start vršiti v kaki puščavi... Sinek izstrelka nazaj bi napravil na tleh ogromno jamo. Startati bi se moralo približno pol ure pred polnočjo in tri dni pred mlajem. Ladja bi se peljala proti solncu. V prvih šestih minutah bi se mogoče dvignila 20 km in bi s hitrostjo nad 300 km na uro zapustila zračno plast zemlje.

Ko bi prileteli na mesec, bi po mnenju profesorja Stewarta lahko napravili telefonsko zvezo z zemljo s pomočjo svetlobnega žarka. Povratek ladje bi se vršil po isti poti, samo da ne bo treba tako velikega pogona, ker je privlačnost zemlje večja. Pristati bodo morali zelo previdno, zakaj če bi se ladja prehitro spustila nad kakim mestom in bi morala izstreliti rakete, da bi se zmanjšala brzina, bi bilo to usodepolno za prebivalstvo.

Zatiranje detomorilstva na Kitajskem

V Šansi na severnem Kitajskem je detomorilstvo in sicer majhnih deklic tako v razvadi, da so bila do danes vsa sredstva, ki naj bi opravila to zlo, brezuspešna. Po zadnji cenitvi se je ugotovilo, da pridejo v tej pokrajini na deset moških samo 4 ženske, torej je razmerje znatno pod normalo. To vse izhaja od nečuvne navade, ko matere moré svoje majhne hčerke. Večinoma se to dogaja v času rojstva. Če n. pr. ženska trikrat rodi in so bili vsakokrat otroci ženskega spola, je tretja hčerka neusmiljeno obsojena na smrt. Prefekt te province, obsojajoč tako početje, si je zamislil sistem nagrad in odlikovanj, kar naj bi učinkovalo proti krutemu stremljenju.

Nagrade, ki so različne in ki jih napoveduje uprava province, so sledeče: 1. Denarne nagrade, častni vpisi. Oficijsko določilo za čestitanje družinam od strani provincialne uprave in njenih avtoritet. 2. Če pa je družina res zelo siromašna, obveščajo o tem uradniki tamošnjega distrikta svojega prefekta, ki potem določi podpore za kritje prehranjevalnih stroškov. — 3. Vse družine, ki zrede in vzgoje tri svoje deklice prav do doraslosti, dobe zagotovilo in izpričevalo o javni pohvali. Vsi uradniki, ki pomagajo z darovi, ali ki priporočijo svojemu prefektu vsaj pet takih družin, so odlikovani. Uradniki pa, ki podpirajo devet ali pa še več takih družin in ki jih priporočijo svojemu prefektu, prejmejo za to posebno nagrado. Koncem leta morajo podprefekti predložiti prefektu ali pa posrednim predstojnikom poročila, v katerih morejo istočasno prositi za nagrade onim bogatim družinam, ki so prispevale v za to posebej določeni fond, ali pa za vzdrževanje sirotišnic.

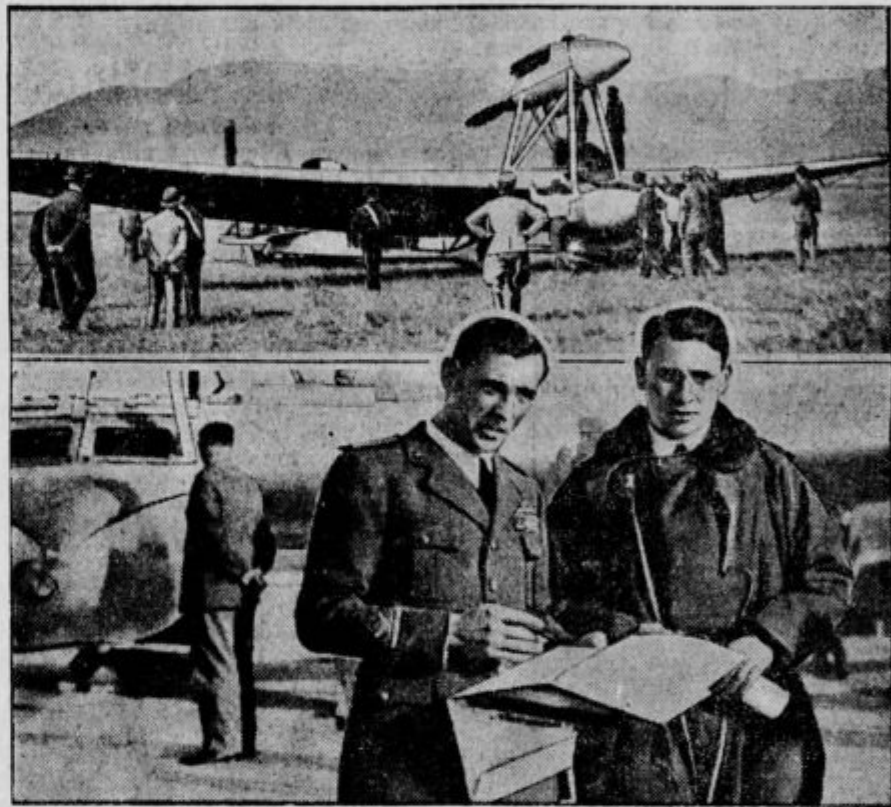
Vsi ti uradniki prefekture morejo porabiti svoja uradna pota za to, da seznanijo in opogumijo prebivalce s temi nagradami in ukrepi in da opogumijo prebivalce, ki naj zatro, nečuvno pokončevanje majhnih hčera.

Thomas, dosednji angleški minister za pobijanje brezposelnosti, in njegov naslednik, rudar Hartshorn. Thomas je prevzel sedaj ministrstvo za dominjone.

čanje znoja in s tem znova povzročajo žejo. V mrzlih dneh pa je zavzivanje tople juhe še posebej priporočljivo. Oživlja in greje bolj kakor katerakoli druga topla pijača, ki služi za okrepitev v mokrem in hladnem vremenu.

Naj bo torej goveja, perutninska, zelenjadna ali katerakoli druga juha, vsaka je važen sestavni del prehrane. Važna pa je juha tudi pri prehrani otrok in bolnikov. Posebno hranilne so zdrobove in sluznate juhe, zato jih zdravniki po pravici predpisujejo za otroke in bolnike. Je skoroda neverjetno, kako zdravilno učinkuje juha na neredno delujoč želodec ali čreva. Iz vseh navedenih razlogov si današnje kuhinje ne moremo misliti brez juhe.

Letalo Savoia-Marchetti (zgoraj) in pilota Maddalena in Ceconi, ki sta dosegla dva nova svetovna rekorda.

Jajca koš vstopnina

V maloazijski vasi Menemen pobirajo v kinu vstopnino »v naravi« — po tri jajca za osebo. To je za prebivalce zelo cenena šala, lastnik kina pa najbrže pri tem tudi dobro izhaja, saj so jajca v Turčiji važno izvozno blago.

Nekaj o juhi

S stališča znanosti o prehrani juha ni toliko velika pomena radi svoje hranivosti, ampak radi tega, ker je prva jed obeda. Obed z juho znatno bolj nasiti, kakor pa obed brez juhe. Zgodi se celo, posebno v vročem letnem času, da sedemo k mizi pravzaprav brez apetita in jemo samo zato, da napolnimo prazni želodec. Prva je juha in prva žlica se vzame skoroda z odporom. Po drugi in tretji žlici šele dobimo pravi okus in v hipu je krožnik prazen. Star pregovor pravi, da šele med jedjo dobimo apetit. Ko je torej juha pri kraju, použijemo tudi druga jedila z dobrim tekom. Ker juha dovaja telesu hrano na prijazno način in vzbuja tek, je dvojne važnosti, pričeti kosilo z juho.

Premnogokrat se zdravju na škodo zanjajo prednosti zavzivanja tople juhe. V mnogih gospodinjstvih je običajna sploh samo mrzla večerja. Ogrevajoča jedila telesu gotovo bolj prija in je zopet juha na prvem mestu. To pa radi tega, ker juha ne preobremenjuje želodca, nego še pospešuje dobro prebavljanje, ker z draženjem prebavilnih žlez povzroča, da se želodčni in črevesni sokovi izločajo. To naj vpoštevajo posebno oni, ki imajo navado, da se podajo takoj po večerji k počitku.

Tudi so ljudje, ki v vroči dobi odklanjajo uživanje juhe, a nimajo prav. Staro pravilo je: »Vročina se mora preganjati z vročino!« Dogano dejstvo je, da par žlic juhe prežene žejo, med tem ko mrzle pijače pospešujejo izlo-

Žalostna usoda poslanca

Na Francoskem še vedno obstoja zakon, ki določa, da osebo, ki ne plača svojega dolga, na zahtevo upnika lahko zapro, če upnik založi oskrbovalne stroške, ki znašajo mesečno 700 Din. Zapor lahko traja do šest mesecev. Prejšnji poslanec in svoječasnji vojni letalec Marc Doussand je moral v pariški ječi Sante nastopiti enomesečni zapor, ker ni mogel plačati svojega dolga.

Doussandu se je februarja 1928 v Lyonu pripetila avtomobilska nesreča, pri kateri je bil neki licejski profesor ubit, tri druge osebe pa ranjene. Sodišče je svojcem profesorja prisodilo 400.000 frankov odškodnine, ostalim trem, ki so bili ranjeni, pa skupno 150.000 frankov, tako da je imel Doussand plačati skupno 550.000 frankov. S tem je bila njegova propast zapečatena. Vendar je skušal po svojih najboljših močeh odškodovati svoje žrtve in je prodal svoje posestvo in sploh vse svoje imetje. Z izkupičkom je popolnoma odplačal svojce profesorja in deloma tudi ranjence. Eden teh je imel tirjati še 45.000 frankov in od tega ni hotel odstopiti. Doussand je sedaj brez vseh sredstev in pri najboljši volji ne more plačati te zadnje vsote. Navaden predlog njegovega upnika pri sodišču in založitev 700 dinarjev za oskrbovalne stroške za en mesec je zadoslovalo, da so Doussanda, čeprav je dokazal, da bi rad plačal, če bi le mogel, spravili v ječo. Zaenkrat za en mesec, če bo pa njegov upnik po preteku tega meseca zopet založil 700 Din za oskrbovalne stroške, bo ubogi Doussand moral sedeti še naprej.

Zaletel. Državni pravdnik: »In kar se tiče obtoženca naj povem, da sem ga do stikrat videl na krajih, kamor pošten človek ne hodi.«

Italijanski letalec Maddalena je s svojim spremljevalcem Ceconijem postavil dva nova svetovna rekorda: v trajnem poletu 67 ur 15 minut (doslej 65 ur 26 minut) in v poletu na določeni progi (doslej 8029 km, kar je Maddalena znatno prekosil).

osebnih vozil tekom zadnjih stoletij povečala, moramo priti do prepričanja, da bo zgoraj omenjena hitrost dosežena leta 2050. To je presenetljivo hitro.

Tekom zadnjega stoletja se je hitrost vozil povišala vsako leto povprečno za dva odstotka. Če bo v bodoče še hitreje rastla, kar je verjetno, bomo leta 1950 dosegli hitrost 1000 milj na uro, leta 2050 pa bomo imeli na razpolago vozila s hitrostjo 50.000 milj na uro.

Danes, tako je izvajal profesor Stewart dalje, je najboljše s katerimkoli kurivom doseženi učinek kilovatna ura na funt, ta učinek pa bo treba še močno zvišati, preden se bomo lahko vozili v svetovnem prostoru. V laboratoriju so pa v zelo majhni meri dosegli veliko učinkovitejše rezervoare energije. Eden teh je ionizirani vodik, ki bi proizvajal približno stokrat toliko energije kakor enaka množina oglja in kisika. Vendar pa doslej še ni znan način, po katerem bi mogli

Velikanske demonstracije proti trianonski pogodbi v Budimpešti o priliki desetletnice njenega podpisa (4. junija 1920).

Čitateljem „Slovenca“ za nedeljo

Karel Capek:

Atentat

Svetnik Tomza se je pravkar pripravil, da preživi zopet enega svojih prijetnih večerov. Udobno se je posadil v klubski naslonjač, na mizi je stala steklenica dobrega vina; odprl je zanimiv detektivski roman in se takoj s slastjo zatopil vanj. Tedaj sta padla zunaj dva strela in iz okna nad njegovo glavo se je vsulo razbito steklo.

Tedaj je storil, kar bi bil pač vsako drug na njegovem mestu. Počakal je trenutek, kaj neki se bo še zgodilo, potem je pa napeto premislil, kaj se je prav za prav pripetilo, in se prestrašil. Videl je namreč, da je bil nekdo ustrelil skozi okno. V vratih, ki so mu ležala nasproti, se je oddehnila trska, in pod njo je tičala krogla. Prva misel je bila, da bi stekel na cesto in zgrabil kanalo z obema rokama za ovratnik; toda če je človek že v letih in uživa nekdo dostojanstvo, potem navadno prvi nagib zamudi in se odloči za drugega. Zato je skočil gospod Tomza k telefonu in poklical policijo: »Halo! Pošljite brž koga semkaj; pravkar se je izvršil name atentat.«

»Kje?« je vprašal zaspan in ravnodušen glas.

»Pri meni,« se je razburjal Tomza, kakor da bi bila policija vsemu kriva.

»Poslal bom nekoga k vam,« je dejal zaspani glas.

Gospod svetnik je besnel od nepotrpežljivosti, zdela se mu je cela večnost, preden je nekdo prišel. V resnici je bil pa že čez dvajset minut pri njem razboriti policijski uradnik, ki je z velikim zanimanjem preiskoval razstreljeno okno. »Sedemmilimeterski kaliber,« je dejal mož in z žepnim nožem izluščil kroglo iz vrat. »Po vsej priliki stara vojaška pištola. Zlikovec je moral stati na ograji; če bi bil streljal s trotoarja, bi krogla tičala višje. To pomenja, da je meril na vas.«

»Čudno,« je dejal gospod Tomza ves bešen. »Jaz bi bil pa skoro mislil, da je hotel zadeti samo vrata.«

»Kdo je to storil?« je vprašal uradnik, ne da bi se dal motiti.

»Odpustite, da vam tega ne vem povedati; gospoda nisem bil videl in ga nisem mogel vprašati, kako se piše.«

»To je težavna reč,« je menil policijski uradnik miroljubno. »Koga sumite?«

»Sumim?! Gospod, zlikovca vendar nisem videl. In če bi bil mož tudi čaka, da bi mu skozi okno vrgl poljubček, ga v temi vseeno ne bi bil spoznal. Če bi vedel, kdo je bil, vas pač ne bi bil nadlegoval, da se potrudite semkaj, kaj pravite?«

»Da, da,« je menil pomirljivo uradnik. »Toda morda se spomnite na koga, ki bi mu bila vaša smrt dobrodošla, ali na koga, ki se je hotel maščevati. Vidite, roparski napad to ni bil, kajti ropar ne strelja, dokler ne mora. Morda imate kakšnega sovražnika.«

Tomza je osupnil. Od te strani stvari še ni bil premotril.

»Prav nič ne slutim,« je dejal obotavljaje in z enim samim pogledom zajel svoje tiho življenje državnega uradnika in starega samca. »Kdo bi me pa mogel tako preganjati? Pri moji veri, da ne vem, da bi imel le enega samega sovražnika! Maščevanje? Izključeno. Nikdar nisem imel z nikomur kakšnega spora. Cisto sam zase živim, ne zahajam nikamor, za tuje zadeve se ne brigam... Za kaj naj bi se hotel kdo nad menoj maščevati?«

Uradnik je skomignil z rameni. »Tega ne vem, gospod. Toda morda se do jutri zjutraj spomnite. — Ali se ne boste sedaj tu bali?«

»Ah, ne,« je dejal zamišljeno Tomza.

»Čudno,« je dejal pot, ko je bil zopet sam. »Zakaj, le za kaj me je hotel nekdo ustreliti? Saj sem skoraj prav puščavnik. V uradu opraviš svoje delo in nato greš domov. Saj nimam prav za prav z nikomur ničesar opraviti. Zakaj tedaj me hočejo ustreliti? Se je vpraševal z vedno večjim ogorčenjem nad toliko krivičnostjo. Počasi se je začel samemu sebi smiliti. »Človek gara kakor konj, si ničesar ne privošč, živi kakor polž v svoji hišici — in pokl pride nekdo in te hoče ustreliti. Moj Bog, koliko zlobe tiči v ljudeh. Kaj sem komu storil hudega? Zakaj me sovraži nekdo tako strašno, tako blazno?« — »Morda je bila pa pomota,« se je pomiril, sedeč na robu postelje s sezutim čevljem v rokah. »Kar gotovo je bila pomota v osebi. Človek me je imel za nekoga drugega, s katerim je hotel poravnati svoje račune! Da, prav tako bo,« je rekel in si olajšan oddihnil. »Zakaj naj bi me tudi kdo sovražil?«

Cevelj je padel gospodu svetniku iz rok. »Seveda,« se je nenadoma spomnil in bil v zadregi. »nedavno sem bil napravil veliko neumnost, ne da bi bil hotel. Govoril sem s prijateljem Roubalom, in tu mi je ušla nerodna nespodobnost. Ves svet ve, da njegova žena... Toda on jo ljubi kakor nor. In jaz, jaz bedak grem in bleknem tako neumnost. Gospod svetnik se je spomnil, kako je Roubal požiral slino in si zadržal nohte v dlani. »Bože moj, kako sem ga moral užaliti. Seveda sem skušal stvar takoj popraviti — toda kako je nesrečnik pri tem grizel ustnice. Ta me ima za kaj sovražiti,« je menil svetnik ožaloščen. »Toda on gotovo ni streljal name, to vem, a ne čudil bi se pa ne, če...«

Tomza se je poparjen zagledal v tla. »Ali pa zadnjič krojač,« se je spomnil z neprijetnim občutkom. »Petnajst let mi je bil že delal obleke, ko so mi povedali, da je težko jetičen. Seveda se človek boji nositi obleke, ki jih je delal jetičnik; tako sem si nehal pri njem naročati obleke. In zadnjič je prišel in prosil, da naj ga vendar zopet počastim s svojim zaupanjem, žena da je bolna, otroci bi morali na

Nikolaj Ljeskov:

Puščavnik in njegov lev

Utegnilo je biti približno tristo let po Kristusovem rojstvu, ko je živel na Vzhodu bogat mož, po imenu Gerasim. Imel je mnogo hiš in vrtov, nad tisoč sužnjev in suženj in veliko množino vsakovrstnih dragocenosti. Gerasim je menil, da se mu ni ničesar bati, toda tedaj je nenadoma hudo zbolel in bi bil za tem kmalu umrl. Tedaj so se obrnile njegove misli v drugo smer, kajti izprevidel je, kakor kratkotrajno je človeško življenje, ki mu prete od vseh strani boleznin in življenja ni mogoče odkupiti z nobenim bogastvom. In potemtakem bi bilo kar gotovo pametnejše, če človek že pred smrtjo razdeli svoje bogastvo, da ne bi potem, ko pride starost, nastali kakšni prepri ali pa bi se morali ljudje še celo po njegovi smrti pravdati med seboj.

Gerasim se je začel sedaj takoj posvetovati z različnimi ljudmi, kaj in kako bi ukrenil. In svetoval mu je ta tako, drugi zopet drugače, vendar ni bilo nič po Gerasimovi misli.

Slednjič je govoril o tem tudi z nekim kristjanom, in le-ta mu je svetoval:

»Najboljše storiš, ako napraviš s svojim bogastvom tako, kakor nam je velel Jezus Kristus. Podari svojim sužnjem svobodo in razdeli svoje imetje tistim, ki trpe vsled svoje siromašnine. Če to storiš, boš našel mir.«

Gerasim se je ravnal po tem nasvetu — postal je kristjan in razdelil svoje bogastvo ubogim; toda kmalu nato je moral spoznati, da je bilo poleg tistih, ki jih je obdaroval, še mnogo drugih, ki ničesar niso imeli in katerim tudi sam ničesar več dati ni mogel. Ti pa so ga obsipali z očitki, ker ni umel, svojega imetja tako razdeliti, da bi bilo za vse dovolj.

To je Gerasima grizlo. Bolelo ga je, da so ga eni grajali, dožim so se mu drugi zopet posmevali, ker je preje živel v preobilju, sedaj pa, ko je vse razdelil, sam otepa revščino ter je svoje dediče sicer oškodoval, a nikakor ni pomagal vsem revežem.

V Gerasimovi duši je nastala zaradi vsega tega velika zmeda in zdajci je sklenil, da se umakne nadaljnjemu nadlegovanju svojih dedičev ter se izseli iz goste naseljenih krajev v puščavo. Puščava pa je bila divja, noben človek ni prebival v njej, samo zveri so se potikale po njej, in po njenem pesku so lazile kače.

Tako je tedaj hodil Gerasim po vroči puščavi in seveda čutil, da je tu boljše. Kajti najsi tudi je bilo pusto in strašno, vendar ni bilo nikakih dedičev, ki bi ga grajali in preklinjali, nikogar, ki bi ga zasmehoval ali obsojal, ker je ravnal tako in ne drugače. V njegovi notranjosti je nastal mir, kajti izpolnil je Kristusovo besedo: »Razdaj vse in hodi za menoj,« in za nič več mu ni bilo treba skrbeti.

Kmalu nato je našel Gerasim pod neko skalo majhno votlino, nanosil vanjo dračja in se v njej udomačil.

Dasi je bilo sedaj Gerasimovo življenje blaženo, mirno in pokojno, je vendar veliko trpel zaradi pomanjkanja jedi in pijače. Z veliko težavo je našel tod in tam nekaj užitnih korenin; po vodo pa je moral hoditi na studenec. Studenec je ležal daleč v puščavi, in vsakokrat, ko se je Gerasim do sita napil in se vrnil do svoje koče, je njegovo suho grlo že zopet hlepelo po vodi, da, potem je hotel zopet piti, a pri tem se je vendarle bal divjih zveri, in njegove moči so vidno pojemale. V bližini vode pa ni bilo primernege mesta, kjer bi mogel najti zatočišče.

Te muke ne bom mogel več dolgo prenašati, je mislil Gerasim nekega dne, ko je bilo posebno vroče. Kajti če zlezem iz svoje votline, me bo ugonobila vročina, tu bom pa

deželo. Ti ljubi Bog, kako je bil mož blede in kako se je potil.

»Ne gre,« sem mu dejal, »z vami nisem bil zadovoljen.« »Potrudil se bom, gospod svetnik,« je ječjal in se tresel od strahu in zadrege, skoraj bi bil jokal. Odposlal sem ga seveda s tistim »bom že videl,« ki je revežem tako dobro znan. Ta človek me mora sovražiti, saj mora biti strašno, če kdo koga prosi za svoje življenje, pa ga tako ravnodušno od-slovi.«

Svetniku je bilo vedno težje pri srcu. »In mučno je bilo tudi,« se je spominjal dalje, »ko sem nedavno našega slugo v uradu opsoval. »Rjovel sem nad njim kakor nad paglavcem, in to pred ljudmi,« kakšen red je to,« sem kričal, »vi bedak, spoditi bi vas moral!« — potem sem pa akt, ki sem ga bil iskal, našel v lastnem predalu! In stari ni črnil, samo drhtel je in pomežikoval z očmi.«

Tomza ni mogel več ležati; celo odeja ga je tičala. Sedel je v postelji, in z rokami oklenil kolena in strmel v noč. Pred njim se je prikazal drug obraz.

Bledi, napihneni obraz tovariša Vankla. »Reveži! Namesto mene bi bil rad postal predstojnik urada; to bi pomenilo zanj par stotakov na leto več. Šest otrok ima in hudo ženo; ta je tako strašno suha in prepirljiva od večnega varčevanja. Opoldne poje za kosilo samo suho zemljo.«

moral brez vode umreti od žeje, in pri tem nimam ne vedra ne buče ne kakoršneke druge posode, v kateri bi mogel nositi vodo. Kaj mi je sedaj še storiti? Grem, je preudarjal Gerasim, da se na studencu zadnjič do sita napijem in tam umrjem.

Ko je Gerasim to sklenil, se je nemudoma odpravil proti studencu, medpotoma je pa zadel na sledi v pesku, kakor bi bila šla pred kratkim tod mimo karavana z osli in kame-lami... Ozrl se je okolu sebe in opazil, da je nedaleč od njega ležal velblod, ki ga je raztrgala roparska zver, blizu njega pa se je valjal še živ, toda zelo oslabljen osliček, ki je težko dihal, krčevito brcal z nožicami in premikal šobo.

Mrtvega velbloda je Gerasim pustil in se obrnil k osličku, ki je utegnil ostati živ. Saj je bila samo žeja, za katero je skoraj poginil, kajti gonjači karavane niso vedeli, kje bi našli vodo. Preden umrjem sam, hočem poizkusiti, da olajšam trpljenje te uboge živali.

Tedaj je Gerasim osličku pomagal na noge, ga opasal s svojim jermenom in ga začel napol vleči napol nesti, dokler ga ni slednjič z veliko težavo spravil do studenca. Tam si je v mrzli vodi najprej zmočil roko in nato drgnil izsušeno oslovo šobo, slednjič pa je začel s prgiščem zajemati vodo in jo po kapljah vlivati živali, da ji mrzla voda ne bi škodila.

Osliček si je zopet opomogel in se kmalu sam držal na nožicah.

Gerasimu je bilo žal, da bi žival zapustil, in tako jo je tedaj vzel s seboj in si mislil:

Skupaj z osliščkom hočem dalje prenašati muko, morda mu bo to v korist.

Tako sta šla tedaj skupaj zopet nazaj, v tem pa je bila zver ogromnega velbloda že skoraj docela požrla; nedaleč od mesta, kjer se je bil zvrnil, je ležal še velik kos njegove kože. Tedaj je šel Gerasim tja, da bi pobral kožo, ki se mu je zdela dobra, da bi z njo zajemal vodo; nenadoma je pa opazil, da je ležal za velblodom velik rumen lev z močeno grivo, ki se je presit pretegoval in z repom šibal zemljo.

Gerasim je pomislil, da je to pač njegova zadnja ura, kajti gotovo bo lev takoj skočil kvišku in raztrgal njega in oslička. Toda lev še ni dotaknil, in Gerasim je mogel velblodovo kožo, iz katere je hotel napraviti meh za vodo, vzeti in nesti domov.

Na povratku je Gerasim nabral trnjevih vej in napravil iz njih poleg svoje votline ogrado za oslička. Da bi imel ponoči hladno in mirno, si je mislil puščavnik, toda slabo je uganil.

Komaj se je bilo zunaj stemnilo, se je zdela, da je padlo z neba na votlino nekaj silnega, in zdajci se je oglasilo strašno rjovenje in vmes oslov krič.

Gerasim je pogledal ven in videl, da je strašni lev, ki ga je bil malo preje videl v puščavi, svojo sitost že premagal in prišel, da poje osla; toda to se mu ni posrečilo: lev je bil, ko se je iz dalje pognal proti osličku, prezrl ogrado in nekaj velikih trnov se mu je globoko zabodlo v bok, nakar je začel od neznošnih bolečin tuliti.

Gerasim je hitel ven in se pripravil, da živali izdere trnje. Levu je od bolečin drhtelo vse telo, žival je strašno tulila in hlatala po Gerasimovi roki. Gerasim se pa ni bal, marveč je izdrl velike trnje, šel nato po velblodovo kožo, jo naložil osličku in se odpravil po svežo vodo na studenec. Tam je zvezal kožo z jermenom, jo napolnil z vodo in se vrnil k svoji votlini. Lev se v tem ni bil ganil z mesta, ker so ga rane strašno bolele.

Gerasim je levu izpral rane in ga napojil, zajemajoč vodo s prgiščem; lev mu je s svo-

Tomza se je globoko zamislil. »Preskočil sem ga bil, ker je tako okoren delavec. Čudno se mu mora zdeti to, da zaslužim jaz, ki nimam družine, več nego on, toda kaj morem jaz za to?« Gospod svetnik si je otrl čelo, ki ga je od strahu orosil pot.

»Da, in nedavno me je neki natak ar osleparil za par kron. Pozval sem gostilničarja in ta je natak arja na mestu odpustil. »Vi tat,« je kričal nanj, »bom že poskrbel, da ne boste tako izlepa dobili drugega mesta.« In ta človek ni črnil besede in šel... Imel je tako strčeče rame pod ubornim frakom.«

Gospod svetnik ni več držal v postelji. Sedel je v naslonjač in vzel radijevo slušalo. Toda radio je bil nem, nema noč, bile so ure nočnega molka. In gospod svetnik si je podprl glavo z roko in mislil na vse ljudi, s katerimi se je kdaj srečal, na tiste čudne majhne ljudi, ki jih nikoli ni razumel in na katere se drugače nikoli ni spomnil.

Prihodnje jutro je šel na policijo. Bil je nekoliko blede in v zadregi. »Tedaj,« ga je vprašal nadzornik — »ali že imate koga na sumu?«

Gospod svetnik je odmajal z glavo. Potem je rekel z negotovim glasom: »Toliko jih je namreč, ki bi mogli biti, toliko, da... In napravlil je kretnjo, kakor da ni pomoči. Človek niti ne ve, koliko ljudi užali. Pustimo stvar v miru.«

jim vnetim jezikom lizal vodo iz rok, in Gerasim se ni bal, nad čemer se je sam čudil.

To se je ponovilo še drugi in tudi tretji dan; levu se je stanje vidno boljšalo. Četrti dan pa je videl puščavnik, ko se je z oslom odpravil k studencu, kako je lev trudoma vstal in se vlekel za njima.

Gerasim je položil levu roko na glavo, in tako so šli vsi trije skupaj: starček, lev in osliček.

Ko so prišli do studenca, je puščavnik izpral levu rano s svežo vodo, kar je leva vidno poživilo, ko se je pa nato Gerasim odpravil proti domu, mu je lev sledil za petami.

Tako je tedaj živel stari mož s svojimi živalmi.

Polagoma so buče, ki jih je bil puščavnik vsadil, dozorele, nakar jih je posušil in naredil iz njih posode, ki jih je nesel k studencu in jih tamkaj pustil, da bi bile v korist tistim, ki pridejo do studenca, pa ne vedo, v čem bi vzeli vode s seboj. Da, tako je živel Gerasim in našel hrano zase, obenem pa bil koristen tudi drugim ljudem. Toda tudi lev je našel svojo nalogo: če je Gerasim, ves oslabljen od vročine, počival, je lev čuval osla. Tako so živeli dokaj časa, in nikogar ni bilo, ki bi se bil temu življenju čudil. Nekega dne pa je čudno trojico opazila karavana in nato pripovedovala o njej po naselbinah ob cestah, in zdajci so jele od vseh strani prihajati radovedne množice: kajti vse je mikalo videti na lastne oči, kako domuje revni starček s svojim osliščkom in pa z levom, ki nikomur ne stori žalega. Čudili so se, kar se je dalo in vprašali Gerasima:

»Odkri nam, prosimo, s katero močjo delaš to? Gotovo nisi navaden človek, marveč izreden mož, da se pri tebi izpolnjuje Izaijevo čudo: saj leži lev miroljubno poleg osléta.«

Gerasim je pa odgovoril:

»Ne, najnavadnejši človek sem in pri-znam vam celo, da sem zelo aboten. Z živalmi umem živeti, z ljudmi pa se mi nikakor ni hotelo posrečiti; vsi so bili jezni name, in tako sem zapustil mesto in se izselil v puščavo.«

»S čim pa si vzbudil jezo pri ljudeh?«

»Hotel sem svoje bogastvo vsem razdeliti, da bi bili vsi srečni, namesto tega so se pa začeli vsi pripraviti med seboj.«

»Zakaj pa ga nisi pametneje razdelil?«

»To je ravno, da ljudi, ki si že od vsega početka niso enaki, ni mogoče enako osrečiti; in pri tem sem napravil napako že s tem, da sem v naprej preveč zase pograbil. Če bi si bil manj nepotrebnega na račun drugih pri-svojil, bi bil imel mnogo mirnejše življenje.«

Tedaj so ljudje zmahevali z glavami.

»He!« so menili, »starec je precej otročji, vendar je pa le čudno, da lev čuva osléta in ne misli na to, da bi oba požrl. Dajmo, ostani-mo nekaj dni tu, da vidimo, kaj bo iz tega.«

Pri puščavniku je ostalo troje mož.

Gerasim jih ni zapodil, marveč je le rekel:

»Ni prav, na ta način živeti skupaj, da trije gledajo na enega, marveč morajo vsi de-lati, ker more drugače priti do needinosti, in potem se vas bom moral bati in oditi.«

Možje so na to pristali, naslednji dan se je pa zgodila nesreča: v tem, ko so spali, je zaspal tudi lev in ni slišal, kako je mimoidoča roparska karavana vrgla oslička zanjko za vrat in ga odvlekla s seboj.

Ko so se zjutraj zbudili, so opazili: lev je spal, oslička pa ni bilo nikjer videti.

Tedaj so rekli oni trije puščavniku Gera-simu:

»Sedaj je zares tako prišlo, kakor si že davno zaslužil; zver bo vedno ostala zver; hitro vstani — tvoj lev je slednjič požrl osléta in njegove kosti zagrebel kje v pesku.«

Gerasim je zlezal iz svoje votline in videl, da imajo dozdevno oni trije prav. Tedaj se je starček razžalostil; ni jim pa ugovarjal, marveč si je naložil meh iz kameleje kože na ramo in se odpravil na pot po vodo.

Trudoma je korakal pod bremenom in videl, da mu je lev od daleč sledil; povešal je glavo in rep se mu je vlekel po tleh.

Morebiti namerava požreti tudi mene, je šinilo staremu po glavi. — Toda ali mi ni čisto vseeno, kako umrjem? Tedaj pa že raje ravnam po božjem ukazu in se ne vdam strahu.

In prišel je do studenca in se sklonil, da bi zajel vodo; ko se je pa zopet vzravnil, je opazil, da je stal lev na taistem mestu, kjer je vedno stal osel, ko je puščavnik natovarjal vodo na njegov hrbet.

Tedaj je položil Gerasim vodni meh na levov hrbet, se sam zavihtel nanj in rekel:

»Nosi, krivičnik.«

In takoj se je lev z vodo in starčkom na hrbtu napotil skozi puščavo proti domu. Kako so se pa začudili trije tuji, ko so videli na lastne oči, kako puščavnik jaše na levu. Eden od njih je ostal pri votlini, druga dva sta pa odhitela do naselbin in se vrnila z mnogimi ljudmi. Kajti vsi so hoteli videti, kako krvo-ločni lev ne nosi na svojem hrbtu samo vod-nega mehu, marveč tudi slabotnega starca.

(Dalje prih. nedeljo.)

André Poltzer:

Milijonar kot Robinson

Feliks P. Morris je ime, ki med množico še ni domače, ki ga pa poučeni izgovarjajo z enakim spoštovanjem, kakor imena Astor, Gould, Rockefeller ali Ford. Feliks P. Morris je veličina prve vrste na Wallstreet-u v New Yorku. Njegov bajni naravni nagib v finančnih stvarih prekaša samo še neverjetna sreča, ki spremlja vsa njegova poslovna podjetja; v njegovih rokah se dobesedno vse izpreminja v zlato.

Nu, pred nekaj meseci se je zgodilo, da je bankirja prevzel utrujenost. Od življenja nima ničesar več pričakovati, tako se mu je zdelo; kajti obdarovalo ga je že z vsem, kar si je vredno želeli. Celo denar služiti F. P. Morrisa ni več mikalo — bil pač ni, kakor izdaja že njegov priimek, polnokrven Američan.

To je bilo v dneh, ko so listi poročali o nemškem zdravniku, ki na daljnem, osamljenem otoku prostovoljno živi življenje novodobnega Robinsona.

Ko je F. P. Morris to bral, se je zbudila v njem romantična iskra. Pozvonil je svojemu tajniku.

»Mr. Smith, odpotujem za daljši čas. Če bi me čez leto in dan ne bilo nazaj, odredite, da se odpre moja oporoka.«

Tajnik se je molče poklonil.

Pol ure nato je vstopil milijonar v potniški urad. Voditelj ga je sprejel tako uljudno, kakor se za več nego sedemstokratnega milijonarja spodobi.

»Kakor nalašč, mr. Morris! V 14 dneh odpotuje razkošna jahta »Predsednik Lincoln« na otoke Galapagos; vožnja traja dvajset tednov. Do danes se je prijavilo 162 udeležencev. Vseskozi sama prva imena s pete avenue-je.«

Nevoljno je F. P. Morris zamahnil z roko: to ni bilo, česar si je želel. Potreboval je nenaseljen otok popolnoma sam zase, na katerem je hotel živeti kakor nemški doktor — ne, ampak kakor Robinson, kajti jemati ne namerava s seboj nobene ženske, marveč hoče preživljati svoje dni popolnoma sam v narčju nepotvorjene narave.

S tem Cox & Co. žal ne more poslužiti. In ravno tako ni moglo ustreči milijonarju dvanajst drugih velikih potniških uradov, v katerih se je v teku dneva oglašil. Tako ni vedel več ni kod ni kam, in začel je premišljevat, če ne bi se obrnil na vlado zaradi nakupa kakega zapuščenega daljnega otoka. Toda kmalu je uvidel, da bi bila ta pot predragotrajna. Tu ga je nekdo napotil na potniško agencuro Interworld. To je bilo majhno podjetje na zakotni cesti, toda F. P. Morris je takoj videl, da je topot prišel prav. Že v izloženem oknu je oznanjal napis: »Svetovna potovanja. Posebnost: nenaseljeni otoki!«

Lastnik agenture je sprejel F. P. Morrisa na način, kakor bi bili močgoniki Wallstreeta njegovi vsakdanji gostje.

»Težavna reč,« je menil, ko mu je obiskovalec povedal svojo željo. »Tčas je veliko povpraševanje po samotnih otokih.«

V odgovor je milijonar vzel iz žepa svojo čekovnico. Čez dva dni se je vkrcal na jahto, ki jo je najela agentura nalašč zanj, ter odplul proti zaželenemu cilju.

Vožnja je trajala nad 14 dni. F. P. Morris je bore malo razumel v ladjeplovstvu in ni opazil, kolikokrat je mala ladja menjala smer.

Ko je slednjič s pooblaščenem agenture stopil na zajamčeno nenaseljeni otok, ga je pooblaščenec ponovno opozoril, da ne sme prekoračiti ozemlja, ki je ograjeno z bodečo žico, kajti agencija odklanja v tem slučaju vsako odgovornost za njegovo življenje. Na tej mali krpi zemlje sicer ni ljudi, zato pa žive tu razne nevarne zveri in živali — od izredno strupenih kač do levov in slonov.

V prvih tednih svojega samotarstva je bil F. P. Morris docela srečen. Potem so se pa odprle nebesne zatvorsnice in deževalo je noč in dan. Prav vesoljni potop, ki mu ni bilo konca. F. P. Morris je bil na robu obupa in v nekem trenutku, ko je resno mislil na samomur, je v največjem naliivu stekel ven in drl proti žični ograji, ki jo je brez pomisleka preplezal.

Potem je, duševno zbran, čakal, da se prikaže kaka krvoločna zver in napravi konec njegovim mukam. Toda nič takega ni bilo na izpregled. Tedaj je šel F. P. Morris pogumno dalje in nenadoma dospel do druge žične ograje. Posrečilo se mu je, da je preplezal tudi to. Čez par minut nadaljnje hoje je nenadoma opazil majhen šotor in pred njim nekega moža.

»Halo!« je zavpil F. C. Morris.

»Halo!« je odgovoril mož in prišel bliže. In potem sta se spoznala.

»Mister Morris!«

»Mister Blackfeald!«

Milijonarja sta si podala roke.

Naslednji dan je nehalo deževati in moža sta se skupaj odpravila na raziskovalno potovanje po otoku. Našla nista nikakih divjih zveri, zato pa še deset starih znancev z Wallstreeta, katerih vsak je živel dotlej v mejah svoje žične ograje, trdno prepričan, da razen njega ni žive duše na otoku.

Sedaj, ko so se že našli, so ostali skupaj. In tako je živela dvanajstletna svoje skupno robinzonsko življenje vse dotlej, dokler ni priplul mimo neki parnik in jih odpeljal v New York, do katerega niti ni bilo posebno daleč.

Tam so gospodje napravili med seboj obračun, kajti za časa svojega bivanja na otoku so igrali borzo in si medseboj prodajali vrednostne papirje na določen rok. In F. P. Morris je moral ugotoviti, da je kot Robinson zaslužil približno dvanajst milijonov. Tedaj se je z globokim vzdihom vdal v svojo neizbežno usodo: da na tej zemlji do smrti »služi« denar.

Claude Farrère:

Dekle na potovanju

(Nadaljevanje.)

Na ta način prisiljena, je začela Mimica zopet jecljati, a topot je izjecljala do konca:

»Gospod« (pri tem bi bila skoraj zopet dodala Dubourgovo ime) »hotel sam vas samo prositi, da bi mi povedali, če morda veste in če mi hočete povedati, kdo je ta Anglež, ta gospod Manning?«

Gospod Dubourg, ki je bil manj diplomatičen, nego je bilo prav, je pokazal, da mu to vprašanje ni pogodu.

»Glej, glej!« je dejal najprej, »kako hitro ste si zapomnili njegovo ime!«

Ker pa pri vsem tem ni bil bedast, je taktno odgovoril in dal željeno pojasnilo, ne da bi bil dodal še kako opazko:

»Gospod Manning, gospodična Ko Mi, je Anglež, kakor ste pravilno ugotovili... ali prav za prav Avstralec... in zelo dobre družine, in zelo dobro vzgojen in prav prijeten družabnik... pa vendar mnogokratni milijonar. Mislim, da je bankir v Sydney-u... ali morda v Melbourne-u... In vrača se tja po pet ali šesttedenskem bivanju v Evropi... kakor napravi to po dvakrat — trikrat na leto...«

»Moj Bog!« je vzklila Mimica, »to mora biti strašno draga stvar! Taka potovanja in tako pogosto!...«

»Prav imate,« je pritrdil gospod Dubourg, »popolnoma vašega mnenja sem. Meni, ki nisem berač, bodo take fantazije dovoljene šele tedaj, če se bodo moje kupčije z rižem, bombažem in gumijem ob vašem dragocenem sodelovanju podesetile.«

Ko Mi ni pazila na posmehljivost teh besed. Premišljevala je. Najsi se človek lahko pohvali, da si z lastnimi močmi služi svoj kruh, ko bi bilo tako lahko, da bi se bila dala od lastnega moža vzdrževati — je vendar prijetna misel, da je na prvi mah vzbudila in obdržala pozornost takega mladega, vitkega, odličnega moža, ki je bil vrhu vsega še tako bogat, da so se gotovo najčednejše »goske« na svetu potegovala za njegovo naklonjenost...

Ko Mi je popolnoma utihnila in se vdala svojim laskavim, dasi docela nedolžnim sanjam. Iz teh jo je njen predstojnik skoraj brutalno prebudil in jo pahnul nazaj v kruto resničnost.

»Gospodična Ko Mi,« je dejal s podvojenim zasmehom — očitno so vplivali nanj to prvo jutro, ko so se nahajali v vodah Rdečega morja, ostri, z grizočim peskom Sinaja in Neba nasičeni arabski vetrovi — danes izredno veliko sanjarite... posebno, kaj ne, odkar je padlo med nama ime tega imenitnega gospoda Manninga... Ali se motim?«

Gospodična Ko Mi je tu zrasla, kakor je bila plašna.

»Gospod,« je siloma planilo iz nje, »morda sanjarim in morda več... več, nego je tajnice dovoljeno... Toda dobro veste, in vi predvsem, da gospod Manning niti ni niti ne more biti tišči, o katerem bom kdaj sanjala! In zato bi vas prosila, da bi bili nasproti meni velikodušni...«

»Lepo!« je dejal gospod Dubourg in sklonil glavo, ne da bi se smehljaj. »Vendar ne želim, gospodična, da bi ostal v vaši duši le najrahlejši dvom: Utegne se zgoditi, da vas bom dražil — vsekakor le skrajno redko — toda po tem, kar sem vam prej rekel, gotovo nimate pravice misliti, da...«

S prstom je pokazal na še nepopisano beležnico v njeni roki:

»Na vsak način, pa naj se vam zdi ta-le bogati gospod Manning še tako zanimiv, storite prav, ako uporabite svoj svinčnik, ki bo drugače vse prelahko zaslužil svoje krasno angleško ime, s katerim ga nazivate... In sedaj k stvari... Pred kratkim sem vam bil rekel, da bi rad govoril z vami o treh ali štirih najvažnejših pravilih vašega poklica... Začnimo od kraja... Tajnica je oseba, ki piše pisma... Ali veste, kako se pišejo pisma?«

Ko Mi je povzdignila svoj nos, ki nikakor ni bil grd, v zrak.

»Ne, veste kaj!« je vzklila, »to se vendar ob sebi razume!«

Toda gospod Dubourg, ki je iz posmeha prešel v pereč zasmeh, je dejal:

»To se pravi, da tako mislite. In seveda ob sebi umevno nimate prav, da tako mislite. Glejte...« (pri tem je vzel iz skladovnice papirjev neko pismo) »na to pismo, ki sem ga prejel od enega mojih poslovnih prijateljev v Avstraliji... kdo ve, morda je to kak prijatelj gospoda Manninga!... je treba odgovoriti nemudoma, natančno: prvič je odposlilalec zelo mogočen gospod, drugič je sestavljeno njegovo pismo v zelo ljubeznivem slogu; in, kar je glavno, kupčija, ki mi jo predlaga, je zelo ugodna, tako zanj kakor tudi zame.«

Odgovorili mu bomo tedaj v pritrdilnem smislu in naš odgovor mora dospeti do njega po najkrajšem potu, to se pravi iz Colomba, kjer se odcepim poštna zveza za Avstralijo... A vrtna se na izhodišče: To pismo je dospelo; našli ste ga med ostalo pošto; odprli ste ga... kajti to je ABC vašega poklica: odpirati, pregledati, razdeliti... z eno besedo: prinesiti mi jed na krožniku... Vsako pismo mi morate predložiti že odprto in mi podati kratko vsebino... Ali ste si zabeležili? Dobro... Vzemite to pismo tukaj. Počitate mi o njem. Važno je. Prečitam ga še sam. Nato vam ga

vrnem, rekoč: »Odgovorite, da.« Kaj boste pisali?«

Ko Mi, ki je pismo vzela in prečitala, je molčala.

»Tega ne veste,« je dejal »šef,« in to je tudi popolnoma logično: tega enostavno ne morete vedeti. Poslušajte sedaj in pišite... kajti v poslovnih stvareh je samo en način odgovarjanja. Vselej boste tedaj začeli tako: »Gospodu... V svojem pismu št... z dne... ste mi prijazno naznanili, da...« in sedaj prepišite besedo za besedo iz pisma, na katero odgovarjate. Ko se je to zgodilo, nadaljujete: »Čast mi je naznaniti Vam, da iz teh in teh razlogov Vaš predlog sprejemam ali ne sprejemam. Zaradi tega Vam bom neposredno po svojem povratku v Kambodžo, iz Pnom-Penha preko Saigona, poslal željene količine...«

Gospod Dubourg ni dovršil: nekdo mu je položil roko na ramo. In gospodična Ko Mi, nenadoma vsa zmedena, je spoznala gospoda Manninga.

»Ho! Prosim, oprostite,« je dejal smeje se, »gotovo motim v zelo resni uri... Toda dobro sem poslušal in tu se mi je zdelo, da ste zaključili... Sicer pa razlagate stvari tako nazorno, da gospodična Ko Mi nikakor ne bo mogla ničesar napačno razumeti. Najdovršenejša tajnica boste davno prej, nego dospemo v Colombo, ljuba gospodična!... Zato je za trenutek gotovo dovoljeno majhno razvedrilo, kaj ne? Pripravljamo se, da priredimo okoli tega velikega vetrolovca družabno igro... Saj se je boste pač tudi vidva udeležila, kaj ne?«

Gospod Dubourg je omahoval komaj pol sekunde:

»Jaz sem veliko prestar za to, ljubi gospod Manning.«

In zazrl se je preko ladijske ograje na širno, negibno, iskreče se morje. Ko Mi, s svinčnikom v eni in z beležnico v drugi roki, se ni niti ganila niti trenila z očesom. Toda gospod Manning je imel dober spomin, kar je takoj dokazal.

»Veliko prestar,« je rekel, »to je izvrstna šala! Vsekakor gospodična Ko Mi ni prestar... In ker ste včeraj v Port-Saïdu rekli, da je nam nikakor nočete odtegovati, vas sedaj prosim, da ji dovolite z nami igrati...«

Oči Ko Mi so vprašale oči gospoda Dubourga. Oči gospoda Dubourga so zamežikale pritrdilno; samo enkrat. In gospod Dubourg je dejal površno:

»Nobene pravice nimam tu kaj dovoliti... Ura je minila, kakor ste pravilno menili. In glavna stvar je, da si jo gospodična Ko Mi zapomni... in tudi vse drugo, kar sem ji danes jutraj rekel...«

Okoli velikega »dimnika« za lovljenje vetra so potegnili krog iz močne niti, na kateri je visel prstan. To družabno igro igrajo na velikih izletniških parnikih s pravo strastjo, kakor hitro neha morje nagajati in je toplo dovolj, da morejo gospe in gospodične prebiti v lahkih sportnih oblekah brez rokavov. Gospod Manning je določil prostor na svoji desni gospodični Ko Mi, na svoji levi pa neki jako brhki Američanki, ki se je zelo glasno smejala, in vsakokrat, kadar je bila nevarnost, presunljivo kričala.

Toda prstan je bil na tem voglu nedosegljiv, ker je gospod Manning, spreten kakor glumač, s svojimi velikimi rokami majcenjatičji svojih sosed tako popolno pokrtil, da se nikoli ni vedelo, ali je prstan v tej gnječji rok izginil na desno ali na levo... Ko Mi, ki je popolnoma pozabila, da ni več nekdanja Mimica Tirlmont, se je vsa razvnela pri igri in se smejala in kričala, če je prišla vrsta nanjo, kakor tedaj, če sta ji Bob Defraïne ali Fred Cambrisson pri vožnji v klanec pomagala voziti — daleč tam zadaj na cestah v Baule.

Tretji napad.

Za progo Marseille—Ceylon, vstevši zamudo v Port-Saïdu, dober parnik ne potrebuje več kakor natančno štirinajst dni. Kot izšolan potnik je gospod Dubourg seveda izbral najboljši parnik paroplovne družbe; uspeh je bil ta, da so zapustili La Joliet — marseilleska zunanja luka — drugo nedeljo septembra, in četrto soboto istega meseca, ravno, ko so sedli k obedu, je kapitan naznanil, da bodo jutrišnje nedeljo proti večeru čisto gotovo dospeli v Colombo.

Ta večer so plesali. Indijski ocean je bil posebno miren in tih, in brazda, ki jo je puščala za seboj ladja, je segala kakor svetlika-joča se pot v nedogled. Gospod Dubourg, ki seveda ni plesal, je zapletel gospoda Filipa Manninga v pogovor o avstralski izvozni trgovini in ga dobesedno priklenil nase — bolj nego bi dovoljevala uljudnost... Kajti ni smeti pozabiti, da gospod Manning ni bil samo mogočen businessman — dobičkar, marveč je bil tudi mož, celo zelo mlad mož, ki ta zadnji večer najbrže ne bi bil nerad preživel na plesu, ker se je hotel naslednji dan izkrcati in prestopiti na parnik, ki naj bi ga odpeljal iz Colomba v Melbourne...

I. A. Krylov:

Opica in naočniki

Na starost opica v očeh je oslabela;

a od ljudi je v uho ujela,

da zlo še ni tako hudó,

le treba, da naočnike dobó.

Pol tucata si jih je preskrbela.

Naočnike vrti na vse strani:

Zdaj k čelu jih prižme zdaj jih na rep naniže,

zdaj jih poduha zdaj polize —

učinka pa nikakor ni.

»Naj vzame vrag bedaka!« se jezi,

»ki ljudske še posluša kdaj laži.

Z naočniki so me pošteno naplahtali,

a ni za las ni prida v njih.«

In opica od jeze in pečali

tako ob kamen treščil jih,

da so kar drobci zamigljali.

*

K nesreči pri ljudeh je prav tako:

Ker cene ne pozna, nevednež le slabi

o prekoristni stvari sodi;

a če nevednež ta je malo višjih kdo,

jo še preganja, koder hodi.

Preval Georges.

Caričin ukaz

Nič ni stalnejšega na svetu nego izprememba. Strogi gospodje ne vladajo predolgo in slabi časi se dostikrat namah izpremene v dobre. Dotlej pa si je treba pomagati z mostovi in si misliti, da bi moglo biti še dosti slabše. Da je n. pr. še vedno znatno boljše izgubiti ves svoj denar, nego biti živ — nagačen, to je nekoč spoznal ruski dvorni bankir Emil Suderland.

Sedel je v svoji delovni sobi v Petrogradu, ko je planil v sobo sluga in mu naznanil, da so vojaki obkolili hišo in hoče z njim govoriti policijski ravnatelj.

Bankir si ni bil v svesti nobenega pregreška, vendar so mu klecale kosti, ko je vstopil Klejev in mu naznanil, da ga mora na Katarinin ukaz odvesti s seboj.

»Sibirija?«

»Ne, nekaj hujšega.«

»Kaj sem pa storil?«

Klejev je skomignil z ramenom.

»Toda povejte mi vendar, Klejev, kaj bo z menoj.«

S težavo je Klejev spravil z jezika:

»Carica je ukazala, da vas — nagatijo.«

»Kaj, mene da naj nagatijo? Človeka?«

Gotovo se motite ali pa si dovoljujete z menoj kruto šalo.«

»Ne eno ne drugo ni res. Marveč je tako, kakor vam pravim. Pripravite se, da gremo!«

Bankirja je prevzel obup. Toda vse, kar je mogel doseči, je bilo, da je Klejev prevzel od njega pismo, v katerem je prosil carico milosti; Klejev je obljubil, da pismo izroči carici.

Katarina je prejela bankirjevo prošnjo za pomilostenje po svojem kanclerju grofu Bruce-ju.

Ko ji je ta prošnjo prebral, se je njeno prvotno začudenje polagoma izprevrlo v neugnano veselost, ko je uganila zvezo. Imela je bila dolgo let psa, ki mu je bilo ime »Suderland«; ta pes je prejšnji dan poginil. In ker je imela žival rada, je izdala ukaz: »Suderlanda takoj dati nagatiti.«

In seveda so se požurili, da ukaz izvrše, kajti v Rusiji so bile tedaj najbolj nemogoče stvari mogoče, in razen tega ni manjkalo ljudi, ki so dvornemu bankirju privoščili njegovo usodo.

Katarina je dala nesporazum takoj pojasniti in nad Suderlandom se je zopet smehljalo sinje nebo. Vedno se je hvaležno spominjal četveronožca, ki je nosil njegovo ime in ki je namesto njega prestal nagatjenje.

Aritmogrii

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 = najdražja dežela
8, 7, 4, 6, 5, 9 = ekvator
7, 6, 10, 11, 12, 13 = božji sel
4, 2, 12, 10, 7 = ruska reka
14, 7, 3, 2 = slavno ime naše prošlosti
9, 2, 8, 2, 15, 7, 6 = zibelj slovenstva
7, 4, 7, 12, 7 = višina ob Donavi
16, 7, 13, 9, 7 = basen
7, 12, 11, 9, 14, 7, 6, 17, 11, 8 = možko ime
6, 2, 18 = del dneva
2, 16, 8, 7, 19 = zrcalo duše
4, 20, 10, 7 = ptica
5, 21, 7, 6, 11, 22 = ljubljanski okoličan
6, 2, 23, 7 = način oblačenja
7, 24, 2, 14, 15, 2, 12 = blagovestnik
Začetne črke, čitane od zgoraj navzdol, značijo upravno ozemlje jugoslovanske države.

Križaljka

1	2	= judovski kralj
2	3	= naš najboljši šahist
3	4	= nemški denar
4	5	= kraj v Hrvatskem primorju
5	6	= zgradba

Namesto števil se postavijo dvožložne besede; zadnji zlog vsake besede tvori prvi zlog naslednje. Končne črke, čitane od zgoraj navzdol, značijo eno naših rek.

Za pravilno rešitev obeh ugank razpisujemo nagrado:

1. Pregelj Ivan: Otroci solnce
2. Gogol N.: Taras Buljba.

Rešitev aritmogrija

Leykam, Jenisej, ustnice, bes, Lesce, Jakil, Antje, naliiv, sani, k. — Ljubljanski velesojem.

Za nagrado sta izžrebana: Zinka Rodé, učit., Smartno pri Litiji (Pregelj: Tolminci) in Lojze Carli, šol. uprav., St. Jernej nad Muto (Kellermann: Tunel).

Čitajte „Slovenca“

Nmav čez izaro, nmav čez gmajnico...

Nekaj vtisov s Koroške - Skozi karavanški predor v slovenski Rož - V Celovcu in na Vrbskem jezeru - Na Gosposvetsko polje, v Podjunsko dolino - Še malo v Beljak pa domov

Kdo vendar ne žaluje za najlepšo hčerko slovenske družine, kdo izmed nas ne hrepeni po najlepši cvetki v prelepem šopku slovenskih dežel — po naši zeleni Koroški, po deželi stoterih in čudovitih jezer...?

Kdo, bratje, še ni občutil bridkosti v sebi, ko je pogledal to krasno zemljo z vrhov Karavank, pa ni mogel vanjo in se je spomnil, da niti naša ni... da je meja postavljena vmes, pa čeprav je to edinstveno slovenska zemlja...?

Katerega, bratje, ne zaboli v srcu, ko bere in sliši, kako bo letos prešlo že deset let, kar je Koroška za nas ena sama bridkost in kako se Nemci vprav za to priliko pripravljajo na slavlje, ki naj vsemu svetu krivico kaže kot zmago krutih in močnih nad ubogimi, trpečimi in ponižanimi Korošci...?

Pred tedni sem motril koroško deželo z Golice. Tedaj je vzklopelo v meni prav do odločitve: pojdem...!

In sem stopil okrog uradov.

»Kaj hočete na Koroškem?«

»Prijatelja imam, ki ga obiščem.«

»Kje?«

»V Celovcu.«

Velja. Dobil sem listino, prijatelj se je bil pripeljal na jesenice nasproti, čez pol ure je vlak zapiskal in se vzpel po navzgor in v karavanški predor. Peljemo se čez mejo, črno temo, dolgo, dolgo...

Dolg je koravanški predor, eden najdaljših v Alpah. Koliko so izvrtali pri kopanju karavanškega tunela, prav lahko vidimo na Hrušici nad Jesenicami pri vходу v tunel ter onstran Golice v Podroščici, ko se železnica spet spusti v dolino med polje. Na obeh straneh se lahko vidijo ogromni nasipi zemlje in gruša, ki je bil navožen ob času kopanja in vrtanja tunela. Ves kolodvor v Podroščici je zgrajen takorekoč na nasipu — pa še daleč ven iz Podroščice spominjajo velikanski nasipi zemlje na ogromno delo pri graditvi karavanškega predora.

No, pa pustimo zdaj tunel — vlak je obšel v Podroščici. Obmejna postaja, carinska revizija, potni listi.

V Avstriji gre ta reč gladko, takorekoč mimogrede. Različnih revizij skoro ne občutiš, nobene sitnosti ne doživiš. Gre uradnik skozi vozove, povpraša za listine, za blago, za druge reči — pa spet gre in je revizije konec.

Z menoj ta reč pravzaprav ni šla tako gladko. Hoteli so vedeti, kam potujem, kako, zakaj, če nemara ne grem le dela iskat v Celovcu...

Velika brezposelnost v Avstriji vzbuja vladajočim težke brige. Nihče zato ne more v Avstrijo drugače na delo, če mu to izrecno dovoli ministrstvo na Dunaju. To mi je z veliko resnostjo razlagal tisti uradnik obmejne kontrole v Podroščici.

Zdaj smo končali z vsem, gremo naprej. Vlak je skoraj prazen, v našem vozu sedimo vsega skupaj štirje ljudje. V sosednjih dveh vozovih je isti položaj.

»Je zmeraj tako?« vprašam tovariša.

»Ne, včasih je vlak boljše zaseden, dosti krat ne.«

Bil je ponedeljek, bilo je zvečer, bil je dež. Troje razlogov torej.

Vožnja skozi slovenski Rož. Podgorje v Rožu, Bistrica v Rožu, St. Janž v Rožu, —

vseposvoda ena sama puščoba, zapuščeni kolodvori, vseposvoda nemški in edino nemški napisi... na slovenski, izključno slovenski zemlji.

Nad polji je rahlo padal dež. Vlak hiti skozi mostove gorskih potokov in hudournikov, ki se ob nalihi spuščajo z gora, zdaj pa so struge večinoma prazne.

Tu pa tam vstopi kateri domači ljudje na postaji, vsak govori slovenski. Toda voznega listka ne dobite, če ga zahtevate v slovenskem jeziku...

Tako pripoveduje prijatelj.

Potem pridemo k Dravi, vozimo se ob njej, se končno prepeljemo čez in se onstran spenjamo strmo navzgor. Tesno pod nami in globoko doli v ožini se peha Drava, glavna reka Koroške.

Kraji med Dravo in med Celovcem ter Vrbskim jezerom leže višje in se cela pokrajina zato imenuje Na gorah. Potem se spustimo spet v zelena polja in smo skoraj v Celovcu.

Mrak je že nastal, ko se je bil vlak ustavil na glavnem kolodvoru.

Stopila sva s tovarišem v mesto.

Celovec, slovensko mesto! Kjer se je Mohorjeva rodila, kjer je rastle in se razvijala toliko let; kjer ji hiša še zdaj stoji, osamljena in tiha sicer, pa vendarle... O slovenski pridonosti, o izobrazbi in o hotenju slovenskega naroda govori ta tiha hiša brez besed.

Celovec, tiho mesto! V večernih urah si naravnost pust, prazen, po dolgočasju in samotni krič! Izrazitega prometa ni, ulice samevajo praznine. Obiskala sva s prijateljem nekaj kavaren, par gostilen. — vseposvoda ista praznoba, dolgočasje. Ali je bilo to zato, ker je bil ponedeljek, proti koncu meseca hkratu ter še deževno vreme povrh!?

Zjutraj, navsezgodaj, ko se je bil dan budil in še ni bilo šuma tam spodaj — tedaj so peli zvonovi po cerkvah, po Celovcu in okolici, lepo, pobožno, vdano in hrepeneče...

Tedaj, ob tisti uri sem se bil spomnil slovenske zemlje in naših vasi tam za gorami, ki nam zahtevajo mejo med tistim, kar imamo, pa je vendarle vse in popolnoma naše. Ljudje na Koroškem, zemlja, ki diši po slovenskem znoju; polja, ki so obdelana s slovensko pridonostjo; cerkve, ki diha slovensko pobožnost.

Ampak čemu meni teh besed, te občutene lepote uboge slovenske zemlje na Koroškem! Saj bo gospod Pregelj to reč povedal lepše, s svojim občutkom — že jeseni bo izdala Mohorjeva njegovo knjigo »Umreti nočejo!«

Nekaj pa človek le občuduje v Celovcu in po okolici: lepe ceste, široke, vseposvodi nasadi ob straneh. Pravijo, da Celovec brez drevoredov sploh ne bi bil to, kar je, ker je preveč raztresen, razvlečen v troje smeri.

Peljimo se z električno iz mesta ven, k Vrbskemu jezeru. Zdaj sicer tam še ni sezone, ampak začela se bo prav kmalu. Vseposvoda ob jezeru se dela, se pripravlja — prav tako, kot pri nas na Bledu. Le da je tu vse v večjem obsegu. Težki parniki, elegantni, toda prazni še — čakajo, da pridejo tuji ter jih napolnijo — napolnijo namreč parnike in — žepe. Zepi so glavna reč!

V imenu pripravljenih žepov in pričakujoče sezone se po Koroškem asfaltirajo ceste, se grade nove, postavljajo mostovi, popravljajo

železniške proge, upostavljajo nove in nove avtobusne proge, se grade žične vzpenjače, se razvija propaganda. Za tujski promet vseposvoda dovolj smisla. Za vzpenjačo nad Beljakom sijajna reklama, povsod, po vseh kolodvorih, po vaseh, po mestih, velikopotezna in kričeča. Še film dela za to vzpenjačo. Pred meseci sem bil ta film videl tudi v Ljubljani. Ima naslov in vsebino ljubavnega romana, po značaju je zabaven in romantičen; ni vpriječ, nič izrazit, toda skozi in skozi izdelan v propagandne namene. Zlasti ob koncu pride ta reklama prav vidno do oči gledalca.

Tako mi ne znamo. Bilo bi pa potrebno. Naša dežela, vsi naši kraji so polni lepot, vemo zanje, občudujemo jih s tuji vred — ampak kažemo jih svetu premalo. In druge stvari puščamo preveč vnevar. Kakšne so naše ceste?

Življenje v Celovcu in na Koroškem sploh je drago. In vendar tudi gori tožijo kmetje, da se grunt ne izplača več. Da se komaj živi. Zlasti slovenski domovi so na slabem, ker jih tudi v sili nihče ne podpre, dočim nudi vlada nemškim in nemčurkim posestnikom dosti različnih podpor v raznih oblikah.

Slovenski posestniki tožijo o krizi. Kmetije propadajo, ginevajo, davki so preveliki, tišče, stiskajo, vse sile so na delu, da pritisnejo trdoživi slovenski rod k tlom, na kolena, če drugače ne gre, z gospodarskim pritiskom... Hudo je v takih razmerah na Koroškem.

In vendar Slovenci niso še izgubili vere v svoje boljše dni, še upajo, pričakujejo... Z nasmeškom gledajo na vse priprave, ki naj pokažejo ob desetletnici plebscista Koroško v nemški luči — saj vedo, kako je takrat bilo in kako je zdaj!

Nemški listi pa prinašajo cele strani programov in priprav za to obširno proslavo, ki se je pravzaprav že pričela eno zadnjih nedelj z vpriporitvijo nekake »Legende« v Celovcu. Za prireditev ni bilo navdušenja, bilo je navzočih kakšnih 1000 ljudi. Toda, kaj zato, — saj se je sklenilo, da bo vlada plačala, če bo kaj izgube.

Slovenca povsod srečaš na Koroškem, čeprav trdijo, da jih ni več. Bil sem v kavarni, vprašal sem po slovenskih časopisih, pa se mi je natak razodel po slovenski. Toda časopisa seveda ni prinesel, ker slovenskih časopisov po celovških kavarnah sploh ni. Kvečjemu renegatska »Koroška Domovina«, tednik, ki je pri nas v Jugoslaviji prepovedan. Ta list prinaša v slovenščini, v obeh jezikih grdi Jugoslavijo, jo napada, sramoti in se norčuje iz vsega, kar je slovenskega. Med slovenskim prebivalstvom na Koroškem sploh nima naročnikov, niti bralcev ne. List podpirajo renegati ter razna nemška raznarodovalna društva.

Potem sem bil v stolpu farne cerkve, v parku, na tramvaju v kolodvorski restavraciji, ob jezeru, v avtobusu, — povsod slovenska beseda. Pritajena sicer in redka, le v sili in težko izrečena, ampak vendarle...

Pa na vlaku. Ko se peljem proti Gosposvetskemu polju, ali proti Beljaku ali v Podjuno ali kamorkoli iz Celovca ven v deželo — povsod ujameš slovensko besedo, toplo, mehko. Pa se pridruživim ljudem, jih pobaram po naše, jim govorim, jih sprašujem; smejejo se, odgovarjajo in so veseli, da vidijo človeka z onstran

Karavank, se pogovarjajo z njim, vprašujejo, kako je tam in tako naprej...

Iz Celovca proti Podjuni.

Vlak vozi skozi polje, samo polje, ravnina, daleč tam zadaj gozdovi, zeleni holmi. Potem zapeljemo čez Dravo in se vozimo dalje proti Velikovcu, proti Pliberku, proti državni meji.

Zdi se mi kot da se vozim za domačim plotom, za vrtno mejo, da je tam zadaj naša hiša... Toplo mi je pri srcu, ko gledam gore, visoke, strme gore tam nad poljem: Obir, Peco — zadaj smo mi. Tam in tu — slovenska beseda. Tam, pri nas doma, govorjena in peta na vasi, vsak dan, vsako uro, povsod svobodna, — tu tostran, na Koroškem, teptana, zaničevana, uradno docela ubita.

In vendar ima veljavo. Pa kakšno veljavo. Med kmeti, v vasi, na polju, v gostilni, vseposvoda jo slišiš in si vesel ob njenem zvoku.

Vlak vozi ob Dravi, po nasipih, po izkopanih jarkih, skozi gozdove, same borovčeve gozdove. Vse do Pliberka tako.

Družba v vlaku. Govorimo, se smejemo, zvečine so Slovenci. Iz Dobrle vasi, iz Globasnice, iz Sinče vasi, okoli Velikovca, od Pliberka, iz Šmihela, iz Bistrice. Se orožnik, ki se vozi z nami, ve in razume slovenski in se z nami pogovarja.

Le spovednik pride z uradnim jezikom, govori po nemško, zahteva listke jih ščiplje in spet gre.

Drugi dan nazaj proti Celovcu. In dalje mimo Vrbskega jezera v Beljak, od tam domov.

Kraji med Celovcem in Beljakom so nekaka sredina Koroške. Vsaj za tuje, za tujski promet. Cesto, ki pelje skozi ob Vrbskem jezeru skozi do Vrbe in dalje v Beljak, zdaj temeljito popravljajo; delj, ko do srede dolžine jezera je že asfaltirana. Ko se vozimo v vlaku, vidimo delavce na cesti, kako se kopljejo, zasipajo, nasipajo, valjajo, utrjujejo. Na dolžini več kilometrov. Do jeseni bo cesta skoz in skoz gotova, iz Celovca v Beljak bo zdrčal avtomobilist po gladki, asfaltirani cesti.

Tudi železnico takisto popravljajo. Vlak nas vozi počasi čez mesta, kjer stoji ob kraju proge sto in sto delavcev, ki kopljejo, sejejo gruše, utrjujejo progo, zamenjajo tračnice. Na mesto starih, ozkih in kratkih tračnic, polagajo zdaj trikrat daljše in enkrat debelejšje, spodaj podkladaajo ogromne hrastove pragove.

Postaje in postajice ob jezeru se vrste, vlak obstaja. Vsakrat se vsuje iz voz vrsta veselih ljudi, v Vrbi izstopi tudi vojaška godba, ki se je z nami vozila iz Celovca. Ob nedeljah in praznikih že vlada vrvenje ob jezeru, skozi po teh lepih krajih, ki so eno samo dolgo in razvito letovišče, — kakor je že zadnjič povedal gosp. župan Lavtižar iz Kranjske gore v »Slovenecu«.

V Beljaku ostrmiš. Velikanski kolodvor, ne veš, kam bi stopil, kako bi se obrnil.

Na malo pivo v kolodvorsko restavracijo bo najboljšje, kakopak. Vročje je, pivo bo zalleglo. Nekaj pijače je itak le pivo v Avstriji, ki je nekaj vredno in je hkratu poceni; vino je drago, po 4 šilinge, 32 Din, pa še zanič.

No, čas je minul, vročina tudi, piva je zmanjkalo, vlak iz Monakovega je tu. Brzovlak, ki se v Beljaku loči: del proti Celovcu, del skozi Podroščico na Jesenice, od tam pa dalje proti Ljubljani, Zagrebu, kratko in malo: domov.

Vožnja iz Beljaka proti Podroščici je zelo zanimiva in lepa. Na eni strani zeleni gozdovi, valujoča polja, časih kos jezera, čez majhen most kakšnega potoka, na drugi strani visoke gore, beli vrhovi, čudovite doline in skalovja.

Pičlo uro in smo v Podroščici, na meji. Kratke odmor, spet revizija za kratak čas in zaradi lepšega, izmenjava lokomotive, pa spei naprej. V tunel, pod Karavanke, v črno temo, na Jesenice, domov...

Domov!

Fr. Strah.

Najvarnejše in najboljše ualozite denar pri

Ljudski posojilnici v Celju

registr. zadrugi z neomejeno zavezo
v Celju, v novi lastni palači na vogalu
Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice

Stanje hranilnih vlog nad
Din 85.000.000.- Obrestna
mera najugodnejša. — Za
hranilne vloge jamči poleg
rezerv in hiš nad 3000
članov posestnikov z vsem
svojim premoženjem. —

Posojila na vknjižbo, poroštvo ter
zastavo pod najugodnejšimi pogoji.

Vlagaletji pri Ljudski posojilnici v
Celju ne plačajo nobenega rentnega
davka

Dvokolesa

teža od 7 kg naprej

uajlajzega in najmodernejšega tipa naj-
boljših svetovnih tovarn. Otroški vo-
zički od najpriprostejšega modela. Izdelujejo se
tudi po okusu naročnika. Šivalni stroji, motorji
pneumatika, posamezni deli. Velika izbira, najnižji
cene. Prodaja na obroke. Ceniki franco.
»TRIBUNA« F. B. L. tovarna dvokoles in
otroških vozičkov, LJUBLJANA, Karlovska c. št. 4.

Ogledala

vseh vrst, velikosti in oblik

Steklo

zrealno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portafno,
ledast, alabaster itd.

Spectrum d.d.

Ljubljana VII — Telefon 23-43
Zagreb Celovška 81 Osijek

Gospodarska zveza v Ljubljani

ima stalno na zalogi:

Deželne pridelke — žito —
mlevske izdelke — spece-
rijsko in kolonijalno blago —
sadje — mesne izdelke —
južno sadje — semena —
seno — slamo — Težakovo

olje za živino — kmetijs-
ke stroje in orodja —
umetna gnojila — cement —
premož itd. — Zastop-
stvo za prodajo kisove
kislina v Dravski banovini

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
SOLSKÉ ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA
IL NADSTROPJE

Inž. J. Rataj:

Ekstenzivno ali intenzivno kmetijsko gospodarstvo

Glavni činitelji kmetijske proizvodnje so: nepremično zemljišče s pripadajočimi naravnimi silami, človeško delo, duševno in ročno, ter razna obratna sredstva, kakor obratni kapital v raznih oblikah, umetna gnojila, stroji itd.

Glavni znak ekstenzivnega gospodarstva je, da je proizvodnja prepuščena v glavnem prvemu od označenih proizvodnih činiteljev, nepremičnemu zemljišču in sodelujeta v čim manjši meri ostala dva, to je človeško delo in obratna sredstva. Učinek, uspeh, dohodek takega gospodarstva je sicer majhen, večkrat minimalen, toda je dosti sigurni in z malim rizikom združen. Dokler v takem gospodarstvu vlada ravnotežje, to je, dokler se gospodar pri teh majhnih dohodkih zadovolji tudi s tem primernimi izdatki, dokler gospodar krije in zadovolji svoje potrebe samo v toliko, v kolikor mu to dohodki takega ekstenzivnega gospodarstva dovoljujejo, tako gospodarstvo samo na sebi ni slabo, čeravno o kakem kulturnem napredku v takih prilikah ne moremo govoriti.

Vse drugače pa izgleda v gospodarstvih, kjer je glede produkcije, torej tudi glede dohodkov iz gospodarstva, ostalo vse pri starem, kjer se sicer na istem zemljišču uporabljajo še vse stare produkcijske metode, ne da bi se prilagodili novi pridobitki moderne znanosti in tehnike, ki tvorijo v glavnem ostala dva produkcijska činitelja — človeško delo, posebno duševno, in pa obratno sredstvo, glede izdatkov pa se je gospodar popolnoma moderniziral. Ne oziraje se na stare pičle, radi izsesanosti zemlje morda celo še zmanjšane dohodke, se je glede svojih izdatkov popolnoma prilagodil novodobnim prilikam. Kupuje si obleko, obuvale, ki se je prej vse izdelovalo v hiši, izdajati mora denar za kavo, sladkor, stvari, ki so bile prej v kmečki hiši le malo znane, vozi se po železnici, plačevati mora sedaj visoke davke itd. Vsi ti in enaki izdatki so v modernem času popolnoma nanovo obremenili kmetijsko gospodarstvo, ne da bi bili dobili primeren protiutež v dohodkih današnjega gospodarstva. Zalostna posledica vsega tega so pasivne letne bilance v naših kmetijskih gospodarstvih, ki morajo kriti svoje primanjkljaje s stalnim zadolževanjem in obremenjevanjem zemljišč.

Z uvedbo denarnega gospodarstva se je torej porušilo ravnotežje v gospodarski bilanci našega kmetijstva. Vse se more reči o našem kmetovalcu, samo to ne, da se mu je katerikoli dobro godilo. Kar naprej se vlečejo razne krize in jih noče biti konec. Skušaj se jih na vse moč načine rešiti, pa se zdi, kakor da se prelaga breme z ene rame na drugo, toda bistveno boljše noče postati. Včasih tudi že izgleda, da se je z eno ali drugo akcijo že doseglo nekaj uspehov, pa največkrat je vse to le navidezno,

trenutno, morda samo napredek bolj tehničnega značaja brez pravega gospodarskega značaja. Zdi se, da se vsa naša pospeševalna akcija izgublja v podrobnostih, v tehničnih specialitetah današnjega brezsmotnega gospodarstva na naših malih kmetijah, da se pa ne ozirajo toliko na končni uspeh, na čisti donos. Tako na pr. je akcija za zidanje modernih hlevov, za izboljšanje pasem, selekcioniranje po boljši obliki, večjem donosu itd. v vsaki napredni živinoreji neobhodno potrebna. Toda ne eno, ne drugo ne pomaga pri lačnih želodcih, pri slabo odgojenih in stalno nepravilno krmljenih individuih. Če hočemo v živinoreji hitro in gotovo priti naprej, moramo najprej začeti z najintenzivnejšo splošno akcijo za izboljšanje in povečanje krmneke pridelka, kar se seveda v zadostni meri ne bo dalo doseči brez splošnega povečanja krmneke površine. Tukaj bi morala smotrna pospeševalna akcija najprej zastaviti in sicer najintenzivnejše, najenergičnejše, četudi z rizikom, da bodo drugosmerne akcije pri tem nekoliko zaostale. To velja ne samo za Slove-nijo, velja prav tako za vso državo. Naša pospeševalna akcija ne sme biti birokratska, okostenela, šablonska, mora biti gibljiva, iznajdljiva in konsequentna.

Če hočemo uravnovesiti gospodarsko stanje na naših kmetijah, naše kmetijsko gospodarstvo rešiti stalnih kriz, mu moramo nekaj dati, ali mu do nečesa pomagati, kar ga bo kolikor mogoče neposredno in čim hitreje peljalo do boljših dohodkov.

Prvi pogoj za izboljšanje donosa na naših kmetijah pa je, da jim pomagamo do čim višje pravilno usmerjene in zlasti trgovsko utemeljene intenzivacije. Če smo zgoraj označili kot glavni znak ekstenzivnega gospodarstva malo udeležbo kapitala in človeške delovne moči pri proizvodnji, moramo o intenzivnem kmetijskem gospodarstvu reči, da sta tu ravno ta dva činitelja odločilno udeležena. Ta dva moreta v gotovih slučajih in prilikah prvi proizvodni faktor — nepremakljivo zemljišče z njegovimi naravnimi silami celo bistveno spremeniti. Seveda je tu še posebej poudariti trgovsko usmerjenost produkcije, ker brez te more biti celo negospodarstvena. Za čim večjo gospodarstvenost pa ravno gre pri intenziviranju produkcije.

Če se nam posreči rešiti vprašanje opisane intenzivacije v našem kmetijstvu, smo ga rešili njegovega današnjega labilnega stanja, rešili smo ga današnjih kriz, zavarovali ga pred prihodnjimi krizami in istotako rešili našega kmetovalca njegovega današnjega bednega gospodarskega položaja. Obenem pa smo rešili malone celo izseljeniško vprašanje, ker bo naša zemlja v državi še za dolgo časa zadostovala za dostojno preživljanje svojega rodu, dala bo pa

tudi dobro zdravo podlago za našo razvijajočo se industrijo, ki bo z domačimi ljudskimi rokami delala za kritje domačih potreb na industrijskih izdelkih. Je to velik, dalekosežen problem, morda ga bo celo lažje rešiti, kakor bi bilo soditi po njegovi dalekosežnosti.

Kakor sem že poudaril, ima naš kmet od treh glavnih proizvodnih činiteljev, edino zemlje ne, sicer v preobilni, pa v splošnem v zadostni meri na razpolago. Manjka mu pa obratnega kapitala, ročnega in največ pa duševnega dela v njegovem obratu.

Glede kapitala imam najmanjše skrbi, čeprav najmanje računam na državno subvencioniranje, izvzemši seveda primerno kreditiranje za potrebne investicije. Dobro rentabilno podjetje ne potrebuje podpore, pač pa primerne kredita. Največjo vlogo pa bo tu igralo naše kreditno združništvo, posebno glede obratnih potreb novega intenzivnega gospodarstva. Današnje ekstenzivno kmetijsko gospodarstvo je le majhen konsument za kapital, ker naš kmet je danes skoro izključno le hranilec in le v majhni meri podjetnik, ki rabi redno obratni kapital. Očitek proti kreditnemu združništvu, da odvaja kapital od kmetijstva, je torej le na prvi pogled sprejemljiv, sicer pa ni točen in opravičen. Po naših kmečkih hranilnicah naložen denar se mora obrestonosno porabiti. Ker pa za to današnje obrestne razmere po naših kmetijah ne nudijo posebno ugodnih prilik, ne toliko z ozirom na pomanjkanje interesentov za kredit, kakor mnogo bolj z ozirom na majhno, v mnogo slučajih celo dvomljivo donosnost iskanega kredita, v katerem slučaju bi izdan kredit morda več škodil, kakor koristil, zato pač mora del označenih kmetijskih prihrankov iskati svojega obrestovanja še v industriji in trgovini. Gotovo pa je tudi, da kmetovalec v področju kmetijske kreditne zadruge ne bo prisiljen prisiljen iskati kje drugod kredita, če ga je res nujno potreben in vreden. Upajmo pa, da čas ni več daleč, ko bo naš kmetovalec rabil obilo denarja, ki bo služil pravi povzdigi njegove kmetije, prav usmerjeni intenzivaciji njegovega obrata in pa kot obratni pripomoček, ki se bo vsako leto več ali manj redno vračal v posojilnico, kmetu pa pušal dober in gotov prebitek. Takrat naš kmet ne bo več težak, kakor je danes, ampak res pravi gospodar na svoji kmetiji.

Več skrbi, kakor materialni kapital, pa mi dela za intenzivacijo našega kmetijstva potrebno človeško delo, ročno, posebno pa še duševno. Povečana potreba po ročnem delu v intenzivnem kmetijskem obratu se bo dala v začetku nadomestiti s primerno premembno obrata — reduciranje za intenzivno obdelovanje določenih zemljišč, zamenja na delu intenzivnih kultur s kulturami, ki kljub svoji intenzivnosti zahtevajo manj ročnega dela, pašništvo, travništvo itd. Ko pa bo intenzivacija na naših kmetijah dosegla gotovo stopnjo, bodo pa te kmetije že toliko donosne, da bodo nudile dovolj udobnosti njih družinam, da mlajši njih člani ne bodo siljeni iskati boljše življenja v prašnih tovarnah in nezdravih mestnih službah...

Od 1.12.1929 sloveči izdelek!

Za zobc. za nego kože in za britje

Prodaja se v vseh prvovrstnih
drogerijah, parfumerijah in lekarnah

**Generavno zastopstvo za Jugoslav.:
Hinko Mayer in drug. Zagreb**

Najtežavnejši pa je problem duševnega dela v intenziviranem kmetijskem obratu. Naš kmetovalec pač dobro pozna od svojih prednikov podedovane delovne metode, toda to so zastarele, za intenzivno izkoriščanje zemlje nezadostne, večkrat celo popolnoma nerabne. Intenzivni kmetijski obrat zahteva bogat duševni kapital, obilo znanja, tako različnega in mnogovrstnega. Če se celo delo naših študiranih agronomov, ki so polovico svojega življenja porabili za svojo strokovno izobrazbo, večkrat kritizira in morda celo opravičeno, kako naj preprostemu kmetovalcu doprinesemo vse potrebno znanje? Če bi hoteli tudi glede tega v intenzivni kmetijski proizvodnji morda najvažnejšega činitelja se na to zanašati, da ga bo kmetovalec sam stavil na razpolago pri namerjenem intenziviranju naših kmetijskih obratov, potem bi morali pač čakati na to cele generacije. To bi pa bilo zopet brez pomena, ker bi nas do takrat čas že davno prehitel in bi naši nastavljeni gospodarski načrti ne bili več porabni. Če hočemo torej v danih današnjih razmerah izvesti naše načrte glede intenziviranja našega kmetijstva, moramo ubrati pot, ki pelje preko označenega duševnega kapitala. Tudi tu, pri tem težkem prehodu, kakor pri mnogih drugih, nam bo, kakor bomo videli, izvanredno pomagalo in lajšalo pot pravo moderno pašništvo.

Tvrdba
A. KUNC
Ljubljana — Gosposka ulica
priporoča svoje izborne izdelke moških
oblečil. - Cene kar mogoče nizke!

AKO RABITE TISKOVINE
ILUSTRACIJE, KATALOGE ALI
PROSPEKTE I. T. D., TODA SE
NE MORETE ODLOČITI, V KAK-
ŠNI TEHNIKI NAJ SE IZDELAJO,
BLAGOVOLITE SE OBRNITI
VEDNO NA NAŠE PODJETJE. - V
VSEH TEH VPRAŠANJH VAM JE
DRAGE VOLJE NA RAZPOLAGO

JUGOSLOVANSKA TISKARNA

BRZOJAVKE: JUGOTISKARNA LJUBLJANA

UMETNIŠKI GRAFIČNI ZAVOD,
V KATEREM SO ZASTOPANE VSE
MODERNE GRAFIČNE PANOGE
VSA GRAFIČNA DELA SE IZVRŠU-
JEJO LEPO, SOLIDNO IN TOČNO
PO ZMERNIH CENAH. — PRORA-
ČUNI IN PONUDBE NA ZAHTEVO

OFFSET-TISK • KAMENOTISK
KNJIGOTISK • UMETNIŠKI TISK
CRKOLIVNICA • KNJIGOVEZNICA

BAKROTISK • SVETLOTISK

TEŽAKOVO

OLJE ZA ŽIVINO

«Težakovo olje za živino» se
dobi samo pri

M. Težak-u
Zagreb
Gundulićeva 13

v kanticah od 5 kg in stane ena
kantica s poštnim povzetjem
Din 125.—. To olje je nesporno
najuspešnejše sredstvo za krm-
ljenje slabotne in zahirane živi-
ne in sicer radi bogate vsebine
na vitaminu A in posebno radi
vitamina D, ki ga v nobenem
drugem krmilu ni.

Na drobno in debelo!

Oglejte si našo zalogo

Kuhinjsko posodo,
porcelan, steklenino,
železnino, pločevino,
nosilke, cement. —
Vse vrste orodja naj-
ceneje pri

B. ŽILIČ

LJUBLJANA

Dunajska cesta štev. 11 -- Poleg Figovca

PUCH

novi modeli!

Dobe se po solidni ceni tudi na
obroke le pri tvrdki

Ign. Vok. Ljubljana

Zastopniki se sprejmejo.

Dopisi

Kranj

Renovacija in prezidava hotela »Stara postaja«. Lanskot jesen započeta velikopotezna prezidava in povečanje rekonstruiranega hotela »Stara postaja« se sedaj bliža delni dovršitvi. Arhitektonsko zelo zanimiva, mogočna stavba se nahaja na najpomembnejšem kraju, na križišču in stekališču vseh cest in potov. Sestoji prav za prav iz treh delov, izmed katerih je srednji znatno višji kot obe stranski obdobji, ki jih krili, katerih eno bo dovršeno letos, drugo pa, to je sedanjí hotelski prostor, pa prihodnje leto. Iz obsežnih načrtov je razvideti, da bo po popolni zunanji kot notranji dovršitvi to reprezentativen hotel v Kranju, dostojen sprejeti odlične goste. Poleg prejšnjih 12 bo novih še letos 30 krasnih tujakih sob s tekočo mrzlo in toplo vodo ter dve veliki kopalnici. V vseh prostorih bo centralna kurjava, vsa oprava bo nova, moderna. V prvem nadstropju v srednjem delu na vogalu bo velika elegancija, moderna kavarna s teraso na cesti. Otvorjena bo najbrže že v avgustu. Sobe na cesti bodo imele svoje balkone. V spodnjih prostorih pa bo velika restavracija, damski in moški frizerski salon in več trgovin. Poleti je na razpolago lep senčni vrt, ki se nahaja tik cvetličnega. Za postajališče in shranbo avtomobilov bodo služile garaže, za konje okoliških posestnikov se bo na dvorišču preuredil velik hlev. Na vrhu srednjega dela je prostorna terasa, s katere se lahko krasen razgled po mestu in vsaj daljni okolici do podnožja gora. Hotel je letošnjo pomlad vzel v najem in ga vodi s priznano spretnostjo in podjetnostjo g. Maks Mucolini, ki je vodil že razne velike hotele. Ima krajševno odlikovanje, ker je svoječasno stregel na dvoru. Prevzel bo tudi vodstvo nove bodoče kavarne. Trgovskim potnikom nudi poleg popolne vsem zahtevam odgovarjajoče udobnosti še 10% popusta. Hotel ima telefonsko števil. 58. V hotelu ima pisarno avtoprometna družba Paar-Stravs, ki oskrbuje več prog. Pred hotelom je splošno postajališče vseh avtobusnih prog, ki so goste razporedene po Gorenjski. Sprico velikega razmaha v trgovski kot tujakoprometnem oziru lahko rečemo, da bo hotel »Stara postaja« izhodišče narasčajajočega tujakovega prometa za neštete kraje in zanimive točke bližnje in daljne okolice radi bogate izbire planinskih tur in izletov, obenem pa v kras mestu Kranju. — Matura. Na tukajšnji gimnaziji se bodo vršili ustni nižji tečajni izpiti od 16. do 18. junija. Istočasno bo pisarni višji tečajni izpit. Ustni višji izpiti pa se vrše od 20. do 24. jun. Ministrski odposlanec je letos univerzitetni prof. dr. Plemeš. Po dolgem času bo letos po ministrski naredbi gimnazija zopet izdala letno poročilo. — Shod na Sv. Jošta. Jutri na binkoštni ponedeljek se bomo zbrali vsi na prijaznem vrhu Sv. Jošta, kjer se vrši verski shod za moše in fante iz Kranjske dekanije. Spored je tole pester. Poleg lepega razgleda in svežega gorskega zraka bomo imeli tudi dve godbi. Ponovno opozarjamo, da ne pozabite priti. — Reorganizacija Strelske družine. Iz zaščitnega vira smo zvedeli, da se je Strelska družina v Kranju nanovo organizirala in poživila, tako da jo je v razdolu s preteklostjo smatrati zgolj kot društvo, ki mu je namen poleg vojaškega streljanja gošiti zlasti lovsko streljanje in dostopno vsakomur. V novem odboru so gg.: dr. Jane, advokat, predsednik, ravnatelj puškarne šole Ravnik tajnik, Rudolf Jeglič blaginjak. Odbornika so g. Ločnikar, narednik pri glavarstvu, in g. Omerca. V nadzorstvenem svetu sta g. glavar Znidaršič in direktor gimnazije g. Košnik. Odbor si je nadel nalogo, urediti novo strelšče v Struževem, za kar predvideva proračun potreben znesek 31.000 Din. Tudi na deželi, tako v Goricih in Strazišču, se dela na ustanovitvi strelskih družin.

Višnja gora

O strašni vremenski nesreči nad našo okolico je časopisje že poročalo. Kaj takega se ne pomnimo. Res je bila zadnja taka nesreča 1. 1927, podobna tej, pa takrat smo vsaj nekaj pridivkov že imeli pospravljenih, sedaj smo pa popolnoma ob vse. Pšenice, rži, jemenska, ovsna najbolj prizadeti ne bodo pridivki nič. Najbolj prizadeti so: Dedni dol, Pri fari, Višnja gora, Stari trg, Pristava, Polje, Zavrtače, Vrh, deloma pa tudi zelo udarjeni pa Spod. Brezovo, Kalec, Peščenjak, Draga, Kriška vas, Loka. Večina kmetov je dala zadnje zrnje v malin v nadi in upanju, da bo prihodnja pot že kruz iz novega žita; sedaj pa niti za seme ne bodo imeli. Vsi obkorni in obupani kosijo, preje tako lepo žito, pa še ta kosnja je tako naporna, ker je vse stočeno in zaleteno, kot bi vojska drla čez polje in travnike. Ljudje so takoje pomoči nujno potrební. Samo odpis davkov ne bo olajšal bede in gorja; treba je takoj pomoči v žitu in molki, ker ljudje — zlasti kmetje s številnimi družinami — so v največji stiski in pomanjkanju. Poljskega dela je sedaj največ in najbolj naporno je sedaj; zaloge žita so prazne. Zato ponovno prosimo pristojno oblast, naj z izdatno podporo v žito težko prizadetim hiti na pomoč in to čimprej. Dvakrat da, kdor hitro da!

Vremenske nesreče nas zadnja leta kruto obiskujejo. Kmetje vidijo, da je njihova rešitev edino v živinoreji in prešičerji; in temu posvečajo zadnje čase največjo skrb. Pri tem jim gre najbolj na roko naš živozdravnik g. Joža Drole. S svojo prijazno besedo in naklonjenostjo si je takoj že ob prihodu osvojil srca vseh. Da so si kmetje po možnosti večino omislili gnojnice jame, da so se oprli pri živinoreji čiste plemenske pasme, da dajo že vsi pravoceno cepit prašiče, je edino zaslug našega g. živozdravnika, ki z besedo in z dejanjem — včasih celo iz lastnega žepa — pomaga, kjerkoli je treba in kjerkoli more. Toda kot žujemo, nas bo gospod zapustil; službenim nam bo prestavljen drugod. Gospod živozdravnik, nam bo težko za vami! Vaših nasvetov, vaše prijazne besede, vaše pomoči in naklonjenosti brez oziira prav do vseh bomo pogrešali, zelo pogrešali!

Moste pri Komendi

Po avtobusni zvezi Ljubljana—Kranj in Ljubljana—Kamnik je postala naša vas na mah prometno križišče obeh zvez. Ker je tukaj pri nas razvita krtačarska obrt tako, da je skoro pri vsaki hiši kot domača obrt in tudi par tovarn, skoraj ni avtobusa, da se ne bi peljal kak krtačar tržiti svoje izdelke posebno čopiče za belenje.

Ako hočete poceni priti do vsakovrstnih takih izdelkov, vas vabimo, da pridete v nedeljo dne 15. junija na slavnost, ki jo priredi naše novo ustanovljeno gasilno društvo. Popoldne ob pol treh bo blagoslovitev motorne brigadne in gas. orodja, potem pa na županovim vrtu velika ljudska veselica z bogatim srečolovom, ker lahko za en dinar dobite najdražji kos iz krtač. izdelkov, torej na svidenje v nedeljo.

Trbovlje

Zaobljubljena sv. maša za rudarje. Pred nekako 60 leti je razsajala pri nas kužna bolezen, za katero so ljudje močno umirali. En vzrok je samo prevažal mrlje. Rudarjem se je pred delom v čakalnici pred vsakim šitkom delo žganje, kar je bilo bojda najboljši lek proti kuži. V tej stiski so se rudarji zaobljubili vsako leto na binkoštni ponedeljek romati menjae enkrat na Sv. Planino, drugo leto pa v Retje. Ta dan so bili tudi pogoščeni vsak z nekaj vrčki piva in štruca. Zaobljubo rudarji vestno izpolnjujejo (ne pa rudniško vodstvo z darilom) ter vsako leto pohite na te kraje s svojo zaslugom in rudarsko godbo. Zadnja leta se je na žalost opustilo Retje, ker je hrib okoli cerkvice v plazovju in razpoklinah, ki izvirajo iz podminirane hribovja. Zato se sedaj opravi sv. opravilo pri sv. Katarini, istotako ljubki cerkvi, ki je bila nekdanj trboveljska župna cerkev, zidana leta 1010. Letos gredo rudarji k zaobljubljeni sv. maši k sveči Katarini. Sv. opravilo bo ob 10 dopoldne.

Cvetilni dan v prid gladojočim rudarskim otrokom priredi podružnica Rdečega križa na binkoštno nedeljo. Kdor more kaj darovati naj se ne odtegne pokloniti mal dar za naše malčke.

Čebelarji tečaj. Na binkoštni ponedeljek priredi naša čebelarica podružnica čebelarji tečaj na Blatih pri Dolu pri čebelarju g. Matije Ašenbergerja in to ob pol 10 dopoldne. Tečaj vodi g. profesor Verbič iz Ljubljane. Radi važnosti tečaja se vabijo vsi čebelarji kakor tudi fantje kmetijske nadaljevalne šole.

V zadnjem tednu so bili poročeni: Antšek Anton, krojaški mojster, in Sajk Marija, kuharica; Zagar Franc, rudar, in Mlakar Ana, zasebnica; Lapornik Pavel, rudar in Jesenko Jera, zasebnica; Ovirik Josip, strojni kurjač, in Hlastan Ana, zasebnica. — Bilo srečno!

TPD ne more dati več podpor rudarjem. Tako je sporočila II. rudarski skupini, ko je ta prosila.

Na letovišče in kopališa je bratovska skladnica letos poslala 67 obolelih oseb.

Školja Loka

Nujna prošnja mestni občini. Kot vsa leta tudi letos podi veter prah s sušenih cest po zraku tako, da niti za eno uro ne moreš odpreti oken, če nočeš imeti na vsej opravi toliko prahu, da bi se lahko s prsom podpisoval. Pri nas namreč ldi vodovodno društvo, da primanjkuje vode, in prav zato ne dovoli škropiti po ulicah in trgih. Kakšno je radi tega po mestu, kjer je avtomobilski promet precej razvit tako proti postaji, kakor tudi v selšto in poljansko dolino, si pač vsakdo lahko predstavlja. Znano nam je, da po drugih mestih škrepe po dvakrat na dan, pri nas pa komaj ob sobotnih popoldnev. Nujno je torej ne samo radi higijenskih predpisov, nego tudi radi tega, ker je naše mesto nekoliko letovišče v juniju, juliju in avgustu, da se škropljenje redno vpelje. Če ni vode v rezervariju, si bo pač treba poiskati drug način, kako priti do vode. Prav lahko si nabavi mestna občina primeren sod za škropljenje. In se to moramo dostaviti, da je razširjeno neko mnenje, da samo Glavni in Spodnji trg rabita nekoliko škropljenja, vse druge ulice pa, da ne spadajo v mestno oskrbo. Naše mnenje je, da je treba pokropiti prav vse ulice, naj so glavne ali stranske, saj občinske davke plačujejo vsi gospodari v vseh ulicah. Prosimo torej občinski odbor, da to našo prošnjo upošteva in takoj reši. In se to bi dostavilo, da se od časa do časa pokropi tudi pol proti postaji, o čemer smo že pisali, pa do sedaj brez uspeha, a tudi to bi bilo le v korist občine, ne v zgubo.

Prošnja gospodu postajenačelniku. Na naši postaji vsak dan mnogo potnikov čaka na vlake. Da ne bo nihče sedel v tem času v čakalnici, je jasno, a zunaj je ena sama večja klop. Da bo lahko čim več potnikov sedelo, prosimo gospoda postajenačelnika, da preskrbi nekaj več klopi pred postajo.

Šenčur pri Kranju

Kmetijsko društvo. Vsak otrok že ve v Šenčurju: če hočeš poceni slamo rezati, žito mlati ali čistiti, deteljo luščiti z luščilcem, drva zagati, gnojnice voziti, braniti, sejati, vpiši se v Kmetijsko društvo! To je naša kmetijska matica, kateri se ima Šenčur zahvaliti za ves napredek v kmetijski strojni tehniki. V našem »Kmetijskem domu« ima že kar celo razstavo vseh potrebnih kmetijskih strojev. In se z vsakim letom njih število raste! »Domoljub« priporoči nov izum, novo iznajdbo. Napredni gospodari se zbera pri g. načelniku A. Umniku in reko: »Kmetijsko društvo naj prvo kupi in poskuša!« G. Umnik naroči. Stoterica društvenih članov začne poskušati. Stroj se obnese. Brž se med kmetovalci razmnoži desetero, dvajsetero in še več! A če se iznajdba ni izkazala? No, potem so posamezniki obvarovani škodel? In je prva vloga: Druga vloga se suče okrog »kovačev« Kmetijsko društvo noče lastnega dobika. Glede le na korist članovi! Noče draga bencina. Rabi elektromotor! Zato lahko daje članom za izredno nizko ceno gonilno in strojno silo. Za obrabo masinista, stroja in motorja zahteva le dva in pol kovača na uro! To se v žepih članov vrlo blagodejno čuti. Posebno v težkih časih! Šenčursko kmetijsko društvo nam je glasen branik družne ideje! Pridi pogledat v Kmetijski dom, prelistaj društvene zapisnike, računel! Čudil se boš, koliko more kmeti hasniti zadruga, ki živi pod tako srečno zvezdo, da jo vodijo složni, razumni in nesebični možje...

Ig

Pretekli ponedeljek je bila, kot smo poročali, poroka g. Mirkota Merzel z gđ. Mici Modic iz Matene 1. Pravijo, da tako slovesne poroke še ni nihče imel na Igu. Ko sta prihajala ženin in nevesta s svati iz Matene proti Igu, so farni zvonovi zapeli v pozdrav njemu, ki je toliko let vsako nedeljo in praznik pri vseh treh cerkvenih opravilih prepeval na koro Boga v čast in ljudem v dušno veselje. Ob vходу v cerkev je bil slavalok, in ko sta prišla ženin in nevesta v cerkev, se je s kora vsulo cvetje na oba. Pred njima sta šli po cerkvi dve belo oblečeni deklici in jima z belim cvetjem posipala njiju prvo skupno pot pred oltar. In vsak, ki je to videl, je rekel, da je prav tako, in da je g. Mirko res zaslužil to čast. Nikdar ni v cerkvi iskal svoje časti, zato je prav, da se mu je ob tej slovesni priliki napravilo to v čast in znak hvaležnosti. Bog živi oba dolgo let v sreči in zdravju!

DARMOL
čokolada za odpiranje

Jesenice

Imenovanje zapriseženega tolmača za italijanski in nemški jezik. Višje deželno sodišče v Ljubljani je imenovalo g. dr. Vovko Janka, advokata na Jesenicah, za zapriseženega tolmača nemškega in italijanskega jezika.

Boh. Bistrica

Na binkoštno nedeljo se vrši slovesna blagoslovitev nove motorne brigadne Prostovolnega gasilnega društva na Boh. Bistrici. Po prihodu prvega jutranjega vlaka priredi gasilstvo iz Bohinja slovesen sprejem gostov na kolodvoru. Nato se razvije sprevod z godbo na čelu, gasilstvom in narodnimi nošami skozi vas v cerkev. Po službi božji se vrši slovesna blagoslovitev nove motorke pred občinskim domom. Popoldne ob 3 na dvorišču občinskega doma tombola z veselico. Izletniki pridite!

Slovenjgradec

Ukraden vol. V noči od 29. do 30. maja t. l. je bil pri posestniku Andreju Kotnik p. d. Grosnik v Radušah št. 8 obč. Podgorje iz zaklenjenega hleva ukraden telič star vol, vreden 4000 dinarjev. Po sledovih se je ugotovilo, da je storilec ukradenega vola gnil proti Staremu trgu, nakar je sled izginila. Po takojšnjem in vestnem sledovanju slovenjgradskih in sosednjih orožnikov se je dognalo, da je ukradenega vola kupil dne 30. maja posestnik Valentin Kavšek p. d. Stopšnik v Zavodnjem št. 83 za ceno 3250 Din, katere kupnine pa Kalšek prodajalcu še ni izplačal. Lastnik vola Kotnik v Zavodnjah je spoznal vola za svojo last. Tatvino je izvršil neki 35letni brezposelni mesarski pomočnik, ki je bil od žend. stanice Šoštanj aretiran. Isti je osumljen, da je dne 27. maja t. l. pri posestniku Juriju Rotovnik p. d. Makovnik v Šmiklavžu ukradel telič vredno 2500 Din. Nekdo se je z Rotovnikom pogodil za telič, katere se je nahajala v rej pri prevzitarju Jožetu Lenart p. d. Tonac v Grški gori za ceno 2500 Din z naročilom, da jo naslednji dan prižene Rotovnik k mesarju Kuharju v Slovenjgradec. Nato se je kupec podal k J. Lenartu, kjer je bila telič, in mu rekel, naj jo mu izroči, ker jo je od lastnika kupil, nakar je Lenart telič res izročil. Neznance je telič odgnal proti Vodrižu. Ker pa se je neznan kupec zdel Rotovniku sumljiv in se je hal, da bi ta telič ne ukradel, se je podal čez nekaj časa za kupcem in ga kmalu srečal s telič, ki jo je gnil neznanec s seboj ter mu jo odvzel, nakar jo je storilec popihal. Nepoznani kupec je po opisu popolnoma identičen s tatom, ki je ukradel pri Kotniku vola.

Ruše

Nesreča. Pri stavbi nove kantine v tovarni za dušik, se je v petek popoldne podrl zidarski oder. Štirje delavci so pri tem padli v globino. Eden od teh, dom iz Selnice si je zlomil križ. Težko ponesrečenemu je nudil prvo pomoč ruski zdravnik dr. Zorec, nakar so ga z rešilnim vozom prepeljali v mariborsko bolnico. Ostali trije so zadobili lažje poškodbe.

Hmeljski nasadi v Dravski dolini so se po lanskim hmeljski krizi zredčili za 40 odstotkov. Nasadi, ki so ostali, uspevajo dobro. Lastniki pričakujejo letos boljše trgovino.

Meso se je v Rušah pocenilo kar naenkrat za 4 Din. Vpliv konkurence.

Šoštanj

Koncert. Pevski mladinski zbor P.R.K. priredi 8. t. m. koncert v zdravilišču Topolšica. Spored, ki obsega tudi novo Gobevo spevoigrjo »V bratskem objemu«, je skrbno zbran. — Vabljeni.

Detomor. Ni še minulo leto dni, odkar se je v Družinirju izvršil detomor, se je te dni pripeljal enak dogodek. Služkinja V. v Belih vodah je izvršila ta grdi zločin. Trupelce nedolžne žrvice so pripeljali v mrtvašnico, kjer se je 5. t. m. vršila obdukcija. Zadevo preiskuje orožništvo.

Razstava. Za desetletnico obstoja tukajšnje meščanske šole, se bo priredila na binkoštni ponedeljek od 7—12 v risalnici meščanske šole razstava risarskih in ročnih del. Upamo, da bo prebivalstvo v obilnem številu posetilo to redko in zanimivo prireditel in dalo s tem moralno podporo prirediteljem. Vstop prost.

Slovenec se dobi dnevno v trafiki gospe Valdi-ove.

Št. Ilj pri Velenju

Dne 1. junija se je na slovesen način vršila blagoslovitev društvenega doma v Št. Ilju. Krasno vreme je mnogo pripomoglo, da se je vsa slavnost mogla vršiti v širšem obsegu. Dopoldan ob desetih je ob zvokih rudarske godbe iz Velenja šla dolga procesija k novemu domu, katerega je blagoslovil vlč. g. kanonik Vraber iz Maribora in imel govor. Popolden ob pol treh je godba otvorila slavnost v društveni dvorani. Navdušena deklaracija je predstavljala jubilej dan našega prosv. društva, ki obhaja svojo 25-letnico, na kar je bivši oblastni poslanec g. Fr. Hrastelj v krasnem govoru primerjal stare viteške gradove po Sloveniji z novimi ljudskimi gradovi — društvenimi domovi, ki si jih stavi ljudstvo v svojo dušno in telesno korist. Drugi govornik, bivši narodni poslanec g. Pušenjak, je v vnešenih, a poljudnih besedah obravnaval zadržano delo, ki ga vršijo naše posojilnice po navodilih velikega zadrujarja rajnega Kreka. Vrstile so se točke domačega mešanega pevskega zbora in rudarske godbe. Prosta zabava zunaj je bila prava slika vsega sloj. ljudstva. V senci cvetličnih akcij je bilo poskrbljeno za različenimi sredstvi za lažne in težje. Ribji lov na ruhih in muzej, pred katerima je bil pravi naval ljudstva, sta vzbujala obilo smeha pri mladih in starih. Lahko trdimo, da si viden res samo zadovoljne obraze, kamorkoli si stopil. In tako je v splošnem veselju in zadovoljnosti le premagal milil dan, na kateri se je pripravljalo v Št. Ilju vse z veliko vneto in splošnim navdušenjem.

Pragersko

O škrtliji v vlaku je pred časom »Slovenec« že poročal. Poročano je tudi bilo, da je g. restavrat g. Majcen vzel mater in novorojenčka na svoje stanovanje, kjer je gospa Majcenova postrvalno stregla. Končno sta pa oba Majcenova malemu Zemljanu šla že za botra, tako, da je srečni oče pripeljal domov pravega Kristjana. Zelo vneto je stregla materi in novorojenčku tudi g. Fludernikova. Še so plemeniti ljudje na svetu!

Prenočišča na Pragerskem. Težko je bilo došle za potnike, ki so morali na Pragerskem čakati ponoči, pa niso imeli kje prenočevati. G. Majcen je poskrbel sedaj za udobne, čiste in cene hotelske sobe, ki so potnikom na razpolago. Posebno bo to važno za Prekmurce, ki ponoči potujejo v Ljubljano. Bilo je to za Pragersko res potrebno.

Središče ob Dravi

Danes popoldne, na binkoštno nedeljo, priredi tukajšnje Kat. izobr. društvo v Društvenem domu materinsko proslavo s pestrim sporedom in igro »Materinsko srce«. Začetek je ob 3 popoldne. Ker je, matere, ta dan namenjen vam, zato ste vse prav vljudno vabljene. Vstopnina je sedežem 6 Din, a stojščem pa 3 Din.

Na davici je umrla 15letna deklica Franica Arbeiter, stanujoča pri Burjanovih. Pokopali so jo v soboto popoldne.

Ribnica

Nezgoda. Prevrnil se je potniški avtobus družbe Zbačnik, d. z. o. z. na Dolenjskem polju. Nesrečo je povzročil splašeni konj, kateremu se je hotel avtobus izogniti, pa se je prevrnil v travo. Pa težjih poškodb ni bilo.

Pisarna finančne kontrole. Občina je preuredila prejšnje gospodarsko poslopje za pisarno finančne kontrole, ki je bila dosedaj v hiši gđ. Lovšin. Preureditev bo skoro gotova in dne 15. t. m. se vseli finančna kontrola v nove prostore.

Leskovec pri Krškem

Na praznik Vnebohoda popoldne smo imeli tudi pri nas akademijo v proslavo 80letnice gosp. knezoškofa. Dvorana »Pod lipo« je bila tokrat veliko premajhna. Poleg govora so bile na sporedu primerne deklaracije in pevске točke. Med deklaracijami je vzbujala pozornost prav za to priliko zložena pesmica: »Dečkove sanje«. Prireditelj je zaključil posebno dopadljivo otroški prizor pred s cvetlicami ozaljšano škofovo podobo. — Vse točke akademije so izzevle v en sam prireditelj klic:

Vladika, Anton Bonaventura, ave!

Sv. Primož n. Kamnikom

God sv. Primoža in Felicijana pade letos ravno na binkoštni ponedeljek. Opozarjamo vse častilce sv. Primoža, da ta dan ne bo romarskega shoda. Zato pa vabimo vse romarje od blizu in od daleč na goro sv. Primoža v nedeljo dne 15. junija. Na predvečer bo ob mraku pridiga in spovedovanje. V nedeljo bo prva sv. maša s pridigo zjutraj ob 6, druga bo pa ob 10 islatoko s pridigo. Kdor želi priti k drugi sv. maši, se lahko posluži turistovskega vlaka, ki gre iz Ljubljane ob 5.40 in privozi krog 7 v Kamnik. Sv. maše bodo tudi dne 14. in 16. junija vsakokrat ob 6. Upamo, da bo ta dan prišlo k Sv. Primožu veliko število njegovih častilcev; saj je želeli, da ta lepa božja pot nanovo zaživi in zaslovi, kakor je slovela nekdanje dni.

Tomišelj

V nedeljo 25. maja po farni maši se je slovesno zaključil 1. letnik kmet. nad. šole. V tem letniku so predavali največ strokovnjaki Kmet. družbe, poleg gg. inž. Novak, dr. Milavec, zadravnika dr. Lapajne in dr. Petrič, župnik Zajc, sol. upr. Belin, učitelj škofov in upravnik Jurešič. To je prva kmet. nad. šola na izjanski ravnini sploh, zato je bila slovesnost zelo lepa in pomembna. K zaključku so pripeljal zastopnik banke uprave prof. Krošelj, zastopnik Kmet. družbe ravnatelj Lah, zastopnik sr. načelstva g. Hladnik. Vsi odposlanci so bili prijetno presenečeni nad sprejemom, kakor tudi nad uspehi, ki jih je pokazal letnik. Zato so lepo zveneli njihovi bodrilni govori v nabilo polni občirni sobi navzočih faranov. Tečaj je vodil sol. upravitelj Belin, ki vodi prosvetno delo pod Krimom že veliko let z dobrimi in lepimi uspehi. Domači fantje so postavili pred šolo mlaje in napis: »iz naroda, za narod«. Dekleta so okusno okrasila šolo z venci, zelenjem in cvetjem. Bil je lep praznik sloge in moči ob pogledu vseh navzočih faranov občin Tomišelj in Vrbljenje. Dekletom, fantom in faranom je le čestitati za njihovo vzajemnost. Vzpodbudno je deloval ves čas načelnik sol. odbora g. Jakob Modic iz Bresta, ki je bil in ostane dovozen za vsak duševni in gospodarski napredek.

Škocjan pri Mohronogu

Tudi pri nas smo proslavili 80-letnico našega vladike. Na predvečer rojstnega dne je priredilo prosvetno društvo razsvetljavo in med svečanim zvenenjem sprevod z gorečimi svečami. Nato je bila kratka pobožnost v cerkvi. Zelo okusno je bila v župnijskem oknu okrašena in razsvetljena slika jubileanta. Na Vnebohodu je bila popoldne v dvorani prireditelj posvečena našemu nadpastirju. Ljubke deklaracije, krasen govor g. župnika in lepe pesni pevskega zbora je poslušala velika množica ljudi.

Znana in priljubljena cerkev na Slopnem bo v kratkem prenovljena in preslikana. Že do sedaj so to cerkev radi obiskovali od blizu in daleč, posej pa se bodo še bolj oklenili stopenske Matere Božje.

Na binkoštno nedeljo po deseti sv. maši proslavi gasilno društvo svoj 30-letnico s tem, da bo blagoslovilo svojo novo motorno brigadno. Nato bo sledila javna prireditev z godbo in srečolovom. Vse prijatelje gasilcev vabimo!

Ponikve ob j. ž.

Da ima naš kraj lepo naravno lego, ni naša zasluga, pač pa se prizadeva naše Prosvetno društvo nuditi domačinom, kakor tujcem in sosedom prijetno zabavo in razvedrilo. Na trojko nedeljo na primer, to je 15. jun. priredi pod Zličarjevim kozolcem dve lepi žalozigr: »Zdravnikov stražnik« in »Zarota«. Začetek bo ob 4 popoldne. Sploh naša Ponikva napreduje. Postavljajo se nove hiše, stare popravljajo, pač zato, ker je Ponikva hvaležna točka za izlete. Imeli pa bomo 9. julija tudi sv. birme, na katero se seveda skrbno pripravljamo. Novica je, da je hud vihar, ki je pred dobim tednom divjal pri nas, podrl starodavno lipo na Slomu. Gotovo bo g. lastnik zasadił novo na istem prostoru. Lesna trgovina skoro stoji. Posledica inozemske konkurence! Letina kaže dobro, le s sadjem bo bolj slaba. Pa se bomo pretrli, ker imamo močno voljo do življenja in napredka.

Iz društvenega življenja

V ponedeljek, dne 16. jun. t. l. vsi na koncert umetnih in narodnih pesmi, ki ga priredi pevsko društvo »Slavec« v veliki dvorani hotela »Union«. — Ker je čisti dobitek namenjen v korist pogorelem v Zaluki, se naproša slavno ljubljansko publiko, da to dobrodelno akcijo podpre s tem, da poseti koncert. — Točni program je razviden iz letakov.

Cerkveni vestnik

Kongregacija za gospe pri sv. Jožetu gre na binkoštni turek na Brezje. Odhod z vlakom ob 7.30. Proslava beatifikacije bh. Klavdija Kolombijera v cerkvi sv. Jožeta. — Danes in jutri ob pol 3 zvečer govor in slovesen blagoslov. V cerkvi so izpostavljene relikvije Blaženega.

Kmetijstvo v naših proračunih

Vlad. Pušenjak.

Taleta gospodarska kriza, katero najbolj občutijo kmeti, stan, ker ne more svojih pridelkov dovolj izdati, kakor tudi radi tega, ker je cena kmet. pridelkov mnogo nižja, kakor je cena drugih izdelkov, je privedla do tega, da se v vseh državah resno proučava gospodarska kriza kmetijstva in skuša najti sredstva in načine, kako bi se ta kriza ublažila in prišlo do kolikor težkega rednega razmerja. Tudi pri nas se v tem pravcu v zadnjem času precej razmišlja. Tudi v našem zakonu o pospeševanju kmetijstva, ki ga imamo, označujemo kot naš kmetijski zakon, ki določa, kako se mora kontrolirati izvoz, na podlagi katerega je ustanovljen zavod za pospeševanje kmetijstva in privilegijevana delniška družba za izvoz kmet. proizvodov kraljevine Jugoslavije. Zavod za pospeševanje zunanje trgovine izdaja mesečni »Glasnik zavoda za pospeševanje zunanje trgovine« kateri prinaša izporna poročila iz posameznih držav, opisuje v člankih položaj na svetovnih tržiščih, objavlja sezname dobrih, zasledljivih vrst ter daje navodila za izvoz posameznih pridelkov in izdelkov iz naše države v inozemstvo. Za organizacijo izvoza pridelkov kralj. Jugoslavije mora na podlagi posebnega zakona dati finančni minister trgovskemu ministru na razpolago 50 milijonov Din, kateri kredit bo v prvi vrsti služil za ustanovitev privilegirane delniške družbe za izvoz kmet. pridelkov. Upravni odbor te delniške družbe tvorijo zastopniki ministrstva kmetijstva, trgovine, prometa in financ, nadalje člani, kateri se izvolijo na glavni skupščini družbe in to 2 izmed kandidatov, katere predloži trgovski minister in po 6 članov iz vrst zastopnikov Zadrugnih Zvez in Zvez izvoznikov. V upravnem odboru imajo gospodarski ministar 6 zastopnikov, enako število ima zadrugništvo in izvozna trgovina; ta srečna sestava upravnega odbora daje nado, da bo družba svojo nalogo povoljno rešila.

Ustvarjeni so potom zakonov vsi predpogoji za sistematično delo za povzdigo kmetijstva, kakor tudi za ugodnejše uvajanje kmet. pridelkov, a za izvedbo tega dela, za uresničenje kmetijskega programa treba — sredstev in to v prvi vrsti sredstev v to svrhu, da se da pobuda kmetom, da se jih pridobi za razne melioracije, za zboljšanje pašne živine, semenja, za nabavo strojev, za uporabo umetnih gnojil, za zatiranje rastlinskih škodljivcev, za povzdigo strokovne izobrazbe itd. Pogledimo, kaka sredstva nudi državni proračun, kaka banovinski proračun za dravsko banovino za l. 1930-31.

I. Državni proračun.

Državni proračun za l. 1929-30 je imel za kmetijsko ministrstvo kredite v znesku 99,307.007 Din, isti ima za l. 1930-31 na razpolago kredite v znesku 102,850.650 Din in še poleg tega kredit državnega kmet. zaklada 76,756.185. Razun tega se nahaja v proračunu za l. 1930-31 kredit za direkcijski vod, ki se je v prejšnjih proračunih izkazoval pri kreditih kmet. ministrstva, pri kreditih gradbenega ministrstva. Kredit za direkcijski vod je znašal lanske leto 51,594.098 Din. Ker je letos prvič združeno s kmet. ministrstvom ministrstvo agrarne reforme, katerega proračun je lani znašal 37,001.248 Din, je kredit za pospeševanje kmetijstva brez kredita za direkcijski vod za 43,298.586 Din večji kot lani. V letošnjem proračunu so krediti za pospeševanje kmetijstva razdeljeni na posamezne banovine, skupni so krediti za zadrugne šole in tečaje v znesku 215.000 Din, za Glavno Zadrugno Zvezo v Belgradu 500.000 Din, kredit za dravsko banko upravo znaša 3,600.800 Din. V tem kreditu so zapopadani krediti za povzdigo kmet. šolstva 150.000 Din, za povzdigo kmetijstva, vinarstva in sadjarstva 105.000 Din, za povzdigo živinoreje 197.000 Din, za agrarno politiko in zadrugništvo 128.500 Din, za kmet. preskuševališče v Ljubljani 407.202 Din, za državni bakteriološki zavod v Ljubljani 420.938 Din.

Glavna sredstva za pospeševanje kmetijstva bo dobilo kmet. ministrstvo iz državnega kmet. zaklada, ki znaša po proračunu za prvo leto 76 milj. 756.185 Din, za zaklad se bo ustvaril iz poslovnine, ki se pobira ob izvozu blaga, v znesku 40.000.000 Din, iz čistega dobička državne razredne loterije 29,865.050 Din, iz čistega dohodka svilarstva 6,821.135 Din, iz taks za pregled živine na obsejnih postajah 50.000 Din, iz glob 20.000 Din. Državni kmetijski zaklad bo služil v sledeče namene: za kmetijske fakultete v Belgradu in Zagrebu 10 milj. Din, za zadrugna skladišča in slične zadrugne produkcije 10 milj. Din, za nabavo plemenjakov 8 milj. Din, za nabavo semenja 8 milj. Din, za vzdrževanje žrečarn 6,578.532 Din, za zemljišča in zgradbe konjogojk in drugih živinorejskih zavodov 4, za ureditev državnih in banovinskih posestev 3, za pospeševanje ribarstva, čebelarstva in svilarstva 3, za naseljevanje v smislu agrarne reforme 2 milj. Din, za razne nepredvidene in nujne potrebe kmetijstva 2,177.653 Din, za manjše melioracije 2, za zatiranje škiten usi (na slivah) 2, za razstave 2, za tečaje 2, za izvrševanje poskusov v zvezi z zavodi na kmet. fakultetah 2, za podporo okr. drevesnicam 2, za podporo vzornim kmetom 1, za poučna potovanja 1,5, za kulturo industrijskih rastlin 1, za razne publikacije 1, za pobijanje boleznih ovc 1, za zatiranje koruznega molca pol milj. Din.

Drž. kmet. zaklad ima znatna sredstva za pospeševanje kmetijstva na razpolago, znatno večja sredstva, kakor je imelo kmet. ministrstvo v prejšnjih letih na razpolago. Naloga okrajnih kmet. odborov in banovinskega kmet. odbora bo, da bodo sestavili primerne načrte za pospeševanje kmetijstva v svojem okolišču, da se bodo zavzemali za izvršitev teh načrtov ter da bodo vse potrebne korake storili, da dobe primerne prispevke iz drž. kmet. zaklada.

II. Banovinski proračun

Prvi banovinski proračun določa v II. poglavju: kmetijski oddelek kredit 14,337.871 Din za sledeče svrhe:

1. Kmetijska izobrazba	Din 1.262.109
in sicer za kmetijske gospod. učilnice	177.108
za poučna kmet. potovanja, konference in ankete	50.000
za predavanja, tečaje, zimске šole	100.000
za kmetijske razstave	70.000
za podporo za kmet. gospodinske šole	90.000
za pomoč kmetijske tečaje	50.000
za kmet. nadaljevalno šolstvo	680.000
za podporo za študij kmetijskih strokovnjakov	45.000

2. Poljedelstvo in hmeljarstvo Din 700.000 in sicer za nabavo umetnih gnojil in ureditev gospodarstva z gnojem, za semenogojstvo, za zatiranje živalskih škodljivcev, rastlinskih boleznih in zaščito koristnih ptic, za nabavo kmet. strojev, za ureditev vzornih kmetij, za pospeševanje travništva, za pospeševanje hmeljarstva.

3. Živinoreja Din 2.375.000 in sicer za licenciranje in premovanje plemen-
ske živine, za nabavo, vzrejo in vzdrževanje plemen-
ske živine, za ustanavljanje živinorej-

skih društev, premiranje rodovniške živine, za uvedbo kontrolnega krmljenja, mlečne kontrole in za živinorejsko izobrazbo, za ureditev hlevov in gnojilišča 1 milijon Din, za povzdigo mlekarstva, čebelarstva, svilarstva in ribarstva, za živinorejsko službo in učila kakor tudi živinorejske ankete.

4. Vinarstvo Din 280.000 in sicer za nabavo škropiljk in drugega orodja, za tečaje, prirejanje vinskih razstav, za nagraje za vzorne vinograde, za pobijanje direktno rodenih trti (smarnica), za nabavo trti, za izvajanje zakona o vinu, za trsni sortiment, za vrbojstvo in pletarstvo.

5. Sadjarstvo in vrtnarstvo Din 510.000 in sicer za drevesnice, šolske vrtove in vzorne sadovnjake, za tečaje, razstave in sejne, za sadjarske potrebe in zgradbe, za pokončevanje sadnih škodljivcev, za ustanovitev centralne drevesnice in matičnjaka, za drevesnico v Rakičanu (Prekmurje), za brezalkoholno produkcijo, za izobrazbo sadjarskih pomočnikov, za pospeševanje vinarstva.

6. Zadrugništvo in kmet. organiz. Din 1.175.000 in sicer kot podpore mlekarskim zadrugam (Din 500.000), vinarskim in kletnim zadrugam (Din 150.000), živinorejskim in pašniškim zadrugam (Din 100.000), zadrugam za nabavo strojev, gnojil (Din 100.000), zadrugnim šolam (Din 150.000), kmetijskim strokovnim organizacijam (100.000 Din), za zadrugno propagando, tisk, tečaje in sanacijo (Din 200.000), za uvedbo kmetijskega knjigovodstva, za stroške kmetijske statistike.

7. Za ustanovitev stalne gospodinske šole (prvi obrok) Din 500.000

8. Kritje primanjkljajev pri banovinskih kmetijskih ustanovah Din 6.047.491 in sicer za kmetijsko šolo na Grmu 1.126.376, vinarsko in sadjarsko šolo v Mariboru 652.200, kmetijsko šolo v St. Juriju ob juž. žel. 632.638, kmetijsko šolo v Rakičanu, ki se ni

otvorjena	304.880
mlekarsko šolo v Škofji Loki	524.205
kmetij. gospodinsko šolo v Mači Loki	235.521
trsnico in drevesnico v Kapeli	147.249
trsnico in drevesnico v Pekrah	145.390
trsnico in drevesnico v Kostanjevici	
Arnovem selu in Leskovcu	152.806
trsnico v Dramljah	42.460
trsnico v Vinjem vrhu	122.256
drevesnico v Ptuj	51.920
žrečarno na Selu	965.769
semenogojstvo postajo v Beltincih	98.200
posestvo Robež	41.000
posestvo Ponoviče	668.312
kmetijsko poskusno in kontrolno postajo v Mariboru	156.329

9. Za veterinarstvo Din 789.272 in sicer za banovinski prispevek nedržavnim živnozdravnikom, za zatiranje kužnih boleznih (Din 550.000), za poučne tečaje in predavanja, za dotacije podkovski šoli v Ljubljani (Din 269.272).

10. Za šumarstvo Din 899.000 in sicer za gozdne drevesnice, za pogodovanje in brezplačno oddajo sadik, za gozdarsko posveto, za gozdarsko razstavo, za lovstvo, za ustanovitev gozdarske šole (Din 205.000), za urejevanje hudournikov (Din 500.000).

Naloga kmetijskih odborov, strokov. kmetijskih organizacij in zadrugništva bo skrbeti za to, da se bodo izvršile vse one akcije, za katere so določeni krediti v banovinskem proračunu in da se bodo uporabili v to določeni krediti, kakor tudi, da bodo izposlovali, ako bi krediti za izvedbo teh akcij ne zadostovali, da se dobe še sredstva iz splošnega rezervnega kredita v znesku Din 2.787.777, ki je namenjen za nezadostne ali vobče nepremlirane izdatke.

III. Dosedanji krediti samouprav za pospeševanje kmetijstva.

Bivša oblastna samouprava v Mariboru je imela za pospeševanje kmetijstva v svojem proračunu Din 6.172.329, bivša oblastna samouprava v Ljubljani pa Din 9.838.804, skupaj 16.011.133 Din, za Din 1.673.262 več, kakor ima banska uprava v prvem proračunu. Ker sta obe oblasti započeli z dalekosežno akcijo za povzdigo kmetijstva in ker so se gospodarske razmere v kmetijstvu v zadnjem letu silno poslabšale (kriza hmeljarstva, vinska kriza, padec cen lesa, vobče velike težkoče pri vnovčevanju kmetijskih pridelkov), bi bila za smoteno nadaljevanje dela za pospeševanje kmetijstva še večja sredstva potrebna kakor so jih nudile oblastne samouprave. Dolžnost merodajnih krogov je, kar ponovno ugotavljamo, da vse store, da dobi Dravska banovina kolikor mogoče znatne prispevke iz državnega kmetijskega zaklada, kakor tudi, da se v bodočem proračunu Dravske banovine krediti za II. poglavje: kmetijski oddelek, znatno povečajo. Zboljati treba kmetijsko produkcijo, standardizirati in tipizirati kmetijske pridelke, povrh tega pa potom zadrugništva organizirati vnovčevanje kmetijskih pridelkov in izvoz istih v inozemstvo, kar ne more kmetijstvo radi težke gospodarske krize, v kateri se nahaja, samo izvesti, temveč opravičeno pričakuje pomoč od države in banske uprave. Sosednje — industrijske države, kakor Avstrija, Češkoslovaška in Nemčija — so žrtvovale v te svrhe stotine in stotine milijonov, zato ne sme naša država, ki je eminentno kmetijska država — zaostati.

Dobave. Splošni oddelek ravn. drž. žel. v Ljubljani sprejema do 14. t. m. ponudbe glede dobave papirja. — Strojni oddelek sprejema do 17. t. m. ponudbe glede dobave 30 ton bukovega oglja; do 18. t. m. glede oddaje cirka 800 komadov raznih pil v popravilo in nasekovanje; do 20. t. m. pa glede dobave 1200 zvrtkov brznomerilnih travkov. — Prometno-komercialni oddelek sprejema do 18. t. m. ponudbe glede dobave 15 kub. metrov smrekovih desk. — Ravn. drž. rudnika Velenje sprejema do 14. t. m. ponudbe glede dobave platenih plaščev in 200 kg snažilne volne. — Ravn. drž. rudnika Breza sprejema do 20. t. m. ponudbe glede dobave 1000 kg kristalne sode, 6 komadov cevi ter glede dobave električnega materiala. — Ravn. drž. rudnika Zabukovca pri Celju sprejema do 21. t. m. ponudbe glede dobave sesalke za mazanje cilindrov male lokomotive. — Dne 16. t. m. se bo vršila pri Komd. III. arm. obl. v Skoplju licitacija glede dobave lesenega in železnega orodja za pekarnice. — Dne 21. t. m. se bo vršila pri strojnem oddelku suhot. žel. ravn. ofertalna licitacija glede dobave 7000 kg firneža in 1200 kg cinkovega belila. — Dne 18. t. m. se bo vršila pri ekonomskem oddelku Ministrstva vojske in mornarice v Belgradu licitacija glede dobave gonilnih jermen.

Obisk letošnjega velesejma

Na velesejmu: Pred podružnico »Slovenec«.

Včeraj je obiskalo velesejem mnogo odličnih gostov. Dopoldne je prišel na velesejem minister za gozdove in rude dr. Anton Korošec. Ogledal si je vso prireditve, o kateri se je izredno pohvalno izrazil, ter čestital vodstvu velesejma k temu izred-

nemu uspehu. Dalje je obiskal velesejem prevzvišeni g. knezoškof A. B. Jeglič v spremstvu pomožnega škofa dr. Gr. Rožmana. Tudi oba visoka cerkvena dostojanstvenika sta zelo natančno pregledala velesejem, ter bila polna hvale zanj. Obiskala sta vse paviljone, ter se zanimala za razstavljeno blago, katero so jim prisotni razstavljaleci razkazovali. Ni bilo predmeta, za katerega se visoki gostje ne bi zanimali. Razstavljaleci so radostno pozdravljali našega knezoškofa, ki je pokazal toliko zanimanja za naš velesejem. Popoldne pa je obiskala sejem velika skupina grških gospodarjev. Najprej so bili na kosilu, ki jim ga je priredila velesejem-ska uprava pri Dolničarju, nato pa so si v skupinah ogledali velesejem, kjer so imeli priliko ugotoviti, da kupuje Grčija že mnogo predmetov pri nas, da pa bi se dalo še več eksportirati v Grčijo. Zlasti prihaja za naš izvoz v poštev Solun, katerega lahko dosežemo po suhem, nadalje pa tudi Atene kot najvažnejše trg. središče Grčije.

Kakor običajno, prihaja na velesejem nebroj sol, pa tudi trgovskih interesentov iz cele države. Interesenti kupujejo skoro vse vrste blago in za-
ključki se množe. Saj se približujemo zaključku velesejma.

Presenečenja za obiskovalce

Posebno presenečenje se pripravila obiskovalcem ljubljanskega velesejma v nedeljo pa tudi na binkošti ponedeljek. Vsa naj si dobro ogleda zadnjo stran vstopnice. Lahko se dobi polica za zavarovanje za slučaj smrti ali doživljaja za vsoto 10 tisoč Din, v ponedeljek pa bo izžrebana med vstopnicami polica za enoletno nezgodno zavarovanje proti nezgodam in sicer 25.000 Din za slučaj nezgodne smrti, za slučaj invalidnosti pa 50.000 Din. Te police je izdala za obiskovalce ljubljanskega velesejma zavarovalna banka »Slavija«.

Bruski mojstri za nedeljski počitek

Dne 3. junija t. l. se je zglasila deputacija Ljubljanske in Mariborske brivske zadruge pri g. podbanu v Ljubljani. Ker pa je bil ta vsled bolezni g. bana, ki ni sprejel, preobložen z delom, je deputacijo sprejel g. tajnik, kateremu se je izročila naslednja resolucija:

V zvezi z dosedaj predloženimi predlogi in resolucijami v zadevi nedeljskega počitka v bivši Ljubljanski in mariborski oblasti v brivsko-frizerski in lasničarski obrti, si usojamo predložiti Vam še sledečo spomenico: Z zadnjo uredbo ste odredili, da smejo biti odprti brivsko-frizerski in lasničarski obrati ali nedeljah. Vse brivske, frizerske in lasničarske mojstre osobito v Ljubljani in Mariboru z neznatnimi izjemami je ta določitev neprijetno iznenadila. Po dolgoletnem prizadevanju smo si končno dne 1. avgusta 1918 priborili nedeljski počitek. Od takrat dalje smo ga točno izvajali in je postal unavaden zakon. Ako bi ostalo pri zadnji uredbi, bodo prve nedelje odpirali samo nekateri mojstri in sicer le oni, kateri bodo zaposlovali le mladoletne delavce, ker ti ne morejo zaposliti starejših, ker njih obrati leže na periferiji. Odpiranje na deželi se da opravičiti, za večje kraje ali celo za mesta pa nikakor. Stranke imajo ob podaljšnem sobotnem delavnem času dovolj prilike za posluho, delavstvo samo še celo več, ker prenehajo obrati po večini ob sobotah z delom že opoldne ali v zgodnjih popoldanskih urah. Zasluzka bi mojstri ne imeli več, ker bi se posluževalo ob nedeljah le malo njih in to bi bili le oni, ki bi odpadli v soboto radi komoditete oziroma nemarnosti.

Pač pa bi bilo nedeljsko odpiranje kvarno in bi imelo več slabih strani: Naš poklic je sam po sebi ne samo neprijeten, nehygienjski in zdravju škodljiv, kajti delati in tičati moramo skozi ves teden v zaduhlih, navadno malih prostorih. Smo po večini blede in slabotni ali ne zaslužimo kakor vsak kristjan nekoliko počitka in oddiha na svežem zraku, katerega nimamo v naših zaduhlih delavnicah. Težkoča bi dalje bila, ker bi mojstri ne mogli sami delati. Vajencev se po zakonu o zaščiti dela ne more zaposliti, torej bi bilo potreba zaposliti pomočnike. Tem bo potreba plačevati občutno povišane dnevnice, kakor jo pomočniki že v naprej reklamirajo tako, da bodo izdatki večji nego ves zaslužek nedeljskega dela. Dalje — pomočniki bodo zahtevali za nedeljsko delo, da se jim da med tednom še plačani odmor kot to zahteva zakon. Pomočniki sami so vsi za nedeljski počitek. To jim tudi pritiče in jim je nujno potrebno iz zdravstvenega in socialnega stališča. Ako bi bili prisiljeni k delu bodo nejevolni, kar bo v splošno škodo naročnika in gospodarja, ker nejevoljen človek ne vrši nikakor točno in vestno dolžnosti. Danes zaposluje večina mojstrov pomočnike radi edinega neodločljivega nujnega dela ob sobotah. Ako bi se sobotno delo delilo tudi na nedeljo bo posledica, da bo v soboto malo dela čez normalno, kar bodo veliko mojstrov lahko opravili sami ter z vajenci in posledica temu bo odpust pomočnikov, katerih je že danes preveč nezaposlenih.

Za nedeljsko delo je v Ljubljani le mal odstotek članov, dočim v Mariboru niti eden in bi pri izdajanju uredb bilo upoštevati v tem slučaju ogromno večino. Ni torej podanega nikakega tehtnega razloga, da se odpravi zakon — navada našega nedeljskega počitka. Prejšnja naredba ministrstva tudi ni za nedeljsko delo. Isto tako odreja nedeljski počitek uredba g. bana Savske banovine, katere nima manj tujkega prometa kakor v Ljubljani in Mariboru.

Nimamo nič proti temu, ako se dovoli krajem ob periferiji, da poslujejo par ur ob nedeljah, morda od 8—10.

Zatorej predlagamo in prosimo da se spremeni že izdana izjema naredbe o odpiranju in zapiranju obratov glede nedeljskega dela za naše obrti v smislu skoro soglasno storjenih sklepov, predlogov in resolucije članstva, ter da se izda dodatna odredba, ki naj prepove nedeljsko delo.

INSTALACIJA OGROMNIH MEGAFONOV IN NAPRAV ZA OJACEVANJE GOVORA IN POVELJ NA TELOVADIŠČU.

V soboto 31. maja so dospeli v Belgrad iz Philipsovih tvornic v Eindhoven-u (Holandija) ogromni megafoni, ojačevalci, mikrofoni in veliko število sporednih aparatov za ojačevanje govora in povelj, kakor tudi za prenos in okrepitev koncerta gramofonskih plošč.

Takoj po prispitju navedenih aparatov se je izvršilo ocarinjenje, nato pa se je napravila transportirala na telovadišče. Na telovadišču se je takoj pričelo z montažo in potrebnimi instalacijami. Megafone so postavili na stolpiče nad glasbenim paviljonom. Po dobljenih zvezah se je takoj pričelo s poskušnjo, kateri so prisostvovali predstavniki domačih listov, g. major Lujo Lovrić, predsednik novinarske propagandne sekcije, g. inž. Radulović, graditelj

sokolskega stadiona, g. Miloš Djordjević, direktor Radio postaje Belgrad in drugi inženjeri.

Skušnja je bila napovedana točno na 16. uro, pa se je nekoliko zakasnila, ker se je pri postavljanju velikih megafonov žica pretrgala. Na telovadišču bodo montirani 4 veliki megafoni, ki se bodo nahajali nad paviljonom za glasbo, a so odredeni izključno samo za ojačevanje povelj in govora na samem telovadišču. Ti megafoni so spojeni po posebnih vodih z mikrofonom, ki se nahaja na mostu za povečevanje nad zapadno tribuno (nasproti paviljona za glasbo). Tukaj se nahaja tudi drugi mikrofoni za elektro-dinamske mikrofone, kateri so postavljeni na zbirališčih za južno, vzhodno in severno tribuno, ter bodo služili za povečevanje Sokolom, ki bodo vadili pred nastopom.

V samem paviljonu za muziko se nahajata dva Philipsova mikrofona, ki se bosta rabila izključno le za prenašanje glasbe za radio postajo, ki bo oddajala to svečano celemu svetu. Pod zapadno tribuno je Philipsova kabina, v kateri so nameščeni razen ogromnega 600-Watnega Philipsovega ojačevalca vse aparature, potrebne za ojačevanje. Pomniti moramo, da je ojačevalec najnovejšega tipa, ter da se prvič uporablja za ojačevanje pred široko javnostjo.

Vse instalacije so izvršene brez rotacijskih strojev t. j. polnijo se s potrebno energijo direktno iz električnega omrežja mestne struje. Kakor smo poudarili že uvodoma so vsi aparati znani Philipsovi izdelki, ki spadajo med najmočnejše evropske fabrikate.

Philipsove tvornice zaposlujejo danes okoli 40.000 delavcev in blizu 2.000 utradnikov. Tvornice so organizirane tako, da producirajo razen surovin vse v lastnih tvornicah, tako n. pr. obstoja lastna tovarna za kartonazo, steklo, žico, bakelit, stroje itd.

Razen tega slove Philipsovi laboratoriji, v katerih so se udeleževali slaviti prof. D. Compton, prof. Fr. Herc in drugi.

V prvovrstni kvaliteti Philipsovih izdelkov so se mogli prepričati mnogi, ki posedujejo Radio-aparat, a sedaj ob priliki vsesokolskega izleta se jim nudijo prilika, da se prepričajo tudi o tem, da niso prvovrstni samo Philipsovi Radio-aparati in zvočniki, temveč, da so vsi izdelki Philipsovih tovarn tehnično popolnoma na višku, tako da nimajo tekmeča.

Borza

7. jun.

UDENAR

Ta teden je znašal devizni promet na ljubljanski borzi 17,2 milj. Din napram 9,9, 22,2, 20,5 in 21,7 milj. Din v prejšnjih letih. Največ prometa je bilo kakor običajno v devizah London, nadalje Newyork in Curih.

Narodna banka je krila vse povpraševanje v borznem prometu, le v devizi Trst je bilo zaključeno privatno blago. Kompenzacije so bile znatne. Curih. Belgrad 9.125, Amsterdam 207.70, Atene 6.70, Berlin 123.225, Bruselj 72.075, Budimpešta 90.325, Bukarešt 3.07, Carigrad 2.45, Dunaj 72.85, London 25.0975, Madrid 72.85, Newyork 516.55, Pariz 20.255, Praga 15.32, Sofija 3.745, Trst 27.055, Varšava 38.—, Kopenhagen 138.25, Stockholm 138.25, Oslo 138.25, Kelsingsfors 13.—.

Zito

Tekom preteklega tedna je bilo opaziti pri nas stalno naraščanje cene, oziroma uvrščevanje položaja za pšenico, ki je dosegla koncem tedna zopet najvišje cene letosnjega leta. Z ozirom na dejstvo, da pričakujejo letosnjo zeto tako v kvantitativnem kakor v kvalitativnem pogledu slabšo od lanske, se je začelo večati zanimanje za staro pšenico in tudi nova pšenica dosega zadnji čas mnogo višje cene nego v začetku termiske kupeje. — V koruzi moremo reči, da je ostal položaj skoraj do celca neizpremenjen in kljub malemu valovanju — povzročenemu brzas pod vplivom inozemskih notacij — opazamo neko stabilnost ne le v ceni, marveč tudi v prometu in konzumu. — Zelo so zanemarjeni vsi ostali predmeti, le v pšenični moki ni bilo veliko povpraševanje. — Danes se trguje gornjooska pšenica 78 kg po 215.—, nova pšenica po 185.—, ovska mlačnina postaja. — Koruzna backa velja 97.50—100.—, sremska pa 108.—, nakladnina postaja. Oves se ponuja po 115.— do 125.—, nakladnina postaja. — Pšenična moka srednje backe znamke velja 350.— do 355.—. Dočim je pri nas zdaj precejšnje povpraševanje po debelih otrobi, je skoraj nemogoče dobiti kako punodbo zanje, ker so v otrobi skoraj vsi razprodani.

Zivina

Mariborsko sejmsko poročilo. Mladi prašici 3 do 6 tednov stari komad 150—200, 7—9 tednov 280 do 300, 3—4 mesece 300—400, 5—7 mesecev 500 do 700, 8—10 mesecev 750—900, 1 leto 950—1200 Din. 1 kg žive teže 9.50—12.— Din.

Kopanje - plavanje

V dobi, ko se naša mladina oprijemlje tako močno sportu, kot telesno vzgojnega sredstva, smatramo, da je nujno potrebno ogledati si razne panoge sporta, predvsem z zdravstvenega stališča. Med vsemi tolikimi sportnimi panogami je poleg plavanja edino še zimski sport, ki prednjači ostalim sportom tudi z zdravstvenega stališča. Prav na čelu je pa plavalni sport. Na raznih sportnih prostorih imamo priliko opazovati od pota premočene atlete, ki so poleg tega še polni prahu kajti tako idealnih sportnih igrišč, da bi ne bilo prahu si ne moremo zamisliti. Zato so radi teh okolnosti koristi, ki jih ima telo od ene ali druge sportne panoge, precej zmanjšane.

Vsega tega pa pri plavalnem sportu ni. Koristi plavanja in kopanja so predvsem v učinku, ki ga ima voda in premikanje pri plavanju na telo. Pri kopanju je telo izpostavljeno neposredno tudi soncu in zraku, kar še posebno dvigne pomen kopanja. Edina sportna panoga je plavanje, ki čisti kožo. Koža izločuje mast, tako da voda ne more prav prodreti v kožne luknjice. To je omogočeno le v tem slučaju, ako telo primerno deluje v vodi; to se zgodi ravno pri plavanju. Zato se naše telo najbolj temeljito očisti samo pri plavanju. Pa ne samo to. Voda izvaja na zrakom napolnjene dele telesa (trebušna in prsna votlina) močan pritisk. Do vrata v vodi stoječi človek pri vsakem vdihavanju premaga 7 kg težak pritisk vode (po prof. Du Bois — Raymond). Radi tega je tudi plavanje najboljšo sredstvo za ojačevanje dihalnih organov. To je največja prednost, ki je ne nudi nobena druga sportna panoga. Kaj pomeni v naši dobi na tako lahek, rekli bi prijeten način, ojačevati dihalne organe, lahko vsakdo sam premisli. Pri plavanju delujejo vse mišice. Zato je tudi plavanje najboljšo sredstvo ojačiti naše mišice. Pa tudi tu ima plavanje svojo posebnost. Na plavalcu ni opaziti trdih oglatih mišic kakor pri lahko atletu, tudi ni mišičevje tako močno nakopičeno kakor pri težko-atletih. Telo plavalca je mehka, zaokrožena celota, kajti teško mišičevje bi pri hitrem plavanju zelo oviralo.

Velike zdravstvene prednosti plavalnega sporta so pomembne še zlasti za našo žensko mladino, kajti plavanje ne odvzame ženski njene ženskosti, kakor opažamo žal pri drugih sportih. Naravna masaža pri plavanju, vpliva zelo blagodejno na ženske. Če se zmerno goje sportne panoge, ponavadi ne škodujejo gracioznosti ženske. Cim pa postane sport tekmovalen pa izgubi ženska veliko. Le plavanje, tudi tekmovalno je ideal vseh ženskih sportov. Tudi pri ostrem treniranju ženska ne dobi močnega mišičevja, ki bi kvarilo telo. Trdili bi, da je plavanje najboljše lepoto sredstvo za ženske. Po vsem tem smemo trditi, da je plavanje prvo izmed sportnih panog, zato lahko rečemo: Vsak človek plavalec.

Treba je pa še, da si malo ogledamo zgodovino plavalnega sporta. Stari narodi, ki so nas v marsičem prekašali, so se prav dobro zavedali koristi kopanja za zdravje. Prvi sport človeka v davni dobi je bilo kopanje in rokoborba. Na starih skulpturah, mozaikih pogosto vidimo razne scene iz kopanja. Pri starih narodih predvsem Grških in Rimljanih je bilo plavanje del splošne vzgoje. Kdo rni znal plavati, je bil kot človek v družbi nemogoč. Zlasti pri Grkih je bilo plavanje na prvem mestu. Imeli so Grki tudi za naše razmere zelo značilen izrek: **Da ne zna plavati in brati!** Ta izrek Grkov pokaže kakšno važnost so pripisovali Grki ravno plavanju. Grki so gojili plavanje splošno, medtem ko so Rimljani, narod vojskav in osvajalcev, plavanje vežbali bolj z vojaškega stališča. Pri bojnih pohodih so morali dostikrat preplavati velike vode. Isto je bilo tudi pri umikanju. Najbolj čudno je pa, da ne najdemo pri Olimpijadah Grkov nikjer omenjeno, da bi se vršile tudi plavalne tekme. Vse drugače je bilo pri starih Germanih. Ti so pa imeli pri svojih igrah vedno plavalne tekme.

Ko smo že pri plavanju, bi omenili razne vrste oziroma načine plavanja. Do leta 1906 je bilo najbolj udomačeno prsno plavanje. V tem letu je pa prišel Avstralec Haely na neko plavalno prireditvijo v Nemčijo, kjer je prvič plaval »krawl«. To je najhitrejši način plavanja in je šele krawl omogočil tako dobre rezultate. Ta način plavanja so se naučili Avstranci od prebivalcev južnih otokov. Tam je tudi pravzaprav domovina sedanjega krawla. Krawl podoben način plavanja so pa imeli že stari narodi. Najstarejša slika, ki jasno kaže kako so plavali naši predniki je ona, ki prikazuje tyrskega vojaka na begu. Posebno izrazita je tam drža nog, tako, da se vidi eno nogo nad drugo, kar ni nič drugega kakor sedanjí način plavanja. Da so stari narodi res poznali podoben način plavanja kakor je sedanjí krawl dokazuje še nebroj drugih mozaikov, ki jih pa ne bomo naštevati. Gotovo je pa, da drugega načina plavanja sploh niso gojili, ker so recimo smatrali prsno plavanje kot nekoristno in prepočasno.

Ko se so pričeli Grki in Rimljani pomelkuzevati je prišlo počasi tudi plavanje ob veljavno. Pomelkuzeni Grki in Rimljani so se kopali le še v bazenih z dišečo vodo. To ponovno jasno priča, kakšne vrednosti je plavanje za zdravje in odpornost telesa napram raznim izrodokom sedanje kakor tudi stare kulture. Znano je kako so v srednjem veku prepovedovali kopanje in kakšne nadloge epidemije so razsajale takrat.

Sedanja nova doba naj bo pa zopet doba zdravega rodu. Za dosego tega bo gotovo najbolj služilo plavanje. Zato naj velja tudi za nas ne grški izrek: **Ne zna plavati, ne brati, pač pa:** Vsak Slovenec plavalec in vsak plavalec reševalec. Ta parola naj pridobi mnogo posnemalcev.

Tabela plavalnih rekordov

Svetovni			Jugoslovanski	Svetovni		Jugoslovanski
Gospodje				Dame		
Prosti stil	100 metrov	57.4 Weismüller	1:4.1 Senjanović	1:09.4 E. Lahie	1:17.1 O. Roje	
	200 metrov	2:08 Weismüller	2:30.2 Senjanović	2:40.6 M. Aurelius	3:12 O. Roje	
	400 metrov	4:50.3 Arne Burg	5:26.1 Senjanović	5:51.4 M. Aurelius	6:33.2 O. Roje	
	1500 metrov	19:07.2 Arne Burg	22:25 Senjanović	23:44.6 M. Aurelius	27:50.6 O. Roje	
Prano plavanje	100 metrov	1:14 W. Spence	1:21.1 Birimiša	1:26.3 Lote Unhe	1:38.2 Iva Volfart	
	200 metrov	2:45 Tsuruta	3:4.7 Smokvina	3:11.2 Lote Unhe	3:33 Iva Volfart	
	400 metrov	5:50.2 Tsuruta	6:43.2 Pavelič		7:34.2 M. Treo	
Hrbno plavanje	100 metrov	1:08.2 Kojac	1:20.1 Mirković	1:21.4 M. Braun	1:37.5 S. Kutavč	
	200 metrov	2:37.8 Toskio Iriye	3:8.7 Pavelič	2:59.2 M. Braun		

Iz te tabele, ki ni čisto popolna, se razvidi, da smo zlasti v prostem plavanju še daleč za drugimi narodi. V prsnem in hrbnem plavanju pa ni dosti razlike, to pride pač od tega, ker gojimo

pri nas prsno in hrbno plavanje že dalj časa. Krawl se je pa pri nas pričel vezbati šele v zadnjih letih. Upajmo, da se bodo naši plavalci v letošnji sezoni približali svetovnim rekordom.

Mednarodni pokalni nogometni turnir

Danes in jutri se vršijo na igrišču ASK Primorja sledeče nogometne tekme:

Nedelja:

Ob 9: Svoboda II:Amateur.
Ob 10.45: Grafika:Olimp.
Ob 16: Svoboda I: Red Star.
Ob 17.45: Hajduk (Sarajevo):Primorje.

Ponedeljek:

Ob 9: premaganca od nedelje dopoldne.
Ob 10.45: zmagovalca od nedelje dopoldne.
Ob 16: premaganca od nedelje popoldne.
Ob 17.45: zmagovalca od nedelje popoldne.

IZ KLUBOV.

ASK Primorje (lahkotletska sekcija). Za Jutrovo štafeto, dne 9. t. m. postavimo dve štafeti in sicer: Skok, Jug I. Godunov, Zorja, Korč, Slamf, Hudelist, Putinja, Močan, Perovič, Petkovšek, Trčelj, Kovačič, Regally, Valenčič, Gaberšek, Jug II in Oki. — Imenovani atleti so naproseni, da pridejo najpozneje do 10 dopoldne pred Narodni dom, kjer bo sločilnica; obenem naj prinesejo seboj ev, garde-robo in copate. Atletje prosimo za točnost. Načelnik.

Nogomet v tujini

Novi nogometni prvaki v Evropi. Skoraj v vseh evropskih državah je končan prvenstveni boj. Novi državni prvaki so že določeni za sledeče države:

Anglija: Sheffield Wednesday.
Škotska: Rangers Glasgow.
Nemška: Avstrija: Rapid (Dunaj).
Ogrska: Ujpest (Budimpešta).
Českoslovaška: Slavia (Praga).
Francija: F. C. Sete.
Belgija: Cercle Sportive Brugge.
Holandska: Go Ahead Deventer.
Švica: Servette, Genf.
Španija: A. C. Bilbao.
Švedska: I. F. K. Helsingborg.

Ni pa še končano prvenstvo v Nemčiji, kjer je še 5 kandidatov. Tudi Italija nima še novega državnega reprezentanta, čeprav bo skoraj Ambrosiani

težko iztrgati vodstvo, vsled česar moremo ta klub že z gotovostjo smatrati za bodočega italijanskega prvaka. Pa tudi pri nas se je drž. prvenstvo zavleklo. Ni torej Jugoslavija edina, kjer se prvenstvena borba ni končala.

Dunajski Cehi zopet v prvem razredu! Prvenstvo druge lige na Dunaju je zaključeno. Kot prvak je izšel znani klub Slovan, kjer so včlanjeni predvsem na Dunaju bivajoči Čehoslovaki. Slovan si je s tem zopet priboril dostop v prvo dunajsko ligo. Do zadnje tekme je bilo negotovo to napredovanje, ki ga je oviral najbolj Brigittenauer A. C. Ta klub je le za eno točko zaostal in tako omogočil Slovanu častno in zasluženo prvorazrednost.

Vsi vodeči klubi poraženi! V Italiji so se zgodile čudne stvari, kajti vodeča Ambrosiana, drugoplasirana Genova in na tretjem mestu stoječi Juventus so na en dan odšli premagani z igrišč. Tako je Ambrosiana v Neaplju zgubila z 1:3, Juventus na lastnem igrišču napram Triestini z 1:0! in Genova z 1:4 napram Brescia. Četrty klub, FC Torino, pa je zmagal z 2:0 napram Pro Vercelli. Stanje: 1. Ambrosiana 45 točk; 2. Genova 40; 3. Juventus 39; 4. FC Torino 37. — Ker pa so se medtem še nadaljevale prvenstvene tekme, se je to stanje zopet izpremenilo. Tako je Ambrosiana z zmago nad Brescia s 5:1 dosegla 47 točk. Drugoplasirana Genova je pa z neodločnim rezultatom 2:2 napram Napoli poslabšala svojo pozicijo in morala stopiti na tretje mesto. Drugo mesto pa je zavzel Juventus, ki je zmagal z 2:1 napram Roma. Končna situacija po teh tekmah je sledeča: 1. Ambrosiana (47 točk); 2. Juventus (41 točk, boljša gol-diferenca); 3. Genova (41 točk); 4. Torino (37 točk). Važne so te tekme predvsem vsled tega, ker bo Italija z obema prvima kluboma sodelovala v tekmovalstvu za srednjeevropski pokal. Skoraj gotovo bo prva Ambrosiana, a drugi zastopnik še ni gotov. Več prerokovanj v svojo korist od raznih sportnikov ima pa vendar Juventus, ki bo storil vse, da reši svojo čast.

- PEGE -

odstani takol in brez sledu »Creme Orizol«
Dobiva se v lekarnah, drogerijah in parfumerijah. Zalo-gar: »Cosmochemia, Zagreb, Smičiklasova 23, Telefon 49-99

Radio

4 dnevi počitka

Radi čiščenja prostorov naša postaja ne bo oddajala 4 dni in sicer v torek, sredo, četrtek in petek. V soboto se ob 12.30 prične zopet z rednim oddajanjem.

»Radio-Ljubljana«, ilustriran tednik za radio-fonijo št. 23. — Izšla je 23. številka našega tednika za radio-fonijo s sledečo vsebino: Radionaročniki kot poslušalci. — Naša kukavica. — Na domačem valu. — Prosvetni radio. — Najboljše iz etra. — Radio Luksenburg?! Tehnika: Kako se obvarujem motenj (nadaljevanje). — Val Omega. — Izviren slovenski radio-roman. Kako spoznam glavne postaje. (III. del. nadaljevanje). — Spored. List našim amaterjem toplo priporočamo.

Nova postaja v Trstu.

Od novih postaj, ki jih predvideva italijanski načrt za izgradnjo domače radio-fonije, bo prva izgotovljena tržaška postaja. Postaja naj se otvori 28. oktobra, na obletnico fašističnega pohoda proti Rimu. Tako nagla dovršitev postaje je možna zato, ker so predpriprave za notranjo opremo, anteno itd. že končane. Kakor čujemo naj se zgradi za postajo tudi posebna palača, v kateri bi se nahajali prostori za sprejemanje. Oprema naj bi bila približno taka, ko jo bo imela nova postaja v Milanu. Kot je torej videti se bo vkljub vsem nasprotnim vestem vendarle kmalu oglašila nova sosedja v Trstu.

Programi Radio-Ljubljana:

Nedelja, 8. junija: 9.30 Prenos cerkvene glasbe — 10.00 Prenos sokolskega nastopa iz Beograda — 10.30 Dubrovnik in njega okolica, ravnatelj Pintar — 11.00 Koncert radio-orkestra — 12.15 Tedenski pregled — 15.00 Ljudska igra: Pozna pomlad — 16.00 Reproducirana glasba — 16.30 Prenos z velesejma (koncert) — 20.00 Harmonika (g. Piliš) — 21.00 Prenos koncerta iz unionskega vrta — 22.00 Casovna napoved in poročila, nadaljevanje prenosa.

Ponedeljek, 9. junija: 10.30 Dr. Veber: Izhodišče Avguštinove filozofije — 11.00 Koncert radio-orkestra — 15.00 O zatiranju sadnih škodljivcev, g. Katol — 15.30 Rešetar iz Vel. Lašče pripoveduje kaj je doživel »že po svaji, po zimi in polaj« — 16.00 Reproducirana glasba — 16.30 Spoštujmo svoj materni jezik! (Branje Slomskove pridige na binkošni ponedeljek l. 1838.) — 17.00 Moški pevski zbor iz St. Vida nad Ljubljano — 20.00 Pevski koncert barionista g. Marjana Rusa — 21.00 Koncert balalajk »Kremelj« — 22.00 Casovna napoved in poročila — 22.15 Prenos koncerta z unionskega vrta.

Od torka do petka ne oddaja.

Drugi programi:

Ponedeljek, 9. junija:

Belgrad: 16.00 Koncert narodne glasbe — 17.30 Narodne pesmi na kitaro — 19.30 »Prokleti Poluks«, komedija — 20.00 Narodna hrana, predavanje — 20.30 Prenos iz Varšave — 22.15 Koncert tamburaškega orkestra. — Budapest: 11.15 Služba božja — 12.00 Koncert opernega orkestra — 14.00 Plošče — 15.30 Malo glasbe — 16.30 Koncerti zabavne glasbe — 20.00 Humoristična ura — 20.50 »Madame Butterfly«, opera — 23.00 Koncert cigan. orkestra. — Dunaj: 10.15 Zborni koncert dunajskega deškega pevskega zbora — 17.40 Uspavanke raznih narodov — 18.45 Beethoven: Selstet v es-duru, op. 20 — 20.15 »Predzvezd«, opereta. — Milan: 16.35 Koncert deškega pevskega zbora — 17.00 Popold. koncert orkestra — 20.30 »La cena delle Beffe«, opera. — Praga: 20.00 Slagerji — 20.30 Klavirski koncert — 21.00 Priložnostna glasba. — Langenberg: 19.30 »Macbeth«, opera v štirih dej. (Verdi).

Popolna razprodaja!

zaloge raznega konfekcijskega in manu-fakturnega blaga v konkurzu tvrdke

Gričar in Mejač

(lasnica g. Paula Hieng)

se vrši v trvdkih lokalih

o Ljubljani, Selenburgova ul. 3

Upravnik konkurzne mase:

Dr. Treo Luce

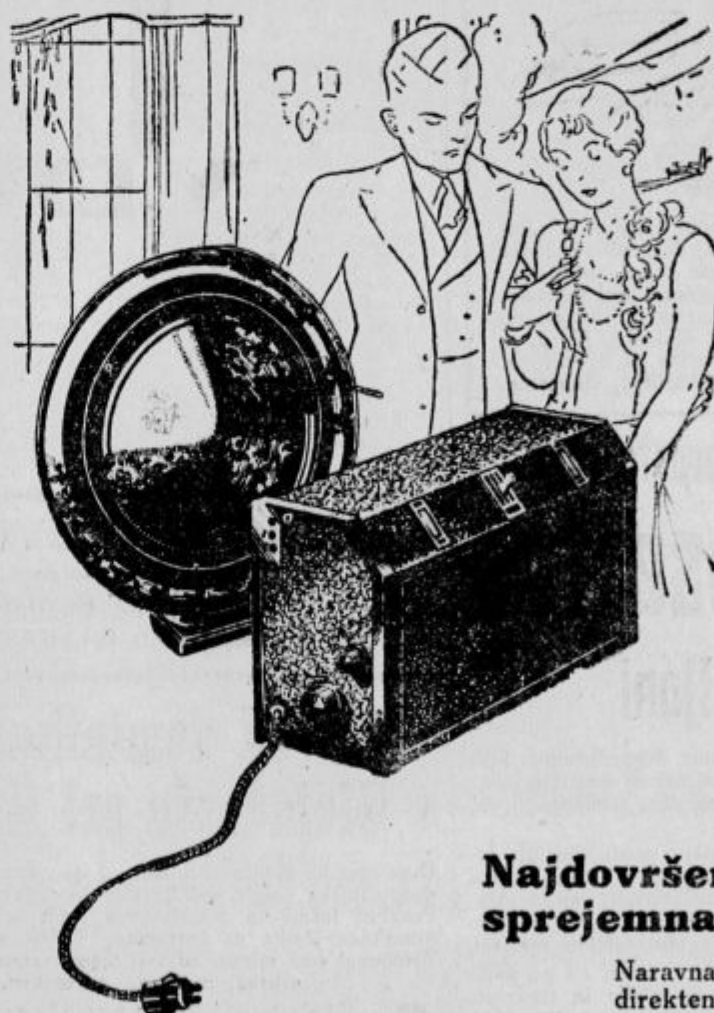
Berlin: 20.00 »Netopir«, opereta, kp. J. Strauß, nato plesna glasba. — Katovice: 16.20 Zabavni koncert — 17.55 Popoldanski koncert — 19.15 Večerni koncert — 20.15 Koncert iz del St. Moniuszka — 23.00 Koncert za inozemce. — Toulouse: 18.30 Pesmi — 19.00 Zabavna glasba — 19.40 Pestra glasba — 20.15 Pesmi — 21.00 Philipsov koncert — 22.05 Zabavni koncert. — M. Ostrava: 12.00 Koncert orkestra — 16.15 Popoldanski koncert orkestra — 19.05 Koncert vojaške godbe — 19.55 Plošče — 20.30 Klavirski koncert — 22.20 Angleška sodobna plesna glasba.

Torek, 10. junija:

Belgrad: 18.00 Narodne na plošče — 20.00 Prenos iz Zagreba. — Budapest: 12.05 Koncert radio-kvarteta — 15.30 Mladinska ura — 17.30 Popoldanski koncert — 19.40 Koncert cigan. orkestra — 20.40 Klavirski koncert — 22.10 Koncert zabavne glasbe. — Dunaj: 17.30 Mladinska ura — 21.05 Koncert dunajskega simfoničnega orkestra. — Milan: 17.00 Popoldanski koncert orkestra — 20.30 Pester koncert, nato zabavna glasba. — Praga: 20.00 Koncert madrigalov — 21.00 Koncert na dveh klavirjih. — Langenberg: 17.30 Popoldanski koncert orkestra — 20.00 Večerni koncert. — Rim 17.30 Popoldanski koncert orkestra — 21.02 Pester koncert. — Berlin 19.05 Malo glasbe — 19.30 Koncert na dveh klavirjih — 20.30 Veseli večer. — Katovice: 19.05 Literarna ura — 19.50 Malo glasbe — 20.30 Prenos operete. — Toulouse: 18.25 Malo zgodovine — 18.35 Zabavna glasba — 19.00 Pestra glasba — 19.40 Violinska glasba — 20.15 Slagerji. — M. Ostrava: 19.30 Recitacija — 20.00 Koncert madrigalov — 22.15 Zabavna glasba.

Sreda, 11 junija.

Belgrad: 17.05 Mladinska ura — 17.30 Narodna na harmonika — 21.00 Večerni koncert radio-kvarteta. — Budapest: 21.05 Koncert vojaške godbe 17.30 Koncert orkestra — 19.45 Drama iz studija — 22.10 Koncert ciganskega orkestra. — Dunaj: 16.00 Koncert orkestra — 19.25 Evropska glasba na japonskem — 20.00 Arije in pesmi — 20.30 Karl Schönherr čita iz lastnih del. — nato »Podobar«, tragedija, spisal K. Schönherr. — nato zabavni koncert. — Milan: 17.00 Koncert orkestra — 20.30 Pester koncert, nato zabavna glasba. — Praga: 19.35 Slagerji — 20.00 Komedija — 21.30 Večerna zabava. Langenberg: 21.00 Veseli večer, nato zabavna glasba. — Rim: 17.30 Koncert orkestra — 21.02 Simfonični koncert. — Berlin: 19.00 Zabavni koncert — 20.00 Beethovenov večer, nato plesna glasba. — Katovice: 20.30 Zabavni koncert — 22.25 Ljudski koncert. — Toulouse: 19.00 Pestra glasba — 19.40 Simfonični orkester — 20.15 Orgeljski koncert — 21.00 Večerni koncert. — M. Ostrava: 17.00 Koncert orkestra — 19.30 Prenos opere.

Najdovršenejša sprejemna postaja!

Naravna reprodukcija;
direkten priključek;
enostavno ravnanje;
ostro naravnavanje;
lepa forma!

To najmodernejšo **PHILIPS**-ovo kombinacijo morete sedaj **kupiti na obroke** pri vsakem radio trgovcu! Pojdite k Vašemu trgovcu in ga vprašajte za pogoje.

PHILIPS

DRUŽBA Z O. Z. LJUBLJANA

Na Ljubljanskem velesejmu v paviljonu „I“

najnovejši modeli 514 odprti in zaprti, to je izboljšani 501.
v najmodernejši obliki in izdelavi na razstavi v prostorih : : : : : :

SLOVENIA-TRANSPORT LJUBLJANA
M. KLOŠIČEVA 36

TELEFON 2718

I. I. PECNIK

sprejme več dobrih, izurjenih šivili, spretnih likaric in prirojalk. - Nastop s 15. julijem 1930. — Vse prijave, pismene ali ustmene, se sprejemajo do 25. junija pri: JOŽKO POVH, Novo mesto.

Jos. Zalta & Komp.
v Ljubljani. Dunajska cesta 9
preje slaščičarna NOVOTNY

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 din. Najmanjši znesek 5 din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglase strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 din. Najmanjši znesek 10 din. Pristojbina za šifro 2 din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovorjamo le, če je priložena znamka. Čekovni račun Ljubljana 10.349. Telefon števil. 2328.

Službe iščejo

Vojna vdova

srednjih let, išče primerne posla; zna kuhati, zmožna je slovenskega in nemškega jezika. Nastopi takoj. - Naslov: M. K., Tvrniška 4/II, vrata 7 - Maribor.

Prodajalka

boljša moč, želi premeniti mesto, zmožna tudi strojeplasti in drugih pisarniških del. - Naslov v upravi »Slov.« št. 6523.

Blagajničarka

z večletno prakso v veletrgovini, zmožna tudi strojeplasti in drugih pisarniških del, želi premeniti mesto. - Naslov v upravi »Slov.« št. 6522.

Cerkovnik

išče službo kjerkoli v področju Dravske banovine. - Naslov v upravi lista v Mariboru.

Poštna pomočnica

sprejme čez poletje mesto. Dopolni na upravo »Slovenca« pod »Samo proti hrani in lepemu ravnanju. Če mogoče Gorjensko«.

Gospod

30 let, želi službo v neki lesni trgovini. Več je slovenskega, nemškega in italijanskega jezika. Je tudi izvežban šofer. - Cenjene ponudbe pod: »Lesni manipulant« na upravo »Slov.«

Trgovska pomočnica

išče mesto v trgovini. Pripravljena je pomagati tudi v gospodinjstvu. Naslov pod št. 6664.

Samski mlinar

trezen, ki se razume tudi na žagi, išče službo. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Trezen« št. 6657.

Za 15 letno deklico

siroto, absolutno meščanske sole in z znanjem nemščine - iščem mesta učenke v boljšo trgovino z vso oskrbo. Pomagala bi tudi v gospodinjstvu. Dopolni pod »Strogo vzgojena« upravi tega lista.

Pestunja

13 let stara, zdrava in močna, ki ima rada otroke išče mesta. Ponudbe pod »Pestunja« na upravo pod št. 6641.

Hišnica

samica z materjo, išče mesto. Nastop po dogovoru. Naslov v upravi pod št. 6642.

Mizar

za popraviljanje politirane pohištva se priporoča. Ponudbe na upravo »Dobro popravilo« št. 6626.

Revna, slabot. oseba

prosi cenjeno občinstvo, da bi ji dala stare nogavice za šivanje. Stari trg 6/III. A. Z.

Šofer

s prakso, trezen in vesten, zmožen popravil - išče nameščenja. Ponudbe na upravo pod »Zanesljiv vozač« št. 6529.

REKLAMA v SLOVENCU

Naznanjam velenj. občinstvu, da sem prevzela na novo urejeno gostilno »Pri Pavletu«, Kapiteljska ulica 3, ki jo bom vodila odslej pod imenom

„Pri Dolenjcu“

Dobra domača hrana, zajamčeno pristna vina, najfinjša turska kava itd.

SPREJEMAJO SE TUDI ABONENTI
Najljubše se priporoča p. t. gostom

M. Dolenc

Službo dobe

Gospodinj

za večje kmetsko posestvo iščem. Ponudbe pod »Gospodinja« na upravo »Slovenca« pod št. 6538.

Služba obč. sluge

je oddati pri županstvu v Dobrunjah pri Ljubljani. Zadoštno obrazloženo in s 5 Din kolkovane prošnje je vlagati pri navedenem županstvu do 15. junija t. l. Plača po dogovoru, stanovi, službeno, prosto. Pogoji: odsluženi voj. rok, popolna pismenost in primerna izvežbanost tudi za navadne pisarniške posle. Oženjeni imajo prednost.

Dobra kuharica

ki je obenem samostojna gospodinja, se sprejme. Dobra plača. - Pismene ponudbe pod »Dobra kuharica« št. 6462« upravi »Slovenca«.

Za 1. julij se iščejo:

natakarica, sobarica, kuharica in točaj (Schankbursch), kateri bi znal tudi jagnjeta peči in prasiče klati ter delati klobase. - Ponudbe: gostilna Kajfež, Ljubljana, Florijanska ulica 4, II. nad.

Pekovski vajenec

se sprejme takoj. Oskrba v hiši. Naslov v upravi pod št. 6348.

2 čevljar. pomočnika

dobro vešča te stroke - sprejmem takoj. - Josip Slane, čevljar, Metlika.

Trgovski pomočnik

in izložbeni aranžer, dober detaljist, s prima referencami in prijaznim obnašanjem s strankami, popolnoma vešč nemščine, se sprejme s 15. junijem ali 1. avg. 1930. Ponudbe na upravo »Slovenca« Celje pod »Veletrgovina«.

Več pletilj

dobi delo pri C. Bernard, Koritno, p. Bled. Hrana in stanovanje v hiši.

Hlapec

starejši, zanesljiv, se do 15. junija sprejme k enemu konju. - Naslov v upravi »Slov.«, Maribor.

Prodajalko

z večletno prakso v trgovini s steklom in porcelanom ali v večji trgovini z mešanim blagom, zmožna slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi - iščem. - Ponudbe je nasloviti na tvrdo Fr. Strupl, trgovina s steklom in porcelanom, Celje.

Fanta

18-20 letnega za gospodarska dela sprejme A. Susnik, Ljubljana, Zaloška cesta 21.

Hlapca

vestnega in treznega, vajenega kmečkega dela - sprejme takoj Strukelj Mihael, Zaprže 4, št. Vid nad Ljubljano.

Učenec

s primerno šolsko izobrazbo, poštenih staršev, se takoj sprejme v trgovino z mešanim blagom. - Ponudbe na ogl. odd. »Slovenca« pod št. 6617.

Učenec

s primerno šolsko izobrazbo, za manufakturno trgovino v Ljubljani, se ob lastni oskrbi sprejme. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Poštenost 24« št. 6652.

Naznanjam velenj. občinstvu, da sem prevzela na novo urejeno gostilno »Pri Pavletu«, Kapiteljska ulica 3, ki jo bom vodila odslej pod imenom

„Pri Dolenjcu“

Dobra domača hrana, zajamčeno pristna vina, najfinjša turska kava itd.

SPREJEMAJO SE TUDI ABONENTI
Najljubše se priporoča p. t. gostom

M. Dolenc

KLICITE 2992

Oglasi
Naročnina
SLOVENEČ
Ljubljana, Koplarjeva ulica 6

Fotografsk. vajenca

ki ima veselje do te obrti, se sprejme. Ponudbe na oglaš. odd. »Slov.« pod št. 6618.

Učenke

za perilo in vezenje se sprejmejo. - Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Perilo«.

Dva čevljar. vajenca

sprejemim; enega, ki se je že učil. Dolničar Ivan, Poljanski nasip št. 48, Ljubljana.

Služkinja

za vse, se sprejme k dvema osebama. Naslov v upravi »Slov.«, Maribor.

Mizarsk. pomočnika

dobro izvežbanega za stavbeno delo, sprejme takoj Jože Erzar, Cerklje pri Kranju.

Ženitbe

Verno mladenko

neoporečno, želi poročiti 32 letni bivši drž. zvačnik s prihrankom 25 tisoč dinarjev. - Cenjene dopise, nalančne podatke s sliko, ki se vrne, na upravo »Slovenca« pod: »Resnost«.

Samostojen obrtnik

vdovec, išče skrbno domačico z znanjem nemščine v zakon. Pismene ponudbe upravi »Slov.« v Mariboru pod »Jesena«.

Zažulžek

Pošljite nam takoj

Vaš naslov! Dnevno 200 do 300 Din in še več lahko zaslužite z delom v našem domačem okraju. Znamko za odgovor. - »Tehna« družba, Ljubljana, Mestni trg 25/I.

Akviziterji, zastopniki,

resni in agilni, se sprejmejo za prodajo prvotnega zdravila, predmeta. Sposobnim je omogočen zaslužek do 500 Din dnevno. Ponudbe na »Frumentum« k. d., Zagreb, Martičeva 25.

Neodvisno delo

naj živil Potujoči potniki (notranje) Jugoslavije! Prinašamo nove predmete, kateri vam doprinejo mnogo denarja, končno dobra stvar, katero ste iskali Vi, kakor tudi odjemalci. Največja kupčija tega leta, mora vzdržati do leta 1935, torej spojena z eksistenco. Pojasnila, prospekti brezplačno. Gospodinjki oddalek »Omnia«, Miklošičeva cesta 14.

Pouk

Šoferska šola

I. oblas. konc., Camernik, Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugavto). - Tel. 2236. Pouk in praktične vožnje.

Objave

Preselitev!

Tvrda Viktorija Panholzer, sedaj »Obnova« d. d., za izkoriščanje surovin, podružnica Ljubljana, se je preselila iz Pražakove ulice 4 v Vošnjakovo ulico št. 22/I (za gorenjskim kolodvorom) ter kupuje stalno vse vrste odpadkov, kakor: Papir, čunje, železo, kosti, rogove, mezdre, kovine, lase in drugo po najvišjih dnevnih cenah. Daje ima vedno v zalogi: oprane in desicirane čunje (krpe) vseh vrst za snajenje in politiranje, ter raznih vrst snazihih volne po dnevnih cenah.

Sodna dražba

prostovoljna, vseh v zapuščino Zalarjeve Nežke, posestnice na Jezeru št. 18 (obč. Tomislj), spadajočih zemljišč, to je hiše št. 18 z gospodarskimi poslopji, pašnikov, njiv, travnikov, gozdov, vpisanih v vl. št. 66 in 67 k. o. Jezero, se bo vršila dne 22. junija 1930 (nedelja), in prične ob 9 dopoldne, v hiši št. 18 vasi Jezero (obč. Tomislj). Drazbeni pogoji in vsa pojasnila so na razpolago v pisarni odvetnika dr. Vodutsek-Konrada v Ljubljani; Tavčarjeva ulica št. 10.

Stanovanja

Velika soba

z električno razsvetljavo se takoj odda. - Rožna dolina, cesta IX št. 18.

Stanovanje

dvosobno, s pritliklami in vrtom, se odda takoj v najem v naših hišah na Brtnju. Podrobne informacije pri Pokojniškem zavodu za nameščenost v Ljubljani, Gledališka 8.

Stanovanje

dveh sob, kuhinje in pritliklji; po 2 sobi in kabinet (= kopalnica), blizu cerkve sv. Kristofa, 8 minut od glavnega kolodvora. Informacije v upravi lista.

Eno do dve sobi

prazni, zelo lepi, solnčni, s popolnoma separiranim vzhodom, oddam. Naslov v oglašnem oddelku Slovenca pod št. 6644.

Stanovanje

v manjardi in nizkem pritliklju; po 2 sobi in kabinet (= kopalnica), blizu cerkve sv. Kristofa, 8 minut od glavnega kolodvora. Informacije v upravi lista.

Dve sobi

opremljeni, električ. razsvetljava, poseben vhod, se takoj oddata dvema ali trem gospodom. Maribor, Magdalenska ulica št. 34, I. nadst., vrata 4.

Soba

s posebnim vzhodom išče mirna gospodinja za julij ali avgust v sredini mesta. Cenjene ponudbe na upravo pod »Soba« 6629.

Boljšo sobo

opremljeno, poseben vhod, oddam najraje solidni dami ali dijakinji. - Kode-ljevo, Slomškova 17.

Stanovanje

lepo, pritlično, sobo in kuhinjo, oddam. Zalaznik, Podutik, pošta Ljubljana VII.

Meblovana soba

se odda takoj solidnemu gospodu. - Poizve se na Ahacjevi cesti 9.

Mirna oseba

išče malo stanovanje izven Ljubljane, lahko tudi podstrešno, event. prazno sobo, kamor bi se postavil štedilnik. Ponudbe pod »Solnčnato« št. 6537 na upravo.

Opremljena soba

lepa, se takoj odda gospodu. - Maribor, Koroska cesta 19/I.

Vnajem

Tri sobe

v sredini mesta, I. nadst., se oddajo za mesec avgust z obzdravniku. Poizve se v upravi »Slovenca« pod št. 6600.

Trgovino

dobro vpeljano, prevzajem v najem ali pristopim kot družabnik. Ponudbe pod: »Rentabilno« na upravo v Mariboru.

Trgovina

na prometnem kraju, dobro vpeljano, se odda v najem. - Dopolni na podružnico »Slov.« v Mariboru pod »50.000«.

Ključavnič. delavnica

z vsem potrebnim orodjem in stroji, na zelo prometnem kraju, se odda v najem zaradi neudarne smrti. - Naslov: A. Malenšek, Bohinjska Bistrica.

Trgovino

z mešanim blagom, dobro idočo, na deželi, vzajem v najem. Ponudbe pod značko »Prometna trgovina« št. 6654.

Parna žaga

edina te vrste, v centru gozdnatega kraja, 25 km od železnice, se zaradi pomanjkanja kapitala dá zelo ugodno v najem ali se sprejme event. družabnik z večjim kapitalom. Je eno leto v obratu, novi delav. stroji. - Naslov sporoči uprava »Slov.« pod »Redka prilika« št. 6405.

Trgovski LOKAL

v Mariboru,

v sredini mesta,

kjer je bila več let dobro idoča veletrgovina - se odda v najem. - Pojasnila daje Srečko Pihlar, Maribor, Gosposka 5.

Žago

z malim polnojarmenikom ali venecijanko s cirkularom, vzajem v najem. Ponudbe z višino najemnine pod »Žaga na lesa bogatem kraju« št. 6652 na upravo lista.

Trgovci, pozor!

Odda se takoj v Trzinu na glavnem trgu v najem lokal s skladiščem in dvoriščem pod zelo ugodnimi pogoji. Pojasnila se dobe: A. A. Markič - Trzin.

Oddam v najem

trgovski lokal z inventarjem, lahko za več let, na zelo prometnem kraju, v katerem je bila že več let dobro idoča trgovina. Stanovanje v hiši. Jos. Zupančič, trgovina usnja in čevljev, Logatec.

Poslovne prostore

za trgovino ali pisarno ob Dunajski cesti, oddam v najem. Dve sobi na cesti in ena na dvorišču. Oddati je v najem tudi večje pisarniške prostore ob Pražakovi ulici. Relektantje naj se oglašajo pri Zadrugi zvezi, Dunajska cesta 38/II.

Razno

Pljučal

Pljučne bolezni ozdravi Dr. Pečnik, pljučni zavod (Privat-Lungenheilstalt), Sečovo, p. Rog. Slatina. Zahtevajte prospekte.

Otok Koločep

Dubrovnik

PENSION KALAMOTA - najlepše kopališče dubrovaške Riviere, Pension inkl. kopanje 65-70 Din dnevno. Zahtevajte prospekte! Posestnik slikar Marčić.

Inserati v SLOVENCU

imajo največji uspeh.

Ksilolitni tlak

za kuhinje, veže, hotele, trgovske lokale, urade, kopalnice,

industrijo itd.

ni mrzel, se z lahkoto čisti, je trajen in ne drag polaga

MATERIAL

trgov. družba z omeji. zav.

LJUBLJANA - DUNAJSKA 36/a

Telefon 27-16 Brzojavke: Material

Posređiva

Hišo

s pekarijo kupim ali vzajem v najem v mestu ali na deželi. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Prometna točka« št. 6534.

Stavbišča za vile

pod Rožnikom prodaja Pokojniški zavod, Gledališka ulica 8/IV.

Gostilno (dve hiši)

v Mariboru, vrt, letni promet 400 hl piva, 100 hl vina, prodaja za 530.000 Din - Zagorski, Maribor, Tattenbachova ul. 19/II.

Nasvete

za nove gradbe, načrte, proračune in nadzorstva izvršuje po zmerni ceni gradbena in arhitektonična inženjerska pisarna: Tehnični biro »Tehna«, Ljubljana, Mestni trg 25/I.

POSREDOVALNICA

Iv. Godina,

Maribor, Tattenbachova ulica št. 19/I.

proda

Boljšo kmečko posestvo, obsegajoče 35 oralov njiv, travnikov, sadonosnik, 1 oral na novo nasajenega vinograda z lepim gozdom, gosposka hiša z gospodarskim poslopjem. - Cena 250.000 Din. Posestvo v izmeri 56 oralov, od tega 35 oralov lepega gozda, ostalo njive in travniki, z inventarjem. Cena 280.000 Din. Manjšo kmečko posestvo, meri 15 oralov, njive, travniki, sadovnjak, 3 orali vinograd in gozd. Cena 220 tisoč Din. Lepo posestvo, pri tovarnah, arondirano, cena 250.000 Din. Hišo z gostilno in žago, blizu postaje in pri drž. cesti. Cena po dogovoru. Žago venecijanko, v bogatem lesnem kraju, poleg nova hiša. Cena 150.000 Din. Hišo z gostilno in mesarico, 10 minut od glavnega trga Maribor. Cena 350.000 Din. Dve najbolj dobro idoči gostilni »Pefiferija«, Maribor. Graščinska posestva, boljša kmečka in manjša posestva, hiše, vile, trgovske lokale in gostilne. Vseh vrst posestev, hiše, vile, gozdnata posestva itd. - iščem za svoje reflektante.

Več parcel

Cenjenim čitateljem priporočamo sledeče Jeseniške turške

Krojaštvo: **IVAN ZVEZDA** Krojaštvo!
zaloga moških in otroških oblačil
po najnižjih cenah
Jesenice - Fužine

PAVLA ARNEŽ
ekspozitorna slaščičarna
(SAVA)
Jesenice - Fužine

Vsa pojasnila
glede oglaševanja
v Slovenski in Domoljubu
se dobe v
Slovenčevih podružnicah!

„Illustr. Slovenec“
letnik 1929
v izvirnih platnicah še
vedno na razpolago

I. Delavsko konsumno društvo na Jesenicah

r. z. z. o. z.

„Triglavska založba“

MINKA SMOLEJ

nabožnih knjig, kipov, slik in dr. devocionalij ter pisarniških potrebščin

Zadružna gostilna

Krekoem prose. domu

Male oglase

in sva druga inseratna
naročila sprejema vsak
dan po tarifni ceni po-
družnica Slov. uprave.

Dieselmotor

30 HP, se prodaja po ugod-
ni ceni. Vprašati na upra-
vo »Slovenca« pod »Die-
selmotor« št. 4158.

Drva, odpadki

od žag se dobijo v vsaki
količini pri trdniki Ivan
Šiška, tovarna parket v
Metelkovi ul. 4. Tel. 2244

Hrastova spalnica

svetla, nova, se prodaja
zelo ugodno. Sodarska
steza 2, nad cerkvijo sv.
Florijana.

Naprodaj

ima ameriški harmo-
niji, Herderjev konverza-
cijski leksikon in Andre-
jev Atlas — Ahačič Ma-
tej, župnik, Leše, pošta
Brezje.

Puhasto perje

kilogram po 38 Din raz-
pošiljam po povzetju naj-
manj 5 kg. Potem čisto
belo gosje kg po 130 Din
in čisti puh kg po 250 D.
L. Brozović, Zagreb, Ilica
82. Kemič. čistilnica perja.

Tesan les

popolnoma suh, za takoj-
šnji uporabo pri stavbah.
ima stalno v zalogi »Ili-
ja«, družba z o. z., Du-
najska cesta 46, telefon
28—20.

Mali oglasi

Slovenec

Zajamčimo najpopolnejši uspeh.

Obrt

Hotel

restavracija Mariborski
dvor, Oset. - Prenočišča,
kopalnica, garaža, avto-
mobil. Posejatelj.

Vinotoč

odprl Lovročiček
v Kamnici - Jelovec 20
- pri Mariboru. Kažipot
je zaznamovan. - Se pri-
poroča.

Modroce

(žimnice) po 35 Din pre-
delujem. Vsa tapetniska
dela po najnižjih cenah.
Pridem delat tudi na
dom. Slavič Franc, ta-
petništvo, Rimska ces. 5,
Zabjak 14.

Pohištvo

vsakovrstno, lastni tvor-
niški izdelki, prodaja na
dolgoročne obroke tvor-
nica pohištva. Zahtevajte
cenik in zastopnika. —
Javor d. d., Zagreb —
Klaičeva 44.

Modroce

otomane, divane, fotelo
in vse tapetniskne izdelke
vam nudi najsolidnejše in
najcenejše Ignacij Narobe,
tapetnik, Ljubljana, Go-
spodarska cesta 16 (pri
Levu).

POSTELJNE

ODEJE

ročno delo, na debelo, le
za trgovce, priporoča —
M. GAJŠEK, MARIBOR,
Glavni trg 1.
Zahtevajte cenik!

100 kg

koruze Din 142
»šrot« Din 152prodaja proti gotovini
JOS. BAHOVEC
SV. JAKOBA NABREŽJE
LJUBLJANA

Pšenično moko

najboljših mlinov
nudi najceneje veletrgovina
žita in mletskih izdelkov
A. VOLK, LJUBLJANA
Resljeva cesta 24.

Malinovec

z najfinjšim sladkorjem
vkuhan, brez vsake ke-
mične primesi, garanti-
rano naraven, se dobi v
lekarni **Dr. G. PICCOLI**,
Ljubljana

1 kg 20 dinarjev

Pri večjem odjemu ce-
neje. - Razpošilja se po
pošti in železnici.

Krušno moko,

krmilno in otrobe vam
nudi v vsaki množini, po
zmerni dnevni ceni **F. Ju-
van**, valjni mlin, Srednje
Gameljne pri Ljubljani.

Kleparstvo

trdnice Mach & Fischer,
Hronov, različnih vrst -
ima stalno v zalogi Ru-
dolf Deržaj - Ljubljana,
Kolodvorska ulica 28.

ZA BIRMO

velika izbira bonbonov
čokolade, keksov, leca
piškotov.

Jos. Vitek

LJUBLJANA
SV. PETRA CESTA 13

BIRMANCE

SLIKA

foto Meyer, Maribor,
Gospodarska ulica 39, lepo
in ceno

Priporoča se

restavracija, kavarna in
prenočišče kolodvor —
Vrhnik.

Kopalne obleke

vseh vrst — po meri —
Aleksandrova c. 3, prtl.

Otomane

v različnih vzorcih in
najmodernejših oblikah.
»Divane (patent), fotelje,
salonske garniture, peres-
nice, žimnice (modroce)
in vsa popravila izdeluje
točno in najcenejše le

F. SAJOVIC

LJUBLJANA, Stari trg 6.

Modroce

posteljne mreže, železne
zložljive postelje, otoma-
ne, divane in tapetniskne
izdelke nudi najcenejše
RUĐOLF RADOVAN
tapetnik, Mestni trg 13.
Ugodni nakup morske
trave, žime, cvilja za
modroce in blaga za
prevleke pohištva.

Talarje

za č. duhovščino izde-
luje po primernih cenah
ter se v ljudno priporoča
Josip Tomažič, kroj. moj-
ster, Celje, Na okopih 5.

Žage Ia Remscheid

gaterice in venecijanke
vseh dimenzij, kakor tu-
di pristne ameriške
žage, ima stalno v zalogi
Rudolf Deržaj, Ljubljana,
Kolodvorska ulica št. 28.

Dame, pozor!

Najnovejši spomladanski
raznovrstni modelni kro-
ji po meri se izvršujejo
v krojem učilišču, kjer
se vrši tudi redni pouk
v prirobovanju damskih
oblek. Enako se izdelu-
jejo po najnovejših mo-
delnih krojih plašči, ko-
stumi, obleke itd. pri
strokovno izprašani uči-
teljici ter lastnici mo-
dnega ateljeja. — **ROZA
MEDVED** — Ljubljana,
Mestni trg 24/III. naspr.
magistrata.

A. GOLOB & KOMP.

LJUBLJANA, Puharjeva ulica 3.

Izdelovanje
emajliranih peči.
Popravilo vseh
vrst pločevina-
stih, emajliranih
in Lucovih peči.
Splošno klepar-
stvo, instalacija
streljivocev. Za-
loga žametne
opeke. Cene kon-
kurenčne.

Kdor zida, naj ne pozabi na

HERAKLITNE PLOŠČE

za zunanje stene, vmesne stene, stropne,
pode, podstrešja, oblogo zidovja itd.

HERAKLITNE PLOŠČE Vam nudijo

kratko stavbeno dobo
najboljšo izolacijo proti mrazu in vročini
absolutno varnost pred ognjem
zvočno izolacijo
prožnost in trdnost
takojšnjo izsušitev in vselitev
majhno lastno težo itd.

Zahtevajte informacije in cene pri

Materijal

d. z. o. z., LJUBLJANA, Dunajska cesta 36

D. Rakusch

CELJE

Vink. Kührar

MARIBOR

Viljem Dengg

PTUJ

Ceh in Gašpar, Murska Sobota

Oglejte si paviljon na Veleseljmu

Krušno

moko

in vse mlevske izdelke
vedno sveže dobite pri**A. & M. ZORMAN**

Ljubljana, Stari trg št. 32

Višji politično- uprav. uradnik v pok.

dr. juris, vešč svetovnih jezikov, sprejme zapo-
slove v večjem podjetju, zavodu itd., ali v od-
vetniški pisarni. — Ponudbe na upravo »Slov.«
pod značko »Vsestransko izveščanje«.Savez gručičkih radnika Jugoslavije,
podružnica Ljubljana, naznanja, da je
umrl njegov član

Ivan Krmeč

Pogreb bo danes ob 3 popoldne iz-
pred mrtvašnice državne bolnišnice.

Ohranimo mu časten spomin!

Ljubljana, dne 8. junija 1930.

Eksportna hiša

Aleksandrova 19

„LUNA“

MARIBOR

Lasti. A. Pristenik

Aleksandrova 19

Velika izbirna zaloga:		Kopalne hlače		kom. od Din 12— naprej	
stroške nogavice, kom od Din 650 naprej		obleke		35—	
onske	40—	nanube		8—	
onske pasove	5—				
okolske majice	20—				
otroške majice	11—				
moške	24—				

Nadalje: velika zaloga cipk, vezenin, svi-
lenih trakov, platnenih cevčev, sandal,
kravov, ovratnikov, srajc, dolgih in krat-
kih moških nogavic vseh vrst.

PRIJATELJI!

Zakaj so francoske linije najkrajše in najboljše v Južno
in Severno Ameriko?Zato, ker je francosko pristanišče Le Havre najbližje New-
Yorku in Ljubljani, ker so velikanski francoski brzoparniki
»ILE DE FRANCE«, »PARIS« itd. v hitrosti neprekosljivi
in priljubljeni zato, ker imajo tudi v III. razredu udobne
kabine in ker je izborna postrežba, okusna domača hrana
in znamenito francosko vino »Bordo«, brezplačno pri
vsakem obedu.Najkrajša pot v Južno Ameriko pa
gre preko pristanišča Marseille 14 do
15 dni v Argentino.Cie. Gle. Transatlantique, Chargeur - Réunis
Transports - Maritimes.

Pojasnila daje brezplačno zastopnik

IVAN KRAKER -- Ljubljana

Kolodvorska ulica 35

V globoki žalosti naznanjava tužno vest, da je najin srčno
ljubljeni, nadvse dobiti

Josip Gvajc

nadgeometer v pokoju

dne 6. junija 1930 po mučni bolezni, previden s tolažili svete
vere, mirno v Gospodu zaspal.Truplo nepozabnega prepeljemo z Dunaja v Maribor, kjer
bo pogreb v ponedeljek 9. junija ob 17 iz mrtvašnice mest-
nega pokopališča v Pobrežju.Sveta maša zadušnica se bo darovala v torek dne 10. ju-
nija ob pol 9 v frančiškanski župni cerkvi v Mariboru.

Maribor, dne 7. junija 1930.

IDA roj. HANA,
soproga.**TONE, profesor,**
brat.

STROJNE TOVARNE IN LIVARNE D. D. LJUBLJANA

Transmisije

osi, ležaje na krožno mažo,
krogljaste ležaje, sklopke,
jermenice, konzole, zobata
kolesa, kolesa za verigo in
vse druge transmisijske dele

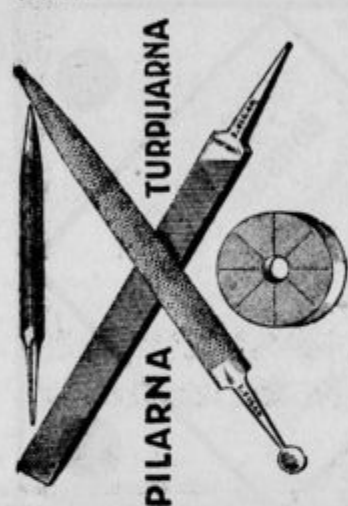
Na drobno! Na debelo!

Vrvarske lastne izdelke
in motvoz nudi po
znižanih cenah

Prva kranjska tovarna in trgovina s konopelno
Ivan M. Adamič, Ljubljana, Sv. Petra c. 31 - Tel. 2441

Podružnici:
Maribor, Vetrinjska ul. 20. - Tel. 2454
Celje, Kralja Petra cesta 33

Otvoritev odvetniške pisarne!
Adokat
Dr. Leo Gozani v Mariboru
si usoja vljudo naznaniti, da je otvoril svojo
odvetniško pisarno v Mariboru,
Aleksandrova cesta šte. 12
Maribor, v juniju 1930

Pozor
obiskovalci
velesejma

Izdelujem in popravljam strokovno po naj-
nižjih cenah

Pile (turpije) rašple
FIGAR I., LJUBLJANA

Gospodstva cesta — Vošnjakova ulica 6
(v bližini restavracije »Novi Svet«) Za cenj.
naročila se priporoča.

Pozor
obiskovalci
velesejma

PROMETNI ZAVOD ZA PREM OG D. D. LJUBLJANA

prodaja po najugodnejših cenah in samo
na debelo

Premog domači in inozemski za domačo
kurjavo in industrijske svrhe.
Kovaški premog vseh vrst.
Koks livarniški, plavžarski in plinski.
Brikete.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Miklošičeva 15/1.

AVTO ŠKODA

visoko ekonomični - čvrsti

osebni vozovi

	422	430	645	860
tip:				
PH	22	30	45	60

tovarni vozovi

	104	304	506
tip:			
nosilnosti ton:	1 1/2	3	5

Ugodni plačilni pogoji pri direktnem plačevanju

Zahtevajte pojasnila in
prospekte

DIONIČKO DRUŠTVO
preje ŠKODINI ZAVODI V PLZNJU

Ekspozitura: LJUBLJANA, EM. ROSA, Poljanska cesta šte. 69

Zahtevajte samo izvirni
„MORAVIA“
stroj za sladoled

ki se dobi v vsaki železninski trgovini.
Tovarniška zaloga pri
PIUKOVIČ IN DRUG
Subotica, Sudaričeva ulica 21

Trgovina
z železnino

v večjem mestu dravske banovine (bivše mari-
borske oblasti), na prometnem kraju, stara, dobro
vpeljana trgovina, je naprodaj pod zelo ugodnimi
pogoji. — Ponudbe sprejme uprava »Slovenca«
pod »Železnina« šte. 6584.

Večje podjetje išče

OBRATNE ASISTENTE

in sicer 1 strojnega inženjerja, 1 elektro-inženjerja in 1 inženjerja
kemije. Samo energični, v občevanju z delavstvom spretni in nem-
ščine zmožni prosilci v starosti ne nad 28 let, naj naslovijo svoje
prošnje pod »Inženjer 1930« na Jugoslovensko Rudolff Mosse d. d.,
Zagreb, Jelačićev trg 5.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri,
vezane vloge po dogovoru ter brez vsakega odbitka.
Tudi rentni davek plačuje hranilnica sama. — Svoje pro-
store ima tik za franciškansko cerkvijo v lastni palači,
zidani še pred vojsko iz lastnih sredstev. Poleg jamstva,
ki ga nudi lastna palača, veleposestvo in drugo lastno
premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z
neomejenim jamstvom za vloge vsi člani z vsem svojim
premoženjem, ki presega večkratno vrednost vseh vlog.

Hranilne vloge znašajo nad 180 milijonov dinarjev.

=====

Maurice Constantin Weyer:

49

Človek se sklanja čez svojo preteklost ...

»Ti se mi sušiš,« je dejal David ter me pozorno
premotril, kakor sem sedel s svojim whiskijem pred
seboj... »Tako nekam izgledaš — toda nič te nočem
izpraševati,« je takoj pristavil s tisto prirojeno mu
rahločutnostjo, ki sem jo najbolj cenil pri njem.

Zares, kaj bi bil mogel boljšega početi? Kaj mi
je koristil kak skandal? Edino, kar me je prav močno
bolelo — to mi je dejal razum, a nerazsodnost je kma-
lu ugovarjala — je bil problem: Baby Lucy. Vse
ostalo je bila stvar Archerja in Hanne. Preudarjal
sem, da se ločim od Hanne, da ji dam vsak mesec
nekaj denarja, a glede otroka da se domenim z gos-
po O'Molloyevom... A tu, tu je tičala rana.

Hannah se je po kratki stranpoti povrnila k mo-
žu, ki je bil istega plemena kakor ona... To je bilo
nekaj človeškega — žalostno, toda človeško!

Ko sem sedel po osmih dneh odsotnosti v vlaku
ter se vozil domov, se mi je zdelo, da sem našel nekaj
modus vivendi. Ločitev se mi je zdela radi kanadskih
postav izključena. Prav, naj opravi torej Archer in
Hanna s svojo vestjo kakor moreta. Zahteval sem le,
da odloži ona moje ime. Skrb za Baby Lucy prevza-
mem jaz, to se pravi, da bi jo dal gospe O'Molloyevi
v oskrbo proti plačilu.

Potem sem sklenil, da obiščem Davida in pogle-
dam, če bi ne našel tam kakega opravila zase. Če
bi mi tam postalo preveč dolgočasno, mi je bila še
vedno svobodna pot do kupčije s kožami.

Dobro sem vedel — prisegel sem, da sem šel
zadnjikrat na sever. Toda kako bi se mogel človek
držati tako nerazsodne odločitve?

Taka je bila stvar: eno življenje je končalo in
treba je bilo začeti novo. Zelo sem se mučil. Tem bo-
lje... Celo te strašne, zahrbtnje srčne bolečine naj
mi bodo v korist. Silile so me prestati in premagati
položaj. A vedel sem, da bo treba mnogo moči, da
začnem spet znova živeti in se bojevati...

Boj? Naj živi!

Ali bom imel toliko moči, izmotati se iz strašne
mreže ljubezni, kakor sem jo imel takrat, ko sem
se trudil, pridobiti Hanno zase? Ali ni bila zdaj ista
igrlica, le z obratnim smotrom? Torej ni bilo povoda,
da bi obupal. Četudi izgubiš v takem boju marsi-
kateri las, — ali ne izideš iz njega krepkejši? Iz
boja? Pozabiti na Hanno — to je pač treba veliko
pozabiti! In mnogo moči je potreba za to! Med tiste
sence in mene mora pasti toliko svetlobe, da oslepé
od nje moje človeške oči.

Nisem dvomil o tem, da bi se mi posrečilo.

V remizi je stal Jim Cowan s svojimi debelimi
skornji v gnoju ter me je sprejel z nepriljudnim na-
smehom.

»Ali je poni nakrmljen?« sem vprašal.

Jim je počasi izpljunil tobak, ki ga je žvečil, po-
tem je prišel njegov odgovor — usta so mu pri go-
bra... Tujega blaga pa ne... Saj imamo policijo v
težavo razumeti:

»To je stvar njegovega novega gospodarja.«

Potreboval sem minuto časa, da sem razumel.

»Za božjo voljo, njegov novi gospodar? Pa ga
menda vendar nisi prodal?«

»Ne, tega nisem storil... Kaj pa mislite, da sem?
Jaz prodajam, kar je moja last, če izgleda kupčija do-
bra... Tujega blaga pa se... Saj imamo policijo v
Kanadi.«

Nato je pomežiknil:

»Morda... morda imate vzrok, da ničesar ne
veste?«

Zgrabil sem možakarja za ovratnik! Stopil je za
korak nazaj in rekel mirno:

»O, Vi ste močnejši od mene, in povrh tega go-
vorijo, da radi streljate na ljudi... A mene ni strah.

Saj imamo policijo v Kanadi. To mi lahko verjamete.«

Kletvica mi je bila na ustih, pa sem dejal:

»Kaj me briga! Zdaj mi daj mojega ponija.«

Jim je stresal glasen grohot:

»Kako? Ti si drzneš tako govoriti meni v obraz?«

»Pri sveti knjigi, da! Če mi drugače nečete ver-
jeti.«

»Jim! Zdaj pa jaz tebi rečem: imamo v Kanadi
tudi policijo.«

Jim je momljaj:

»Torej sva istega mnenja, gospod! Točno istega
mnenja. Imamo justico v Kanadi, in justica spoštuje
starega Jima, ker spoštuje stari Jim postav. Stari Jim
ni tat, kakor ste trdili... Stari Jim bi Vas lahko
tožil za odškodnino radi razžaljenja časti... To bi se
Vam prav prileglo. Če bi bili rajši starega Jima po-
slušali, bi zdaj že davno vedeli, zakaj stari Jim ne
nosi nobene odgovornosti več za Vašega ponija... A
saj ne marate poslušati... Zatorej drži stari Jim je-
zik za zobmi.«

Spačil je obraz in se okrenil, da bi šel v stran.

V srečo pa je umiral želje, da bi ga poklical nazaj.

»Tak govori vendar, človek božji!«

»Saj sem že govoril, gospod!...«

»Govoril, da — a povedal nisi ničesar!«

»Če mi pa neprestano v besedo vpadate.«

»Prav! Molčim!«

»To je beseda!« Stisnil mi je roko, kakor da sva
sklenila kupčijo. »Torej na kratko: Tistega dne, ko
ste pobegnili, ker ste streljali na Archerja...«

»Saj nisem jaz streljal na Archerja! Sai sploh ni-
sem nikamor pobegnil...«

=====

Ljudska knjižnica iz založništva Jugoslov. knjižarne v Ljubljani: 29. zvezek: Savinšek, IZPOD GOLICE. 30. Din. — 30. zvezek: Sienkiewicz, NA POLJU SLAVE. 28. Din. — 31. zvezek: Conan Doyle, IZGUBLJENI SVET (The Lost World). Roman (s slikami). 24. Din. — 32. zvezek: Reimichl, ZAGORSKI ZVONOVI. — Slavica, NA SINAJ. 30. Din. — 33. zvezek: Bridges, NA POMOC. 30. Din. — 34. zvezek: Bracket, CIRKUSKI OTROK. 28. Din. — 35. zvezek: Bracket, CIRKUSKI OTROK. 28. Din. — 36. zvezek: Bracket, CIRKUSKI OTROK. 28. Din. — 37. zvezek: Bracket, CIRKUSKI OTROK. 28. Din. — 38. zvezek: Bracket, CIRKUSKI OTROK. 28. Din. — 39. zvezek: Bracket, CIRKUSKI OTROK. 28. Din. — 40. Din.

MOTOCIKLISTI!

Radi pomanjkanja razstavnega prostora na »Ljubljanskem velesejmu« oglejte si naše najnovejše modele

HARLEY DAVIDSON

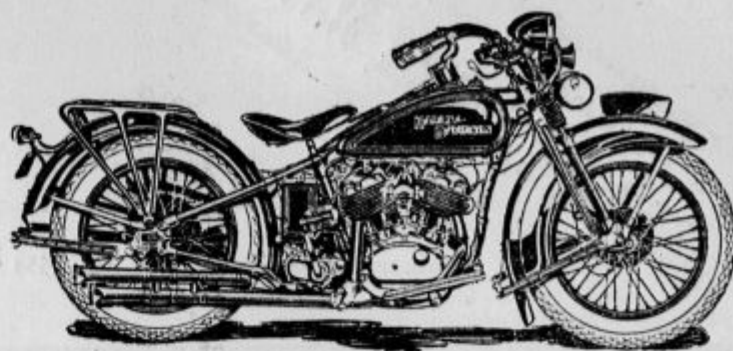
v naših lastnih poslovnih prostorih

NA MIKLOŠIČEVI CESTI ŠT. 17

Najmodernejši komfort! Medsebojno izmenjajoča se kolesa!

Najugodnejša vožnja po slabih cestah vsled nove konstrukcije vilic in sedla in veliko dimenzijoniranih balon. pnevmatik.

POPOLNOMA VSI REZERVNI DELI NA ZALOGI
UGODNI PLACILNI POGOJI!

Spodnještajerska ljudska posojilnica

Registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Mariboru

OBREŠTUJE VLOGE PO NAJVIŠJI
OBREŠTNI MERI TER NE ODTEGUJE
VLAGATELJEM RENTNEGA DAVKA

Sprejema vloge - Daje posojila - Izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle

Advokat

Dr. Drag. Skrinjar

naznanja,

da je otvoril svojo pisarno v
KOZJEM

SPECIJALNA DELAVNICA

za previjanje elektromotorjev in transformatorjev ter avtodinam in popraviljanje vsakovrstnih električnih aparatov

F. PERCINLIČ

LJUBLJANA - GOSPOSVETSKA CESTA ŠT. 16
Oddelek za svilene senčnike

„NOVA JUGOMETALIJA“ d. o. o. z. v Ljubljani, Aškerčeva 3

izdeluje vse potrebščine iz kovine in je tudi letos v paviljonu „G“ izločila svoje izdelke, med katerimi se nahaja zelo veliko novih predmetov, kakor: aluminijasta kuhinjska posoda, opreme za prodajalne in izložbe, kotli novega sistema za destilacijo, aparati za desinfekcijo, črpalke za higijenične vodnjake, toplodarji ter vse vrste posode iz kovine in pločevine.

Ne zamudite tudi Vi te prilike ter si oglejte res vse praktične izdelke tega podjetja, da si v slučaju potrebe morete kriti iste le s solidnim domačim izdelkom.

IZREŽITE IN SHRANITE ZA SLUČAJ, ČE NAŠ NASLOV POZABITE!

K O S E

tudi novega patenta
»Flugs«, SRPE in drugo poljsko orodje kupite najboljši pri
JOSEPU JAGODIČU
Celje, Glavni trg.

Velik lokal

nasproti glavnega kolodvora se da v najem.
Ponudbe na: Adalbert Gusel, Maribor, Aleksandrova cesta 39.

Prostovoljna sod. dražba

V nedeljo dne 15. junija 1930 ob 4 popoldne se bo vršila prostovoljna sodna dražba nastopnih, v katastralni občini Dravljice pri Ljubljani se nahajajočih parcel:

- a) parcela št. 643 hiša št. 10 z drvarnico in parcela št. 642/2 travnik, v skupni izmeri 1446 m²; najnižji ponudek 100.000 Din;
- b) parcela št. 695/1 travnik, v izmeri 1389 m²; najnižji ponudek 3600 Din;
- c) parcela št. 550 njiva, v izmeri 2025 m²; najnižji ponudek 8000 Din;
- d) parcela št. 1391 gozd, v izmeri 1252 m²; najnižji ponudek 200 Din.

Dražba se bo vršila na licu mesta v hiši št. 10 v Dravljah pri Ljubljani, kjer se bodo objavili interesentom dražbeni pogoji. Pred dražbo si interesi lahko ogledajo hišo in druge zemljiške parcele.

Youguhurt po bolgarskem načinu narejen

od zdravnikov priporočen in posebno pripravljen za zdravljenje, zelo okusen in zdrav! Na vsakem kozarcu se nahaja varstvena znamka:

Youguhurt „Margo“

dobi se v naslednjih prodajalnah Maribora: CRIPPA, Slovenska ulica; DRAS, Kralja Petra trg; FABIAN, Aleksandrova 31; JERES, ul. X. oktobra; SCHWAB, Gregorčičeva; I. SLOVENSKA MLEKARNA, Jenkova ulica; VRHUNC, Maistrova; ZUPANČIČ, Gospodarska ulica, kakor tudi v večini kavarn.

Pazite na zaščitno znamko „Margo“

Klanjajoč se volji Vsemogočnega naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš predobri soprog in oče

IVAN KRMEČ

po daljšem, mukepolnem trpljenju, previden s tolažili svete vere, dne 6. junija ob 9 zvečer mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega bo v nedeljo dne 8. junija ob 3 popoldne izpred mrtvašnice Splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 7. junija 1930.

TEREZIJA roj. DERMATJA,
soproga.

CIRILA, ANICA, TONČEK, STANKA,
otroci.

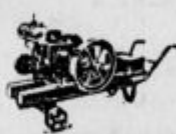

MESARJI!

Oglejte si najprimernejšo avtomatično hladilnico (brez leda), razstavljeno na velesejmu v paviljonu gosp. SLAMIČA.

I. Warchalowski

Wien III.
Paulusgasse 3

išče za prodajo svojih bencin-motorjev preprodajalce in zastopnike, ki so dobro vpeljani pri poljedelcih.

MOTORNÁ KOLESÁ

rabljena, v zelo dobrem stanju in poceni:

INDIAN BIG CHIEF s prikolico 25.000 Din

INDIAN SCOUT s prikolico 20.000 Din

INDIAN SCOUT in POLICE SCOUT SOLO od 11.000 do 15.000 Din

INDIAN PRINCE od 6.500 do 11.000 Din

PUCH 220 cm, elek. razsvetljava 7500 Din

PUCH LM — 1500 Din

ROMAN PELIKAN Maribor, Frančiškanska ulica 17

Prva celotna izdaja!

Doktorja Franceta Prešerna

zbrano delo

Cena Din 40.—, eleg. vezana Din 55.—

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.